TINDERSTICKS » AYLİN ASLIM » SÜT • MOTÖRHEAD • EDITH PIAF

ROLL

112480 **ocak** 2004/01
3 000 000 TL

duman

iggy pop

WHITE STRIPES'LA
KOYU MUHABBET

ROLL 82

THOM YORKE » HOWARD ZINN • ILHAM AL MADFAI • TOBY LITT VE BEATNİKLER

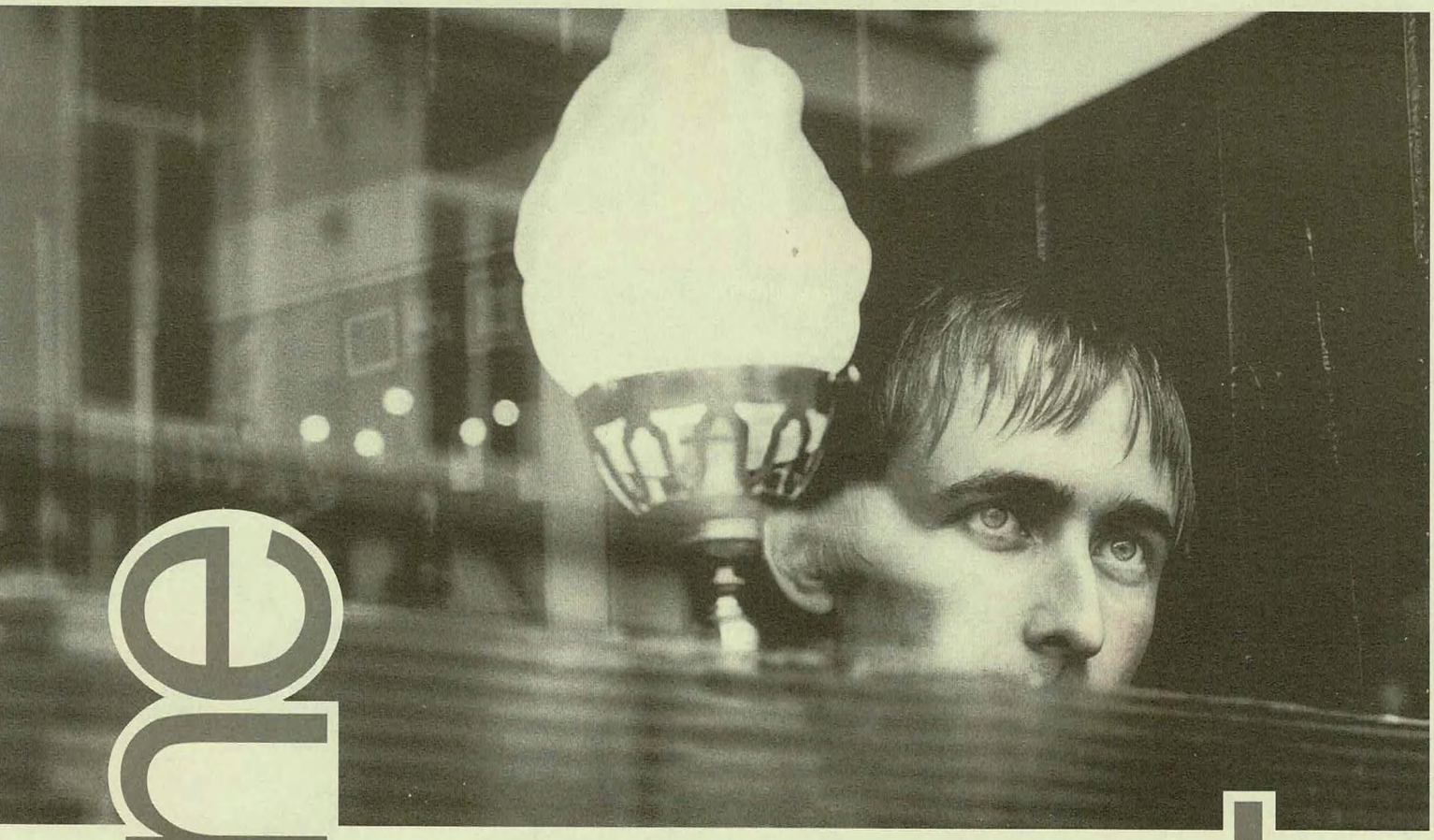

divine comedy

Geceyarısına on saniye kala
On
İnsana dönüşüyor şebekler
Ve şaraba üzümler
Her nasılsa
Geldik dokuza

Sekiz
İnsan bir eş arar kendine
Ama bize kaderin bir oyunu bu
Yedi olur altı
Yalnızlık diz boyu

Sonra gelir beş rakamı
Evreka hayattayım işte
Düşünüyorum, o halde
Mutlu bir insanım ben de

Üç
Bu balkondan bakınca
Görüyoruz ikimiz de
İlk buluştuğumuz yeri
Bir pazar günüydü, yağmur vardı

Mükemmel aşk şarkısı
Ver bana aşkını
Söyleyeyim sana mükemmel bir aşk şarkısı
Yüce Beatles'dan bir bas cümlesi
Ve bir Beach Boys vokali
Denk kuvvetler olarak maç yaparız seninle
Son raunddaki ağır sıkletler gibi
Sarılırız birbirimize
Yere düşmeyelim diye

Bir göz kırp bana
İstediğini tahmin ettiğim şeyi vereyim sana
Bir buseyle sadece
Alıp götürürüm seni meleklerin olduğu yere
Gezegeni boyarız kırmızıya
Ve atıp kendimizi oteldeki yatağımızda
Sevişiriz geçene dek kendimizden

İşte şimdi belki
Anlıyorsun benim için ne ifade ettiğini
Ver bana aşkını
Söyleyeyim sana mükemmel bir aşk şarkısı
Söz ver bana
Dürüst olacağına
Bugün, yarın ve daima
El ne derse desin aldırmayalım
Yekvücut olalım
Ağarana kadar kıçımızın kılları

Meram Ekspres
Hayatın çıkmışsa çığrından
atla Meram Ekspres'e
Gülümsetecektir seni zira
Her nevi hayat mevcut orada
İki büklüm ihtiyardan ıngalayan bebeğe
Çocuk arabasını ataerkil bir gururla iten babadan
O durumun intihar olduğunu bilen talebeye
Ve herkesin dilinde aynı şarkı: "ba ba ba da..."
Gidiyoruz havanın bedava olduğu yere
Bir hostes var Meram Ekspres'te
Kurabiye ve çay satar
İçki sunar, işveyle göz kırpar
Astronomiktir fiyatlar
Modaydı mini etek koridorda
dans ederek gidip geldiğinde
63'tü sene (ye, ye, ye)
Fakat koltukların arasından
geçmek zor şimdi
Olunca kıçın koca bir tepsi gibi
Ve herkesin dilinde aynı şarkı: "ba ba ba da..."
Gidiyoruz havanın bedava olduğu yere
Yarınlar bizimdir, ona ne şüphe
Kendini mutsuz ve kederli hissettiğinde
Yoksa yapacak daha iyi bir şey
Öyle mahzun durma
Atla Meram Ekspres'e

Türkçesi: Hapavko Kâzım

ROLL 82

08 Edith Piaf

09 Duman

14 Aylin Aslım & Süt

16 Tindersticks

20 Iggy Pop & Jack White

26 Motörhead

32 2003'ün en iyileri

34 Ilham Al Madfai

38 Joe Strummer

42 Yorke & Zinn

46 Toby Litt

57 Edith Piaf (devam)

04 Ajans
36 Halkla ilişkiler
45 Kıraathane
50 Gayd
52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Arzu Taşçıoğlu, Atilla Aydoğdu, Aylin Aslım, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Dalay, Derya Bengi, Doğan Ertener, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Görkem Daşkan, Hakan Dilek, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Mehmet Uluşahin, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sid, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Tacide Kaya Güner, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yaprak Z. Gökçöl, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ (Ebumza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0.212.235 98 95) **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Aralık 2003 **dağıtım:** BirYay **adres:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0212 244 23 94 **yıl** 8 **sayı** 82 **ocak** '04 **imtiyaz hakkı:** Nefes Yayıncılık adına Yücel Göktürk **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11) **AYDA BİR YAYINLANIR**

Aşkınlık diye bir şey

Sanatçılarla toplum arasındaki ilişkiyi düşündüğümde, aklıma "aşkınlık" lafı gelir. Bu lafı umuma açık yerlerde ağzıma almam, ama sanatçının rolü üzerine düşündüğümde başka bir kelime bulamıyorum. "Aşkınlık"tan kastım, sanatçının verili olanı, mevcut durumu aşması. Şu anda ve burada olanı aşmak. Dünyanın çılgınlığını aşmak. Terörizmi ve savaşı aşmak.

Sanatçı, toplumun yarattığı çerçevenin dışına çıkarak düşünür, müzik yapar, yazar. Sanatçı bize güzellik, kahkaha, tutku, şaşkınlık ve drama sunmaktan başka bir şey yapamayabilir. Böyle derken, saydığım şeyleri küçümsemiyorum. Sanatçının özür dilemesine gerek yok, yaptıklarıyla bize dünyanın nasıl olduğunu değil, nasıl olabileceğini gösterir.

Ama sanatçı daha fazlasını yapabilir, yapmalıdır da. Sanat eserleri yaratmasının yanısıra bir yurttaş ve bir insandır. Toplumun insanları tasnif etme biçimi beni ürkütüyor. Ben bir tarihçiyim, fakat sadece bir tarihçi olmak istemiyorum. Bir partide size sorulan ilk soru "ne iş yapıyorsunuz"dur. Yani, "nasıl kategorize ediliyorsunuz?"

Sorun şu ki, insanlar nasıl kategorize ediliyorsa, ondan ibaret sanmaya başlıyorlar kendilerini. Bir şeyin "profesyoneli"dirler. Bu "profesyonel" lafını çok sık duyar olduk. O kelimeyi ne zaman duysam ürküyorum. Çünkü, insanı bir mesleğin sınırları içine hapsediyor.

Vietnam savaşı sırasında tarihçiler arasında hararetli bir tartışma vardı: Tarihçiler savaşa karşı tavır almalı mı?.. Bazı tarihçiler, "ABD, Vietnam'dan çekilmelidir" derken, bazıları da "ABD, Vietnam'dan çekilmesin demiyoruz, biz sadece tarihçiyiz, bu bizim konumuz değil" diyordu.

Peki kimin konusuydu? Tarihçilerin değildi, hukukçuların değildi, işadamlarının değildi, sanatçıların değildi. Vietnam savaşı başladığında, insanlar "niye oradayız" diye soruyordu. Uzmanlar da televizyona çıkıp "niye"yi izah ediyordu. İngiliz aktör Peter Ustinov savaşa karşı çıktı. Birileri dedi ki: "Ustinov mu? Ustinov bir uzman değil ki, o bir aktör."

Ustinov önemli bir cevap verdi: Küçük şeylerin uzmanı olur, büyük şeylerin olmaz. Evet, şu konuda veya bu konuda uzmanlar olabilir, ama ahlâkın uzmanı yoktur. Bunu hatırlamakta fayda var. Her birimiz, mesleğimiz ne olursa olsun, dünya hakkında ahlâkî kararlar alma hakkına sahibiz. "Siz nereden bileceksiniz, konunun uzmanı değilsiniz ki" diyenlere kulak asmamalıyız. Birazcık tarih bilgisi, kararları yönetici katındakilere bırakmanın ne kadar tehlikeli olduğunu gösteriyor. Karar alma süreçlerine hepimiz dahil olmalıyız.

Dolayısıyla, sanatçıların toplumsal meselelerle ilişkisini düşündüğümde, aklıma "aşkınlık" lafı geliyor. O kelimeyi, sanatçının genelgeçer erdemi aşması, düzenin kelâmını aşması, hükümetin ve medyanın sunduğu resmi aşması anlamında kullanıyorum.

20. yüzyılın en büyük gazetecilerinden biri I.F. Stone'du. Ülkenin en çok satan gazetelerinde çalıştı, ta ki bazı şeyleri söylemesine izin verilmediğini görene kadar. Büyük medyanın dışına çıktı, I.F. Stone's Weekly diye bir bülten çıkarmaya başladı. Bu bülten, başka hiçbir yerden edinilemeyecek bilgileri vermesiyle ün kazandı. I.F. Stone, gazetecilik okullarına konuşmacı olarak davet edilirdi. Öğrencilere şöyle derdi: "Şimdi size birkaç şey söyleyeceğim, fakat iyi bir gazeteci olmak için şu üç kelimelik cümleyi hatırlamanız kâfi: Hükümetler yalan söyler."

Sanatçıların aşması gereken işte bu: Müsaade edilen düşüncenin sınırlarının dışına çıkmak ve kimsenin söylemeye cesaret edemediği şeyleri dile getirmek. Neyse ki, tarih boyunca böyle sanatçılar olmuştur. Mesela Mark Twain, "nefis bir küçük savaş" denilen ABD-İspanya savaşının hiç de öyle olmadığını haykırmıştır. İspanya savaşından sonra Filipinler'e yapılan saldırının nasıl bir soykırım olduğunu da yüksek sesle söylemiş ve öykü anlatıcısı rolünü bırakıp kızgın okların hedef tahtası olmuştur. Vietnam savaşı sırasında, sanatçılar birçok biçimde savaşa karşı çıktı. Şair Robert Lowell, Beyaz Saray'a davet edilince reddetti. Arthur Miller da öyle yaptı. Ocak 1968'de, şarkıcı Eartha Kitt, Beyaz Saray'daki bir davete katıldı ve kimse kendisinden böyle bir şey beklemediği halde, savaşı kınadı. Herkes şok olmuştu. Bir sanatçı öyle şeyler söylememeliydi.

Aşkınlık denince aklıma gelen sanatçılardan biri de, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra "Catch 22" adlı romanı yazan Joseph Keller'dır. Romanın Amerikalı kahramanına yaşlı bir İtalyan şöyle der: "Amerika güçlü olduğu için kaybedecektir." Yaşlı adam, bir savaşı kaybetmekten söz etmiyordu. Tarihin uzun yürüyüşünü kastediyordu. O sözler bizi, gücün ve güçsüzlüğün ne demek olduğu üzerine düşündürüyor. Güç, dünyanın dört bir köşesine yayıldığında, saldırıya açık hale geliyor ve kaçınılmaz bir biçimde zayıflıyor.

"Catch 22"ya "roman" deyip geçilebilir. Ama Picasso'nun şu sözlerini hatırlayalım: "Sanat, gerçekleri idrak etmemiz için uydurulan bir yalandır." Sanat, gerçeklikten uzaklaşarak öyle bir şey yaratır ki, gerçekliği bir fotoğraftan daha somut olarak resmeder.

Howard Zinn *(yeni kitabı "Artists In Times of War"dan roll'lama)*

Çizgiler: "Hobbit"ten

Büyük yazar!
Hikâyelerinin noktalarını öperim.
İSLAM ÇUPİ
(Sait Faik Müzesi defterine yazdığı not, 1972)

BİLMECE BİLDİRİMECE

Üç katlı bir dükkanım var
Altı oduncu
Ortası uncu
Üstü kadifeci *(əpğı)*

Vapurdan veya herhangi bir vasıtadan ilk çıkmak merakının bizde ne kadar ilerlemiş olduğunu bilince, vapur daha Haydarpaşa'ya yanaşmadan atlayanları "ilk çıkan eşek" diye de bağırsak, durdurmaya imkân yoktur.
(Orhan Pamuk'un "İstanbul" kitabından, 1910 tarihli bir gazeteden nakil)

İğde bizim bahçede yoktu. Deniz kenarında, bahçıvan Mevlût ağanın çöplüğünde bitmişti. Keskin keskin, kadınların hoşlanmadıkları çirkin erkeklerin arzuladıkları kadınlar gibi kokardı iğde. **SAİT FAİK**, Güğüm

Rüzgâra tutkun denizciler için bellek, yola çıkılacak bir limandır. **EDUARDO GALEANO**, Yürüyen Kelimeler

MOBY, New York'taki dairesinde, MoveOn.org isimli internet sitesinin düzenlediği "Uncovered: The Whole Truth About The Iraq War" isimli bir belgeselin çekimlerine ev sahipliği yapacak. Moby'ye göre belgeselin amacı "Bush'u 2004'te Teksas'a geri postalamak". MoveOn isimli oluşumun hedeflerinden biriyse, "sıradan insanları politikaya geri getirmek". Bush yönetiminin ipliğini pazara çıkaracak kısa kliplerin katılacağı "Otuz saniyede Bush" isimli yarışma ise yeni sonuçlandı. Jürideki isimler arasında Moby, Michael Stipe, Jack Black, Gus Van Sant gibi isimler var.

Rolling Stones'un **RONNIE WOOD**'u, **STEREOPHONICS**'in Londra konserinde sahneye çıktı. Orijinal davulcusu Stuart Cable yerine Black Crowes'un eski davulcusu Steve Gorman'la çalan Stereophonics'in konserinde Ronnie Wood, Kelly Jones'la beraber, "Handbags and Gladrags", "Step On My Old Size Nines" ve Beatles'ın "Don't Let Me Down"ını çaldı.

Portekiz'in balıkçı kasabası Albufeira'da bir sokağa **CLIFF RICHARD**'ın ismi verildi. Richard, 1961'de bu kasabada bir ev almış ve burada kendi şaraplarını yapmaya başlamıştı.

AŞKIN HAZİN SESİ

Adalardan bir yâr gelir bizlere... Cabo Verde adalarından... Cesaria Evora, "Voz D'Amor" (Aşkın Sesi) adını verdiği yeni albümünde, her zamanki gibi kederli mornalarını sıralıyor... Tıpkı Piaf gibi bir çekim merkezi: Adanın, gençyaşlısı, bütün bestekârları emrine amade... Dünya müziğinin en serinkanlı ve en hazin sesinden aşkın türlü hallerine kulak verin...

Cranberries'in solisti **DOLORES O'RIORDAN**, AC/DC solisti **BRIAN JOHNSON** ve kompozitör **BRENDAN HEALY**'nin yazdığı "Helen Of Troy" isimli komedi müzikale vokaliyle katkıda bulunacak. Müzikalde **MALCOLM MCDOWELL**'a Zeus rolü düşmüş.

Audioslave'den **TOM MORELLO**, System Of A Down'dan **SERJ TANKIAN** ve The Coup'dan **BOOTS RILEY**, süpermarket işçilerinin grevine destek için bir konser verecek. Sağlık ödenekleri ve mesai ücretleri gaspedilen 70 bin işçinin katıldığı grev, son elli yılda California'nın gördüğü en geniş kapsamlı grev.

Funk'ın abidelerinden **GEORGE CLINTON** cebinde kokain bulunduğu için tutuklandı.

Isle Of Wight festivalindeki efsanevî üç saatlik konserlerinin üzerinden otuz yıl geçen **THE WHO**, meşhur festivale bu sene de katılacak. Haziran ayında düzenlenecek festival için **DAVID BOWIE** ve **STEREOPHONICS**'in isimleri de kesinleşti.

Yeni evli çift **DIANA KRALL** ve **ELVIS COSTELLO**, Krall'ın nisanda yayınlanacak yeni albümü "The Girl In The Other Room" için altı yeni şarkı hazırladı. Krall, beraber yazdıkları şarkıların yanısıra, Costello'dan "Almost Blue", Tom Waits'den "Temptation", Joni Mitchell'den "Black Crow" ve Mose Allison'dan "Stop This World"ü de okuyacak.

Desenler: Fomasetti

Evinin bahçesinde motosikletle arabaya çarpan ve sekiz kaburgası kırılan **OZZY OSBOURNE** hayatî tehlikeyi atlattı ve kendi kendine nefes almaya başladı. Şarkıcının kızı Kelly'yle birlikte yeniden yorumladığı Black Sabbath klasiği "Changes" ise listelerde yükselmeye devam ediyor.

Yeni bir **JIMI HENDRIX** tribute albümü yolda. Steve Ray Vaughan'ın yayınlanmamış bir kaydının (1982 tarihli "Little Wing"/"Third Stone From The Sun" potpurisinin) de dahil olduğu albümde, Musiq "Are You Experienced?"ı, Eric Gales "Foxy Lady"yi okuyacak, Prince ise "Red House"u "Purple House" olarak yeniden yorumlayacak. Albümde ayrıca Sting, Santana, John Lee Hooker, Earth Wind & Fire, Chaka Khan, Sound Of Blackness, George Duke, Cee-Lo ve Robert Randolph and The Family Band kayıtları var. Jimi'nin üvey kardeşi Janie şöyle konuşmuş: "Şimdiye kadar yapılan pek çok tribute albüm, Jimi'nin rock yönü üzerinde durdu. Bu albümdeyse soul ve r&b hissiyatı öne çıkacak."

MOUSTAKI VE AZNAVOUR'UN KALEMİNDEN

İki seyahatname

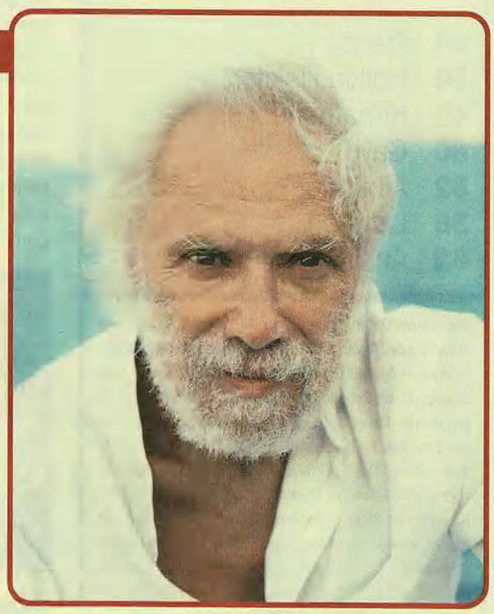

İki nurlu ihtiyar... İkisi de Fransa'nın yaşayan en büyük şarkıyazarı ve şarkıcılarından... İkisi de bize Piaf'dan, Piaf'lı günlerden yadigâr... İkisi de aslen buralardan, "oy bizim eller" çocuğu...

Charles Aznavour kara kaşlı kara gözlü bir Anadolulu. Ermeni kıyımından başını zor kurtarıp Fransa'ya göçen Aznavuryan'lardan (yiğitgillerden) geliyor. Önümüzdeki mayıs 80'ini devirecek...

Georges Moustaki dünyaya gözlerini İskenderiye'de açan bir "Yunan çobanı". Doğma büyüme beatnik. Aznavour'dan 10 yaş ufak...

İkisi de birer yeni albüm çıkardı, geçen ay içinde. Aznavour'unki ("Je Voyage") adı gibi leyleği havada gören, seyyah bir albüm. Lizbon dolaylarından fado havalı bir besteyle (tam Cesaria Evora'lık!) başlayan yolculuk swinglere, cazlara, orkestral baladlara uğrayıp "Il y a des Train"le Latin dünyasının garlarına varıyor. Albüme adını veren "Je Voyage" şarkısında 1969 doğumlu kızı Katia'yla düette Charles Aznavour.

Moustaki ise albümünün adını kısaca "Moustaki" koymuş. Serge Gainsbourg'la birlikte 70'lerde kült "Melody Nelson" albümünü kotaran, yaylılar sihirbazı aranjör Jean-Claude Vannier bu albümde sürpriz biçimde Moustaki'nin yamacında... Albüm "ne yapsam içimde o eski sinemalar" misali bir parçayla, "Odéon"la açılıyor. ("Tarzan, Zorro, Panço Villa / Robin Hood, haydutlara korkulu rüya / Kralcı olurduk Garbo'nun hatırına / Marksist olurduk Grucho tarzında...") Bir sürü ak sakallı türkünün ardından Paris'in yumuşak kalbinde sona eriyor. Mu? Hayır, albümün sonunda bir gizli mücevher var: Sözlerini yazıp Piaf'a verdiği unutulmaz "Milord" onca yıldan sonra bu kez Moustaki'nin gitarının tellerine takılmış...

Eksik olmasınlar, Fransız şansonunun iki efsanesi yüzümüzde güller açtırdı gene. Yıllardan, yollardan damıtılmış bilgeliğe buyrun...

02/01 > 23:00
BUZUKİ ORHAN OSMAN
(İstanbul)

06/01 > 21:30
SABAHAT AKKİRAZ
(İstanbul)

07/01 > 21:30
MIAM JAMs DJ EROL DERVİŞ &
DJ REUBEN DE LAUTOUR

08/01 > 21:30
MEHMET GÜRELİ
(İstanbul)

2004
01

09/01 > 23:00
CEM KARACA (İstanbul)

03/01 > 23:00
ARABIC NITE : DJ ALİ (Paris)

burn
ELECTROPASSION
PARTIES

10/01 > 23:00
COMMON FACTOR (Chicago)
&TIEFSCHWARZ (Berlin)

13/01 > 21:30
BECK'S BIG BAND (İstanbul)

BECK'S
BIG BAND

21/01 > 21:30
"THE CURE ;
JOIN THE DOTS" PARTİ

15/01 > 21:00
ZİPİSTANBUL LATIN PARTY

22/01 > 21:30
DUOUD (Paris)

14/01 > 21:30
OMEGAVIBES
featuring GÖKSEL

babylon

Şehbender Sokak No: 3
Asmalımescit, Tünel / Beyoğlu 80060
Tel: (212) 292 73 68

Garanti

Millering the nite @Babylon

27/01 > 21:30
YAHUDİCE

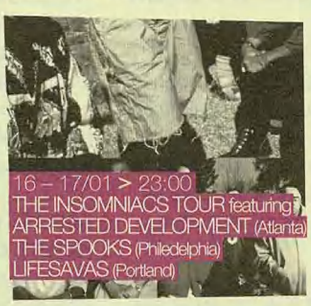

16 – 17/01 > 23:00
THE INSOMNIACS TOUR featuring
ARRESTED DEVELOPMENT (Atlanta)
THE SPOOKS (Philedelphia)
LIFESAVAS (Portland)

23 – 24/01 > 23:00
BURHAN ÖÇAL
"THE TRAKYA ALL STARS"
featuring SMADJ
(Kirklareli-İstanbul-Paris)

30/01 > 23:00
NİL KARAİBRAHİMGİL (İstanbul)

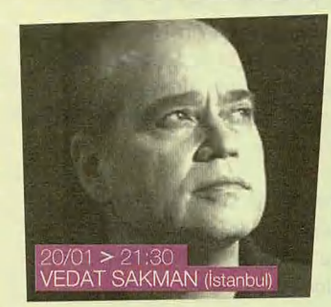

20/01 > 21:30
VEDAT SAKMAN (İstanbul)

FUJIFILM

28 – 29/01 > 21:30
JIMMY SCOTT (Cleveland)

N-GAGE
NOKIA

31/01 > 23:00
CAPTAIN COMATOSE
(Berlin – New York)

www.babylon.com.tr

–"Açık Radyo." 94.9
Radikal
RADIO
shipshak
STİL MATBAACILIK A.Ş.
Wall
TNN
ZEBRA DesignFactory

Köprünün (Karaköy) iki tarafındaki büyük saatler, şehrin bütün umumi saatleri gibi, zenberekleri tesadüfe göre hareket ederek, nicelerine, henüz iskelede bağlı vapuru çoktan hareket etmiş, başkalarına da, çoktan hareket etmiş vapuru hâlâ bekliyor zannı vererek İstanbullulara ümitle işkence etmektedir.
(O. Pamuk'un "İstanbul"undan, 1929 tarihli bir gazeteden nakil)

Senin gözlerin Beyoğlu / Benim gözlerim köroğlu **İSLAM ÇUPİ**

Müziğin bir süsten, bir oyuncaktan, boş hayatlarınızı süsleyen sesli duvar kağıdından daha fazla bir şey olduğu, bilmem hiç aklınıza geldi mi krallar, kraliçeler, asilzadeler? İlahınıza ulaşmak için dua etmek, tesbih çekmek yetmez. Bu ancak müzikle olur.
ANTHONY BURGESS, Mozart ve Deyyuslar

Yerli malı denince neler gelmez hatıra
Saymasına gelince sığmaz üç-beş satıra
Çeşitli fabrikalar her biri ün kazanmış
Süngü süngü bacalar gökyüzüne uzanmış

Bir saat viyolonsel çalmak, testereyle 20 dakika odun kesmek kadar insanı yorar. **ŞERİF MUHİDDİN TARGAN**

Von Bondies grubunun şarkıcısı ve gitaristi **JASON STOLLSTEIMER**, White Stripes'çı **JACK WHITE**'ın kendisine durup dururken saldırdığını açıkladı. Olay Blanche'ın yeni albümünün kutlamalarında vuku bulmuş ve yumruklaşmaların, tekmelerin, kafaların ardından yüzüne bir hayli darbe alan Stollsteimer ambülansla hastaneye kaldırılmış. Jack White'sa, her normal insanın yapacağı gibi kendini müdafaa ettiğini söylüyor. Mahkemeye verilen ve hakkında sabıka fişi doldurulan White, daha evvel Von Bondies'in iki albümüne prodüktörlük yapmış ve grubu White Stripes'ın uvertürü olarak sahneye çıkarmıştı. Bu arada, White Stripes 2004'ü Chicago'da Flaming Lips ve Blanche'la vereceği bir konserle karşılayacak, ardından yeni yılın ilk aylarını Avrupa turnesinde geçirecek.

80'lerde Duran Duran'lara rakip çıkan, ama Türkiye'de pek taraftar bulmayan pop-rock grubu Spandau Ballet'nin vokalisti **TONY HADLEY** gelecek yıl yayınlanacak, ödül törenlerini tiye alan bir filmde Burt Reynolds ve Danniella Westbrook'la oynayacak.

10.000 MANIACS toplaması ocak ayında yayınlanıyor. "Campfire Songs: The Popular, Obscure and Unknown Recordings Of 10.000 Maniacs" isimli albümün ilk CD'si bir nevi best-of; ikinci CD'yse demo kayıtları ve nadir bulunan versiyonlardan oluşuyor: Mesela Cat Stevens'ın "Peace Train"inin, Morrissey'in "Everyday Is Like Sunday"inin, David Bowie'nin "Starman"inin kayıtları, Natalie Merchant'ın David Byrne'le, Michael Stipe'la yaptığı düetler...

COURTNEY LOVE'ın bir türlü yayınlanmayan ilk solo albümü "American Sweetheart"tan ilk şarkı "Mono", sanatçının internet sitesinde.

VELVET REVOLVER'in ilk albümünün nisan ayında yayınlanması bekleniyor. Grubun dışı yeni, ama içi eski: Stone Temple Pilots'dan Scott Weiland ve Guns N' Roses'dan Slash, Duff McKagan ve Matt Sorum, daha önce Limp Bizkit ve Staind'le çalışan prodüktör Josh Abraham'ın gözetiminde stüdyoda bir araya geldi. Albüme şimdilik "Uppers And Downers" adı layık görüldü.

JEFF, MY ELVIS

Tek kişilik orkestra. Cazırdayan bir elektro gitar ve çağlayan bir ses. Elcağızıyla fotoğraftaki broşürü hazırlayıp fotokopiyle çoğaltmış. New York'ta küçük bir kafede pazartesileri huzurlarınızda Jeff Buckley. Tanınmamış, henüz albüm bile yayınlamamış bir çaylak. Sene 1993. Sonradan

"Grace"e girecek ilk bestelerinin yanısıra Piaf, Van Morrison, Led Zeppelin, Dylan, Nina Simone, Cohen şarkıları. Ve ünlü "Nusrat benim Elvis'im" cümlesini ilk telaffuzu, ve bir Nusrat Fateh Ali Khan cover'ı... 1994'de dört parçalık bir EP olarak çıkan "Live At Sin'é" artık konuşmaları dahil 34 parçalı, double CD'li ve DVD ilaveli bir sanat eseri olarak elimizde. Ölümünden sonra bu beşinci randevu. Gene muhteşem.

MACY GRAY, Amerika turnesinde David Bowie'nin uvertürü olacak. Macy Gray'in hayranı olduğunu söyleyen Bowie, bir düet yapmayı da teklif etmiş. Macy Gray ayrıca Natalie Hinds isimli bir moda zinciriyle de meşgul; gerçek adını verdiği markanın ürünleri eski Hoolywood yıldızlarının parıltılı kıyafetlerinden olacakmış. Gray önümüzdeki sene "Around The World In 80 Days" filminde Jackie Chan'la, "The Crow" serisinin dördüncüsünde Dennis Hopper'la beraber oynayacak.

MADONNA başkanlık yarışında Demokratların adayı Wesley Clark'ı destekleyeceğini açıkladı ve eski NATO kumandanı hakkında şöyle konuştu: "Dış ilişkilerde bilgili, insanlarla iletişimi iyi. Bir kalbinin ve bilincinin olduğunu insana hissettiriyor. Baskı altında karar almayı biliyor. Böyle kaldığı, değişmediği sürece, Clark'ı destekliyorum." Başkan adayıyla pop yıldızını tanıştıran isimse Michael Moore.

Massive Attack'tan **3D** savaş karşıtı söylemindeki tutarlılığını koruyor: John Lennon'un "Happy Xmas (War is Over)" parçasının Pop Idols (Bizdeki Popstar'ın İngiliz versiyonu) tarafından, henüz Amerikan ordusu Afganistan ve Irak'ta cirit atarken cover'lanmış olması 3D'yi küplere bindirmiş.

Avustralyalı **THE VINES**'ın "Winning Days" adını taşıyan yeni albümü mart başında yayınlanacak. İlk single ise "Ride" olacak. Grubun basçısı Patrick Matthews yeni albümün bir öncekine oranla daha "psychedelic" olacağını belirtti.

Amerikan rap'inin önde gelen şirketlerinden **MURDER INC.**, "katil" namından kurtulma maksadıyla isim değişikliğine gidiyor. En son Ja Rule'u lanse eden şirketin başkanı Irv Gotti, yeni ismin sadece ve sadece "Inc." olacağını açıkladı. Bakalım bu isimden kurtulmak, rap piyasasındaki –mesela Ja Rule ve 50 Cent arasındaki– dalaşmaları kesmeye yetmeyecek mi?

İngiltere'de The Smiths, The Strokes, The Libertines gibilerini keşfetmesiyle ve birbirinden güzel derleme albümleriyle meşhur plak şirketi **ROUGH TRADE**, şubat ayında yeni bir double CD hazırlayarak, 2003'ün şık bir özetini yapacak. "Counter Culture 2003" adıyla toparlanan albümde Richard Hawley, Franz Ferdinand, Fat Truckers, Dizzee Rascal, The Kills, Matmos, Colder, LFO parçaları yer alacak.

ALANIS MORISSETTE şubat ayında bir albümle dönüyor: Şu sıralar son rötuşları yapılan ve "So-called Chaos" adını taşıyan yeni albüm, şarkıyazarı Jackson Browne'ın Santa Monica'daki stüdyosunda kaydedilmiş.

Fransız rock'unun 60'lardaki starı **CHRISTOPHE** ve Suicide'dan **ALAN VEGA**, tek bir konserliğine, deneysel müzik yapan Etant Donnés grubu eşliğinde sahneye çıkacak. İki eski dost, daha önce de Christophe'un "Bevilacqua" albümündeki "Rencontre à l'as Vega" parçasını birlikte kotarmışlardı. İkilinin bu enteresan sahne randevusu ise Nantes'taki I.D.E.A.L. festivali kapsamında, mart ayında gerçekleşecek.

Buena Vista Social Club'dan tanıdığımız Kübalı piyanist **RUBEN GONZALES**, dostu Compay Segundo'dan birkaç ay sonra, 8 Aralık'ta Havana'da hayata gözlerini yumdu. 86 yaşındaki efsane müzisyen son dönemlerde ağır hastaydı.

Nirvana ve Foo Fighters'ın gönül adamı **DAVE GROHL** şubat ayında, iki yıldan beri beklenen yeni albümünü Probot kod ismiyle yayınlayacak. Grohl'un bu albümü bir anlamda metalci atalarına saygı duruşu niteliğinde olacak, her parçaya önemli ve sürpriz isimler eşlik edecek: Motörhead'den Lemmy, The Obsessed'den Wino, Cathedral'den Lee Dorrian ve Venom'dan Cronos...

DAMON ALBARN katıldığı bir radyo programında, grubu **BLUR**'ün 2004'te yeni bir albüm çıkarmayı düşündüğünü müjdeledi. "Think Tank" turnesinin fazlasıyla eğlenceli geçtiğini belirten Albarn, Graham Coxon'un gruptan ayrılmasının üzerinde çok durmadıklarını söyledi. Yeni albümde Damon Albarn'ın şarkıları ham halleriyle bıraktığı solo albümü "Democrazy"den bir parçanın yer alması kuvvetle muhtemel. Zira Albarn "Sub Species Of An American Day"in iyi bir Blur single'ı olacağı görüşünde.

Stone Roses gitaristi **JOHN SQUIRE** geçen yıl çıkardığı ilk albümü "Time Changes Everything"den sonra solo kariyerine devam ediyor. Şubat ayında çıkması beklenen ikinci albüm "Marshall's House", ressam Edward Hopper'ın tuallerinden izler taşıyan bir konsept çalışma olacak.

COLDPLAY'in solisti Chris Martin, **JOHNNY CASH**'le beraber yapacakları bir kaydın kıyısından döndüklerini söyledi. Coldplay'ciler Cash için yazdıkları bir şarkının kayıtlarını bitirmişler, vokal bölümleri için üstadı beklemeye koyulmuşlar, ama stüdyo randevusundan bir hafta evvel Cash'in vefat haberi gelmiş.

Bayanlar baylar, bir süredir beraber oldukları bilinen Coldplay'den **CHRIS MARTIN** ve aktris **GWYNETH PALTROW** Kaliforniya'da gizlice evlendiler. Hatta yakında bir bebeklerinin olacağı da sızan haberler arasında...

Türk işçisi çalışır alın teri dökerek
Türk çiftçisi çalışır yere tohum ekerek
Vitrinlerde dolu mal, hangisinden almalı
Ne istersen ondan al, hepsi de yerli malı

Çok yaşasın ölüler. **ARİF DİNO**

Paris'in meşhur Matin gazetesinde, şehirde yürüme usûlleri hakkında çıkan yazıdan ilhamla, biz de İstanbul'da sokaklarda doğru dürüst yürümesini bilmeyenlere kendi meselemizi hatırlatalım: Sokaklarda ağzı açık yürümeyin. *(O. Pamuk'un "İstanbul"undan, 1924 tarihli bir gazeteden nakil)*

Hey heriye heriye / Asker dizilmiş geriye / İnsanoğlu var mıdır / Arka üstü yürüye (ƏZEUƆƎ)

Sen hangi mevsimin yağmurusun? *(kamyon yazısı)*

Fildır fildır bakıyor, sanki bir şey diyecek, söylemiyor. Eldivenli bir hamfendi, ama yüzünü çizmesin diye. Gece kuşu –babası gibi. Sümbül - Apo çiftinden olma, Roll ve Saklıkent'in yeni sakini Yağmur, dergiyi elinize aldığınızda kırkını doldurmuş olacak. Hoşgeldin bebek!..

DE LA SOUL 2004'te iki albüm çıkarma hedefiyle ellerindeki bütün malzemeyi stüdyoya döktü. İki yeni albümden ilki 2000 yılında başladıkları "Art Official Intelligence" üçlemesinin son bölümü olacak ve vokaller bir hayli arka planda kalacak. İkinci albüm,se MC Posdnuos'ın ifadesiyle, "tüm parçalarda üç üyenin de hazır bulunduğu tam bir De La Soul albümü".

"Talkie Walkie" adını taşıyan yeni albümünü bu ay sonunda yayınlayacak olan **AIR** ikilisi, "Cherry Blossom Girl" isimli ilk single'ı için biri soft, diğeri hard porno olmak üzere iki klip tasarladı. Fransız yönetmen Kris Kramski'nin yöneteceği videolar, porno yıldızı **TRACI LORDS**'un hayatından izler taşıyacak.

BEATLES'ın 1976 yılında Los Angeles'ta, Davlen Sound Stüdyoları'nda gizlice toplanıp kayıtlar yaptığı yolundaki söylentiler tekzip edilmeye devam ediyor. Bir internet sitesinin iddialarına göre, dörtlü gözlerden uzak bir şekilde stüdyoda buluşmuş, "Happy Feeling", "Back Home", "Rockin' Once Again", "People Of The Third World" ve "Little Girl" isimli şarkıları kaydetmişlerdi. Beatles'ın sözcüsünden sonra, stüdyonun sahibi ve dönemin ses teknisyeni de iddiaları yalanladı.

Sir **PAUL MCCARTNEY** birkaç kemancı ve harpçı dostunu yanına alarak karısı Heather ve yeni doğan kızları Beatrice'e şık bir Noel hediyesi sunuyor: Yayınlanmamış bir Beatles parçası olan "Mother & Child"ın yeni kaydı. Parça aslında McCartney tarafından 60'larda yazılmış, hatta "Let It Be" albümünün ilk içeriğinde yer almış, sonra listeden çıkarılmış.

MORRISSEY 1997'nin "Maladjusted"ının ardından geçen onca yıl aradan sonra Sanctuary Records'la anlaştı ve geçmişte Blink 182, Green Day gibi gruplarla yaptığı çalışmalarla tanınan prodüktör Jerry Finn'le mesaiye başladı. Şimdilik resmî bir açıklama yoksa da, önümüzdeki mayısta bir albüm çıkarması muhtemel. Hatta albümden çıkacak ilk single da "First Of The Gang To Die" olacak gibi –iyimser bir şarkı olacağı, ilkbahar günlerine cuk oturacağı söyleniyor.

RICKIE LEE JONES ve Fransız şarkıcı **LAURENT VOULZY** geçen ay Paris'te bir kulüpteki özel konserde bir araya gelerek **BEATLES** şarkıları yorumladılar. Rickie abla, 2000 yılında çıkardığı "It's like this" albümünde de Liverpool'lu dörtlünün "For No One"ını kaydetmişti.

BERTRAND CANTAT - MARIE TRINTIGNANT davası iki taraf avukatının karşılıklı savaşına dönüştü. Bertrand'ın avukatı Olivier Metzner, eski sevgililerinin söylediklerinden hareketle, Marie'nin aşırı kıskanç bir yapısı olduğu tezini işlerken, Trintignant'ların avukatı Georges Klejman olay gününe ilişkin tanıklıklara başvuruyor. Söylendiğine göre, odalarına çekilmeden evvel Bertrand çok sinirli, Marie ise sakin görünüyormuş. Noir Désir solisti Bertrand Cantat ile sevgilisi aktris Marie Trintignant arasında temmuz ayında çıkan şiddetli kavga, Marie'nin ölümüyle sonuçlanmıştı. Davanın görülmesine, olayın vuku bulduğu Litvanya'nın Vilnius kentinde bu ay başlanacak. Cezaevindeki Bertrand Cantat'nın "kasıtlı olarak insan hayatına son vermek" suçundan 15 seneye kadar hapsi isteniyor.

DEEP PURPLE "Bananas" albümüyle eski günlere dönüş atağı yaparken, "aile"den müzisyenler de boş durmuyor. Purple'da senelerce bas çalan Glenn Hughes ve Rainbow şarkıcısı Joe Lynn Turner tarafından 2001'de oluşturulan **HUGHES TURNER PROJECT**, ikinci albüm "HTP II"yu yayınladı ve Avrupa turnesine çıkmaya hazırlanıyor. Grup 28 Şubat'ta İstanbul'da da çalacak.

PONTUS TARİHİ

Melpo Merlie adlı araştırmacının 1930'larda yaptığı derleme kayıtlarından hazırlanarak, ilk kez Yunanistan'da Melpo Merlie Müzik Folklor Arşivi Dostları tarafından yayınlanan "Pontus Şarkıları" adlı albüm Türkiye'de de piyasaya çıktı. Bugüne kadar Anadolu'daki Pontus halk şarkıları üstüne yapılmış en kapsamlı kültürel çalışma olan "Pontus Şarkıları", iki CD ve bir kitaptan meydana geliyor. Müzisyenlerin kimi Trabzonlu, kimi Gümüşhaneli; hepsi mübadeleden sonra Atinalı, Pireli. "Pontus Şarkıları", sadece "bir zamanlar bu şarkılar da varmış" dedirtmiyor, bir tarih bilincinin de kapısını aralıyor.

Elektronik müzik dehası Richie Hawtin, **PLASTIKMAN** kimliğine geri dönerek "Closer" isimli albümünü yayınladı.

Elektronik dünyadan bir yeni albüm de **PLAID**'den geldi: "Spokes".

POSTA Express
ENTERNASYONAL ŞALMA
sayı 32

- EXPRESS ORADAYDI: KIBRIS'TA ŞEYTAN ÜÇGENİ
- SADDAM BİLMECESİ: BASKIN ORAN AYDINLATIYOR
- TAYAD'LILAR SORUYOR: SİZ SÖYLEYİN, NE YAPALIM?
- KARAKÖY GENELEVİ'NİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ
- ALTKUMANDAN MARCOS'UN KALEMİNDEN ZAPATİSTALARIN 10. YAŞGÜNÜ
- MURAT UYURKULAK'LA "TOL", DİYARBAKIR VE HATTI SİYASET ÜZERİNE
- KIRMIZI YALANLAR, SİYAH KAFİYELER: CRAIG O'HARA "PUNK FELSEFESİ"Nİ ANLATIYOR
- "KARŞI PENCERE": FERZANO'NUN SEÇİMİ
- OLIVER STONE'A AÇIK MEKTUP
- İSVEÇ'TE KADIN FUTBOLU VAKASI
- BİR SERGİ VESİLESİYLE EXLİBRİS: HER KİTABA LAZIM
- SAYGI DURUŞU: JOE STRUMMER

Her ayın 15'inden itibaren gazete bayilerinde ve kitapçılarda

EDITH PIAF

Geçtiğimiz ekim ayı Paris, aramızdan ayrılışının 40. yılı münasebetiyle Edith Piaf anısına etkinliklere sahne oldu. "Piaf-Paris'in Sokak Kızı" sergisi, Hotel de Ville'de 30 Ocak'a dek sürecek... Bu müthiş sergiyi, bu ay karınca kararınca a'dan z'ye Roll sayfalarına taşıyoruz. Yolu Paris'e düşen Gökhan Akçura sergiyi saatlerce gezdi, –içinde yüzlerce fotoğrafla birlikte Charles Aznavour'un önsözü de yer alan– "Tutku-Edith Piaf" başlıklı koca kataloğu yüklenip getirdi ve Donat Bayer'in ellerine teslim etti... Bu büyük şarkıcıyı, dilimizde yüzlerce şarkısı, saygıyla anıyoruz.

PADAM PADAM

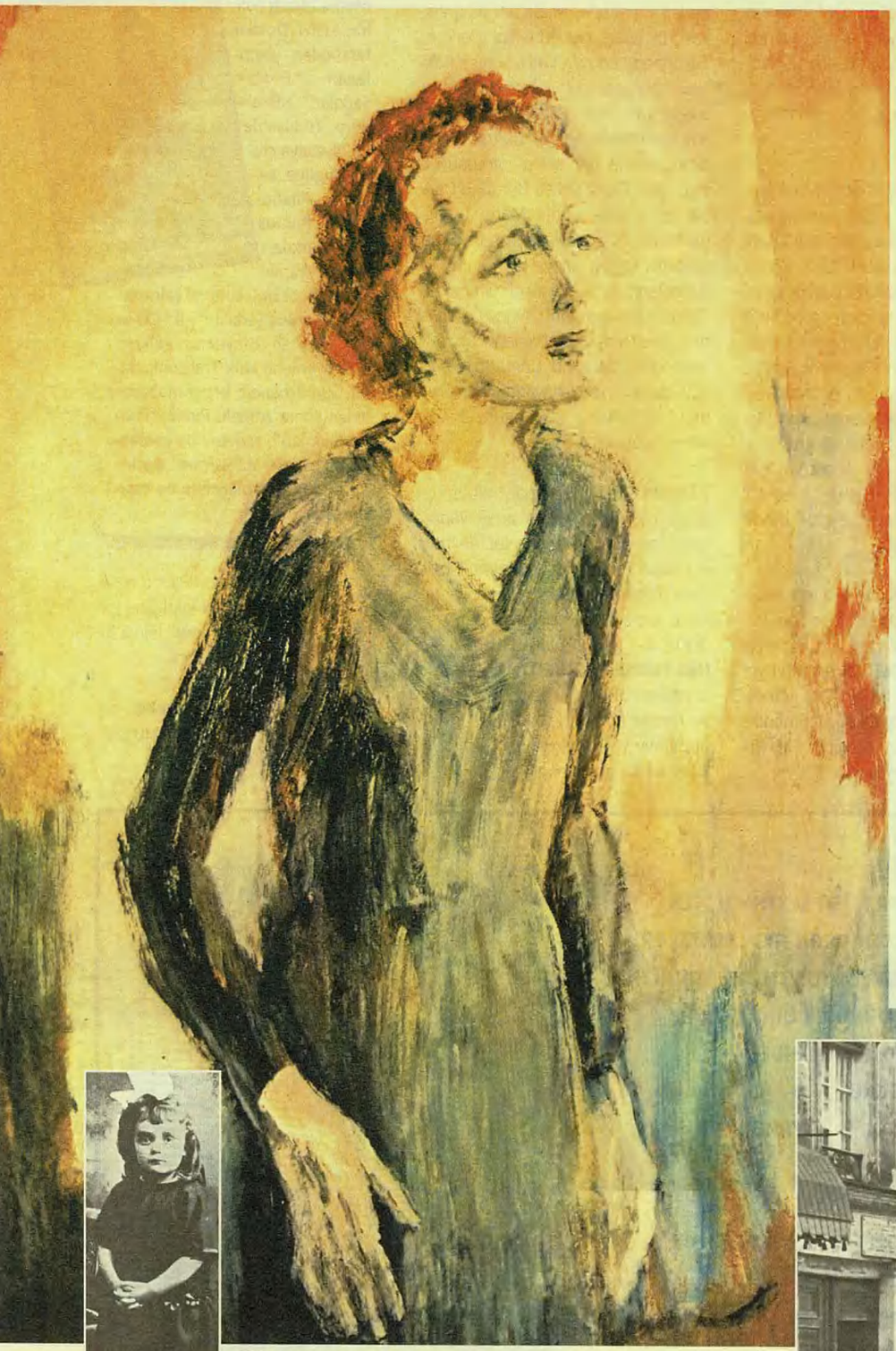

Nereden geliyordu Edith Piaf'ın dehası? Şanson dünyasının en olağanüstü fenomeninin gizi neydi? Bugüne kadar hiçbir açıklama girişimi bu gizemi çözmeye yetmedi. Çünkü bir açıklaması yoktu: O sadece şarkı söylüyordu, sesini yalnız beyaz bir ışık eşliğinde bomboş bir sahneye bir dünya yaratmak için bırakıyordu. Karanlık salonda oturan bizler, şarkısını söylediği ve yaşamış gibi gözüktüğü varoluşun tüm küçük dramlarını onunla yaşıyorduk. Piaf kendisini sahnede görme şansına ulaşanların hafızasından asla silinmeyecek. O, zihinlere kazınacak doğru hareketi bulma yeteneğine sahipti. Her hareketi yerindeydi. Kimi zaman bir şarkıyı özel ve vazgeçilemez hareketi bulana kadar programına dahil etmezdi. Hiçbir şey durduramıyordu onu: "Bravo pour le clown!"u söylerken gülünç hareketler yapıyordu, "Qu'as tu fait John!"da düşmüş boynu, sallanan kollarıyla asılmışı oynuyordu. Piaf için "telefon rehberini okumaya kalksa kusursuz biçimde ikna edici olabilirdi" denir. Yorumladığı her şey eşsiz bir boyut kazanıyordu.

Piaf bugün hiç ayak basmadığı ülkelerde, yaşadığı zamandakinden daha popüler. Piaf bilmecesi, takipçilerini yaratmaya devam ediyor. "Edith Piaf gösterileri", sesleri ve görüntüleri benzemese de, meslek hayatları boyunca hiç değilse bir defalığına Piaf olmak isteyen oyuncularla dünyanın neredeyse dört bir yanında sahneleniyor. Onlar bir süreliğine kadınların kadınını canlandırıyor, bazen gururlu ve güçlü, bazen trajik ve tuhaf, aşık, çekici –gerisini geçelim...

Cılız ve kıymetli mum, anılarımızın sunağında bizlere elinden gelenin en iyisini sunmak için eriyip gitmiş bir yaşamın imgesinde yanıyor hâlâ. O küçücük kadın kalplerimizin en sıcak yerinde yatarken, Panthéon'un donmuş mezarlarının uzağında, Jeanne D'Arc, Napolyon veya Victor Hugo gibi Fransa'yı temsil etmeye devam ediyor.

Charles Aznavour

Edith Giovanna Gassion ya da tüm dünyada bilinen adıyla Edith Piaf, 1915'te, efsanede anlatıldığı gibi bir sokak lambasının altında veya daha gerçekçi bir yaklaşımla Tenon hastanesinde dünyaya geliyor. Paris'te, sağda fotoğrafı görülen Belville sokağı, 72 numaralı evdeki tabelada şunlar yazıyor: "Bu kaldırımda, 19 Aralık 1915'te, daha sonra tüm dünyayı sesiyle sarsacak olan Edith Piaf dünyaya geldi."

devamı 57'de

DUMAN

Detroit'li azılı rock topluluğu MC5, afişlere E=MC^5 diye yazarmış adını, Einstein'ın enerji formülü E=MC^2'den hareketle. Bu formülün Türkçesi soldan sağa beş harfli: Duman. Onları hiç dinlememişlere yeni çıkan "Konser" albümünü tavsiye etmekte doğrusu tereddüt ediyoruz, çünkü karşılarında fazla çıplak, fazla "out of control", fazla "darmaduman" bir müzik bulabilirler. Ama bir Duman konseri seyretme zevkini tatmışlar için olmazsa olmaz bir albüm "Konser". Söylemeye gerek var mı, elbette "Olmadı Yar", "Gurbet", Çile Bülbülüm Çile" ilavesiyle... Kaan, Batuhan ve Ari'yle güzel konser albümlerinden seçme şarkılar eşliğinde uzun bir oturum yaptık.

DEAD'E GİTTİ BİR YILIM

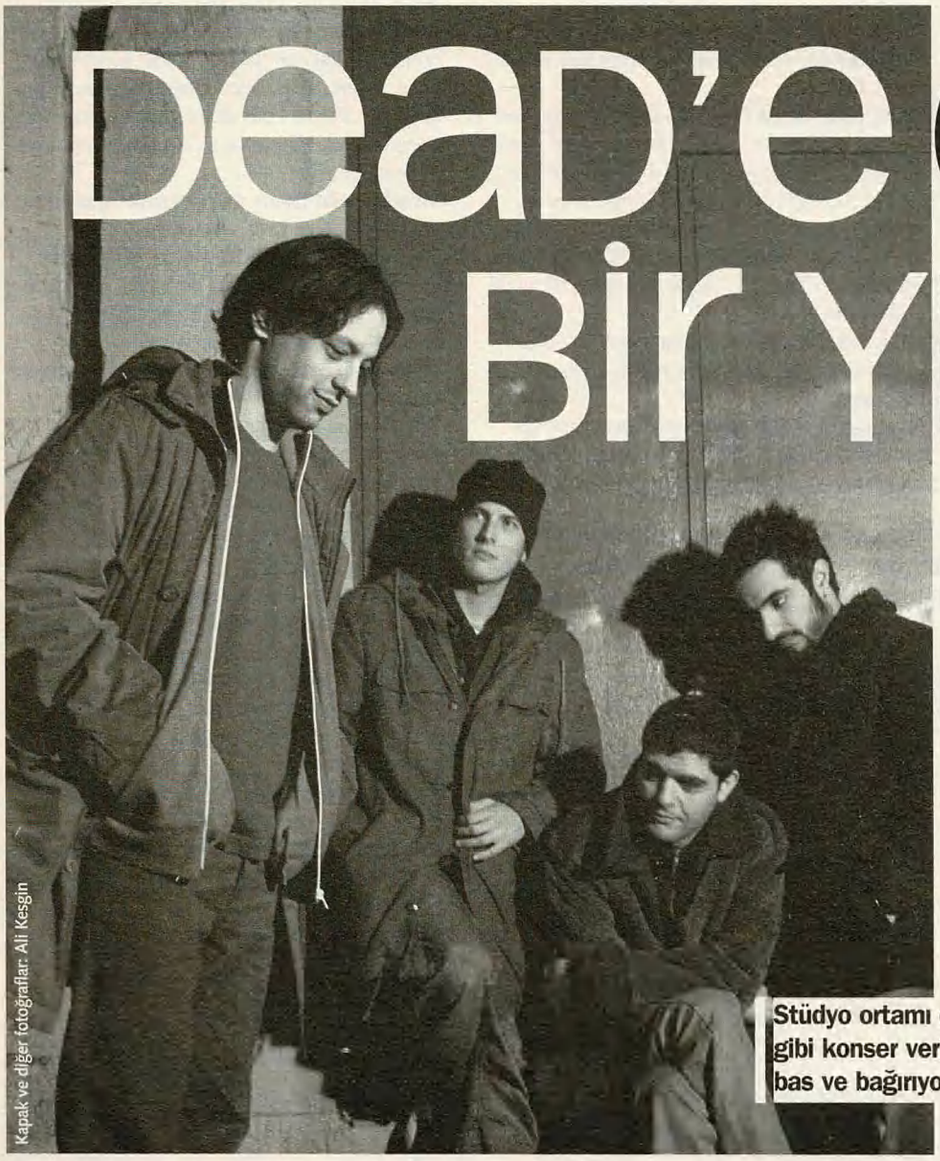

Kapak ve diğer fotoğraflar: Ali Kesgin

Geçen sene bu zamanlar, Batuhan'ın oğlu Luka'nın doğduğu müjdesini almıştık. Luka nasıl?

Batuhan: İyi. Büyüyor. Şimdi annesiyle Paris'te. Aklım hep orada... Bakıyorum, bakıyorum, inanamıyorum, gerçek mi değil mi, ayırt edemiyorum... Gitara başlattım hemen. Hareketler falan gösteriyorum, bakıyor, hemen parmaklarını getiriyor.

Neler dinliyor Luka peki?

Kaan: David Bowie'nin son albümünü. *(gülüyor)*

Batuhan: Her dinleyişinde uyuyor. O albümü annesinin karnındayken altı ay boyunca dinlemiştik. Şimdi Bowie'yi koyduk mu, anında uyuyor.

Bowie'nin "Heathen"ını mı kastediyorsunuz?

Batuhan: Evet. İçinde Pixies'in "Cactus"ü var.

Kaan: Geçenlerde Berlin'de konserine gittik. Biz bir tiyatro festivalinin kapanışında çalıyorduk, tesadüfen Bowie de Berlin'deymiş. Süperdi.

Batuhan: Eskilerden değil, yeni albümden çaldı. Benim gönlümden "Space Oddity" geçiyordu, ama takılmadı hiç.

Kaan: Biste biraz hoplattı gene... Seyirciler arasında parçaları bilen pek yoktu. Nirvana'nın yaptığı parçayı, "The Man Who Sold The World"ü de çaldı. "Şimdi çalacağım şeyi muhtemelen biliyorsunuzdur" dedi, sonra girdi parçaya. Millet Nirvana'dan biliyor tabii.

Bowie önemli biri midir Duman için?

Kaan: Evet, Bowie demek, 70'ler demek. Onun glam dönemi çok önemli. Hani, Guns N' Roses'ın bile babası gibidir...

Mesela "Let's Dance"i de sever misiniz?

Kaan: Bowie bozulmadı, 80'ler bozuldu. Parça yine güzel, ama aranjmanlar bozulmaya başladı.

Batuhan: Stevie Ray Vaughan çalmıyor muydu o parçadaki soloyu?.. Bowie'nin ilk zamanlarında 12 telli akustik olayı vardır mesela. Çok ayrı bir herif. Hiç kimseye benzemiyor.

Adı bukalemun zaten.

Batuhan: Herkesin üstünde iyi durmuyor o değişim. Ama Bowie olunca her şey OK. Üzerinde hiçbir şey kötü durmuyor.

Yanımızda birkaç konser albümü var, hem dinleyelim, hem konuşalım. Sizin "Konser" albümünüzden de bahsederiz bol bol. Lafı oralardan buralara getiririz.

Kaan: Biz oralardan geliyoruz zaten. *(gülüyor)*

Şimdi "Woodstock"tan bir Hendrix dinleyelim.

Kaan: Ooofff! En güzel röportajımızı yapıyoruz.

Jimi Hendrix - Star Spangled Banner *(Music From The Original Soundtrack and More - Woodstock)*

Ari: Geçen gün Mojo konserinde Batuhan'ın babasını çağırdık, hep beraber çatır çatır çaldık bu parçayı. Üstüne bir de "Hey Joe" attırdık...

Kaan: Hendrix bir talk şova katılıyor. Adam soruyor, "Amerikan marşını dejenere ettin, acaba nasıl tepkiler gelecek?" diye... "Halbuki bana böyle güzel geldi" diyor Hendrix.

Hendrix Woodstock'un kapanışında çaldı. Yağmurdu, çamurdu derken, yüzbinlerce kişiden kala kala birkaç bin kişi kalmıştı karşısında.

Batuhan: Hem de gündüz gündüz çalıyor. Hava bayağı aydınlık. Etrafta çöpçüler var... Ama bozmuyor kendini.

Kaan: Endüstri tam mânasıyla kurulmamış zaten o zaman. Rock yeni çıkıyor, underground. Popüler olan şey, sanatsal olabiliyordu. Plak şirketleri de cesurdu, deneysel şeyleri destekliyorlardı. Şimdi parayı garantiye yatırıyorlar.

Stüdyo ortamı çok kontrollüdür. Öbür tarafta, savaş verir gibi konser veriyoruz. Rock bu, formül bu: Davul, gitar, bas ve bağırıyorsun işte. Biz de oradayız.

Şu çalanın ardında çok güçlü bir cinsellik de var. Size de öyle geliyor mu?

Kaan: Cinsellik her şeyde var. Sex, drugs and rock'n'roll. Seks, nedense en başta. *(gülüyor)*

Batuhan: O dönem belki de ilk defa özgürlüğün gerçek anlamda tadına bakılıyordu. Şimdi özgürlük ne ifade ediyor ki?..

Kaan: O özgürlük dediğin hem müzikte gerçekleşti, hem cinsellikte. Hem de fikirlerde bir patlama oldu. Meyveleri çok güzel. Sinemaya baktığında 70'lerdeki gibi film de çekemiyorlar şimdi.

Mick Jagger'a "60'larda dünyayı değiştirmede bir etkiniz olduğunu düşünüyor musunuz?" diye sormuşlar, "eğer siyasî bir etkimiz olmuşsa, bu ancak cinsellik alanında olmuştur" diye cevap vermiş.

Kaan: Doğru söylemiş.

"69: Erotik Yıl" isminde bir şarkısı var Serge Gainsbourg'un.

Batuhan: O etki devam ediyor. Rolling Stones'un burdaki konserine gittik, zenci kadının ayağı çıktı piyasaya. Mick Jagger yaladı falan... Zaten sem-

bolleri bir dil. Dil şeklinde yastıklar satılıyordu konserde.

Duman şarkılarındaki cinsellik boyutu hakkında ne düşünüyorsunuz? "Oje" erotik bir şarkı mı?

Kaan: Ben öyle düşünüyorum. Ayak fetişi var o şarkıda. Ayak kelimesi net olarak geçiyor yani.

Bu bir ilk mi?

Kaan: Türkçede ben duymadım daha önce.

Ari: Bence türkülerin içinde vardır böyle erotik laflar. Mesela Karacaoğlan'a bakarsan... Bir de özellikle Karadenizliler bayağı ağır takılıyor.

Ayak fetişizmi var mı türkülerde?

Kaan: Valla onu bilmiyorum, ama tombul tombul memeler var. *(gülüyor)*

"Konser" albümünüzde şarkılar seyirciyle beraber söylenirken insanın kulağına hep bir "kızlar korosu" geliyor...

Kaan: Kız gibi mi söylüyoruz şarkıları? *(gülüyor)* Çoğunluk belki de kızlar. Ya da onların sesi daha çok çıkıyor. Bizim de dikkatimizi çekti.

Ari: Seyirci mikrofonu ön tarafta. Kızlar da ön taraftaysa, onların sesi daha çok gitmiş olabilir.

"Oje"de de aynı şey geçerli. Bir kız "hangi oje yakışmaz ki kız sana" diye niye bağırır?

Kaan: *(gülüyor)* Kendilerini düşünerek söylüyorlardır herhalde: Bana her renk yakışır! Aslında bizim demek istediğimiz, ojesiz de olsa fark etmez.

Batuhan: Ayak deyince iğrenen, "ayy, o da nerden çıktı" diyen tipler artık başka türlü bakıyorlar olaya... Biraz daha rahat insanlar ayak konusunda. *(gülüyor)*

Üçünüzde de ayak fetişizmi mi var?

Kaan: Bende vardır. Batuhan'da da var.

Ari'de?

Ari: Gereken ilgiyi gösteririm. *(gülüyor)*

Kaan: Bence herkesin bir fetişi olmalı. Vücudun herhangi bir tarafı olabilir, çok renk katıyor hayal gücüne. Ekstra bir heyecan veriyor insana. Zaten herhangi bir konunun üstüne gidiyorsan, bu iyi bir şey.

Neden bir konser albümü çıkarma ihtiyacı duydunuz?

Kaan: Ben hep konser albümlerini sevdim, dinledim bu zamana kadar. Sevdiğim her grubun konser albümünü, korsan morsan, ele geçirip dinlemişliğim vardır. Hoşuma giden, ordaki hatalar.

Batuhan: Mesela Grateful Dead'i özellikle canlı dinlediğim zaman, heriflerle bir bağ kuruyorum. Onların olayı konserler. Transa giriyorlar, dakikalarca çalınıyor parçalar... Her parçanın her konserde farklı bir boyuta geldiğini görüyorsun.

Onların beş bin kişilik bir konser konvoyları var... Nerede konser verseler, o beş bin "dead head" fiks hazır.

Kaan: Bizde de var bir 13-15 kişi öyle. *(gülüyor)* Amerika'da şöyle bir espri gelişmiş: Okulda sınıfta kalan birine "n'oldu?" diye sorduğun zaman, "Grateful Dead'le birlikteydim, bir yılımı onlara verdim" diye cevap veriyor... Jerry Garcia'da ulvî bir durum da var, hiç taviz vermemiş. Miles Davis de girer o duruma, Hendrix de girer. Bir kendini verme olayı yani.

Ari: Hendrix "müzik benim için bir dindir" diyor ya, baktığınız zaman aslında her müzisyen için biraz böyle.

Batuhan: Bende bir albüm var. Garcia son dönemlerinde, evde David Grisman'la beraber klasik gitarlarla takılıyor. Mutlaka dinlemen lazım.

Erkin Baba'dan alınacak en büyük ders: Diklik. Millete bakıp kendine bir ayar çekmiyor. Onun gibi beş-on kişi daha olsaydı, Türkiye'de müzik başka yerlerde olurdu.

Erkin Koray
Öksürük / Bu mendili / İllâ ki
(Tek Başına Konser)

Kaan: Erkin Koray bir kere konserimize geldi kızıyla birlikte.

Ari: 70'li yıllarda verdiği konserleri çağrıştırmış bizim konser ona. Bayağı gurur verdi bize böyle düşünmüş olması.

Niye acaba yeni şarkılar yazmıyor? Artık yazamıyor mu dersiniz?

Kaan: Şevkini kırmışlardır belki de.

Ari: Dönem dönem böyle yorgunluk hissi olabiliyor. Bizde, belki daha olayların çok başında olduğumuz için öyle bir his yok, ama başka müzisyenlerden de biliyoruz. Erkin Koray bundan sonra hiçbir şey yapmasa da tarihe geçmiştir... Bir gün televizyonda bir röportajını seyretmiştim. "Bir şarkımın iki kelimesi eksik oluyor, dört sene bekliyor o şarkı" diyor. Bunun için mangal yürek ister.

Batuhan: Ona çok saygı duyuyoruz. Karşısında hazıroldayız hep. *(gülüyor)*

Kaan: Müzikleri, sözleri çok güzel, ama onun ötesinde, hiç taviz vermiyor. Alınacak en büyük ders bu Erkin Baba'dan: Diklik... Kendi kendine değişirse değişir, ama millete bakıp kendine bir ayar çekmiyor. Keşke Erkin Baba gibi bir beş-on kişi daha olsaydı, Türkiye'de müzik şimdi başka yerlerde olurdu.

Mesela David Bowie değişen çağa ayak uyduruyor, üstelik yine taviz vermeden.

Batuhan: Erkin Koray Türkiye'de yaşıyor. Hep uca doğru giden maceracı bir adam. Zor koşullar altında zor şeyleri yapmış. Bowie albüm yapıyor, telifini alıyor, ekonomikman rahat.

Kaan: Erkin Baba denince Neil Young'la karşılaştırırım nedense. Dikliklerinden herhalde.

Zappa'ya ne diyorsun?..

Kaan: O da çok ağır, çok derin takılmış biri. Konuya teknik olarak da, müzik bilgisi olarak da girmiş, yani sırf ideoloji değil. İnsanoğlu karakter karakter. David Bowie giyinmeyi seviyor, öbürü soyunmayı. *(gülüyor)*

Erkin Koray'ın seyirciyle iletişimi de çok farklı. Dakikalarca konuşabiliyor, hikâyeler anlatıyor. Bir tiyatrocu tarafı var. Duman konserlerinde seyirciyle o anlamda bir diyalog yok.

Kaan: Belki yaşlandıkça öyle bir hissiyat gelebilir. Ama şu an, çıkalım, müziğimizi yapalım, beraber eğlenelim hali var.

Ari: Beş dakika konuşacağımıza bir şarkı daha çalmayı tercih ederiz herhalde.

Eski kuşaklardan epey takdir görüyorsunuz. Özdemir Erdoğan TV8'de, "Yorumsuz"da sizi bayağı övmüştü...

Kaan: Onunla da tanıştık. Müthiş bir müzisyen. Şimdi bir caz albüm yapmış galiba. Bayağı heyecanlıydı.

Onun o caz işleri de sahiden heyecanlandırıyor mu sizi? Asıl güçlü olan şarkıyazarı kimliğini

Duman: Ari Barokas (bas), Kaan Tangöze (vokal), Batuhan Mutlugil (gitar), Alen Konakoğlu (davul)

neredeyse unuttu artık.
Kaan: O albümleri detaylı bir dinlesen, böyle söylemezdin.
Ari: "Özgün Caz Denemeleri" en çok etkilendiğim plak. Kanunla "Take Five" çalıyor mesela.
Sizin konserinize geçen ay giden bir arkadaş, "gene çok iyiydi, ama her şey aynıydı" dedi. Hiç yeni şarkı, yeni cover yok mu ufukta?
Kaan: Ufaktan başladık. Sözleri bitmemiş parçalar var. Bitince bir-iki yeni parça çalmaya başlarız. "Oje"de olduğu gibi.
Ari: Yeni parçalara konsantre olmak için konser defterini en azından biraz kapatmak gerekiyor. Çok yoğun konserlerimiz oluyor, görmediğimiz birçok vilayete gittik son zamanlarda.
Zevkli mi turne hayatı?
Kaan: Süper. Dört tane it, dolaşıyoruz. *(gülüyor)* Hep beraberiz, otellerdeyiz, muhabbet, gitar, takılıyoruz, sonra da konser veriyoruz... İş gibi değil ki bu bizim için.
Neredeyse bir senedir yanımızda dolaştırdığımız bir mektup var. Bir türlü denk getirip veremedik. Bizi çok duygulandırdı: Aydınlı bir hayranınız zarfın üstüne "Sn. Kaan Tangöze" yazıp Roll'un adresine postalamış.
Kaan: *(gülüyor)* Ne güzel bir buluşma noktası. *(açıp okumaya başlıyor)*
Merak ettik, ne yazıyor?
Kaan: Genç bir kız, tatlı tatlı yazmış işte. Lise numaramın 209 olduğunu biliyor, bayağı araştırmış. Fazla bahsedebileceğim bir şey yok.
Kaç yaşındakilerden mektup geliyor genelde?
Kaan: 15, 16, 17, ama 50 yaşındaki adamdan da mektup aldık.
Batuhan: Bizi sahiplenen insanlar bunlar. Bizi biz olduğumuz için sevdiklerini söylüyorlar. Sonuçta, anlatmak istediklerimizi anlayan insanlar. Bir tanesi Luka'dan "oğlumuz" diye bahsediyor. Çok hoşuma gitti.
Kaan: Acayip bir sevgi var mektuplarda. Okuyunca diyorsun ki, "buna değecek ne yaptık biz?"

Jeff Buckley
Yeh Jo Halka Halka Saroor Hai
(Live At Sin-é)

New York'un göbeğinde Nusrat Fateh Ali Khan cover'ı yapan bir Amerikalı çok şaşırtıcı değil mi? Henüz albümünü yayınlamamış, kimsenin tanımadığı Jeff Buckley...
Batuhan: Cover mı bu? Beraber söylüyorlar sandım... Valla, benzemiş sesi... Edith Piaf'ı da çok seviyor bu herif.
Kaan: Amerika'da daha kapalıdır insanlar. Hep Amerikan müziği dinlerler, yapılan müzik de o yüzden kısırdöngüye girer. Jeff Buckley yakalamış, Fransız kültüründen tut, Doğu kültürüne kadar. Bana hep Led Zeppelin'den etkilenmiş gibi gelirdi ilk dinlediğimde. Zaten "Kashmir"i filan düşünürsen, Led Zeppelin de aynı hesap.
Robert Plant'in en sevdiği şarkıcı Ümmü Gülsüm.
Kaan: *(çiziyor)* Bir Batılıyla bir Doğuluya şu iki noktayı birleştir demişler. Birisi böyle, öbürü de böyle yapmış... Farklı düşüncelerin zengin yanlarını almak lazım. Değişik kan zenginlik getirir. Grupta biri caz, biri etnik, biri rock dinlese, böyle bir gruptan çıkacak oluşum çok özgün olacaktır.

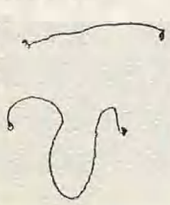

Ari: Üçümüzün de yalnızca blues dinlediğini varsayalım, akşam sahnede blues'dan başka bir şey çalamayız.

Kaan: Adam Nusret'i öyle bir özümseyip sunuyor ki, hiç duymayan biri o gün o barda vay be deyip etkilenebilir.
Aşık Veysel'i ilk defa Duman'dan dinleyen olmuş mudur?
Kaan: Hem de o kadar çoktur ki. "Güzelliğin On Para Etmez"in Veysel'in olduğunu başında muhakkak söylüyorum. Beğenip, araştırıp orijinaline inerler umuduyla... Özellikle Türk sanat müziğinde gençleri sıkacak bir aranjman ve anlatım var. 13-14 yaşındakinin önüne durduk yerde Türk sanat müziği besteleri koyduğun zaman ağır gelebiliyor.
Ari: Ben inanıyorum ki, mesela "Makber"i hiç dinlememiş bir çocuğa dinletsen, "ne bu çirkin şey" demeyecektir. Çünkü güzel.
İyi de nerede karşılaşacak "Makber"le? Sizler iyi-kötü bütün bu şarkılara radyolardan aşina bir kuşaktansınız.
Kaan: Şimdi radyoda beş para eden bir şey yok. Kötü şeyler verirsen, kötü şeyler alırsın. Gençler kalitesiz müzikler dinleye dinleye, onunla pişip sonunda mecburen kalitesizlik üretmek durumunda kalıyor.
Ari: Gerçeği o sanıyorlar çünkü.
Popstar seyrettiniz mi hiç? Nasıl geldi?
Kaan: İnsanlık ayıbı.
Batuhan: Dehşet verici.
İçlerinden biri bir Duman şarkısı cover'lasa?
Ari: Mesela Bayhan ne söylese güzel söyler. Adamın konuşmaları da daha gönül adamı diğerlerine nazaran. Halkı fethetmek önemli. O bunu becermiş.
Batuhan: Onca töre dizisinin üstüne, bir de adam bıçaklamış birinin bu kadar sevilmesi bana ters.
Ari: Ama adam güzel söylüyor, o güzelliği görmek istiyor insanlar orada.
Kaan: Beni daha çok jüri uyuz etti, kapattım.
Jeff Bucley'nin bu albümü küçük bir bardaki programının kayıtları... Küçük bir yerde müzik yapmakla kalabalık kitleler önünde müzik yapmak arasında nasıl bir fark var?
Kaan: İkisinin de bir güzelliği var. Küçük yerde daha içine gömülüp, daha duygulu söylüyor insan. Evinde gibi. 15 bin kişinin karşısında daha değişik bir adrenalin var.
"Her Şeyi Yak"la sıkıntınız sürüyor mu?
Kaan: "Bir daha, bir daha..." *(gülüyor)* Evet, sıkılıyoruz. O bitince hemen öbür parçaya geçiyoruz ki, "bir daha"lardan kurtulalım.
Açıkhava'daki konserde harikaydın. "Bir daha, bir daha" diye bağırılınca seyirciye dönüp "sen de mi Brütüs?" dedin ve öbür parçaya geçtiniz.
Ari: Sahi, öyle bir şey oldu. Bak, unutmuşum.
Keşke o bölümü de albüme alsaydınız.
Kaan: O güne kadar hangi şehre gittiysek, hep "bir daha"lar geldi. Ama İstanbul'da, Açıkhava'da beklemiyordum doğrusu.
Bir daha böyle çok popüler bir parça söylemeyi düşünüyor musunuz?
Ari: Ama biz onu çalmaya başladığımızda süper popüler bir parça olduğunun farkında değildik ki. Sadece güzel parça diye yaptık.
Kaan: Stüdyo albümünde bir daha herhalde hiç cover yapmayacağız.
"Mânası Yok"u neden almadınız albüme?
Kaan: Memnun kalmadık kayıtlarından. En güzel çaldığımız parçaları toplayalım dedik. Aşık Veysel'i almak istiyorduk ama, izinlerde pürüz çıkmış. Konser albümlerinin fazla masrafı yok. Her albüm sonrası bir konser albümü yaparız herhalde.
Vokalini çok bozuyorsun konserlerde...
Kaan: Ama belki doğrusu odur. Belki stüdyoda bozuyorumdur.
Albümdeki tonlaman ve Türkçe vurgularınla konserdekiler neden bu kadar farklı?
Kaan: Stüdyo ortamı çok daha kontrollüdür. Öbür tarafta, savaş verir gibi konser veriyoruz.
Batuhan: Dört dörtlük bir stüdyoda çalmakla konser ortamında, sahnede çalmak farklı şeyler. Konserde bir gaza geliyorsun, öyle bir çalmaya başlıyorsun ki, stüdyoda sekiz saat düşünsen gelmez aklına.

Michael Stipe & Mike Mills
Electrolite
(Tibetan Freedom Concert)

Amerika'dan, 1998'deki Tibet'e Özgürlük Konseri'nin kayıtlarından... R.E.M'den Stipe ve Mills söylüyor... Beastie Boys, U2, Björk, Ben Harper, Chuck D, kimi ararsanız orda.
Kaan: Bu insanların ülkelerinde insan hakları olsun, ekonomi olsun, sorunlar bittiği için, kalkıp Tibet'le ilgili konserler verebiliyorlar. Bizim burada olaylar zaten Tibet'i aşmış durumda. Yapacaksak burada bir şeyler yapmakta fayda var. Şu an Türkiye görüntüde demokratik gibi, ama derininde sıçmış bazı konular var. O derin konulara da çok ince bir şekilde dokunmak gerekiyor. Ama "savaşa hayır" gibi bir oluşum değil bu kastettiğim.
Niye?
Kaan: Kalkıp "savaşa hayır" demek çok genel. Biz savaş açmadık ki zaten hiçbir yere.
Türkiye asker gönderecekti ama...
Kaan: Ama göndermedi. Göndermemesinin de "savaşa hayır" konserleriyle alâkası olduğunu sanmıyorum.
Alâkası var veya yok. Bir takım müzisyenlerin ortak bir amaç etrafında toplanıp yüksek bir ses çıkarmaları iyi değil mi?
Kaan: Bence politikacılara bu tarz konserler vız gelir tırıs gider. Bu "savaşa hayır" konseri sayesinde sanmıyorum ki bakanlıkta "aa, bakın gençler savaşa karşılar" diye düşünen olsun. Biz hal-

Nâzım Hikmet ne yapıyordu? Onun solculuğu bir idealdi, sanatını o ideal üzerine kurarken, laf ola beri gele solculukla ilgili konuşmadı. Yazdığı her şiir bir başyapıttı.

kı uyarmalıyız. Halktan da kimse savaşmak istemiyordu zaten. Bu konserler Amerika'da anlamlı. Çünkü savaşı çıkaran Bush.

Herkes savaşa ve Amerika'nın Irak'ı işgaline karşı olduğunu bir şekilde bağıra bağıra söylerken, elinde mikrofon olan bir müzisyenin, aynı görüşü paylaştığı halde suskun kalması tuhaf değil mi?

Kaan: Zaten hangi sanatçı savaşa evet der ki! Hepimiz karşıyız, bu zaten böyle.

Tamam da, bunu söyleme ihtiyacı neden hissetmiyorsun?

Kaan: Biz de savaşa hayır dedik konserlerde. Kısa ve net olarak söyledik ve geçtik o dönem. Bu yeterli değil diyorsun, anlıyorum. "Savaşa hayır"ı Taksim'in ortasında yapacaksın, herkes gelecek, aynı ruh hissedilecek... Öbür türlü tamamen havada kalıyor. Şu dönemde öyle politik bir gençlik yok ki. Ne kadar bağırsak boş. Parçalarda da bağırıyoruz. Sessiz sessiz söylemiyoruz ki... Belki önceliklerimiz farklı. Önce müziğimizi gençlere yayalım istiyoruz. 12-13 yaşında müzikle ilgilenen, gitar çalmak isteyen çocuklar için, önce müzik nedir, estetiği nedir, nasıl yapılır, ordan bir yola çıkalım, sonra fikir boyutuna geçelim.

Niye sıraya koydun? İkisi bir arada yürümez mi?

Kaan: Bu ülkede herkes, sanatını icra etmeden fikirle ortaya çıkmak istiyor. Tiyatrocuysa en güzel tiyatroyu yapıp ne olduğunu göstermeli, filmciyse en güzel filmi çekip anlatmalı. Ama kalkıp film böyle çekilir diye sabaha kadar konuşur bizimkiler. Peki Nâzım Hikmet ne yapıyordu? Onun solculuğu bir idealdi, sanatını o ideal üzerine kurarken, laf ola beri gele solculukla ilgili konuşmadı. Yazdığı her şiir bir başyapıttı. Solculuğunu, komünizmini dışarı atsan da, o şiirin içindeki estetik, mantık, akıcılık hep orda kalır... Yine biz müziğimizin içinde fikirlerimizi estetik bir yolla vermeye devam edeceğiz. "Her Şeyi Yak" gibi popüler bir parça olsun, herkes dinlesin, ama sözleri "savaşa hayır"ı anlatsın. Bence en güzel anlatım bu. Kalkıp mikrofondan savaşa hayır demektense, "Imagine" gibi bir parça yap yani.

Lennon aynı zamanda söylev de veriyordu. Gösteri yürüyüşlerinde en baştaydı, birçok gösteriyi bizzat örgütledi.

Kaan: Biz konuşarak değil, daha çok üreterek bir katkıda bulunalım diyoruz. Müziğe sevgiyle sarılarak, çalarak anlatmaya çalışıyoruz.

Ama şarkı sözlerinizde muhalif bir içerik var.

Kaan: Tabii, kesinlikle.

Ari: Yurtdışında sivil toplum örgütlerinin çarkı daha iyi işliyor. Onun yetmediği durumda, Tibet gibi bu tip konserlere ihtiyaç var. Ama burda ne yapsan havada kalıyor.

Kaan: Prensip olarak hayır falan dediğimiz yok böyle konserlere. Böyle genel konularda pek hareket etmedik ve belki yanlış anlaşıldı... Dışarıdan bakınca, herkes bir araya gelsin, katılsın diyebiliyorsun. Ama içine girdiğinde, herkes orada savaşa hayır fikriyle buluşmuş değil, bazı başka parametreler çıkıyor ortaya, olaydan sizi soğutuyor. Olaya tamamen gönülden bağlanmış insanlar, bizimle aynı şeyleri hisseden insanlar bir araya gelse farklı bir boyut olabilir.

Batuhan: Ben müziği müzik için yapma taraftarıyım, Hendrix gibi.

Ama Hendrix karşı kültürün en önemli simgesi.

Batuhan: Tamam işte. Bunu müziğiyle yansıtmış, kalkıp konuşarak değil. Protest rock yapan ya da politik düşünceleriyle ön planda olan grupları düşünürsek, keşke onların müzikal yanları da en az politik yanları kadar kuvvetli olsa da, ikisinin verdiği kuvvetle daha sağlam olsa vermek istedikleri şey. Bir taraf yarım kalıyor böyle.

Radikal'de Perihan Mağden, ikinci albüm sonrası hakkınızda bir yazı yazmıştı. Bizim düşündüklerimizin tam aksini iddia eden bir yazıydı.

Kaan: Apolitik diyormuş, duydum...

Ari: Çok sağlam bir kaynaktan, bir yakınından öğrendim ki, yazdığına pişman olmuş. "Onları tanımamışım" demiş. Müzik yapan bir sürü insan böyle konulara hiç dokunmuyor, kimse de onlara bir şey demiyor, ama "Masal" gibi, "Mânası Yok" gibi şarkılar yapan bir gruba "bunlar apolitiktir, anti-politiktir" denmesi enteresan.

"Bunlar postpost Özal çocukları, apolitik dahi değiller, anti-politikler" diyor. Her şeyden kopuk ve azade olduğunuzu, "yok, ben ondan almiiim" cool'luğunda bir protestonuz olduğunu söylüyor.

Kaan: Dediği bir şey hoşuma gitti şimdi: Anti-politik. Güzel bir deyim, gerçekten biz partilerin yaptıklarıyla ilgili değiliz. İnandığımız bir parti bile olsa, gidip onun adına çalışmalar yapmayız.

Politikaya ne anlam yüklediğine bağlı. İki parti arasındaki saçma tartışmalarla vakit kaybetmiyoruz, ama baktığımız her yerde, hayatın her alanında politika görüyoruz...

Kaan: Hah, biz de o boyuttayız işte. Siz de müzik yapsanız, belki bizim gibi yaparsınız.

Yine de Mağden veya başka birinin eline, size apolitik diyebilmesi için bir takım sebepler veya kozlar verdiğinizi düşünüyor musunuz? İllâ politik olmak şart değil, ama kendine apolitik dedirtmemenin de bir yolu olmalı. Bir denge kurmak gerekmiyor mu?

Talk şovcu Hendrix'e soruyor, "Amerikan marşını dejenere ettin, acaba nasıl tepkiler gelecek?" diye... "Halbuki bana böyle güzel geldi" diyor Hendrix.

Kaan: Biz kurduğumuzu sanmıştık, ama demek kuramamışız. Yaptığın işi bir de kalkıp, anlatıp açıklaman gerekiyor. Belki bas bas bağırmadığımız içindir.

"Halkla İlişkiler" sayfamızda, 33 yaşındaki bir kadın, en çok "Mânası Yok" şarkınızı sevdiğini ve gençlerin Duman'dan aldığı zevkle kendininkinin farklı olduğunu söylemişti...

Kaan: 13 yaşındaki bir çocuk belki şimdi "Mânası Yok"u melodisinden, enerjisinden yakalıyordur, ama birkaç sene sonra bir daha dinlediğinde sözlerini de farkedecektir, eminim. Benim oldu öyle

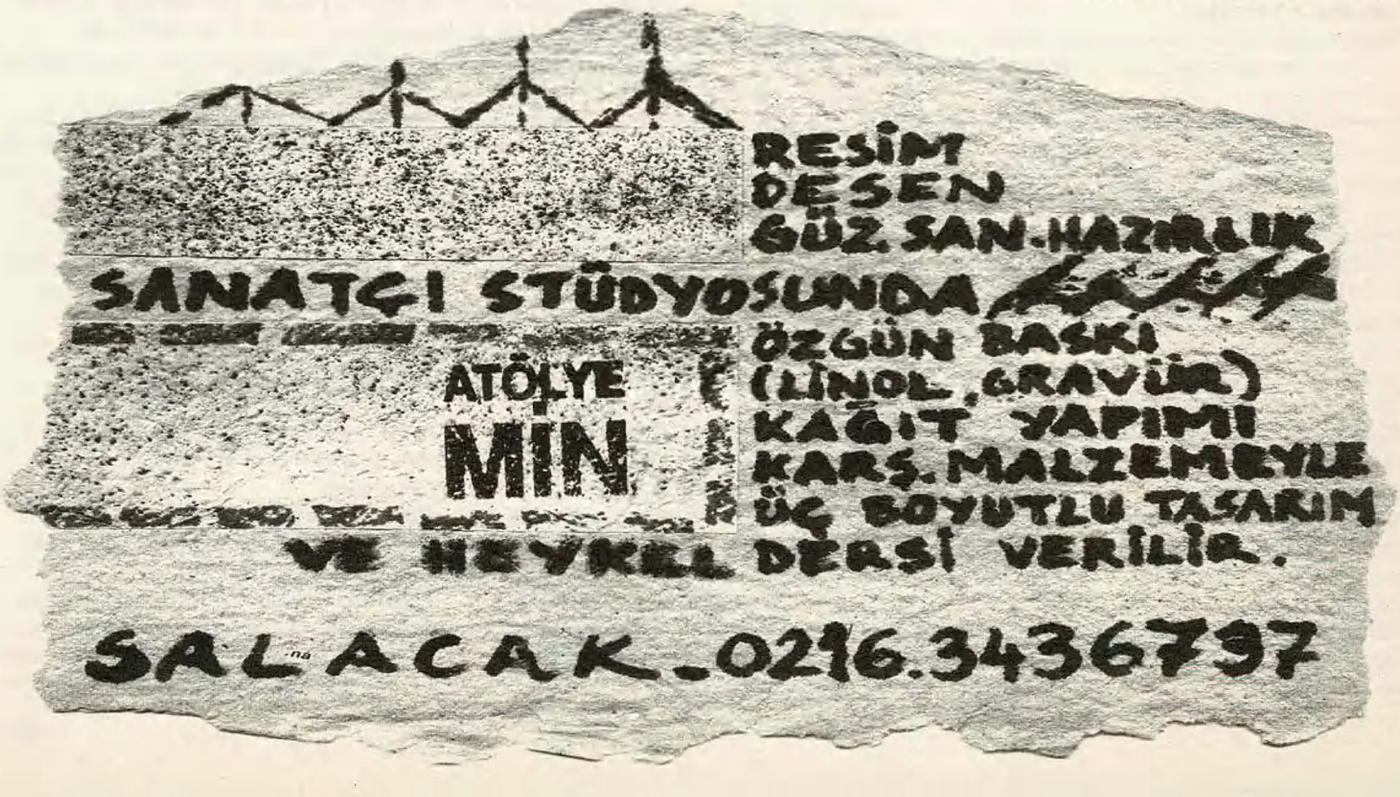

sonradan uyandığım parçalar.
Mesela?
Batuhan: Bob Dylan'ın "All Along The Watchtower"ı mesela.

Johnny Cash - San Quentin *(At San Quentin)*

Johnny Cash'in "San Quentin" hapishanesinde mahkûmlara verdiği konserin kayıtları... "San Quentin, senin her santimetrekarenden nefret ediyorum, inşallah yıkılsın duvarların" minvalinde sözler...
Ari: Çok güzel. Burda, Türkiye'de düşünemiyorum böyle bir şey.
Batuhan: Şimdi ancak klip yapıyorlar hapishanede.
Kaan: Johnny Cash kendi içinde mahkûm potansiyeli görmüş demek ki. Belki girip çıkmıştır da...
Sadece rock dinleyenler mi Duman'ı seviyor?
Kaan: Yoo, hoşuna giden herkes dinliyor, dinlesin tabii ki. Caz dinlemeyen bir adam da "Take Five"dan etkilenir ya da Miles Davis'in çaldığı "Autumn Lives"de bir şey bulur.

Müslüm Gürses, Duman şarkısı cover'lasa ne mutlu bize. "Yalnızlık Paylaşılmaz" olabilir. "Oje"yi bilemem. Ama ne söylerse güzel söyler. İçinden geldiği gibi, tak tak.

Sizi şaşırtan Duman dinleyicileri var mı?
Kaan: Arabesk dinleyen biri de çok rahat bir şekilde sevdiğini söyleyebiliyor. Ağır abilerimiz seviyor bizi. Şarapçısı da var... Kemancı konserimizde 70 yaşında bir kadın vardı, oğlu da yanında.
Ari: Çaldığımız barların müsdahdemlerinden komplimanlar duyuyoruz.
İsminizle aranız nasıl? Duman'ı, –hangi ateşten çıktığını bir yana koyalım– dağılan, kayboldu sanılan, ama esasında bulut olup atmosferle bütünleşen bir şey olarak düşünüyoruz.
Kaan: İnsanlarla müzikal bütünleşme... Seyircilerle bir arada olduğumuzdan daha öte bir durum yok bizim için.
Batuhan: Hep çalmayı istiyoruz, hep sahnede büyüyor ve gelişiyor olay.
En sevdiğiniz grup isimleri ne?
Kaan: Böyle sorarsan, hep iyi grupları düşünürüz. Pink Floyd çok iyi bir grup, ama kötü bir grup olsaydı, "ne bu pembe membe?" derdik.
Mesela Dead Kennedys ne güzel bir isim!
Ari: Evet, güzel. Ve gerçek.
Peki Led Zeppelin mi daha güzel grup ismi, Deep Purple mı?
Kaan: Led Zeppelin'ciysen Led Zeppelin ismini seversin.
Biz Led Zeppelin'ciyiz, ama Deep Purple daha güzel isim.
Batuhan: Bir de Rainbow var, hadi bakalım!
Tersten gidelim, kötü grupları düşünelim, bakalım isimleri de kötü mü?
Kaan: Kötü grupları hatırlayamıyorsun bile be abi. *(gülüyor)*
Hadi bir punk konserine gidelim...

Clash - I Fought The Law *(From Here To Eternity)*

Kaan: Müthiş bir enerji... Rock bu, formül bu: Davul, gitar, bas ve bağırıyorsun işte. Biz de oradayız.
Punk denince ne geliyor aklınıza?
Batuhan: Sex Pistols.
Kaan: Olayın içinde yaşamak. Tam bir etki-tepki işi.
1977'de mi 20 yaşında olmak isterdiniz, 1969'da mı?
(bir ağızdan) 69'da. Kesin!
Hippi olur muydunuz?
Ari: Yatkın görüyorum ruhumu.
77'de yirmi yaşında olmanın ne gibi bir sakıncaları var?
Kaan: 80'lerin içine akıyoruz abi. *(gülüyor)*
Peki 97'de mi 20 yaşında olmak iyi, 77'de mi?
Kaan: 77 tabii.
Ne kadar eski olursa o kadar iyi mi diyorsun?
Kaan: Yok, 87 falan desen, istemem... İçimizde keşke şu zamanda yaşasaydık gibi bir his yok. Ama illâ sorarsan, böyle bir cevabı olur. 60'larda yapılanların aynısını yapalım demiyorum, o mantığı taşıyabilelim buraya, yeter.
Ari: Çünkü her müzisyen zaten geçmişten bir şey alıyor ve müziğini bir yere taşımak istiyor. Kendi kapasitesine göre.
Siz müzikal olarak 77'ye daha yakın duruyorsunuz ama...
Batuhan: Hepsinin kendine göre bir lezzeti var. Bizim şansımız hepsini görebilmemiz aslında. Köklerini bilmeden güzel bir şey yaratamazsın. İnsanlar zamanında uğraşmış, bir şeyler yapmışlar, Elektriği bir daha icat etmenin mânası yok. Onlardan alıp onun ötesine gitmekte fayda var. Gitar çalmak istersen, Hendrix'i bilsen iyi olur yani.
Şarkı yazacaksan da Beatles'ı.
Kaan: Beatles zaten kutsal kitap gibi bir şey. Hiç Beatles dinlemeden rock yapmak anlamsız.
Batuhan: Beatles gibi gruplar da var, ama "Revolver" gibi bir albüm yok yani.
Kaan: Oasis, Beatles'tan etkilenmiş, ama çıkarttığı sonuç bence o kadar iyi olmamış. Paul McCartney'e "Oasis için ne düşünüyorsunuz" demişler, "Beatles'ın tek bir parçasını alıp bir stil ürettiler" diyor. Bizi onlarla boş yere bağdaştırmayın demek istiyor. Çünkü Beatles'ın tarihi de çok değişken.
Sizin kökünüzün ne kadarı dışarıda, ne kadarı içeride?
Kaan: Burada doğup büyüdük, fazlası burada aslında. Ama elimizi CD'lere atıp, dinleyip de beslendiklerimiz daha çok yurtdışından.
Hâlâ böyle mi?
Kaan: Daha çok keşif amacıyla, Aşık Veysel'lere, Türk sanat müziğine bakıyoruz...
Batuhan: Neşet Ertaş'ı çok fazla tanımıyordum. Bu aralar çok dinliyorum ve çok farklı bir boyut açıyor bana. Hendrix gibi bir adam.
Yapsanıza bir Neşet Ertaş cover'ı. Pek bilinmeyen bir parçasını mesela.
Kaan: Olabilir. Bir elektriğe bakar.
Müslüm Gürses dinlemiş midir "Olmadı Yâr" yorumunuzu acaba?
Kaan: Konserimize gelmediğine göre, ancak son albümden dinleyebilir, o da çok yeni çıktı.
Müslüm Gürses bir Duman cover'ı yapsa?
Kaan: Ne mutlu bize. "Yalnızlık Paylaşılmaz"ı yapabilir. "Bebek" de olabilir. *(gülüyor)*
"Oje"yi söyler mi dersin?
Kaan: Söyler mi, bilemem. Ama ne söylerse güzel söyler. Rahat, içinden geldiği gibi, tak tak...
Yeni besteleriniz nereye doğru gidiyor?
Kaan: Söz olarak net bir şeyler çıkmadı, ama müzik olarak biraz hızlı ve sert gibi.
Yeni bir takım deneyler olacak mı?
Kaan: Bir ara bir akustik konser yapmıştık, bendirlerle, darbukalarla... Olursa belki öyle olur. Ama turntable tarzı olaylara girmeyiz. Onlara karşı değiliz, yanlış anlaşılmasın. Ama hakim olduğumuz enstrümanı kullanırız.
Duman remiksleri yapılsa çok iyi şeyler çıkabilir. Ama "dance" remiksleri gibi değil...
Kaan: Biz yaptık albümü. Kim nasıl istiyorsa kessin biçsin.
Clash reggae'den çok etkilenmiş bir grup. Reggae ilginç geliyor mu size?
Kaan: Bob Marley de bir Beatles'tır, kendi içinde. Müziğimizi etkilemiştir bile farkında olmadan.
Peki o felsefeyi de paylaşıyor musunuz?
Kaan: Tabii, aynı şekilde John Lennon'la da paylaşıyoruz, hepsiyle paylaşıyoruz.
Kendinizi rasta olarak düşünebilir misiniz?
Kaan: Onların da kültürü o. İşin o kısmına sadece saygı duyarız. Batılı bir gazeteci, tam reggae'nin patladığı dönemde Bob Marley'e "peki Bob, nasıl rasta olurum?" diye soruyor. O da "yeniden dünyaya gelmen lâzım" diyor. *(gülüyor)*

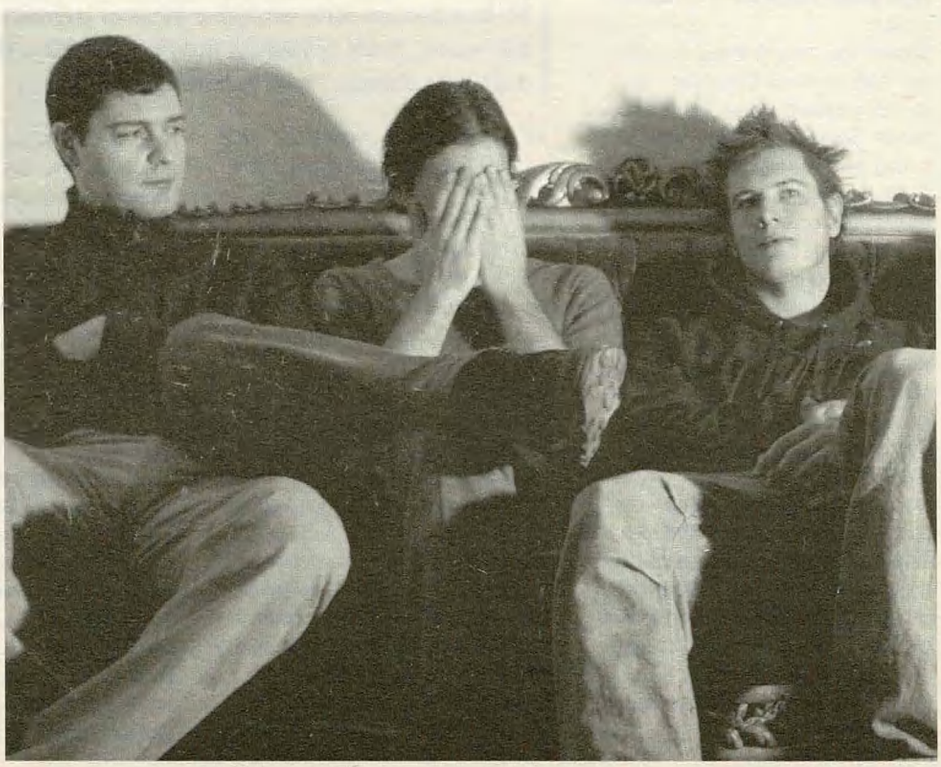

Söyleşi: **Derya Bengi - Arslan Eroğlu - Emin Ekşi**

AYLİN ASLIM & SÜT

Aylin Aslım'ın ilk albümü "Gelgit" çıkalı neredeyse üç sene oldu. Yeni şarkılarını merak ediyoruz, hafiften yola koyulan yeni albümü heyecanla bekliyoruz. Rock gitarlarının eşliğinde söyleyen Aylin'i de özlemiştik, hasretimizi şimdi Süt'le gideriyoruz. Şu sıralar İstanbul'da, Manhattan'da çalıyorlar, Ankara'da da Tindersticks konserinde uvertür yaptılar. Sevenlerine söyleyelim, Aylin'in sütlüsü de güzel oluyor...

KADER KISMET ROCK'N'ROLL

Süt, soldan sağa: Mehmet Demirdelen, Cenk Turanlı, Aylin Aslım, Özgür Kankaynar, Barış Ertunç (Foto: Şahan Nuhoğlu)

Süt grubu nasıl kuruldu?

Cenk Turanlı: Ben, Mehmet, Barış, bir de Can adlı gitarist bir arkadaş, Marmaris'ten yaz için bir iş teklifi almıştık. Spitney Bears isimli bir grubumuz vardı, o grup için teklif gelmişti, ama solistimiz Melis Danişmend gazeteci olduğu için izin alamadı. Biz de işi kaçırmak istemedik. Aylin eski arkadaşım, ona teklif ettik.

Aylin Aslım: Kesin kabul etmez, demişler.

Cenk: Evet, ama bir hafta sonra kabul ettiğini söyledi. Çalışmaya başladık, Marmaris için cover parçalar belirledik. Sonra iş iptal oldu, ama biz bayağı parça hazırlamıştık.

Aylin: Benim kafamda hiç bar programı yapmak, cover söylemek gibi bir fikir yoktu. Ama İstanbul'dan acayip gitmek istiyordum, tatil de yapmamıştım. Hesapta olmayan bir macera gibi gelmişti kulağıma Marmaris. "Gideyim, ne olacak ki, eğlenirim" dedim. Marmaris işi olmadı ama, çok iyi anlaştık beraber, çalmaktan keyif aldık.

Cenk: Sonra sırf Aylin'e sürpriz olsun diye Aylin'in albümünden bir parçanın rock versiyonunu yaptık. "Senin Gibi" parçasını kendi kafamıza göre rock formunda yaptık. Provada çalınca çok hoşuna gittiğini söyledi. Sonra "Gelgit" albümündeki bütün parçaları yaptık. Aylin'in albüm formunun çok dışında, ama gene aynı parçalar.

O şarkıların hepsi rock'a tereddütsüz dönüştü mü?

Cenk: Bazı parçalar bayağı zorladı. Tamamen yeni riff'ler kondu içlerine. Ama vokal line'ları, hatta bazı parçaların trafikleri hiç değişmedi... Bayağı eğlendik, ama Marmaris işi yatınca çalışmalara biraz ara verdik... Sonra Aylin, Creamfields festivalinde beraber çalabileceğimizi söyledi. İsim ne olsun diye düşünürken Süt çıktı.

Mehmet Demirdelen: Aslında Süt ismi daha önce çıktı. Marmaris'e indiğimiz gibi çalmamız gerekiyordu, ama Aylin'le Spitney Bears olarak çıkamazdık. Zaten Cenk, Barış (Ertunç) ve ben birçok projede beraber çalıyoruz, "süt kardeşler" gibi bir durumdayız. Bir de, Marmaris'e indiğimizde hepimiz süt gibi bembeyaz olacaktık, yazın ortasında.

Cenk: Belli adamlar uzun zaman beraber çalınca, genelde bu piyasada öyle bir kemik kadro oluşur. Ben Barış'la üç yıldır çalıyorum, Mehmet'le iki seneyi geçti. Daha önce Vega'da da çalıyorduk beraber. Anti-Silence grubunda çalıyorduk, hardcore-metal yapıyorduk. Nekropsi'de de çalmıştım ben, Asafated'da gitar çalmıştım. Süt ismi de, ayrı bir oluşum olarak bize ilginç geldi, komik geldi. Creamfields'dan sonra da devam ediyoruz hâlâ.

Bir-iki şarkımın rock versiyonu yapılsın isterdim. Kısmet Süt'eymiş. Rock söylemeyi acayip özlemişim. Belli oluyor değil mi sahnede, "ipini koparanlar" şeklinde?

Düzenlemeleri nasıl bir rock algısıyla yaptınız? Sizin bir metalci geçmişiniz var, değil mi?

Cenk: Hepimizde var, Aylin'de bile. Kimde yok ki? *(gülüyor)* Her metalcinin Türkiye'de sürünmesinden yola çıkarak, başka tarzlarda çalıyoruz biz de. Benim ağırlıkla dinlediğim tarz metal hâlâ. Hatta eskisine oranla daha da fazla.

Süt'le kafa sallar mıyız yani?

Cenk: Öyle bir niyetin varsa, sallatırız. *(gülüyor)* Ama Aylin'in şarkılarının düzenlemelerinde öyle çok psikopat bir metal yok.

Aylin: Ben başından beri şarkıların rock versiyonları olsun istiyordum. Remiksler çıkacak olsa, bir rock grubu bir-iki şarkının rock versiyonunu yapsın isterdim. Kısmet Süt'eymiş. Doğal gelişti her şey, o yüzden herkes istediğini çaldı. Ben de "öyle yapmayalım, böyle yapalım", "bu parça çok sert oldu" gibi şeyler söylemedim hiç. Orijinalleri rock'tan yeterince uzak zaten, herkesin istediğini yapması daha iyi oldu.

Sana iyi geldi mi rock'a dönüş yapmak?

Aylin: Çok iyi geldi. Bir kere rock'n'roll söylemeyi, sahnede rock grubuyla olmayı acayip özlemişim. Belli oluyor değil mi sahnede, "ipini koparanlar" şeklinde?..

Cenk: Aylin'in Supersonic sahnesini de biliyoruz, orada daha sakin takıldığını gördüm. Burada bayağı bir dağıtıyor.

Heavy metal dinleyicileri olarak Aylin'in albümünü o haliyle sevmiş miydiniz?

Cenk: Sevmiştik tabii. Metal yapıyoruz, ama onun dışında dinlediğimiz müzikler çok geniş. Zaten tek bir türe bağlı kalırsan pek çok şey kaybedersin. Bir sürü güzel müzik var ortada. Ama Tindersticks'i pek tercih etmem açıkçası. *(gülüşmeler)*

Aylin: Tindersticks'te ben ve Özgür (Kankaynar) dışında, herkes fenalık geçirdi.

Mehmet: Hiç ilgilenmediğimiz bir müzik. Ben daha önce duymamıştım mesela.

Kötü mü buldunuz Tindersticks'i?

Cenk: İyi-kötü meselesi değil de, o an için bana kendimi kötü hissettirdi o müzik. Bana ulaşmadı. Ama vokalistin ses tonuna inanamadım, mükemmeldi. Diğerleri için bir şey söyleyemeyeceğim, ama o adam yaşayarak söylüyordu. Soundcheck'te bile bir köşeye çekilip, gitar çalıp kendini kaybettiğini gördüm. Adam onu yaşıyor, öyle müzik yapıyor, ona saygım var her zaman.

Repertuarınızda Aylin'in albümündeki bütün şarkılar var mı?

Cenk: On şarkıdan dokuzu var. Geri kalanı yine Aylin'in seçtiği, belirlediği şarkılar. Solist o olduğu için sesine uygun, beğendiği tarzlardan şarkılar seçti.

Aylin: Yıllar söylemek istediğim, elektronik ortamlarda söyleyemediğim, sevdiğim şarkılar var. PJ Harvey'den dört parça var. Pearl Jam, Portishead, The Cure var. Salad bile var.

Yerli şarkılar da var mı?

Aylin: Olacak, bir-iki hafta içinde. Albüme de koymayı düşündüğüm bir Tanju Okan parçası var, "Parkta Yatıyorum"...

"Ben mekânımı çoktan seçmişim, ne ev sahibi, ne pul ne senet..."

Aylin: Ne suyun derdi, ne elektrik, ne bilmemne... *(gülüyor)* Sonra "Tek Başına"yı istiyorum, Erkin Koray'dan. Özgür, Kurban'da çalıyor aslen, bir tane Kurban parçası söyleme fikrim var.

İkinci albümün hangi safhada?

Aylin: Hazırlıyorum, kış bitmeden çıksın istiyorum.

Süt'süz mü olacak şarkılar?

Aylin: Değil aslında. Kayıtlarda mutlaka birlikte bir şeyler yapacağız. Bu kadar çok vakit geçirince bir kimya oluşuyor, onu neden kayıtlarda değerlendirmeyelim? Bir fotoğraf çekersin de ölümsüzleşir ya, bu oluşu-

14→

mu da mutlaka kayda geçirmek lazım.

Sen Supersonic'le de sahneye çıkıyorsun, aynı hafta içinde aynı parçaların değişik versiyonlarını söylüyorsun. Bu sende nasıl bir his yaratıyor?

Aylin: Eğlenceli oluyor, sıkılmıyorum. Supersonic'le de şarkıların albüm versiyonlarını çalmıyorum. Klavyeci Hayko var, onun şarkılara yaptığı remiksleri söylüyorum, bambaşka düzenlemeler onlar da. Ama albümün üzerinden üç yıl geçtiği için bazen bir bıkma durumu oluyor. Yeni parçaların da tamamen düzenlenmiş hallerini sunamıyorum, bu yüzden eskilerde takılıp kalmış gibi bir his oluyor bazen. Farklı versiyonlarda söylemek bunu engelleyebiliyor.

Geçen söyleşimizde ikinci albümün şarkılarının –müzik olarak değilse de, söz olarak– daha sert olacağını söylemiştin. Öyle oluyor mu?

Aylin: Herhalde müzik olarak da biraz sert olacak. İlk albümdeki gibi yüzde 80 elektronik olmayacak, akustikle elektronik biraz daha dengelenecek. Sözler de yine son derece kişisel. Daha az aşk-meşk var, kendimle ilgili şeyler daha çok.

Creamfields'da Placebo'nun önünde ve Ankara'da Tindersticks'in önünde çaldınız, İstanbul'da da bar programınız var. Süt'e ilgi nasıl?

Cenk: Hiç fena değil. Özellikle Aylin'in albümünü dinleyen, Aylin'i o sound'la tanıyan kişiler için bayağı sürpriz oldu.

Aylin: Benimle aynı şeyleri düşünmeyen insanlarla çalışmak da ayrıca değişik oluyor benim için, zevkli oluyor. Ne yapacağını kestiremiyorsun o zaman, Hayko'nun ne yapacağı hakkında bir fikrim oluyor, ama Cenk, Mehmet, Barış bambaşka şeyler dinliyorlar, beni nasıl yorumlayacaklarını tahmin edemiyorum. Heyecanlı oluyor bu yüzden.

Demin Vega'da da çaldığınızı söyledin. Vega da elektronik altyapılı, ama rock'a çok yakın bir grup...

Cenk: Onlar da enteresan, akustikle elektroniği, hatta distortion'ı birbirinin içine iyi sokmuş bir grup. Onlar bayağı punk altyapılı işler aslında. Gürültülü gitar seviyorlar. Ben ilk albümden itibaren onlarla çalıştım, daha geçen yaz yollarımız ayrıldı. Sahneye parçaları uyarladığımız zaman ister istemez gene gitar-bas-davul ağırlıklı bir müzik çıktı ortaya. Halbuki ilk albümde bayağı elektronik etkiler vardı. Altı ay kadar gene öyle denemiştik, sample'lar koyduk, ama sonra yavaş yavaş Tuğrul'la Deniz daha gitar ağırlıklı olmasını istedi. Hatta bir dönem hiç klavye olmadan çalışıldı.

Albümün üzerinden üç yıl geçtiği için bir bıkma durumu oluyor. Eskilerde takılıp kalmış gibi bir his oluyor bazen. Ama farklı versiyonlarda söylemek bunu engelleyebiliyor.

Tesadüf herhalde, hep kadın vokallerle çalışmışsınız...

Cenk: Evet, son üç yıldır hep öyle oldu.

Aylin: Anti-Silence'da öyle değil ama.

Anti-Silence'da da Aylin solist olsun!

Aylin: *(gülüyor)* İşte o çok fantastik olur. İki günde nasıl nodül çıkarılır? *(böğürerek taklidini yapıyor)*

Cenk: Benim basçılığım da tesadüftür aslında. Hep gitarist olmak isterdim, ama çocukluğumdan beri karşıma çıkan işler hep "abi bize basçı lazım" şeklinde oldu. Asafated'da gitar çalarak tatmin etmiştim bu isteğimi. Okula girdik, Yıldız'ın müzik bölümüne, orada da gitar bölümüne girmek istedim, "siz bas çalın" dediler. *(gülüyor)* Kaderde varmış.

Bir basçı tipi var ama sende...

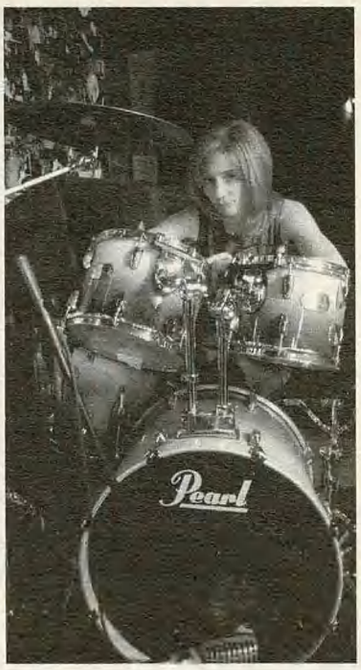

Cenk: Bilmiyorum ne tipi var. Şu an kamyoncu tipi de var bende. *(gülüyor)*

Aylin: Cenk gözümüzün bebeği, Cenk'siz kalmış bir grubun hayat damarlarından biri kopmuştur. Otobüsle gelirken sabahleyin Tindersticks'i epeyce bir rahatsız ettik. Cenk'le yan yana oturup da kahkahaya garkolmamak mümkün değil. Tindersticks'çiler de uykusuz, kesin bize sinir oldular. Hiç uyumadık ve sürekli güldük, sigara içtik.

Tindersticks'çiler beğendi mi sizi?

Aylin: Beğendiklerini söylediler.

Cenk: Benim gördüğüm bir sahne vardı: Ankara'da, Saklıkent'te kulis yukarıdadır, direkt sahneye bakabilirsin. Onların davulcusu tam emekli stilinde çalıyordu, çok yumuşak bir tarzı vardı. Kulisten Mehmet'i bayağı sinirli gözlerle seyrettiğini gördüm, "ne yapıyor bu, ne biçim çalıyor" gibisinden.

Mehmet: Ama adam çalarken dizinden öyle bir sesler çıkardı ki, 600-700 kişi arasından duyabiliyordum.

Aylin: Peter Murphy çok sevmiş, öyle dediler. Yukarıdan, perdenin arasından biri sürekli bakıyordu, meğer oymuş.

Placebo'cular beğenmiş mi peki?

Aylin: Bilemiyoruz, ama onlar bayağı kötüydü, bu kadarını beklemiyordum. Davulcu sürekli hata yaptı. Placebo'nun daha evvel iki konserini izlemiştim, gayet iyilerdi halbuki.

Mehmet: Ben onları da pek sevmem ama, kendini kanıtlamış, iyi bir grup Placebo. Daha görkemli bir konser beklerdim onlardan.

Sizin sevdiğiniz konserler neler? Mesela Overkill'den Kreator'a bir sürü grup geldi İstanbul'a, onları beğendiniz mi?

Cenk: Çok çılgın geçiyor onlar. Kreator'la çaldık zaten Barış'la beraber, Anti-Silence olarak.

Aylin: Söylesenize, Overkill sizin gitarlarınızla çaldı. Bunlar önemli detaylar. *(gülüyor)*

Cenk: Beni çok çok etkileyen, unutamadığım bir konser, Dead Can Dance konseriydi, 96'da. Muazzam bir şeydi. Creamfields gibi festivallerde izleyip de çok etkilendiğim bir konser hatırlamıyorum. Bazen caz konserleri güzel oluyor...

Mehmet: Mesela John Zorn konseri acayip başarılıydı...

Cenk: Bir de şunu dergide yazın, herkes bir şekilde bulsun bu grubu: Meshugga. İsveçli bir grup. Çok sert bir metal yapıyorlar ama, matematikleri var. Bizim çevremizde çok seviliyorlar. Önder Foçan'dan ders alıyoruz, sınıfta ona dinlettik, tahtaya ölçüleri yazmaya çalıştı, "bu kaçtı yahu" diye diye... Çok ilginç. Bizi çok eğlendiriyor.

Meshugga mı, Önder Foçan mı?

Cenk: *(gülüyor)* İkisi de. Bazen bir jam session oluyor, hakikaten çok acayip çalıyor Önder hoca.

Söyleşi: **Merve Erol**

İyi müzik, iyi sound ister. deneyevi

müzik kayıt stüdyosu

- Canlı müzik performansı için tasarlanmış 55 m² – 170m³ kayıt odası
- Değiştirilebilir akustik ortam
- Profesyonel kayıt, mix, editing ve mastering hizmetleri

Maslak, İstanbul
(0212) 285 98 92
(0533) 747 33 25
www.deneyevi.com

DENEYEVİ ALBÜMLERİ
BETTY WEEN – In Betty Ween
CENGİZ BAYSAL - Yıldızların üstünde
DEMİRHAN BAYLAN - Anlamlı Hatalar
LİFELİNE - Nova Express
ZARDANADAM - Korsan

Bu ilanla yapılan başvurular için %25 indirim!

TINDERSTICKS

Aralık ayının en güzel anları Tindersticks konserlerinde yaşandı. Britanyalı altılı, RTN Promotions'ın tertiplediği minik Türkiye turnesinde hem Ankara'yı hem İstanbul'u karanlık ışığıyla aydınlattı... Sağolsun Aylin Aslım, iki konserde ve gidiş-dönüş Ankara otobüsünde grubu yakın takibe aldı, Roll'dan selam götürdü ve tatlı bir muhabbet koyulttu... Bakalım şarkıcı Stuart ve kemancı Dickon neler anlatıyor...

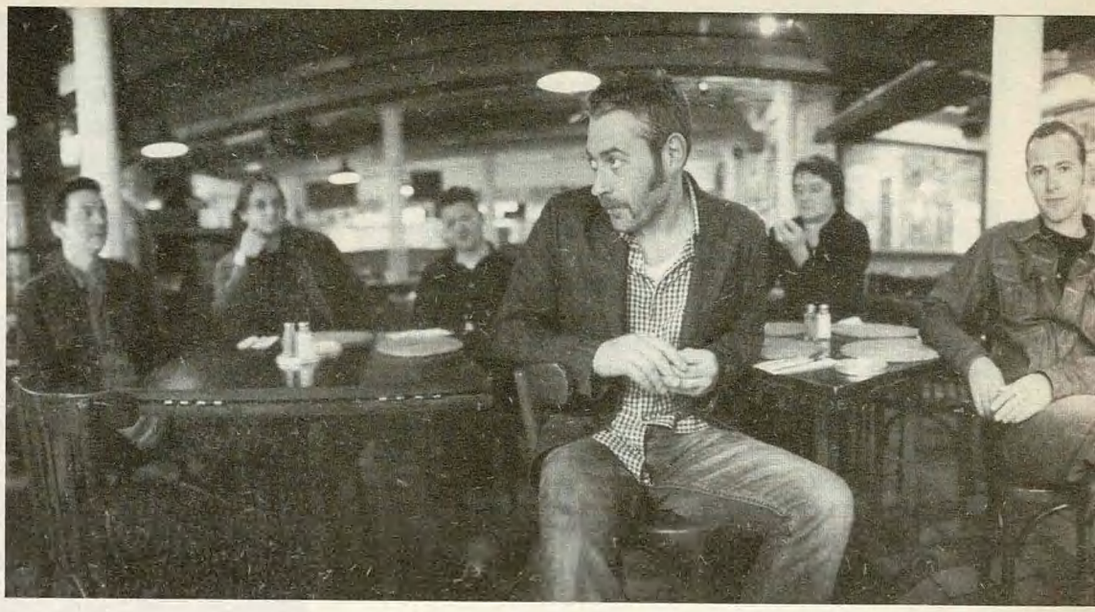

DOKUZ SEKİZLİK POP ŞARKISI BÖYLE DE OLMAZ Kİ!

Aylin Aslım: Hiç eleman değiştirmeden, dağılmadan 11 yıl müzik yapmak her grubun harcı değil. Ne düşünüyorsunuz bu konuda?

Stuart Staples: Aslında bu konuda fazla konuşmayız aramızda, işin sırrı bu galiba. Birbirimizle ilgili düşüncelerimizi pek sık ifade etmeyiz, rahat takılırız...

Dickon Hinchcliffe: Bu konu üzerine pek düşündüğümüz söylenemez aslında... Haberiniz var mı bilmiyorum, "Botanique" diye bir projemiz oldu. On yıldır yaptığımız ne varsa –müzik, çektiğimiz kısa filmler, fotoğraflarımız filan– hepsini bir araya getirdiğimiz büyük bir kolaj gibiydi. Beş gün beş gece süren bir etkinlikti. Her gece farklı şarkılardan oluşan konserler verdik. O süreç içinde biraz duygusallaştık bu konuda tabii... Ama şimdi ileriye bakıyoruz, gün ne getirirse onu yaşıyoruz işte.

Bence çok etkileyici bu kadar yıldır bir arada olmanız. Hepiniz Nottingham'lı mısınız? Orada mı kuruldu Tindersticks?

Stuart: Ben oralıyım, evet.

Dickon: Ben değilim, orada iki yıl yaşadım. Stuart'la tanışmam da o zaman oldu. Ama mesela davulcumuz Al'la (Macaulay) Londra'da tanıştık. Sonra hepimiz Londra'ya taşındık.

"Until the Morning Comes" diye bir şarkınız var. Bu şarkıda bahsi geçen öldürme isteği tam olarak nerden geliyor? Sizce aşk ve cinayet birbirine yakın temalar mı?

Stuart: Bu Dickon'ın şarkısı, o cevap verse daha iyi olur.

Dickon: O şarkının hikâyesi ötanaziyle ilgili. İngiltere'de bir olay yaşanmıştı. Bir baba, hasta ve ölmekte olan kızının daha fazla acı çekmesini istemediği için ölümüne yardımcı olmuştu. Bu olay insanları ikiye bölmüştü; adamı kızını öldürmekle suçlayanlar ve kızını çok sevdiği için acısına son vermek istediğini savunanlar. Biraz bu hikâyeden esinlenerek yazılmış bir şarkı. Bence aşk ve acı çok yakın temalar birbirine. Aşkın olduğu yerde acı da var.

Buraya tekrar konsere geleceğinizi duymak birçok insanı mutlu etti. Ama özellikle İstanbul'daki bombalamalardan sonra kararınızı değiştirmemeniz bu sevinci ikiye katladı. Sizden önceki tarihlerde konserleri olan bazı Amerikalı, Alman gruplar konserlerini iptal ettiler. Hatta birçok kişi konser gününe kadar sizin de iptal edeceğinizi düşünüyordu. Bu şartlar altında buraya yine de gelme kararını nasıl aldınız?

Dickon: Evet, ilk duyduğumuzda tabii ki "bu iyi bir haber değil" gibilerinden düşündük. Ama iki bombalamadan sonra başka bir şey olmadıysa, "gidebiliriz" dedik. Buraya gelmememizi söyleyenler oldu tabii. Belki biraz sert olacak ama, hayatı korkarak yaşayamazsın ve istediğini yapmalısın her zaman bence.

Zaten sence şu anda her yer tehlikeli değil mi dünyada?

Dickon: Kesinlikle! Yani bana kalırsa Londra'da biz çok daha büyük bir tehlike altındayız. Ayrıca biz senelerce IRA terörünü yaşadık. Bu yüzden koşullar ne olursa olsun hayatımıza devam etmek zorundayız diyebiliyoruz. Çünkü eğer sürekli korku içinde arkana bakarak yaşarsan, fiziksel olmasa da, manevi olarak hasar görürsün.

Hep "karanlık, depresif ve melankolik müzik yapan grup" olarak tanımlanıyoruz. "Depresif" bir müziğin ruhu, enerjisi yoktur, seni alıp bir yerlere götüremez. Ben olsam, yaptığımız müziği daha çok "duygusal" olarak tanımlardım.

Stuart: Ben buraya gelmememiz için bir sebep göremiyorum açıkçası. Senin dediğin gibi, dünya zaten artık tehlikeli bir yer ve bu bizi dinlemek isteyen insanların önünde çalmaktan alıkoymamalı. Kaçıp saklanamayacağımıza göre, çalmaya devam edeceğiz. Diğer grupların ne düşünerek konserleri iptal ettiklerini de anlamıyorum...

Peki şu an yönetimde olan İngiliz hükümetinin Irak işgalinde oynadığı role ne diyorsunuz birer İngiliz vatandaşı olarak?

Stuart: İngiltere'de uzun yıllar sağcı partiler iktidardaydı. Onca zamandan sonra ilk kez solcu bir parti seçildi ve bu bizim verdiğimiz oylarla oldu. Çok umutluyduk. Ama hiçbir şekilde parçası olmadığımız bir savaşa bizzat bu hükümet baştayken bulaştırılmış olmamız çok kötü. Kandırılmış ve aldatılmış hissediyorum kendimi, birçok insan gibi...

Dickon: Hatta hasta ediyor insanı bu durum, benim midemi bulandırıyor.

Zaten bu savaş değil ki, işgal düpedüz.

Dickon: Evet öyle, ve her neyse, tam bir kaos yarattı.

Peki, daha güzel şeylerden bahsedelim. Siyah müziğe oldukça düşkünsünüz bildiğim kadarıyla...

Dickon: Evet.

Al Green'i çok sevdiğinizi duyduk; son albümü "I Can't Stop"ı dinlediyseniz nasıl buldunuz diye soracaktım?

Dickon: Çok severim Al Green'i. Albümden birçok insan bahsetti, ama hâlâ alıp dinleyemedim, hep turnede olduğumuzdan... Sen dinledin mi, nasıl?

Ben o kadar düşkün değilim, ama uzun süredir yaptığı görece daha az dinî bir albümmüş diye duydum.

Dickon: Evet, o kadar yıl sonra...

Ama Siyah müziğin Jamaica sularına pek uğramıyorsunuz sanki, reggae mesela?

Stuart: Davulcumuz Al'in kendi grubu var, 3head diye; onlarla reggae değil belki ama, dub, heavy dub diyebileceğim bir müzik yapıyor. Ama bu Tindersticks'te pek etkisini göstermiyor galiba, haklısın.

Adınız sıkça Lee Hazlewood, Nick Cave, Leonard

Cohen gibi isimlerle beraber anılıyor. Bu müzisyenlerle ortak yönleriniz olduğunu düşünüyor musunuz? Ya da, ne gibi benzerlikler var sizce?

Dickon: Aslında tam olarak hangi anlamda benzediğimizi bilemiyorum ama, bu isimler arasında Lee Hazlewood çok önemli bizim için. Tindersticks'i ilk kurduğumuzda onun müziğini dinliyorduk. Şarkılarındaki dürüstlük, mizah anlayışı çok derinlerde bir yerimize dokunuyordu, içimize işliyordu. Ondan ciddi anlamda etkilendiğimizi söyleyebiliriz sanırım.

Stuart: Evet, Nick Cave de uzun zamandır dinlediğimiz, sevdiğimiz bir müzisyendi. Sonra onunla bir turneye çıktık hatta. İlk kez İngiltere dışında çalmamız da bu turneyle olmuştur. Bu bakımdan önemlidir bizim için.

Sizce müziğinizin karanlık ve melankolik tarafı gereğinden fazla mı vurgulanıyor? Şarkılarınızdaki ince mizahın yeterince algılanamadığını düşünüyor musunuz?

Dickon: Evet, hep "karanlık, depresif ve melankolik müzik yapan grup" olarak tanımlandığımız doğru. İnsanlar senden hep tek bir şey olmanı bekliyorlar galiba; böyleysen aynı zamanda başka bir şey de olman mümkün değilmiş gibi. Oysa bana göre "depresif" bir müziğin ruhu, enerjisi yoktur, seni alıp bir yerlere götüremez. Ben olsam, yaptığımız müziği daha çok "duygusal" olarak tanımlardım herhalde. Duygusal müzik insanı alıp bambaşka bir yere götürebilir, insanların konuştuğu detaylardan çok, o müzikle kendi aranda kurduğun bağa odaklanırsın. İnsanlar bizi fazlaca ciddiye alma ihtiyacı duyuyorlar galiba, o yüzden aynı zamanda o şarkıların mizahî bir yanı olduğunu ya da olabileceğini göremiyorlar.

Stuart: Mizahî değil de, oyuncu yanı derdim ben.

Peki bu basmakalıp görüşler, şarkıları oluştururken sizi nasıl etkiliyor?

Stuart: Sinir bozucu... Ama yazma aşamasında zaten insanların söylediği herhangi bir şeye aldırmamalısın. Neticede önce kendin için müzik yapmalısın; eğer bunu beğenecek birileri varsa ne iyi, ama yoksa da en azından dürüst bir şey yapmışsındır. Bunu sen de yaşıyorsundur mutlaka, eğer insanları düşünerek müzik yaparsan bir noktadan sonra kaybolursun, artık ne yaptığını bilmez hale gelirsin, çünkü birbirinden farklı birçok insanı memnun edemezsin...

Evet, öyle... İnsanları memnun etmek dünyanın en zor ve en nafile uğraşı herhalde. Çünkü gerçekçi bir hedef değil, herkese aynı anda aynı şeyi sevdirmek... Peki, ikisi de birbirinden harika soundtrack'lerinize gelmek istiyorum... İkisi de kadın yönetmen Claire Denis'nin filmi. Nasıl tanıştınız onunla, nasıl oluştu bu bağlantı?

Dickon: Claire "Nenette et Boni" filminin senaryosunu yazarken ikinci albümümüzü çok dinlemiş. Bizi konserde izlemeye geldi, tanıştık. Filmiyle ilgilenip ilgilenmeyeceğimizi sordu. Biz de sevdik onu. Claire çok kendine özgü biri; yapmak istediği şeyle ilgili çok ciddi bir vizyonu ve enerjisi var, ama yine de çok alçakgönüllü. Çok sıcakkanlı ve tatlı biri. Bizimle bazı ortak yönleri de var; sadece çekmek istediği filmi çekiyor ve ticarî olma kaygısı taşımıyor...

Claire Denis bir Fransız. Sizin müziğiniz de bana İngilizden ziyade Fransız müziğine yakınmış gibi geliyor. Birçok insanın da böyle düşündüğünü biliyorum, çok Brit bir sound'u yok müziğinizin... Avrupa'nın çeşitli yerlerinden izler taşıyor daha çok.

Dickon: Evet, İngiltere'nin dışında çalmaya başladığımızdan beri fark ettik ki, insanlar müziğimizi İngiltere'dekinden çok daha farklı bir yaklaşımla dinliyor. Müziğinin moda ya da trendy mi olduğuna, nasıl adlandırıldığına falan aldırmadan, direkt yaptığın işle ilgileniyorlar. İngiltere'de ya saf pop yapacaksın, ya da ciddi caz filan gibi bir şey... Melez şeylere çok da açık değil İngilizler. İngiliz popu da dünyanın en ilginç olmayan müziği. Ama yaptığımız şeyin özünde çok İngiliz bir şey olduğunu düşünüyorum.

Avrupa'da çalmak, sonraki yaptığınız şeyleri etkiledi mi peki?

Stuart: Tabii, her şeyde olduğu gibi müzikte de böyle, gittiğin gördüğün yerler, tanıdığın insanlar yazdığın şeyleri etkiliyor. Bizde bir anda ve dramatik bir şekilde olmadı bu etki, ama zaman içinde oluştu. Daha çok Jacques Brel, Serge Gainsbourg gibi Fransız şarkıcılardan etkilendiğimizi söyleyebilirim...

Dalak yaran şarkıcılardan etkilenmişsiniz yani!

Dickon: Evet, evet...

Bu aralar neler dinliyorsunuz?

Dickon: Turnedeyken bol bol spagetti western filmleri seyrettik. Onların müziklerine bayılıyoruz.

Stuart: Evet, çok eğlenceli, tavsiye ederim, spagetti western'lerin müziklerini bir dinle, harika şeyler var içlerinde!

Kitap okur musunuz, neler okursunuz?

Stuart: Çok kötü bir okurum. İlk yirmi sayfayı okuyup bırakırım hep. Çok zor konsantre olurum, tam kafama göre birini bulana kadar...

Kimler mesela kafana göre olan yazarlar?

EVEREST

polisiye...

ferhat ünlü

Cesur, gösterişli ve tutkulu avukat Timuçin bir sabah evinin banyosunda ölü bulunur. Ölümünün ardında yatan sır ve belki de katilinin kimliği, aynada yansıyan gözlerinde gizlidir.Timuçin'in cesedinin bulunmasından sonra yalnızca yirmi yıllık karısı Aysun'un değil, yakın dostları Savaş ve Ercan'ın da hayatı tümüyle değişecektir...

Bir Gölgenin İntikamı, yer yer zaman ötesi bir tempoyla okuru bireysel gerçekliğin sınırlarında dolaştıran sert bir polisiye roman.

esmahan aykol

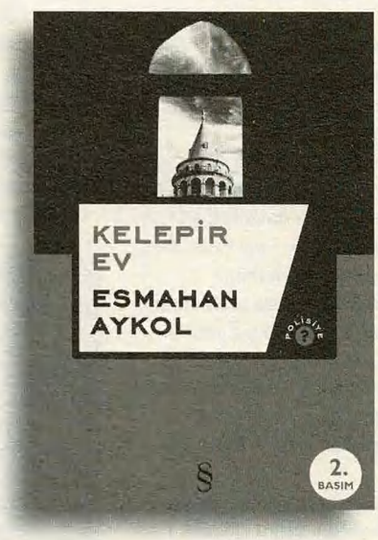

Yazarın bir önceki kitabı **Kitapçı Dükkânı**'yla tanıdığımız İstanbul'un sadece polisiye satan tek kitabevinin sahibi Kati Hirşel, yeni macerasıyla karşınızda...

İstanbul polisiyesinin sevilen karakteri Türkleşmiş Alman Kati Hirşel, Kuledibi'nde kelepir bir ev satın almaya çalışırken katil zanlısı konumuna düşer. Ne var ki Kati aklını kullanarak gerçek suçluyu bulmak amacıyla kolları sıvamaktan çekinmeyecek ve bu arada gerçek Türkiye insanlarıyla tanışacaktır.

www.everestyayinlari.com

Ankara hatırası: Aylin Aslım yukarıda Stuart Staples'la, aşağıda Dickon Hinchcliffe'le

Stuart: Polisiye seviyorum, Patricia Highsmith mesela, otobüste gördüğün de onun kitabıydı. Yol almaya çalışıyorum, bakalım, umarım bitirebilirim bu kitabı.

Dickon: Benim en sevdiğim şey okumak. En çok Amerikan yazarları seviyorum, Hemingway, William Faulkner... Galiba en favori yazarım Faulkner.

Kadın yazarlar peki?

Dickon: Flannery O'Connor ve Toni Morrison'u hayli severim.

Şairlerden?

Dickon: Şiir okumayalı çok oldu. Seamus Heaney'i severim, İrlandalı. Bir de zamanında Latin Amerikalı şairleri çok okudum; Octavio Paz, Pablo Neruda –çok çok severim onu...

Stuart: Ben şiir okumayı uzun bir süre önce bıraktım. Sanki şiir okumamak daha çok yarıyor şarkıyazarlığıma. Öyle hissettim, uzun zamandır da okumuyorum hiç...

Sarah Kane sizin için ne ifade ediyor?

Dickon: *(uzun bir sessizlik)* Sarah Kane bir oyun yazarı. Bizim ciddi bir fanımızmış, müziğimizi çok dinlermiş. Yönetmenine de dinletmiş zamanında. Yönetmeni de Londra'da birçok yeni oyunun sahnelendiği bir yer olan Royal Court'un başında... O... O ölmüş, kendini öldürmüş... Biz hiç tanışmadık kendisiyle. Daha sonra yönetmeni bizimle bağlantıya geçti ve tiyatrosunda çalmak isteyip istemeyeceğimizi sordu. Biz de evet dedik. Bize Sarah'nın yazdığı bazı şeyleri verdi, ilgimizi çekti, okuduk, Stuart çok etkilendi. Sonra bir gün stüdyoda onun yazdıklarının üzerine emprovize bir şeyler çaldık. O kadar güzel bir şey çıktı ki, albüme koymak istedik. Son albümdeki "4.48 Psychosis" şarkısı da öyle çıktı.

Jack Kerouac demiş ki: "Hayatta kalmak için en azından şarap ve şiire ihtiyacımız var." Senin hayatta kalmak için neye ihtiyacın var?

Dickon: Şiir ve şarap mı? Bence onun eroine de ihtiyacı vardı ama... Bilmiyorum, müzik diyeceğim ama, şiirden önce gelir demek de istemiyorum... Aslında hepsinin parçası olduğu en büyük şey aşk sanırım, evet, aşk.

Stuart: Bence Jack Kerouac'ın söyledikleri yeterli.

Peki Tindersticks'in hayatta kalmak için neye ihtiyacı var?

Dickon: Bence bizi şu ana kadar hayatta tutan şey hep yeni heyecanların peşinde koşmak oldu. Nevrotik bir şekilde tek bir şeye takılıp kalmadık, sürekli turnelerde olmak ya da sürekli stüdyoda kayıt yapmak gibi... Sıkıcı olmadı böylece.

"My Oblivion" adlı şarkıda, "aşkımızın sınırları yıldızlarda" diye bir ifade var. Aşk hep sonu olan, bitmeye mahkûm bir şey olarak görülür ya, sizce de öyle mi? Yoksa hiç bitmeyecek bir aşk mümkün mü?

Stuart: Bence neye inandığına bağlı. Eğer biteceğine inanırsan biter zaten. Eğer sonsuza kadar süreceğine inanırsan, sürebilir...

Dickon: Bence fiziksel bir şeyin bitmemesi mümkün değil. Ancak ebedî aşk, ancak manevi, ruhani aşk olabilir, bu da gayet mümkün bence...

Ankara'da çalmak nasıldı?

Dickon: Güzeldi, ses sisteminde problemler yaşadık, ama hep böyle yeni yerlerde çalmayı seviyoruz.

Stuart: Evet, başkalarının garip ya da acayip bulduğu yerlerde.

Dickon: Hırvatistan, Bosna mesela... Oralarda çaldık. Ses sistemleri filan iyi olmayabiliyor ama değiyor. Çünkü oralardaki seyirci o kadar uzun zamandır beklemiş oluyor ki bizi dinlemeyi, değiyor orda çalmaya.

Yazma aşamasında insanların söylediği herhangi bir şeye aldırmamalısın. Neticede önce kendin için müzik yapmalısın; eğer bunu beğenecek birileri varsa ne iyi, ama yoksa da en azından dürüst bir şey yapmışsındır.

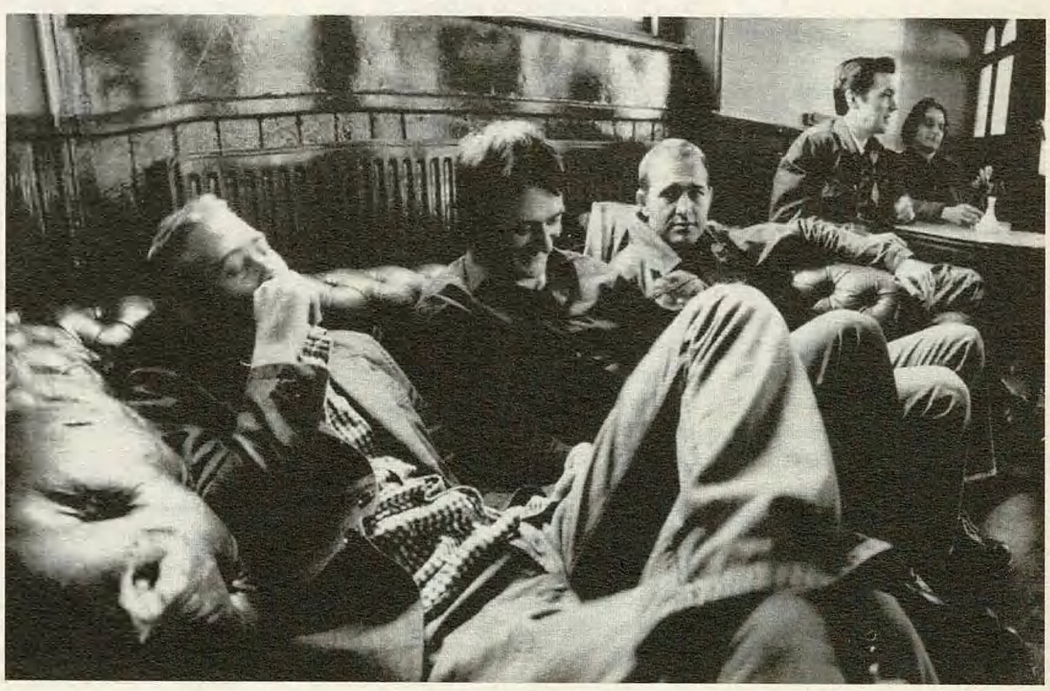

Bu söyleşi, Ankara'dan döner dönmez, İstanbul konserinin kulisinde, konser öncesi yapıldı. Konserden önce Tindersticks'ten birkaç kişiyle kebap yemeye gidildi, çok kararlı bir şekilde kebap yemek istediler çünkü... Sofrada teybi açık bıraktım, iyi ki de öyle yapmışım! Masamıza çok yakın bir TV vardı ve Popstar yarışması açıktı. Popstar adayı Firdevs, "Ele Güne Karşı"yı söylüyordu. Grubun davulcusu Al ve kemancı Dickon'la şöyle bir diyalog gelişti:

Al: Bir saniye, bu şarkıda çok garip bir şey var... Dokuz sekizlik mi bu?

Aylin: Evet, n'oldu ki?

Al: Yok canım, dokuz sekizlik bir pop şarkısı mı yani?

Aylin: Evet, Türkiye'de neredeyse bütün şarkılar dokuz sekizliktir. Çok Türk bir ritm çünkü. Şu garsona söyle, çalsın sana masanın üstünde elleriyle mesela. Bak çalıyorum işte! *(Masanın üzerinde tıklatıyorum dokuz sekizlik)*

Al: Yok yok, sen dalga geçiyorsun benimle bence. Bu çok zor bir ritm, çok ters.

Aylin: Hayır, sadece size ters, Doğulu bir ritm çünkü.

Al: Peki senin niye hiç dokuz sekizlik şarkın yok? Dinledik dün seni Ankara'da...

Aylin: Çünkü, dedim ya, nerdeyse her şey dokuz sekizlik oyun havası şeklinde burada. Benimki de olmayıversin. Sen miydin yukardan izleyen bizi?

Dickon: Hepimiz izledik. Ama en çok Peter Murphy izledi galiba.

Al: Evet, Dickon da o gittikten sonra onun oturduğu sandalyeye yapıştı. Anlatsana Dickon!

Aylin: Öyle mi, niye?

Al: Çünkü Dickon gençliğini yüzünde ağır gotik makyajıyla geçirmiştir. Ee, Peter Murphy de gotik rock'un ilahlarından olduğu için, biraz hayrandır Dickon ona. Bence sen de Ankara'ya taşınmalısın Dickon. Bu arada ben bu şarkı için oy vereceğim şimdi. Dünyanın her yerinde TV'lerde aynı şey olması ne acayip, değil mi?

Dickon: Bence korkutucu bir şey.

(Al, gerçekten de "Ele Güne Karşı" yorumuna cep telefonuyla oy verdi, çünkü teşekkür mesajı geldi geriye.)

HAKAN KURSUN

KÜTLE

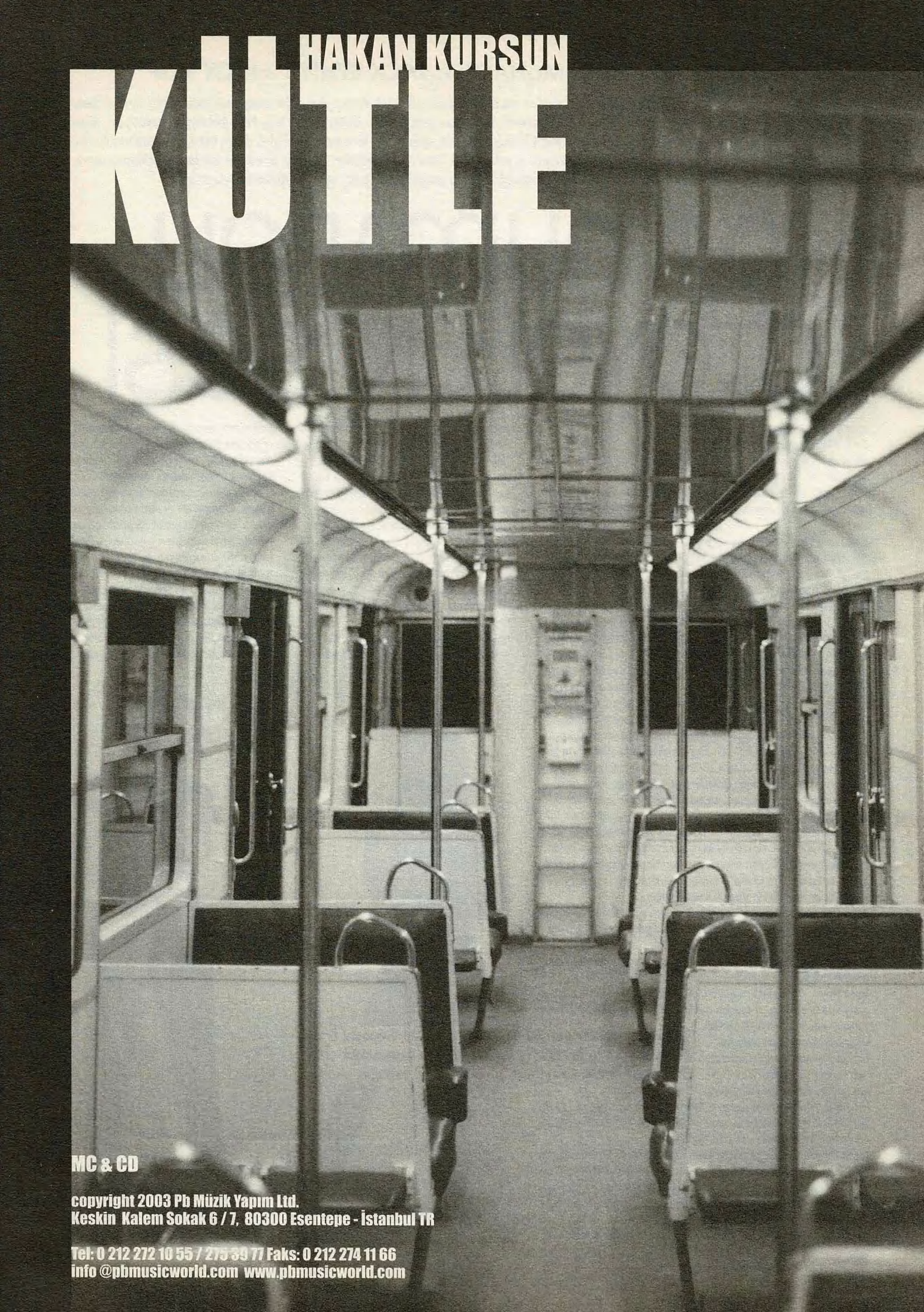

MC & CD

copyright 2003 Pb Müzik Yapım Ltd.
Keskin Kalem Sokak 6 / 7, 80300 Esentepe - İstanbul TR

Tel: 0 212 272 10 55 / 275 39 77 Faks: 0 212 274 11 66
info @pbmusicworld.com www.pbmusicworld.com

VURDULU KIRDILI MUHABBET: JACK WHITE » IGGY POP

İki yiğit çıktı meydane, ikisi de birbirinden merdane... Bir tarafta Jack White: Roll dahil neredeyse bütün dergilerin yıl sonu listelerinin zirvesi White Stripes'ın erkek tarafı, Detroit'in genç nefesi... Diğer tarafta Iggy Pop: Anlatmaya hacet yok... Hazır Iggy otuz sene sonra eski grubu Stooges'la buluşmuşken, aynı şehrin iki adamı, biri halef, diğeri selef, usta-çırak muhabbetine girmişler. Önce, Iggy Pop & Stooges'ın yıllar sonra Detroit'i fethettikleri konserin ertesinde fotoğraflar çekilmiş, sonra Iggy Miami'den, Jack California'dan, Londra'daki Mojo dergisi aracılığıyla, uydu marifetiyle söyleşmişler...

94 NUMARALI OTOYOLUN SESİ

Iggy Pop: Nasılsın Jack?
Jack White: İyiyim Iggy, sen nasılsın?
Iggy: Ben de iyiyim, parmağın için üzüldüm.
Jack: Birkaç kırık işte. *(gülüyor)*
Iggy: Senin şu "Death Letter"ını beğendim Jack. Hani şu albümündeki, nasıl söylüyorsun onun adını, "De Stijl"?.. Çok beğendim.
Jack: Teşekkür ederim. Sana sormak istediğim bazı şeyler var. Birisi bana senin Yeni Zelanda'da "I'm Bored" parçası için yaptığın bir videoklipten bahsetti, bir pembe dizi setindeymişsin galiba. Bunu hatırlıyor musun?
Iggy: Pekâlâ, işte hikâye; önce ünlü kısmı anlatayım: Koca memeli, adi bir piliç çekim sırasında içkisini yüzüme fırlattı ve galiba ben de ona fiziksel saldırıda bulunarak cevap verdim, ama öyle ciddi bir şekilde, başımı belaya sokacak gibi değil... Hikâyenin uzun versiyonu ise şöyle: Ben hiç Yeni Zelanda'da, hatta dünyanın o tarafında bulunmamıştım. Plak şirketindekiler albümün promosyonu için bir turne düzenleyeceklerini söylediler, televizyonda play-back yapmak, birkaç Yeni Zelandalı yerel grupla çalmak, sonra söyleşiler filan olacaktı turnede. Uzakdoğu'ya geldiğim zaman çalışma iznim yoktu. Aslında plak şirketi sizi yanlarında götürdükleri pahalı bir bavul gibi görüyor, saat sürekli ilerliyor, sizin her anınızı bir takım işlerle doldurmaya çalışıyorlar. Yeni Zelanda'ya vardığımızda, önceden söylenenlerin hiçbiri gerçekleşmedi ve ev partilerinde söylemem istendi! Birisinin iki yatak odalı, küçük evini kullandılar, teyzemlerin 50'lerde kullandığı türden küçük bir pikabı vardı, tahmin ediyorsundur... Beni banyoya soktular, basın mensuplarının eline kokteylleri tutuşturdular ve benim banyodan çıkıp "I'm Bored"u söylememi istediler. Ha ha..!
Jack: Bir pembe dizide geçmedi yani bunlar...
Iggy: Belki sonra bir pembe dizide kullanmış olabilirler, ama performans onların beklediğinden çok daha agresifti ve birkaç kişi biraz hırpalandı.
Jack: Birisi bana bir pembe dizide gösterildiğini ya da klibin bir pembe dizi setinde çektiğini söylemişti.
Iggy: Hayır. Yani bu da mümkün, çünkü çok sarhoştum. "Country Practice" diye bir pembe dizi var, biliyor musun? Avustralya yapımı, veterinerlerle ilgili bir dizi. O dizideki bir ev filan olabilirdi aslında. Benim Yeni Zelanda'yla hep komik bir ilişkim oldu. Turnelerde ne zaman oraya gitsek, konserler hep çok kuru geçerdi. Aklıma gelen tek terim bu: Kuru. Sonunda konserler dolardı, ama kuru bir yer orası. Galiba oralarda en çok Tasmanya'yı sevdim. Ciddiyim.
Jack: Bir ara Detroit'te aşçı olarak çalışıyordum. Bir menejerim vardı, ona The Stooges'dan bahsediyordum. Daha yeni yeni onlara sardırmaya başlamıştım, daha 16 yaşındaydım ve bizim evin arkasındaki yolda, bir çöplükte ilk Stooges albümünü bulmuştum.
Iggy: Evet, bana abinin plağı çöpe attığını söylemiştin! Puşt!
Jack: Evet, sana anlatmıştım. O sıralar o albümü çok fazla dinliyordum ve bu menejer sürekli "ben onları Grande'de seyrettim, her hafta giderdim, onları o kadar çok izledim ki sonunda sıkıldım" falan diyordu. O herifi çok kıskanırdım... O zamanlar size gelen tepkiler nasıldı? The Psychedelic Stooges diye başladınız, blender çalıyordunuz, bir sürü avangard şey yapıyordunuz. Bu avangard, neredeyse biraz Dada anlayışıyla müzik yapmayı ne zaman bıraktınız da, o ilkel rock'n'roll'a döndünüz?
Iggy: Sana Stooges'ın tarihçesinden bahsedeyim biraz. Grup ilk olarak 67 yılının Halloween gecesi birinin evinin oturma odasında çaldı –bu sefer gerçek bir oturma odasıydı–, herif bir çöplüğün yanında yaşıyordu. Bize yardımı dokunabileceğini düşündüğümüz civardan insanları çağırmıştık. O zamanlar enstrümanlarımız çok ilkeldi, ben bütün telleri mi notasına ayarlanmış bir Hawai gitarı çalıyordum, Scotty (Asheton) davul yerine variller ve büyük tokmaklar kullanıyordu, Ron da (Asheton) bas çalıyordu. O ilk seferde oda çarçabuk boşaldı, herkes bizim adımıza utanç duymuştu sanki. Bu yol bir yere çıkmaz diye düşündük, o yüzden kış boyunca biraz daha rock'a döndük. Daha sonra

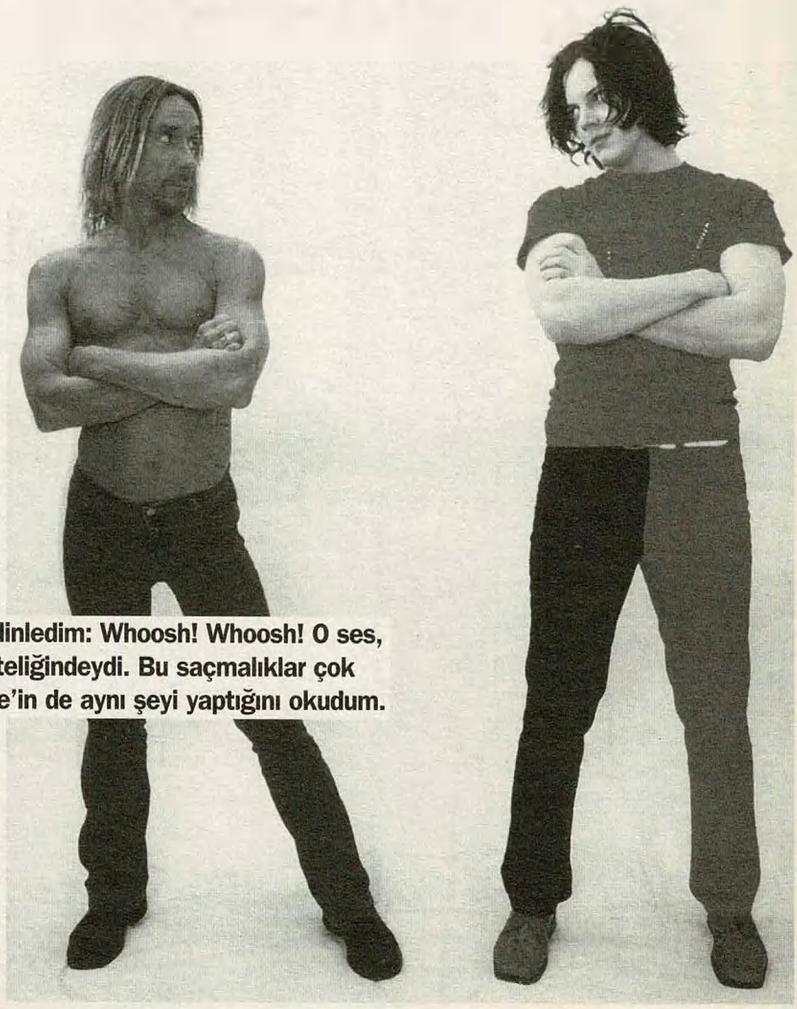

Oturup arabaların sesini dinledim: Whoosh! Whoosh! O ses, müziğimiz için anahtar niteliğindeydi. Bu saçmalıklar çok önemli aslında. John Cage'in de aynı şeyi yaptığını okudum.

Mart 1968'de Grande'de ilk performansımızı sergiledik, Blood Sweat and Tears'ın alt grubu olarak çıktık. Grubumuzun halk önündeki ilk canlı konseri buydu. Ortadoğu'ya ya da cangıl müziğine çalan, sürekli tekrar eden dört-beş riff'imiz vardı, çok basit hard rock çaldık, bütün bunların üstüne, başka gruplarda olmayan numaralarımız vardı, benim icat ettiğim beş-altı enstrüman vardı mesela. Golf ayakkabıları giyiyordum, üzerinde mikrofonlar olan metal bir plaka üzerinde ayaklarımla perküsyon ritmleri çıkarıyordum. Biraz daha rock'a kaymıştık. Scotty hâlâ varillerle çalıyordu, ama artık bir bas davul çifti söz konusuydu. 55 galonluk bir bidonun ağzına bir bas davul pedalı yerleştirebiliyordunuz, aslında hâlâ bunu yapabilirsiniz, ölçüleri tam uyar. Davulları parlak bir beyaza boyamıştık, üzerine de sloganlar yazmıştık, hippi işi Hindu barış işaretleri, graffiti tipi şeyler, açık saçık graffitiler, "memeler", "amcık", "ha ha", "göt" gibi laflar... Çok iyi ses veren bir enstrümanımız daha vardı. Çalışmakta olan bir blender'ın içine beş santimlik su koyup içine bir mikrofon atıyorduk, iyi bir ses sistemiyle şelale gibi bir ses veriyordu. Ayrıca Jim-o phone adını verdiğimiz, arka bahçede bulduğum huniden yapılmış bir aletimiz vardı, feedback yapıyordu... İlk gösteride bunları çalıyorduk. Haa, bir de hamile giysisi giyiyordum. İkinci konserde hamile giysisiyle golf ayakkabılarını bıraktık. Yüzüm beyaza boyalıydı, onu daha sonra da tuttuk. Bütün bu avangard enstrümanları çalan adamı bas gitara geçirdik, vokalleri ben yapmaya başladım, Ron da gitar çalmaya başladı. Daha rock olduk, ama hâlâ avangard bir duygusu vardı.

Jack: Daha ikinci konserde mi bütün bu değişiklikleri yaptınız?

Iggy: Evet. Bir şansımız olduğunu gördük galiba, bizim de bir rock grubumuz olabilirdi! *(gülüyorlar)* Aslında bu iş için çok çabalamak gerektiğini düşünmüştüm hep. O aralar civarda grup kurmaya çalışan bir sürü insan vardı, hepsi de başka bölgelerden insanların yaptıklarını taklit ediyordu. Şöyle düşünüyordum: Eğer bir köpek çitin altından geçip oyuna katılmak istiyorsa, tavukların olduğu yere ulaşmaya çalışıyorsa, oraya varmak için daha derinden kazması lazım... Kendimize has bir şeylerle ortaya çıkmamız gerektiğini hissediyordum, bir kez bunu yaptıktan sonra, birileri bize ikinci bir şans da verirse, iyi bir başlangıç olacaktı. Bu yolda ilerledik, ama bazı avangard unsurları da koruduk. Mesela, her iki-üç konserde bir, bir gemi kornasıyla, bir kompresörle veya rüzgar sesi çıkarmak maksadıyla bir elektrik süpürgesiyle sahneye çıkardım. Grubun birinci senesi boyunca devam ettim bunları yapmaya.

Jack: Mesela, konsere çıkmak için Ann Arbor'dan Detroit'e, bir minibüse veya arabaya doluşarak giderdiniz, değil mi?

Iggy: Tabii. Özgürlükçü fikirlere sahip ebeveynleri olan keş eskisi bir hippinin sürdüğü 1957 model bir Chrysler Imperial vardı. Genelde hep böyle birileri olurdu etrafta o zamanlar, grupta bas çalan veya grupla takılan, azıcık parası, bu işler için de vakti olan, işleri çekip çeviren biri. O çocuk da biraz bizim roadie'miz gibiydi.

Jack: Konserlerden sonra Ann Arbor'a mı dönerdiniz, yoksa bir-iki gün Detroit'te mi takılırdınız?

Iggy: Her zaman Ann Arbor'a dönerdik, merkez üssümüz orasıydı. Asheton'ların Detroit'te arkadaşları vardı, ben de daha sonraları orada bir-iki arkadaş edindim. Detroit'te birkaç gece geçirmişsem bile –ki bu çok mümkün, ama tam olarak hatırlayamıyorum– genelde MC5'ın takıldığı mekâna çok takılmışımdır. Detroit ayaklanmalarının olduğu dönemde grup için bir ev tutacak paramız yoktu hâlâ, yani daha ilk konserlerimizden bile önce. Bir gün bir dolu meskalin attım ve elime bir kürek alıp yangın geçirmiş evlerin birine giriştim: The Stooges'ın kalması için bir ev oluşturmaya çalışıyordum. İşin tam ortasında millet bana posta koydu: "Iggy, kafayı mı yedin? Bu yanmış, damsız evde yaşamayacağız herhalde!.." O zamanlar da vardı böyle şeyler, gerçi şimdi de var, üzerine saçma sapan bir şeyler giyerek çıkamazdın dışarı, ama aynı zamanda sokaktaki herkesin üstünde olan şeyleri de giymek istemezdin. O yüzden sahne giysileri konsepti çıktı. Biraz daha göz alıcı, daha dikkat çekici kıyafetler... MC5'ın küçük bir dikiş odası vardı, kızlarla dolu.

Jack: Yani kızlar onlar için dikiş mi dikerdi?

Iggy: Aynen. John Sinclair için de, roadie'ler için de dikiş dikerlerdi. Ken Kensey'nin acid camiasının bir de Detroit versiyonu vardı. Ben de oraya giderdim, benim için de bir şeyler dikerlerdi. Ortalarda dolanıyordum ben de.

Jack: Chicago'ya, blues gruplarını dinlemeye ne zaman gitmeye başladınız? The Stooges'dan önce miydi?

Blender'ın içine içine mikrofon atıyorduk, şelale gibi ses veriyordu. Huniden yapılmış bir aletimiz vardı, feedback yapıyordu... İlk Stooges gösterisinde bunları çalıyorduk.

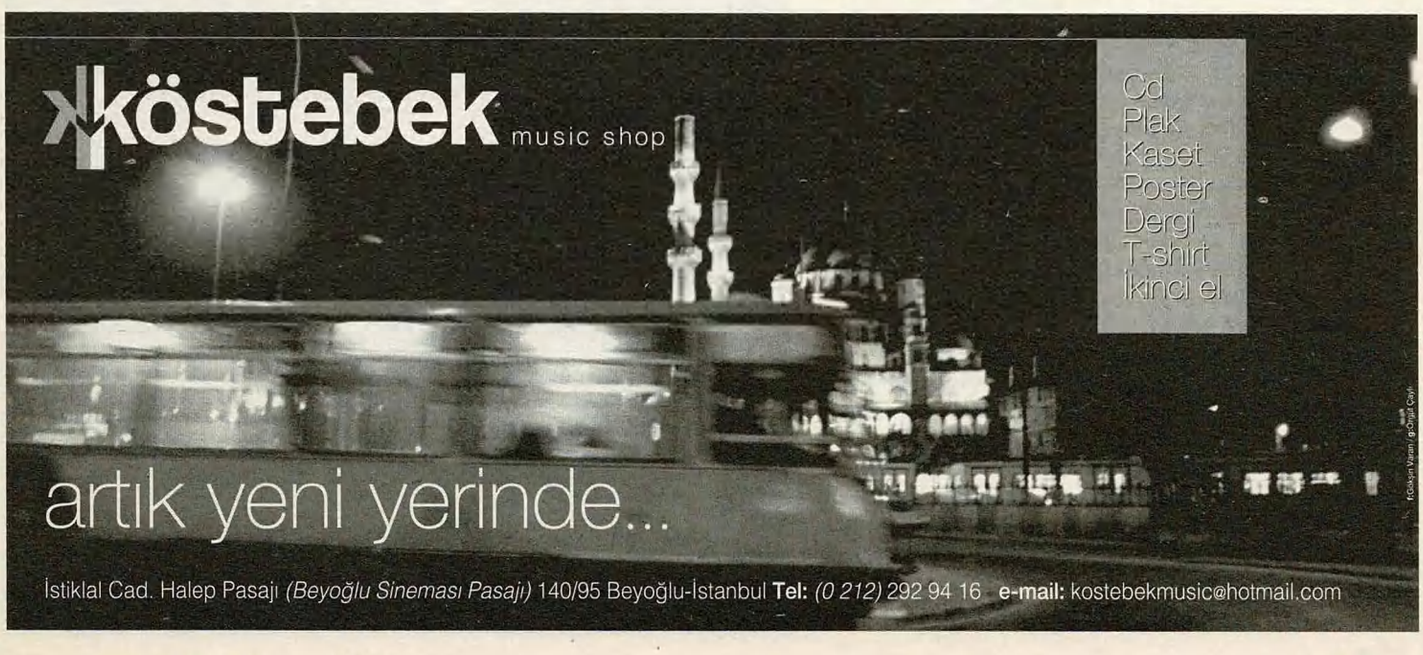

Iggy: Evet, daha önceydi. Liseden sonra bir blues grubunda bateri çalıyordum.
Jack: Prime Movers grubunda?..
Iggy: Evet, Prime Movers'daydım. Butterfield Band'le karşılaşmıştık. Detroit'te bir kulüpte çalarlarken, soundcheck esnasında etrafta dolanırdık, benim idolüm Sam Lay'di, ilk Butterfield albümünün kapağında da onun resmi vardı. Ama şehre konsere geldiklerinde aralarında o yoktu, kasığından mı vurulmuştu, neydi? Ama onun Chicago'daki telefon numarasını edindim, başka numaralar da verdim, Chicago'ya gidip bu ihtiyar siyahlarla blues yapmak istiyordum –çılgınca bir fikirdi aslında! Ama o plaklarda öyle bir elektrik vardı ki! Butterfield albümlerinden bahsetmiyorum. Magic Sam, Junior Wells, Little Milton, Shakey Horton, Johhny Young, J.B Hutto, Little Walter da sağdı o zaman sanırım ve Otis Spann, belki o sağ değildi, Muddy'nin grubunda çalan Freddie Below, o sıralarda tüm bu adamlar oradaydı, benim de oraya gitmem gerekiyordu. Onlarla pek çalamadım, ama birkaç kere 5 ya da 10 dolarlık konserlere çıktım. Bir çetenin ortasında oturuyor olurdum. Bazı egzotik semtlerde iyice korkutulduğum zamanlar da oldu. Ama bu The Stooges'dan önceydi, o zamanlar siyah bir Amerikan mahallesine daha önce adını atmamış, beyaz ayak takımından biriydim. Ve bir gün Sam Lay'in evine gittim, Chicago'nun batı yakasında bir yerdi, şimdi oralar tümüyle değişti, o zamanlar Doğu Afrika veya Trinidad gibiydi, çok cool'du, anlarsın ya! Çok fazla gürültü, renk, elektrik vardı. Ben biraz heyecanlıydım; malûm işte, siyahlardan korkmak gerek diye beynin yıkanır hep, ama orada bana bulaşan kimse olmamıştı. Sam'in kapısını çaldım, karısı sanki delirmişim gibi bir ifadeyle baktı bana ve şöyle dedi: "Sam evde yok, biraz kızarmış tavuk ister misin? İçeri gir." Bir keresinde Shakey Walter Horton'la çaldım, birkaç kere de Johnny Young'la. Kocaman bir bıçak çıkardı ortaya: "Doğru dürüst çalamazsan seni doğrarım, orospu çocuğu –hey, biraz alkol ister misin?" Hiç öyle çok fazla madde kullanmamıştım, ama Chicago'ya gitmeden önce, Ann Arbor'da birisi bavuluma bir joint koymuştu. Bir gece Chicago nehrinin kıyısına oturdum, o joint'i içtim ve o barlarda dinlediğim gruplar gibi müzik yapmaya karar verdim, Turner's Blues Lounge, Curly's ve Silvio's gibi. Bunu yapmaya çalışacaktım, ama beyaz çocuklarla değil. Böyle düşünmüştüm..
Jack: Bence The Stooges'da MC5'da olduğundan daha fazla blues etkisi vardı. MC5 daha caza mı yatkındı?
Iggy: Kesinlikle. Onları şarkı yazmaya başlamalarından önce veya John Sinclair'le tanışmalarından önce gördüm ilk. O zamanlar büyükşehir alemleri için çok iyi bir cover grubuydu. Daha çok Stones, Hendrix, Who gibi şeyler çalarlardı, harbiden iyiydiler. Sonra biraz Ray Charles filan öğrendiler. Müziklerini geliştirdikçe caz da işin içine girmeye başladı, ama müzikal değerleri genellikle hard rock'a bağlı kaldı. Çok "bluesy" olmadılar öyle.
Jack: İçinden geldiğin ortam çok ilham verici gibi geliyor bana. Chicago'daki o blues barları, o müzisyenler, onlarla çalmak, Ann Arbor'da içinde bulunduğun ortam, beyaz insanların blues'a yaklaşmaları için harika bir ilham kaynağı olmalı. Şarkı yazarken o ortam senin için ne kadar önem arzediyordu?
Iggy: Çok çok önemliydi. Şu anda içinde bulunduğum oda da ilk Stooges albümlerini yazdığım odaya benziyor. Çatıkatı gibi bir odadayım, hiçbir zaman temizlenmiyor, pencerenin ardında bir sürü ağaç var, sokağı göremiyorsun ve böylece bir şeyler hayal edebiliyorsun. Bence bu çok önemli. Hiçbir zaman içinde şık bir sehpanın olduğu bir odada yazamam. Bunu gerçekten yapamam. Biraz dağınıklık şart. Bir başka önemli –ama daha tepkisel açıdan önemli– şeyse, çevrenizde sizi silebilecek güçte çağdaşlarınızın olması. The Stooges'ın ilk yirmi konseri boyunca ya hep çok çok iyi birilerinin ya da gerçekten çok büyük olan, gerçekten görmek istediğimiz, ama sahnede görünce berbat olduklarını keşfettiğimiz birilerinin alt grubu olarak sahneye çıktık, anlıyorsun ya? İlki Blood, Sweat and Tears'dı ve hiç de iyi değillerdi. Fakat ikincisi Mothers'dı, onlar çok iyiydi. Daha ikinci konserimizdi, sahne arkasında korku içinde oturuyorduk, çakıyor musun? Birazdan The Mothers çalacaktı!.. O büyük grupları izlemek çok iyiydi. Mothers'ın altgrubu olduk, The Who'un, Cream'in, Love'ın da. Sly Stone'un altgrubu olmadık, ama onu konser verdiğimiz yerde çalarken izledim. Küçük bir sahnede, çok çok ünlü olup stadyumlarda çalmadan önce bütün bu insanları gördük. Jimi Hendrix'i izledik. Daha birkaç gün evvel New York'da çalmıştık ve Hendrix'i izlemeyi umuyorduk, fakat onu doğduğumuz şehirde, bir bowling salonunda 100 kişiye çalarken izledik. Tüm bunlar çok önemli. Hatırlıyorum da, bir gün bir dolu acid yuttum, şehrin aşağı yakasına, MC5'ın yaşadığı yere gittim ve bir otoyolun oraya oturdum. 95 numaralı yol mu ne...
Jack: Anladım, 94.
Iggy: Orada oturup arabaların sesini dinledim, Whoosh! Whoosh! Bilirsin o sesi. İşte o ses, bizim müziğimiz için anahtar niteliğindeydi. Bu saçmalıklar çok önemli aslında. John Cage'in kitabında onun da aynı şeyi yaptığını okudum.

Babam "müzisyen olup hayatını mahvetmek istiyorsan, karşında beni bulursun" derdi. Şimdikiler nasıl? Bok gibi! "Harikasın evlat, iki yıl sonra yatırımların için beni ara!"

Jack: O zamanlar, bazı şeylerin senin yazmanı engellediğini düşündün mü hiç? Herkesin biraz uyuşuklaşması, çok fazla parti olması, ama senin daha çok yazmak istemen gibi? Yoksa her halükârda memnun muydun?
Iggy: İlk tarif ettiğin gibi hissettim. Hatta bu beni giderek daha fazla rahatsız etmeye başladı. Sonra fark ettim ki, onları yenemiyorsan, onlara katılman gerek! *(güllüyorlar)* Bu benim için iyi değildi ama. Kötü bir virajdı. Ama yine de iyiydi, tekrardan toparlanıyorsun ne de olsa, işin çoğu bir şekilde yapılmış oluyor. Biz de o kadar tuhaf bir ekiptik ki. Ama kesinlikle söylediğin gibi hissediyordum, bazen çok cesaret kırıcıydı. Aklım karışıyordu.
Jack: The Stooges'da bas çalmış olan Zeke Zettner'den bahsetsene biraz. Onun hakkında hiçbir şey bilmiyorum.
Iggy: Ah, Zeke... O zamanlar Detroit'te 18-25 yaşları arasında olan ve anlamlı bir şeyler yapmak isteyen gençler için bir roadie olmak, bir grubun arkasına takılmak tipik bir davranıştı. Şimdiki gibi profesyoneller yoktu, daha ziyade sen bunları yaparken görünmek istemediğin için senin enstrümanlarını, aletlerini yerleştiren kişiler vardı. Bu kişi senin yanında işi öğrenirdi, evinde yaşardı, bir aile ortamı olurdu. İmaj meselesi haline de geldi bu iş giderek. En sert grupların roadie'leri de sert adamlar olurdu, onların bodyguard'lıklarını yaparlardı, o türden şeyler. Senin için uyuşturucu bulurlardı ya da sen onlar için. Neyse, Zeke en sıkı roadie'lerimizden biriydi. Tatlı adamdı, uzun boylu, iyi görünüşlü, nazik karakterli... Müzisyen gibi görünürdü, ama değildi.
Jack: Fotoğraflarında harika görünüyor.
Iggy: Evet, sanki zamanın İngiliz gruplarından birindeymiş gibi görünürdü. Bir Modigliani tablosundan fırlamış gibiydi, uzun, çökük yanaklı, dengeli ama sanki hafifçe uzatılmış... Sonra kabarık ve sık saçlar. Tatlı adamdı. Grup "Fun House" sonrası parçalanmaya başlamışken, "Raw Power"ı yapan grup haline gelmeden evvel, nasıl olduğunu hatırlamıyorum ama, o da gruba dahil olan birkaç kişi-

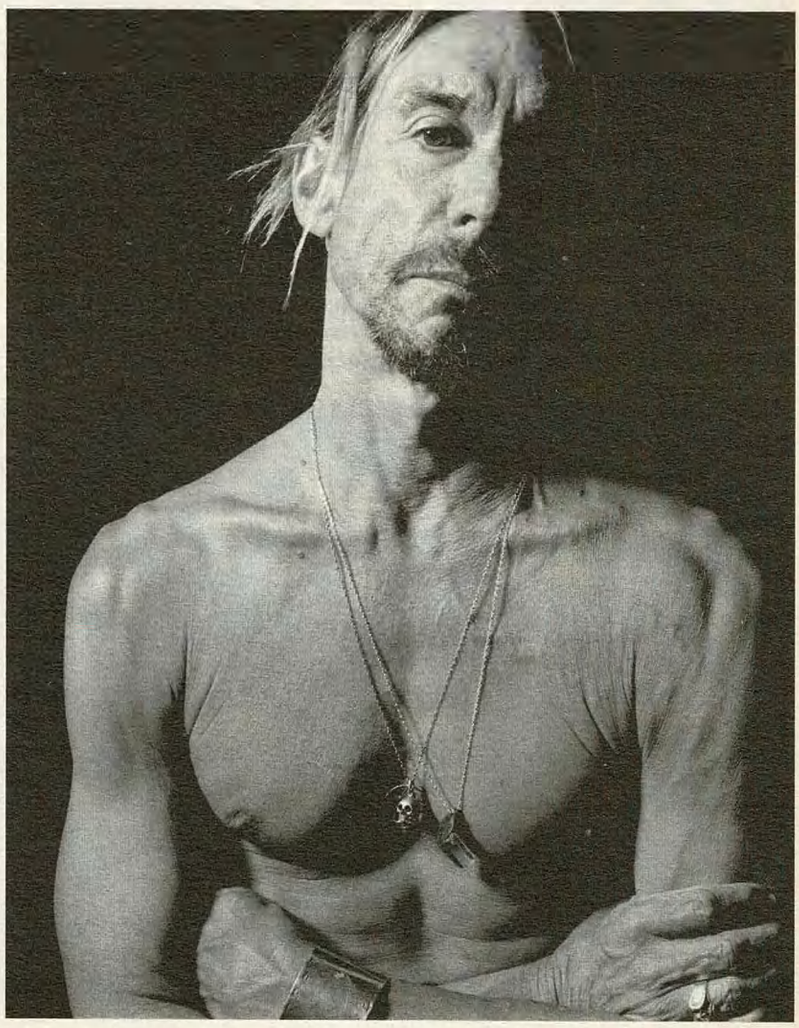

den biriydi. Galiba bu benim fikrimdi, Zeke bas çalacaktı ve birkaç kişiyi daha gruba alacaktık. Bizimle çalmaktan hoşlanıyordu da, tabii çıldırmış, iki tekerlekle patinaj yapmaya çalışan bir grupta çalmaktan ne kadar hoşlanabilirsen. Sonunda Zeke'yle aynı evde yaşamaya başladık ve iki canki haline geldik. Kötü günlerdi. Ben bir noktada kendimi bunun içinden çekip alabildim. Zeke bir gün annemi aramış. Sesi çok endişeliymiş, annemle uyuşturucu sorunu üzerine konuşmak istemiş, yardıma ihtiyacı olduğunu söylemiş. Annemi başka bir şehirden aradığımda bunu anlattığını hatırlıyorum, o sıralar hep başka bir yerlerdeydim. Neyse, uzun lafın kısası, onunla bağlantımız koptu ve çok kısa bir süre sonra Zeke'yi kaybettik. Çok korkunç bir hikâye.

Jack: Sana kötü anıları hatırlattımsa özür dilerim.

Iggy: Mühim değil. Sen ondan bahsedince aklıma geliverdi işte.

Jack: "Fun House" bence şimdiye kadar yapılmış en iyi rock'n'roll albümü. Bütün albüm devasa bir patlama gibi geliyor bana, çok güçlü. Bir plakta duyabileceğimiz en iyi çığlıklar bu albümde. Tımarhaneden geliyor gibi. Albüm kaydedilirken prodüktör en ham haliyle bir Stooges konseri atmosferi yakalamaya çalışmış gibi...

Iggy: O atmosferi yakalamaya çalışan bendim. Aslında iki albümde de prodüktörler, plak şirketi tarafından getirilmiş bebek bakıcılarıydı. İlki John Cale'di, Velvet Underground'da olduğu için. İşte size, çevresinden destek alarak iş yapan basit bir rock grubu! Onun birçok fikrini reddettik, ama o yine de bizi teşvik eden bir atmosfer oluşturdu. Fikirleri, miksleri reddedildi yine de. Albümün miksini ben yaptım. Neyse, bunu geçelim, "Fun House"u anlatayım. Don Gallucci seçildi, çünkü "Louie Louie"yi o yapmıştı. Don ve John'la tanıştığım zaman onların hassas insanlar olduğunu düşündüm. Diğer Nazi kılıklı prodüktörlerden değildiler. Don çok anlayışlıydı, fikirlere açıktı. "Fun House", canlı konser performansımızın aynısıydı. Aynı şarkılar, aynı sırada. Ve harika bir ses mühendisimiz vardı, tahmin et hangi ülkeden? İngiltere. Her zaman bir İngiliz olurdu. Sound'u yakalamak ve düzenlemekte bu adamlar çok iyiydi. Adı Brian Ross-Myring'di. Sesi idare etmek için bir Neve miks masası kullanıyordu. O zamanlar bu gibi şeyler hakkında çok az şey biliyordum, ama o bu miks masasını kullandı ve değişik bir ortam yarattı. Bir Sergio Leone western'inin müzikleri gibi çıkıyordu sesler. Stüdyodan iki sokak ötede, Tropicana adında bir otelde kalıyorduk. Her akşamüstü birlikte, elimizde enstrümanlarımızla stüdyoya yürürdük –"Abbey Road" gibi– ve her gün bir şarkı kaydederdik. Her şarkının bir sürü versiyonu var, tek bir şarkıyı geberene kadar çalardık çünkü. Çocuklar çok fazla ot içiyordu, ben de bir sürü LSD, psilocybin ve onun gibi şeyler alıyordum, ama her gün değil. Kayıtları hep gündüzleri yapıyorduk. Sonra vokaller, gitarlar, dub'lar eklenirdi ve ben bayağı uçmuş olurdum, ama tamamen değil, ya da şöyle diyelim, vücudum neredeyse genişlemişti. Bazı zamanlar, senin de bahsettiğin o çığlıkları atmaya çalışıyordum. "Dur biraz" diyordum kendime, "whoosh yapmıyor bu, yeterince hareket yok burada". Böyle böyle tamamlandı, iki haftada.

Jack: 19 yaşındayken, California'da Melrose'dan aşağı yürürken bir kitapçıya girdim ve senin kitabını, "I Need More"u gördüm. Satın alacak param yoktu, sadece birkaç dolarım vardı. Dışarı çıktım, bir dondurma aldım, eve doğru yürüyordum. Ve tam bir plak dükkanının önünde, yerde, 100 dolarlık bir banknot duruyordu. Eğilip aldım, kitapçıya döndüm, kitabı satın aldım.

Iggy: Bu çok cool!

Jack: Aşırı heyecanlanmıştım. İlham verdi bu bana. Çimlerin üstünde taklalar atıyordum, ev arkadaşlarım "Jack'e de bakın, biraz para buldu diye amma sevindi" diyorlardı. Niye o kadar mutlu olduğumu bilmiyorlardı halbuki, ben kitap yüzünden o kadar mutluydum.

Iggy: Harika. Tanrı seni korusun.

Jack: O sıralar ortaya çıkan rock-'n'roll ruhunu çok takdir ediyordum. Modern rock'n'roll'da eksik olan ne sence, niye o ruh yok da, sadece düşüncesi var?

Iggy: Tanrım, bilmiyorum. Bir takım teoriler var. Bir düşüneyim. Galiba asıl sebep, para. Şimdilerde ortada çok büyük paralar dönüyor ve para çok daha çabuk kazanılıyor. Bu her şeyi biraz değiştiriyor. Tatlı bir babam var, iyi bir adam. Fiziksel olarak da güçlü. Bana şöyle derdi: "Jim, eğer müzisyen olup hayatını mahvetmek istiyorsan, karşında beni bulursun. Şu kapının önünde duruyorum, beni ezip geçebilirsin ancak." Büyük kriz çıkmıştı ailede. Şimdikiler nasıl? Bok gibi! "Harikasın evlat, iki yıl sonra yatırımların için beni ara!"

Beatles, Stones ve The Doors'u dinlemek benim için eziyetti. O zamanların en önemli olan üç grubuydu onlar. Ve bizden çok daha iyilerdi! Çok kıskanıyordum onları.

Tanrı'dan Çok Uzak

Ana Castillo

"Curcunalı ve kıvrak... dünyevi ve dayanılmaz... doğallıkla çıkıveren zarif bir mizah... keskin bir toplumsal eleştiri."

"Castillo, New Mexico'lu bir anne ve birbirinden farklı dört ayrı kader taşıyan kızlarının hayret verici, trajik ve ilginç hayatlarına sıcak, bazen de sözünü esirgemeyen feminist bir bilinçle yaklaşıyor... Usta hikâyeciliği ve mizah anlayışı, Castillo'ya folklor ile politik malzemeyi utanmaz bir dobralık ve şüpheleri giderici bir büyüyle harmanlayıp sunma

Çitlembik
www.citlembik.com.tr

Jack: Damarlarında akan kan herkesinkinden daha yoğun gibi geliyor bana, o kadar yoğun ki, hiçbir şey onu kirletemiyor. Senden aldığım elektrik böyle.
Iggy: Galiba kirleten bazı şeyler oldu ama...
Jack: *(gülüyor)*
Iggy: Ama bu tür şeyler görecelidir, anlatabiliyor muyum? Bu meseleler hakkında çok kafa patlatıyorum dostum.
Jack: Bazen senden kıskançlık duygusunun aktığını görüyorum. Örneğin, "American Caesar" albümündeki "Jealousy" parçası –ki bence harika bir parça– geliyor aklıma. Neden bu kadar kafana takıyorsun bunu? Seni ilerleten, durmamanı sağlayan bir kavram mı bu? Kıskançlıktan beslenebilir misin? Ya da onu görmezden gelebilir misin? Senin bu konudaki fikrin ne?
Iggy: Kıskançlık bazen geliyor ve gidiyor. Her zaman değil, ama bazen gerçekten harika bir duygu, çünkü büyük bir enerji veriyor. Bir şarkıyı bile kıskanabilirsin! İlk başladığımda Beatles, Stones ve The Doors'u dinlemek benim için eziyetti. O zamanların en önemli olan üç grubuydu onlar. Ve bizden çok daha iyilerdi! Başka birisine bu salakça bir şaka gibi gelebilir, benim için öyle değildi! Ben umutsuzluğa düşüyordum onları dinleyince, çok kıskanıyordum. Ama şimdi geri dönüp baktığımda, bunun beni biraz daha fazla çalışmaya ya da biraz daha derinlere inmeye zorladığını görüyorum.
Jack: Geldiğin çevreyi, şu anki yerine ulaşman için verdiğin çabayı, sıkı çalışmayı düşünürsek, şimdiki grupları dinlemek seni rahatsız ediyor olmalı. Çoğu bir anda ünlü olup çok büyük paralar kazanıyorlar.
Iggy: Hahahahaha!
Jack: Nasıl olup da kendine üzülmediğini merak ediyorum...
Iggy: Peki, şöyle anlatayım... Evet, üzülüyorum, ama kendimi avuttuğum noktalardan biri şu ki, ben çok önceden onların o parayla ne yapacaklarını görebiliyorum. Bir içki ya da uyuşturucu problemi edinecekler, kendilerine kötü bir kız arkadaş bulacaklar ve kendilerini kullandıracaklar. Ya da kız tüm parayı alacak, ya da bir menajer parayı çalacak veya çamurlu bir tepenin üstünde kendilerine bir ev alacaklar. İşte bu benim tüm avuntum. Belki birkaç milyon doları çok çabuk kazandılar, ama daha 28 yaşındalar ve kendilerine bakmaları gereken bir 50 yılları daha var. Ben 56 yaşındayım ve önümde sadece bir 25 yıl daha var! O yüzden o kadar da kötü durumda değilim. Çok çalışarak ağır ilerlemenin de teselli eden yanları var. Benim için en net şeylerden biri şu: Tüm o hedeflenen oyunlar saçmalık, bu benim kariyerimde yaptığım en iyi şey, X kadar albüm çıkarmak ve X kadar satış yapmak, insanların senin yaptığın işi bilmesi ve konserlere gelmesi, biraz para kazanmak veya birinin "hey, seninle yatacağım" demesi.... Benim için problem yok.

Jack: Gurur hakkında ne düşündüğünü bilmek isterim. Ne zaman bir şeyden gurur duyacağın vakit gelir?
Iggy: Bir yerlerde senin bu konuda söylediklerini okudum, "yaptığım her şeyden gurur duymak istiyorum" diyordun. Evet, bazen kişi gurur duyar. Allahın belası bir kâbustur bu. Esas olarak, yaptığın işin bütününden gurur duyabilmek en iyisidir ve bazen de ne yazık ki o kadar gurur duymadığın şeyler yapmak durumunda kalırsın. Örneğin, bu işteki bazı kişiler muhtemelen seçim yapmaları gereken bir noktaya geliyorlar, "pekâlâ" diyorlar, "plak şirketinin istediği bu berbat şeyi yapacağım, çünkü daha yeni bir çocuğum oldu ve ipoteğin kalktığından emin olmalıyım". Ne demek istediğimi anlayabiliyor musun? Bazen hayattaki kararlar çelişebilir ve o zaman deneyip her şeyi yapmaya çalışırsın.
Jack: Daha gençken, o rock'n'roll ortamı içinde tanrının ne kadar farkındaydın?
Iggy: O zamanlar daha üstün bir varlığın iyilik ve kötülüğü dağıtacağına, belirleyeceğine inancım yoktu. Bir madde alıyordum ve "woaaah" oluyordum, tanrıya dair en temel farkındalığım böyle oluyordu. Yerkürenin hareket ettiğini, ağaçların titreştiğini görürdüm, sağlıklı ciltleri olmayan insanlar gözüme korkunç görünürdü, insanlar parıldardı. Galiba ben aslında 60'lı yılların tipik "teenage" beyin uçurucu tecrübelerini yaşamıştım ve bu da tanrıya en yaklaştığım zamandı.
Jack: Ya şimdi?
Iggy: Galiba aynı şey. Bu konudaki şiarım şu: Sadece iyi biri olmaya çalış! *(gülüyorlar)* Hâlâ çiçekleri, ağaçları, kayaları, suyu, bütün o boku püsürü seviyorum. Onun dışında, bilmiyorum...
Jack: Solo albümler yapmaya başladığın zaman, bu durumdan memnun muydun? Söyleyecek çok fazla şeyin mi vardı, yoksa sadece albüm yapmaya devam etmeye mi yönlendiriliyordun?
Iggy: Duygularım şöyleydi: Umutsuzdum. Sıkışmıştım. Kaybolmuştum. Yapayalnızdım. Ve, ne derler.. Nostaljiktim. Bütün o korkunç şeyler işte. Grupla devam etmemeye karar verirken, ne yaptığıma, kim olduğuma baktım, biliyordum ki eğer o şekilde devam etseydim, gerileyecektim. Johnny Thunders *(New York Dolls'un gitaristi)* beraber bir şeyler yapmak istiyordu, ben de şöyle diyordum kendi kendime: "Bu iş The Stooges'la yaptığım kadar iyi olmayacak, daha yaşlıyım, eskiden bir hafta madde aldıktan sonra böyle bok gibi gözükmüyordum, bir kere hakkım olan bütün hataları yaptım, bir daha aynı şeyi yapmaya ihtiyacım yok..." Neyse, karşıma bir fırsat çıktı, David Bowie birlikte solo bir albüm yapmayı önermişti, o benim "grubum" olacaktı. Bunu bana teklif ettiğinde büyük bir beyaz yetenekti bu adam. Bunu görebiliyordum. Ron Asheton ve James Williamson'da olduğu gibi, gördüğüm anda adamımı tanırım, her zaman iyi bir müzik dinleyicisi oldum. David Bowie'yle olanlar birçok açıdan çetin bir deneyimdi, ama onunla yaptığım albümler çok iyi oldu. Ayrıca onun da yükselirken karşılacağı ticarî baskılar sırasında belki ortaya koyamayacağı bazı yeteneklerini göstermesini sağladı. Sanatsal olarak ben o ilk iki albümü, "The Idiot" ve "Lust For Life"ı çok sevdim, ama kişisel olarak umutsuz hissediyordum kendimi. The Damned ve Sex Pistols gibi gruplar ortaya çıktığı zaman gariptim, düşüncelere garkolmuştum. Kıskançlık değil, ama benzer bir şey. O adamların bir grubu vardı, benimse yoktu!
Jack: Ama onlar sana aşıktı! "No Fun"ı cover'lıyorlardı...
Iggy: Evet, ben oluyorlardı, sonradan.
Jack: Seni onurlandırıyorlardı, sana saygı duyuyorlardı.
Iggy: Evet, ben de kendimi köşeye kıstırılmış hissediyordum.
Jack: Ama niye öyle hissediyordun ki? Sana saygı duyuyorlarsa, neden bunu ilham verici bir şey olarak görmüyordun?
Iggy: Çünkü benim hayatım temelde şöyle biçimlenmişti: Bir karavanda büyüyen yalnız bir çocuktum, bana bir sürü abuk sabuk şey öğretiliyordu, ve sonra benden farklı olan bu adamlarla, The Stooges'la yaşamaya başladım. Hep beraber kalıyorduk, belli bir derecede bir grup rahatlığını, miskinliğini ya da rehavetini tutturmuştuk. Beraber dışarı çıktığın bir grup adamla oluyor ancak bu, her şeyi birlikte tecrübe ediyorsun. Bunda bir romantizm var, ama aynı zamanda korkunç bir tembellik, bir çeşit kendini kandırma da var. Kendi başına kalmak daha zor bir şey. O çocuklarda kendime bir aile bulmuştum, sonra bir daha hiç başıma gelmedi bu.
Jack: Sales Kardeşler ve David'le de mi?
Iggy: Hayır. Onlar Ortabatı'dan gelen masum şamatacılar değildi. Onlar profesyoneldi. Gerçekten iyi insanlardı. David birçok yönden iyi bir arkadaşım, ama yine de farklı bir şeydi bu. Onun kendi uğraşları, etrafında kendi insanları ve yüzleşmek zorunda olduğu problemleri vardı. Bir yıldan fazla bir süre onun yanındaki odada kaldım, iyi bir arkadaşlığımız oldu, ama bir grupta olmakla aynı şey değildi. Ayrıca, ortaya kendi isminizi koymak... Aaah, çok yalnızlık verici, çok farklı.
Jack: Ringo Starr bir keresinde Elvis için üzüntü duyduğunu söylemişti, çünkü en azından Beatles üyeleri birbirine destek olabiliyordu, ama Elvis tek başınaydı.
Iggy: Doğru gerçekten. Çete olayında çok rahatlatıcı şeyler var. Ama bazı kötü yanları da var tabii. Şu anda mutluyum. Ben olmaktan mutluyum.
Jack: O aile duygusu çok ilham verici. Son birkaç yıldır, Detroit'in çeşitli gruplarıyla, Rocket 455'la, Demolition Doll Rods'la, Dirtbombs'la hep beraber konserlere çıkıyoruz...
Iggy: Güzel. Doll Rods'u biliyorum. Onları beğeniyorum.
Jack: Biz de seninki gibi bir aile duygusu hissetmiştik, hâlâ da öyle. Turneden döndüğümde aileyi yine orada buluyorum.
Iggy: Galiba kendi grubunda da biraz öyle, değil mi? Çok fazla abartmasan da. Sadece bir bateristin varmış gibi değil...
Jack: Evet, haklısın... Sana bütün gün sorular sormak isterdim, ama galiba seni azad etmek zorundayım. Ama sana Detroit için ne kadar önemli olduğunu, yaydığın o elektriğin hâlâ orada durduğunu, barlarda çalan gruplara sindiğini söylemek isterim.
Iggy: Bu çok güzel. Cool!
Jack: Senin Detroit'te yaptıkların olmasa, doğduğum bu şehrin rock'n'roll aleminde büyük bir boşluk olurdu. Senin yaptıkların olmasa, son yıllarda hissettiğim pek çok şeyden mahrum kalırdım.
Iggy: Sağolasın evlat. Tekrar görüşürüz.

Bowie'yle iyi bir arkadaşlığımız oldu, ama bir grupta olmakla aynı şey değildi. Ayrıca, ortaya kendi isminizi koymak... Aaah, çok yalnızlık verici, çok farklı.

Çeviren: **Yaprak Z. Gökçöl**

ARAM YAYINCILIK'TAN;

MEZOPOTAMYA MİTOLOJİSİ SÖZLÜĞÜ Tanrılar İfritler Semboller

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE YEREL YÖNETİMLER

Demokratik uygarlık yönetimleri işlevleri, yönetim anlayışı ve kültüründe de bir geçişi yaşamak durumunda olacaktır. Bunun gerçekleşmesi ise;

Ne İsveç modeli olarak bilinen ve daha çok reel sosyalizmi dengelemek isteyen Batı kapitalizmi tarzı rekabetçi yaklaşımları -ki reel sosyalizmin çözülüşüyle bu tür yaklaşımlar da çözümsüzlüğe girmişlerdir- ne de Türkiye'de sosyal demokrat belediyeciliğin yüzeysel restorasyonla yetinen ve onu dahi gerçekleştirmede yeterli iradeyi gösteremeyen ucuz halkçılığıyla mümkündür.

Demokratik yerel yönetimler sonuna kadar halkçı olacaktır. Ama bu halk günlük yaşamın ağır baskısıyla bunaltılmış ve ufku daraltılmış bir halk değil, yüksek demokrasi bilinciyle yerelin sorunlarını ulusal ve global sorunlardan koparmayan, ama yerelin somutluğundan da uzak durmayan bir halk olacaktır. İşte yerel yönetimlerin asıl görevi de böylesi bir halkın gelişiminde yöneten ve öncülük eden rolünü oynamaktır.

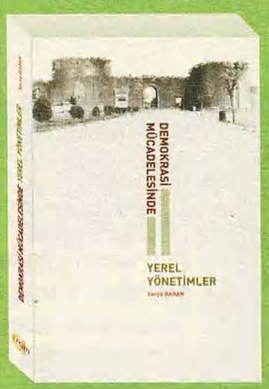

Vandana Shiva *Su Savaşları*'nda, bilim ve toplum hakkındaki derin bilgisini, cemaatlere ait su haklarının tarihsel erozyonunu analiz etmek için kullanıyor.

Uluslararası su ticaretini, baraj inşaatlarını, yeraltı suyu madenciliğini ve sulu tarımı inceleyerek dünyanın nasıl yok edilmekte olduğunu ve yoksul halkların çok değerli bir ortak mülk üzerindeki haklarından nasıl mahrum bırakıldıklarını teşhir ediyor.

Shiva, süregiden Filistin İsrail sorunu gibi, günümüzün çoğu zaman etnik veya dinsel savaşlar şeklinde maskelenen en önemli ihtilaflarının pek çoğunun, aslında kıt ve yaşamsal öneme sahip doğal kaynaklar üzerinde yaşanan çatışmalar olduğunu gözler önüne seriyor.

Su Savaşları, suyun tarih boyunca cemaatler içinde oynadığı ruhani ve geleneksel rolü övgüyle karşılıyor ve su özelleştirmesinin tüm dünyada kültürleri ve yoksul halkların yaşam kaynaklarını tehdit ettiği uyarısında bulunuyor.

Ülkemizde yaşanan Kürt sorununun Ortadoğu'daki su sorunuyla bağlantısı düşünüldüğünde Vandana Shiva'nın kitabı Türkiye için özel bir önem kazanıyor.

Bush ve ekibi zor yoluyla dünyaya ABD hegemonyasını dayatmak üzere işbaşına geldi. 11 Eylül saldırıları bu politikanın açıkça uygulanması için bir bahane olarak kullanıldı. Irak Savaşı'nın hazırlık ve saldırı aşamalarında, ABD'nin hukuk ve ahlakın evrenselliği ilkesini açıkça ve dünyayla dalga geçercesine çiğnediği bir dönemde, inşa edilmek istenen tek kutuplu dünya düzenine karşı direnişin nasıl biçimleneceği tartışması karmaşık bir hal aldı.

Oyun "imparatorun" kurallarına göre mi oynanacak?
Bu şekilde oynanabilir ve sonuç alıcı da olabilir: 11 Eylül saldırılarının da gösterdiği gibi, teknolojik gelişmenin vardığı düzey, etkili terör eylemlerini güçlü devletlerin tekelinden çıkartmış durumda. Dahası, Bush yönetimi ve ona özenen başka ülke yönetimleri hayatın bekasını tehlikeye atacak bir terör döngüsü yaratma yolunda kışkırtıcı dev atımlar atıyorlar. Buna karşılık, adil bir dünya düzeni için mücadele edenler ve bu mücadelenin bir bileşeni olarak savaş karşıtı hareket, hayatın bekasını eksen alan etkili bir direniş politikası geliştirdikleri takdirde, kazanan hiç kuşkusuz insanlık olacaktır.

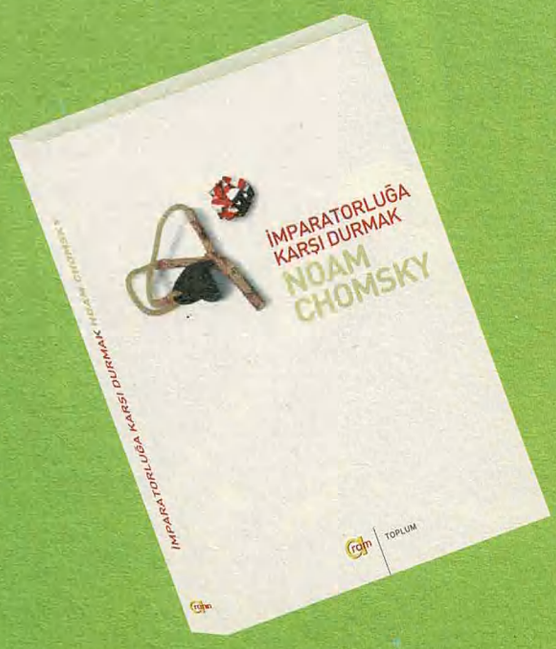

Aram Yayıncılık
Evliya Çelebi Mah. Aybastı Sok. No:19/5 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0.212 292 89 40 - Fax: 0.212 292 89 41
e-mail: aramyayincilik@yahoo.com
www.aramyayincilik.com

[motörhead]

Rock'n'roll, heavy metal, punk: Yıllarca "kuru gürültü"nün en hasını, en kıyağını yaptılar, hâlâ dimdik ayaktalar... Feleğin çemberinden kim bilir kaç kere geçmiş, "sex, drugs & rock'n'roll" yollarında bir ömür tüketmiş 59 yaşındaki Lemmy ve arkadaşları geçenlerde bütün marifetlerini bir kutuya sokuşturdu, "Stone Deaf Forever" adlı, beş CD'den oluşan bir box-set yayınladı. Record Collector, Q ve Rock&Folk dergileri rock dünyasının bu en temiz kalpli barbarını sağlı sollu sorularla bunaltmış, ama Lemmy kaçın kurası!..

HERKES ROMANS ARAR

Motörhead'in ikinci o'sunun üzerindeki noktalar niye var?

Lemmy Kilminster: Kelime daha ürkütücü dursun diye. Tıpkı "Slap Shots" filminde, otobüsü hokey sopasıyla parçalayan şoföre Paul Newman "niye yapıyorsun?" diye sorduğunda, şoförün verdiği cevap gibi: "Ürkütücü görünsün diye..." Gördün mü, işin sırrı bu: Bul, uyarla, geliştir!

İşçi Partisi sloganına benzedi bu söylediğin. Tony Blair'i başbakan olarak nasıl buluyorsun?

O herifle kafamı hiç meşgul etmiyorum. Tek bildiğim, verdiği vaatlerin hiçbirini yerine getirmediği... Boktan herifin teki. O kadar sırıtan bir adama güvenilmez zaten. Yoksa bu senin ilk politik hayal kırıklığın mı?

Eh, öyle sayılır!

Benim değil. Ben Profumo'yu gördüm, oğlum!

On yıl kadar önce Amerika'ya yerleştin. Los Angeles'ı İngiltere'ye tercih etmenin sebebi neydi?

Bir kere, burada güneş var. Güzel hatunlar var. Her şey yarı yarıya ucuz, özellikle de alkol ve ot. Benzin de daha ucuz.

Benzin mi? Araba kullandığını bilmiyorduk...

Doğru, ehliyetim yok, ama üç tane arabam var. Ayrıca, daha iyi şapkalar bulunuyor burada. Onun dışında, bilmiyorum, farklı işte... İllâ doğduğun ülkede yaşamalısın gibi bir saplantım olmadı hiç. Bence bu tavır çok sıkıcı. Başka bir yerde yaşamak tüm bakış açını değiştirebiliyor, her şeyi farklı düşünmeni sağlıyor. Bence seyahat tek gerçek eğitimdir, çünkü insanları oldukları halleriyle tanıyorsun. O zaman klişelere de rağbet etmiyorsun. Falkland savaşı sırasında İngiliz gazeteleri "tüm Arjantinlileri öldürün!" diye başlıklar atarken biz Arjantin'deydik. Ve yazılanların tam bir deli saçması olduğunu gözlerimizle gördük.

Sırf kendilerinden değil, size dünyadan bahseden kızları severim. Porno film oyuncuları da genellikle öyle. İyi insanlardır, onları parmakla gösterenlerden çok daha iyi.

Motörhead Güney Amerika ülkelerinde çok meşhur. Neden?

Çoğu grup oralara gitmiyor. Iron Maiden ve Skid Row'la beraber, Brezilya'da tek seferde 68 bin insana konser verdik. Çok güzeldi. Orada insanlar hâlâ rock'n'roll'a inanıyor. Ben de inanıyorum. Avrupa'daki dinleyici kitlesiyse "ne yaparsan yap, beni eğlendir" havasında takılıyor. O yüzden onları siktir et!

1975 yılında, Kanada sınırında uyuşturucuyla yakalandığın için Hawkwind grubundan atılmıştın. Bu olaya bozuldun mu?

Bozuldum tabii. Maddeler yüzünden Hawkwind'den atılmak, yükseği sevdiğin için Empire State binasından atılmak gibi bir şey. Tek sebep benim yanlış maddelerle takılmamdı. Ben speed, onlarsa acid takılıyordu. Nick Turner altı ay önce benden özür diledi zaten. Gerçi 25 yıllık bir gecikmeyle, ama olsun. "Çok yardımcı oldun Nick, teşekkür ederim" dedim ben de.

1979 yılında da Finlandiya'da tutuklanmıştın.

26→

Nasıl oldu bu hadise?
Soyunma odası olarak kullandığımız küçük bir karavan vardı. Niye hatırlamıyorum ama, Kris Needs elinde bir ağaçla ortalıkta dolaşıyordu. Sonra ağacı pencereye dayadı ve ağaç kırıldı. Biz çok üzüldük ve göl kenarında olduğumuz için ağaca bir Viking cenaze töreni düzenlemeye karar verdik. Ağacı ateşe verip göle saldık. Çok güzel bir görüntüydü. Sonra havaalanına gitmek üzere otobüse bindik. Otobüsün şoförü bize "aracımda düzgün davranın, ortalığı kirletmeyin" deme gafletinde bulundu. Anında yiyecek savaşı yapmaya başladık. Ortalıkta yumurtalar uçuşuyordu. Havaalanına geldiğimizde otobüs rezil bir durumdaydı. Ama o dönemlerde bir rock'n'roll grubuna böyle şeyler söylenmezdi! Biz gerçek bir rock'n'roll grubuyduk. Otobüste bizimle birlikte Dr Feelgood da vardı. Yani ölümcül bir ekiptik. Neyse, gümrüğe geldiğimizde bizi bir odaya soktular ve üç gün boyunca orada gözaltında tutulduk. Etrafta sadece bir Melody Maker sayısı vardı. O salak dergiyi ilanlarına kadar tekrar tekrar okudum. Üç gün sonra bizi saldılar. Uçağa bindik ve kaptan yanımıza gelip "Sizin hakkınızda çok şey duydum. Siz toplumun yüzkarasısınız. Uçakta adam gibi oturun" dedi. Uçak havalandı ve Eddie Clarke'ın ilk işi önünde oturan kadının boğazından aşağıya votka portakal dökmek oldu. Neyse, Heathrow'a indiğimizde polisler yine bekliyordu. "Yine başımız dertte" diye düşünürken, gelip kaptan pilotu tutukladılar. Meğer herif sarhoşmuş. İnanabiliyor musun? İlahi adalet diye buna denir işte.

Sid Vicious'a bas çalmasını öğrettiğin doğru mu?
Denedim, ama öğrenmesi imkânsızdı. Sex Pistols'a katılmadan önceydi, bizimle aynı işgal evinde kalıyordu. Güzel evdi, leopar derisinden kanepe vardı. Sid kanepeyi görünce hemen The Slits'ten Viv'le beraber üstüne kondu, o zaman beraber takılıyorlardı. İyi çocuktu Sid. Bana karşı hep nazik olmuştu. Öldüğünde çok üzüldüm. Şansı hiç yaver gitmedi. Özendiği insanların hepsi birden olmak istiyordu, ama bu onun için imkânsızdı. Ama ah o Nancy Spungen yok mu: Eğer Sid onu bıçaklamasaydı, ben onu boğacaktım. Zamanının Courtney Love'ıydı.

1978'de The Damned'le çalmıştın. Onların punk yaklaşımıyla seninki örtüştü mü?
Sadece bir gece çalmıştık, Captain Sensible lead gitara geçince, ben de bir konserliğine onlara bas çalmıştım. Grubun adı o zamanlar The Doomed'du. Harikaydı, The Damned'i hep sevmişimdir. Bence en iyi şarkıları "Neat Neat Neat". Onlarlayken şarkı söylemek zorunda kalmamam da iyi olmuştu. Şarkı söylemeyi severim, ama bizim şarkılarımızı başkalarının söylemesine tahammül edemem.

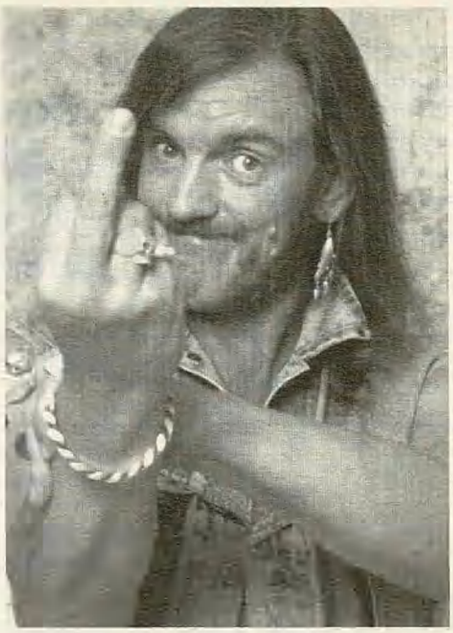

Metallica'nın sizin şarkılarınıza getirdiği yorumu nasıl buluyorsun?
Onlarınki fena değil aslında. "Too Late Too Late" bence en iyisi. Jimmy'nin (James Hetfield) benim sesimi taklit edişini duymak çok komik tabii.

Şarkı söylerken mikrofonu niye o kadar yukarda tutuyorsun?
Kişisel rahatlık diyebilirsin. Bir de, bu sayede seyirciyi görmüyorsun. İlk başladığımız günlerde konserlerimizi on kişi ve bir köpeğe veriyorduk. Bu şekilde şarkı söyleyince on kişi ve bir köpeği görüp moralin bozulmuyor. Oradan kalma alışkanlık.

İlk başlarda şarkı söylemekten pek hoşlanmadığın rivayet ediliyor...
Evet, yıllar içinde gelişti, artık şarkı söylemeyi çok seviyorum. Her ne kadar söylemesem daha iyi olur diye ısrar eden pek çok kişi olsa da...

United Artists ilk albümünüzü niye yayınlamadı?
Nasıl pazarlayacaklarını bilemediler. Çünkü hangi bir kategoriye girmiyorduk. Tam bir heavy metal grubu değildik, çünkü aslen rock'n'roll grubuyuz. Rock'n'roll gruplarını artık nasıl pazarlayacaklarını bilemiyorlar, çünkü bu gruplar ilgi çekmiyor. Aslında işi bize bıraksalardı, bir-iki binayı ateşe vererek ilgi çekerdik biz. Neyse, sonuç olarak müzikal bulmadılar albümü. Zaten United Artists salaklardan oluşan bir şirket.

Ama daha sonra yayınladılar albümü.
(1975'de kaydedilen, ama ancak 1979'da "On Parole" adıyla yayınlanan albüm) Çünkü biz artık ünlüydük. "Bomber" (1979) albümünü çıkarmıştık. Plak şirketleri müziğe destekten çok köstektirler. Her şeyi dibine kadar sulandırırlar. Boyz II Men gibi kendi gruplarına da aynı şeyi yapıyorlar. Ortalığa saldıkları müziklerin hepsi ütü yaparken dinleyeceğin türden müzikler. Ya da 14 yaşındaki genç kızları heyecanlandıracak şeyler. Bizim zamanımızda 14 yaşındaki kızlar Beatles'la heyecanlanırdı, ki şimdikilerden daha iyi sayılabilir.

Bugünlerde sevdiğin grup var mı?
Skunk Anansie'yi beğeniyordum. Nashville Pussy de fena değil.

Hiç Brit-pop dinledin mi?
Biraz. Kastın Oasis ise, bence iyi bir Beatles kopyası. Oasis'e bok atamam, çünkü kötü değiller, iyiler. Ben de Beatles'ı sevdiğim için Oasis'i kötülemem mümkün değil, ama onları dinlerken arkadan sürekli Beatles'ı duyuyorum.

Plasmatics'in solisti Wendy O. Williams'ı iyi tanır mıydın?
Yakından tanırdım.

Siyahlar birbirini öldürüyor. Oysa beyazları öldürmeliler. L.A. ayaklanmasında doğrudan Hollywood'u basmaları gerektiğini düşünmüştüm. Ama gidip Korelilere saldırdılar.

Niye intihar ettiği konusunda bir fikrin var mı?
Umutsuzluk. Müzik sektörünün dışına düştü ve Connecticut'a yerleşti. Hayatının büyük bölümünü New York'ta sahnede geçirmiş bir kadın için zor bir durum. Yaptığı hatayı taşındıktan sonra fark etmiş olmalı. Yine de geri dönebilirdi. Çok yazık oldu. İyi bir kızdı. Dışarı çıkıp sincapları beslemiş ve eve girip kendini vurmuş.

Müzik dünyasında insanları intihara sürükleyen ne sence?
Müzisyenler dışında intihar eden yok mu yani?

Rock'n'roll'a has baskılar vardır belki müzisyenler üzerinde?
Aslına bakarsan, sıradan bir işadamına nazaran

7"10"12" PLAK.CD.VCD.VHS.DVD.DEMO.POSTER.T-SHIRT.STICKER.ROZET.MAGNET
punk.new wave.hardcore.post-punk.ambient.IDM.electro-pop.experimental.noise.garage
FANZİN.DERGİ.KİTAP.ARABA/UÇAK /GEMİ MAKETLERİ.HOBİ OYUNCAKLARI.İKİNCİ EL
room recordings
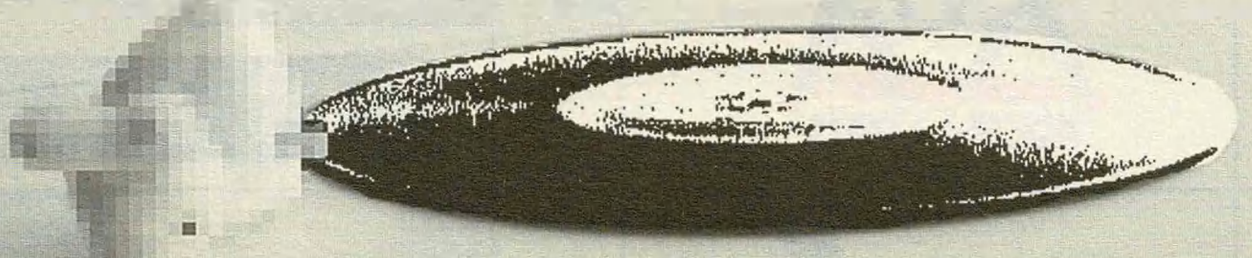
sıraselviler cad. no:74/18 taksim/istanbul tel:02122490306 roomrecordings@mail.com

karga© OCAK 2004

KADİFE SOKAK NO: 16 KADIKÖY İSTANBUL
T: + 90 216 449 17 25 F: + 90 216 346 55 46
W: www.kargabar.org // E: karga@kargabar.org

01 Perşembe Thursday 21.30
PRESENT TENSE Elif İzbırak
Caz, elektronik caz, electronica, drum'n bass, trip-hop, disco, deep house, 60'lar ve 70'lerin Brezilya'sından samba rock/samba soul, bossa nova.

02 Cuma Friday 21.00
mainTIMEstream Bahadır
Yılın ikinci gecesi Karga'da rock müzik tarihinin öne çıkan parçalarının seçildiği 'mainTIMEstream' çalışması yer alıyor.

03 Cumartesi Saturday 21.00
Real Time Fx v.57.0 Bahadır
Kendi oluşturduğu sample-ları, bozuk CD'leri kullanarak ve parçaları üstüste bindirerek hazırladığı doğaçlama performansın 57'incisi...

04 Pazar Sunday 21.30
HALETİRUHİYE Berk

06 Salı Tuesday 21.30
Once Upon A Time Tamirci

07 Çarşamba Wednesday 21.30
MODERN JAZZ Bahadır

08 Perşembe Thursday 21.30
FRENK ÜZÜMÜ Cem//Esengül
Serge Gainsburg, Noir Desir, Les Rita Mitsouko ve diğerleriyle Karga'da alternatif bir Fransız gecesi.

09 Cuma Friday 21.30
70's 80's Disco Sizzle
Gecenin başlığından da anlaşıldığı gibi Sizzle, bu Cuma Karga'yı şöyle bi yirmi, otuz yıl öncesine götürüyor.

10 Cumartesi Saturday 21.30
SALTYSPINZITFUNKY Salty
Salty, alışageldiğimiz gibi bu ay da Funk müziğinin geçmişini günümüze taşıyor.

11 Pazar Sunday 21.30
HALETİRUHİYE Berk

13 Salı Tuesday 21.30
OUT OF CONCEPT Tai fu
Tai Fu'dan muhabbete ara verip çalan müziğe kayıtsız kalamamak ve muhabbet edemeyecek kadar müzikten rahatsız olmak arasında gidip gelen tamamen öznel ve anlık bir seçki.

14 Çarşamba Wednesday 22.00
MONKEY SUITE Deniz Pelin

15 Perşembe Thursday 22.00
GLOBALİSTA'NBUL ömeripek
Afrika-Hindistan-Balkanlar-Arap-Endülüs-Küba Müzikleri üzerine bir alıştırma.

16 Cuma Friday 21.30
INDUSTRY Bahadır
Ocak Ayı'nın üçüncü haftasonuna Karga, Einstürzende Neubauten'dan, Nine Inch Nails'a uzanan endüstriyel müzik gecesiyle giriyor.

17 Cumartesi Saturday 21.30
cem'bookmarks Cem Çınlar
Hardcore club müziği örneklerinden Cem Çınlar seçmesiyle, Karga'dan sert bir Cumartesi gecesi.

18 Pazar Sunday 17.00
RED STAR Sessions Vol 4 TNT&FRIENDS
'First There Was Beat'
Kod Müzik'ten TNT&Friends, Red Star Sessions gecesinde dördüncü kez Karga'da ağırlanıyor.
KODMÜZİK

21 Çarşamba Wednesday 21.30
film Music Noir Vol.67 Bahadır
Aşağı yukarı bir buçuk senedir Karga gecelerinin aşina olduğu Kara Film müzikleri, Ennio Morricone, Nina Rota ve diğerlerinin işbirliğiyle 67'inci defa; bu Çarşamba.

22 Perşembe Thursday 21.30
CAZIR CAZIR Deniz K.
Deniz K. İle Karga'nın sakin fakat kalabalık Jazz Perşembesi, yeni seneye bu Perşembe ile başlıyor.

23 Cuma Friday 21.00
FROM SIXTIES TO PRESENT Bahadır
60'lı yıllardan bu güne, öznel bakışlı bir Rock tarihi; bu ay üçüncüsüyle, Karga'nın gözüyle...

24 Cumartesi Saturday 21.00
SONDERSTAB MUSIK Bahadır//Korhan Erel
Projenin ana teması, belirli bir türe bağlı kalmadan çalınan çeşitli müziklerin, başka müziklerden "çalınan" sample-lar veya ikilinin kendi ürettiği seslerin eklenerek değiştirilmesine dayanıyor. İkili aralara kendi yaptıkları müzikleri serpiştirmekten de geri kalmıyorlar. Bu süreçte ikili gerek DJ ekipmanlarından gerekse Kaoss Pad, Alesis Ineko, Korg Electribe gibi ekipmandan da yararlanıyorlar. Ses tasarımlarını ise ağırlıklı o larak Audiomulch, Pure Data... ve neredeyse artık hiç kullanılmayan programlar ve bozuk C.D. - C.D. Player-Mixer'ler kullanarak gerçekleştiriyorlar.

25 Pazar Sunday 21.30
HALETİRUHİYE Berk

28 Çarşamba Wednesday 22.00
CAKE FOR WEEKDAYS Burak - Hüseyin Şuşut

29 Perşembe Thursday 21.30
ontheBEATentracks Bahadır

30 Cuma Friday 21.30
db Abstract//Dub//Jungle Da-frogg
Dub, reggae, electronica'dan tutun da klasik müziğe kadar, sadece bir türe ve bir zamandilimine bağlı kalmadan, pek çok müziğin buluşturulması fikrine dayanan bir kompozisyonla Da – Frogg, bu Cuma Karga'da .
decoded

31 Cumartesi Saturday 20.30
Live Minimal Techno Korhan Erel

31 Cumartesi Saturday 21.30
ELEKTRONİK İYİDİR (((emre)))
Her ayın sonunda olduğu gibi (((emre))) Ocak 2004'te de Karga'nın havası ve dokusuna göre tasarladığı performansıyla Karga'da.

TİYATRO SPORU
BİR
MAHŞER-İ CÜMBÜŞ
ÜRÜNÜDÜR

14 Ocak Çarşamba 20.30

Kargart, 14 Ocak 2004 Çarşamba akşamı Türkiye' yi 'Tiyatro Sporu' kavramıyla tanıştıran **Mahşer-i Cümbüş** adlı tiyatro grubunu ağırlıyor.

Belli bir senaryoya bağlı kalmadan, izleyicilerin seçtiği temalar üzerine doğaçlama kurgulanan gösteri, seyircilerin aktif katılımıyla destekleniyor.

Kadıköy'de eğlenceli, keyifli ve samimi bir müsabaka akşamı; 14 Ocak Çarşamba, saat 20:30'da **Kargart'ta.**

Oyuncular: Burak Satıhol, Koray Tarhan, Zeynep Özyurt, Ayça Işıldar, Ayhan Taş,Yiğit Arı, Dilek Çelebi, Erhan Kargın.

kargart

EFES DARK

çok daha az baskı var üzerimizde. Sorun müzisyenlerin olaylara ani tepkiler vermeleri, üzerinde fazla düşünmeden davranmaları. Bu da bir süre sonra onları daha gergin bir hale getiriyor. Wendy tam bir merkür kadınıydı, bense çok fazla Buda'yım, oturur boktan şeylerin geçip gitmesini beklerim. Yani insanın kişiliğine bağlı her şey. Müzik dünyasındaki intihar oranı, diğer sektörlere göre daha düşük. Sadece bizimkileri daha fazla duyuyorsunuz. McDonalds'a girip otuz kişiyi vuran salak, müzisyen miydi ki?

Geçmişte silahların kontrol altına alınmasıyla ilgili demeçler vermiştin. Sence bu sorunun bir çözümü var mı?

Var. Bütün silahları toplayacaksın.

Bu çözer mi sorunu?

Hayır. Bunu asla yapamazsın, çünkü ortada çok fazla silah var. Tek bir adamın 150 silahı olduğunu duymuştum. Yarısını gömüp diğer yarısını geri verirler.

Rock'n'roll gruplarını nasıl pazarlayacaklarını bilemiyorlar, çünkü bu gruplar ilgi çekmiyor. İşi bize bıraksalardı, bir-iki binayı ateşe vererek ilgi çekerdik biz.

Peki ya eğitim çözüm olabilir mi?

Ne eğitimi? Amerika'da beş yıl önce coğrafya dersini müfredattan kaldırdılar. Coğrafya! Eğitim falan yok bu ülkede.

Kosova'da savaş patladığında yapılan bir ankete göre 20 Amerikalının 19'u Arnavutluk'un nerede olduğunu bilmiyormuş...

20'de 20 olmasın? Bir keresinde İngiltere'yi Amerika'nın güneyinde, Georgia tarafında zanneden bir kadınla tanışmıştım. İnanabiliyor musun?.. Buranın en kötü yanı ne, biliyor musun? Aptallar. Tamam, her yerde aptallar var ama, Kaliforniya açık ara rekor kırar. Ama şikayetçi değilim. On yıldır buradaki hayata alıştım. Ayrıca, her şeye rağmen hoş insanlar da var.

Ice-T ile çalıştın. O nasıl bir adam?

İyi bir herif. Gettodan gelen ve siyah kimliğini bağıra bağıra haykıran bir adam. "Cop Killer" kötü bir fikirdi. Bana, bu kadar tepkiyle karşılaşacağını hiç ummadığını söylemişti bir keresinde. Ama söyledikleri tamamen doğru. İngiltere'de Amerika tarzı gettolar yok. Brixton var mesela. Siyahların ağırlıkta yaşadığı bir yer, ama beyazlar da yaşıyor orada. Amerikan kentlerindeyse, tek bir beyazın yaşamadığı gettolar mevcut. Sosyal güvenlik vesaire, hiçbir şey uğramıyor buralara. Büyük bir sorun yaşanıyor. Siyahlar birbirlerini öldürüyor. Oysa beyazları öldürmeleri gerekiyor. 92'de Los Angeles'taki ayaklanma olduğunda oradaydım. Siyahların South Central'dan çıkıp doğrudan Hollywood'u basmaları gerektiğini düşünmüştüm. Ama ne yaptılar, gidip Korelilere saldırdılar. "Niye?" diye düşünmüştüm. Ama olaylar böyle gelişiyor işte.

Birlikte turneye çıktığınız en iyi grup hangisiydi?

Son zamanlarda olduğu için Nashville Pussy diyebilirim. Kadının sırım gibi boyu var ve sahnede ateş yutuyor. Daha ne olsun?

Morbid Angel ve Slayer'la da turneye çıktınız.

Boşver onları. Morbid Angel tam bir Nazi grubu. Slayer elemanlarını ise kişisel olarak sevmem. Müzikleri de bana hitap etmiyor. Sıradan bir insan için bizim müziğimizle aralarında çok fark yok gibi gelebilir, ama çok farklıyız.

"No Sleep 'Til Hammersmith" (1981) bugüne kadar yapılmış en iyi konser albümü mü sence?

"Everything Louder Than Everyone Else" (1999) daha iyi. Oradaki grup diğerindekinden çok daha iyi.

Her akşam "Ace Of Spades"i (1980) söylemekten usanmaz mısınız?

Güzel bir şarkı. Ama birçok insanın repertuarımızın onunla sınırlı olduğunu düşünmesi tepemi attırıyor. Kendinizi benim yerime koyun, durmadan yirmi yıl önce yumurtladığınız bir şey hakkında konuşulsa...

En beğendiğin albümleriniz hangileri?

"Overkill" (1979), "Sacrifice" (1995), "We Are Motörhead" (2000), "Overnight Sensation" (1996)... Aslında, bütün albümlerimizi seviyorum; onlar olmasaydı, dünya onları dinleyebilme fırsatından mahrum kalmış olacaktı.

Sence Motörhead dörtlü olarak mı daha iyi, üçlü olarak mı?

Üçlü olarak. Birincisi, daha fazla para kazanıyoruz. Ama daha iyi çalmak ve daha dikkatli olmak zorundasın, çünkü müzikteki boşluklar daha kolay yakalanır. Dört kişi olduğunda bu boşlukları kapatmak çok daha kolaydır.

Kimlerden etkilenmiştin ilk zamanlar?

Duane Eddy, Shadows, Eddie Cochran, Buddy Holly... Ama elime gitar almamın en önemli sebeplerinden biri kızları tavlamaktı. O dönemde gitar çalmak kızları elde etmenin en ideal yoluydu. Bugünlerde durum çok farklı, eskisi gibi değil, ama o zamanlar gitar çaldın mı kızlar avucunun içindeydi.

On ay boyunca Jimi Hendrix'e roadie'lik yaptın gençliğinde. Nasıldı?

Mükemmeldi. Kadınlara karşı çok kibardı. Onlara kapı açar, iskemle çekerdi. Şimdiki feministler bu tavırlara "asılma" diyor, bence kibarlık. Feminist hareketin içindeki bu kadınlara hayatları boyunca kimse kapı açmamış, onları dışarı atmak için açtıkları zamanlar hariç. Bunlar çirkin salaklar. Feministlerin söylediği şeylerin çoğu zırva, tıpkı erkeklerin söylediği çoğu şey gibi.

Eşlerinle ilişkilerinin uzun süreli olmamasının nedeni ne?

Benimle fazla durmuyorlar. Neden diye soracak olursan; çünkü sadık değilim. Sadakat bana göre değil. Yeryüzünde o kadar çok hatun var ki... İnsanı o kadar çok baştan çıkarıyorlar ki...

1982'de, "Teenage, Backstage, Sex and Outrage" adlı şarkıda seksten, groupie'lerden söz ediyordun. Bu konuda, hatırladığın başından geçen en çılgın olay neydi?

Bak işte, zor bir soru... Düşüneyim biraz... Hah tamam, buldum. San Francisco'da kaldırdığım ikizler geldi aklıma. İkizlerle seks yapmak tuhaf bir tecrübe. Biri inanılmaz derecede elastikîydi, yanlış hatırlamıyorsam trapezciydi. Evet, hayatımda yaşadığım en vahşi gecelerden biriydi.

En ateşli kızlara hangi memlekette rastladın?

Aman allahım, ateşli kızlar her yerde var. Tayland'da inanılmaz derecede ateşli kızlar var –Motörhead bu ülkede hiç konser vermemiş olsa da, biliyorum. İspanya'da da hem gayet minyon, hem de ateş gibi kızlar var. Güney Amerikalı kızlar da süper ateşli. Özellikle de Brezilyalılar ve Arjantinliler. ABD'dekilerin de aşağı kalır yanı yoktur, bakma sen! Bir yerde melez çoksa, ilginç kesişmeler de çok demektir. İtalya'da ve Fransa'da da gayet güzel kızlar var.

Hiç porno starlarıyla ilişkin oldu mu?

Evet. Başta Jeanna Fine'le, bir-iki kere. Severim onu. Aslında, hepsini seviyorum. İyi insanlardır, onları parmakla gösterenlerden çok daha iyi insanlar. Çoğunlukla problemli kişiliklerdir, çocukluklarında başlarına bir şey gelmiş kızlar, tecavüze uğramışlar... Sadece kendilerinden değil, size dünyadan bahsedebilen kızları severim. Porno film oyuncularında da genellikle buna rastladım.

Aslında romantik bir insan olduğunu söyleyebilir miyiz?

Kesinlikle. Bence, eğer sinizme kapılmamışsa, herkes romantiktir. Herkes romans arar. Mesele, romansı uzun sürdürmenin imkânsız olması.

Sence sevişirken dinlemek için ideal Motörhead şarkısı hangisi?

"We Are Motörhead"in üstüne "One More Fucking Time"!

"White Line Fever" adlı otobiyografinde, her konserden önce asit attığını yazıyorsun. Tripli kafayla müzik yapmak nasıl bir şey?

Çok sık kullandığımız doğru, ama her konserden önce asit attığımız da biraz mübalağalı. Nasıl bir etki yaptığını tam olarak tarif edemem. Uyuşturucuların meselesi de bu değil mi zaten? Nasıl kafa yaptıklarını bilebilmen için denemen lazım.

1980 yılında, doktorlar kullandığın onca zararlı madde sonucunda kanının artık insan kanıyla alâkası kalmadığını söylemiş. Bugün durum nasıl?

Büyük ihtimalle daha iyidir. Ama kesin olan şu ki, ömür boyu bir başkasına kan vermem yasaklan-

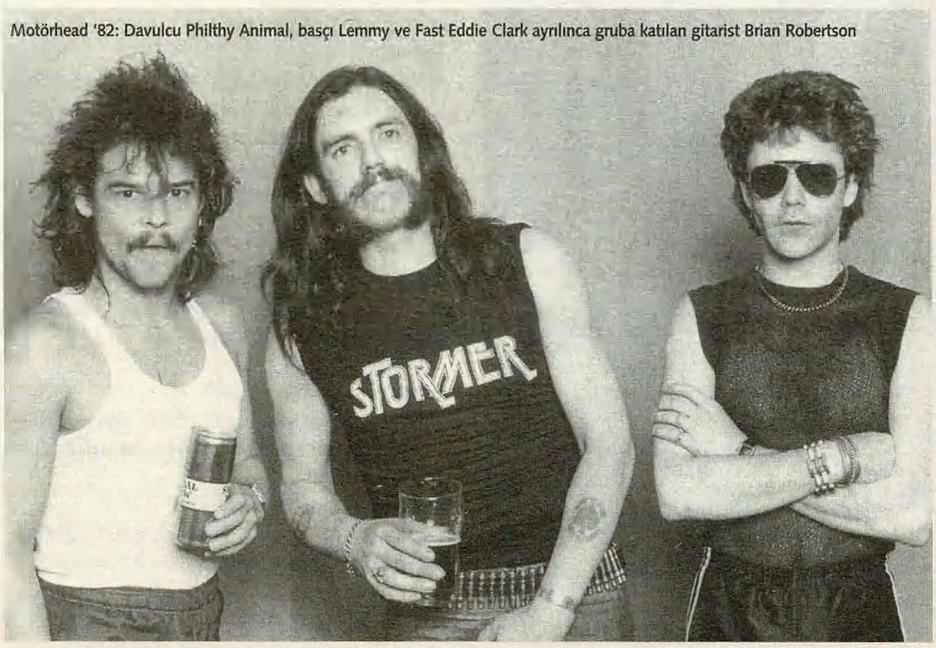

Motörhead '82: Davulcu Philthy Animal, basçı Lemmy ve Fast Eddie Clark ayrılınca gruba katılan gitarist Brian Robertson

dı. *(gülüyor)*

Speed kullanımı seninle özdeşleşmiş durumda, değil mi?

Alkol dışında kullandığım yegâne şey diyebilirim.

Bunca yıl speed alıp da nasıl normal bir insan olarak kalmayı başardın?

Sana uygun şeyin ne olduğunu bilmekle alâkalı herhalde. İnsanlar kendilerine uymayan maddelere takılıyor, sonra da ölüyor. Hayatımda hiç eroin almadım mesela. Bence polislerin işi gücü bırakıp eroin satıcılarının peşine düşmesi gerekiyor. Kimsenin kokain, speed, ot ya da acid'den öldüğünü görmedim.

Eroinle aranın olmaması eskilere uzanıyor, hatta bu konuda bir şarkın da var: "Dead Men Tell No Tales".

Eroin çok dostumu benden aldı. Sağ olarak ondan kurtulan kimseyi tanımadım.

Sence ot yasallaştırılmalı mı?

Tabii ki. 1967'de yasallaşmalıydı. Nedir ki ot? Bahçende büyüyen bir bitki. Zaten 30'lara kadar serbest değil miydi? O zamanlar her şey serbesti. Eroini morfin tedavisi için bulmadılar mı? Aradan yirmi yıl geçince bağımlılık yaptığını fark ettiler. Sürpriz!

Uyuşturucuyla mücadele yanlış mı sence?

Uyuşturuculara savaş açmak tam mânasıyla aptallıktır. İnsanların istedikleri uyuşturucuyu kullanmalarını engelleyemezsiniz. Ne yapacaksınız, hepsini hapse mi tıkacaksınız? Çok aptalca. ABD'de, üç kere joint'le enselenirsen, kendini hapiste bulursun, hem de beş yıla mahkûm edilirsin. Bir çocuğun başına bunun geldiğini düşünün. Hapishaneden çıktığında hakiki bir suçlu olacaktır. Hangisi daha kötü? İngiltere'de yasalar biraz daha yumuşuyor. Kamusal alanda olmadığı sürece, içmeye hakkın var. İnsanların uyuşturucu kullanmasını engelleyeceğini düşünmek... Saçmalık. Uyuşturucular kendinizi daha iyi hissetmenizi sağlar. Bu kadar basit. Buna karşı durabilir misiniz? Üstelik eskiden, sadece özel bazı kastlara, mesela rock-starlara mahsus bir şeydi. Ama bugün... Avukatlar kullanıyor, öğretmenler kullanıyor... Bunun önüne geçemezsiniz. 20'li yıllarda alkolü yasaklamaya benzer. O da yürümemişti. Bütün bu yasaklamalar, ortaya bir takım gangsterler çıkarmaktan başka bir şeye yaramaz.

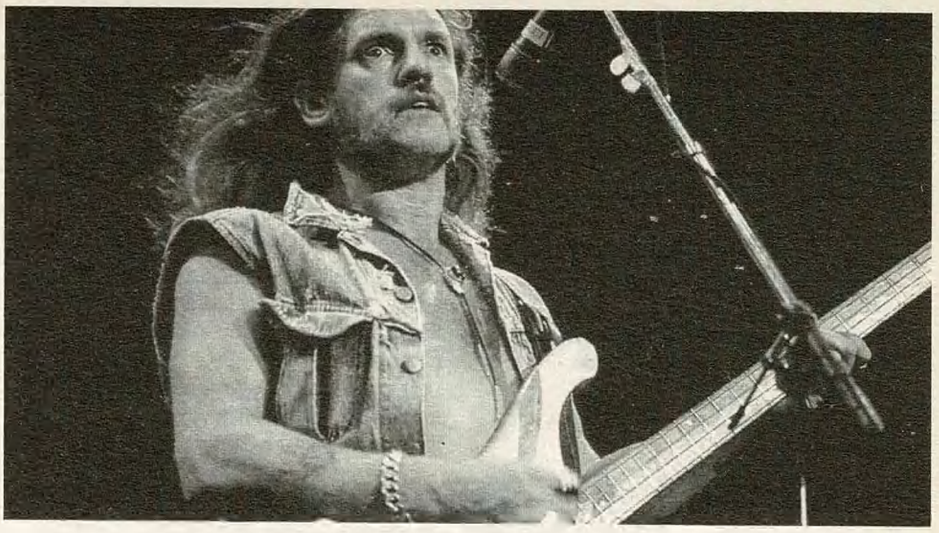

Hiç ecstasy aldın mı?

Evet. Dört tane birden attım, bir bok olmadı. Zamanında fazla acid atmışım herhalde.

Onca yıl bu maddeleri aşırı miktarda kullanmana rağmen, hiçbirinin bağımlısı olmamanın sırrı ne?

Hakikaten bağımlılık yapan uyuşturucular eroin ve morfindir; ben de bunların ikisini de asla kullanmadım. Uyuşmayı sevmiyorum, uyanık olmak hoşuma gidiyor.

Bir keresinde İngiltere'yi Amerika'nın güneyinde sanan bir kadınla tanışmıştım. Her yerde aptallar var ama, Kaliforniya açık ara rekor kırar.

Seninle Ozzy Osbourne arasında belirgin benzerlikler var. Onun gibi tamamen temizlenebileceğini düşünüyor musun?

Bir sürü şeye bağlı bu. Eğer Ozzy kadar çok param olsaydı, ya sıkıntıdan ölürdüm ya da hiçbir şey yapmayıp pes ederdim. Bizse hâlâ mücadele veriyoruz. Motörhead'in avantajı bu: Ancak aç kalmayacak kadar paramız var. Bu yüzden çalışmak ve üretmek zorundayız. Bir rock grubu için bu büyük bir avantaj.

Motörhead'in pozcu bir grup olduğunu düşünenler var...

Rock and roll piyasasında herkes pozcudur. Şişkin bir egonuz yoksa, sahnede işiniz ne? Bütün bunlar, hepsi bir gösteri... Tamam, OK, pozcuyum ve bunu kafaya taktığım da yok.

"Eat The Rich" (Zenginleri ye) şarkısından çok para kazandın mı?

Yaa, ne demezsin!

Zengin bir adam değil misin?

Hayır. Olmak isterdim. Fakir de değilim ama.

İstesen emekli olabilir misin?

Üç yıllığına belki.

Emeklilik sigortan var mı?

Hayır, müzik dünyasında emeklilik sigortası yoktur. Ama Nazi eşyaları koleksiyonum var. 500 bin dolar eder herhalde.

Depoda mı saklıyorsun onları?

Ne deposu? Herkes ne kadar zengin olduğumu görsün diye evimde sergiliyorum. İki odalı bir evim var.

Evin bir odası ıvır zıvırla doludur herhalde.

Her ikisi de. Yakında banyoya geçmeyi düşünüyorum.

Seni bir Nazi hayranı olmakla suçlayanlar çıkıyor mu?

Yok devenin nalı! Biliyorsun, Hitler içki, sigara kullanmazdı, vejetaryendi. Yani, bugün Amerika'da her restoranın ağırlamak isteyeceği cinsten biri.

"1916" (1991) adlı albümde "Ramones" diye bir şarkı yaptınız. Çok mu seversin onları?

Kesinlikle. Ramones rock'n'roll'u anlamıştı. Gençliklerinde sıkı rock'n'roll fanatiği oldukları kesin. Onları dinlerken kendimi duyuyordum. Onlar da bizi dinlerken kendilerini. Beatles, Little Richard, ilk dönem Elvis benim etkilendiğim isimler. Dinlediğiniz her şey olumlu ya da olumsuz sizi etkiliyor zaten. Yardbirds de benim için önemlidir. Onlar gibi çalmak istedim, onları dinlediğimde...

Biraz hafif kaçmıyor mu onlar senin için? Motörhead gibi sert değiller.

O zamanlar Motörhead yoktu ama. Sert olan Yardbirds'dü.. Dahası, sertlik yanlış anlaşılan bir terimdir. Black Sabbath serttir mesela, ama hiç bulaşmadım onlara. Ozzy'nin ilk albümü Sabbath'ın tüm albümlerinin toplamından daha iyidir.

Ya Deep Purple?

Onlar da aynı. Çok iyi bir gruptu. Onları heavy metal kategorisine sokmak ayıptır. Kim rock yapıyor, kim heavy metal, iyi ayırmak lazım. Arada korkunç bir fark var.

Hard rock, soft metal gibi kategoriler insanların kafalarını karıştırıyor...

Amcık metal? Şaplak metal? Solak metal? Sağlak metal? Heavy metal, rock'n'roll demektir. Heavy metalciler, Eddie Cochran ve Buddy Holly'nin mantıksal halefleridir.

Niye insanlar Mick Jagger'a 50 yaşında hâlâ müzik yaptığı için laf ediyor da, sana laf etmiyorlar?

Bana da ediyorlar. Geçenlerde web sitemizde biri "niye yoldan çekilip gençlerin önünü açmıyorsunuz?" diye sordu bana. Ben de "çünkü gençlerin hiçbiri bizim kadar iyi değil" dedim.

Sence iyi bir dünyada mı yaşıyoruz?

Hiçbir zaman iyi bir dünyada yaşamadık. 2000 küsur yılda öğrendiğimiz tek şey, daha çok insanı uzaktan öldürmek. Zihniyetimizde hiçbir gelişme yok yani.

Müziği bırakıp çekip gitmek gibi bir düşüncen var mı?

Niye ki! Yaptığım işte iyiyim. Biz, gidersek sonsuza kadar doldurulamayacak bir boşluğu dolduruyoruz. Hiç kimse bizim gibi değil çünkü. Bizi hak ediyorsunuz!

Çeviren: ***Ogan Güner - Siren İdemen***

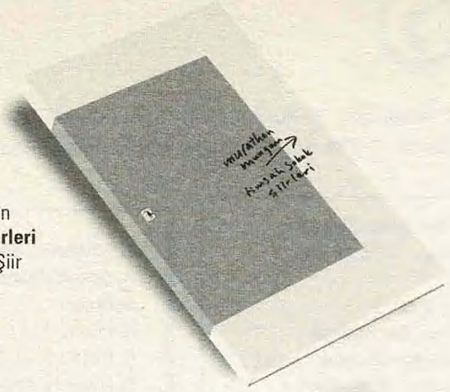

Murathan Mungan
Timsah Sokak Şiirleri
Metis Edebiyat / Şiir
72 sayfa

Murathan Mungan, 2000 öncesinde çıkardığı tüm şiir kitaplarını bir araya getiren 13+1 toplamından sonra en son 2001'de *Erkekler için Divan*'ı yayımlamıştı. Yeni şiir kitabı *Timsah Sokak Şiirleri* ise 1998-2003 yılları arasında yazılmış 34 şiiri bir araya getiriyor. Kapak tasarımını Sadık Karamustafa'nın yaptığı *Timsah Sokak Şiirleri* üç farklı kapak rengiyle çıkıyor okurların karşısına. Sarı, Pembe ve Mavi.

Engin Geçtan
Varoluş ve Psikiyatri
Metis Psikoloji, Psikanaliz
216 sayfa

Engin Geçtan, 1975-1990 yılları arasında uzmanlık alanı olan psikiyatride meslek dışı okurlar tarafından da ilgiyle karşılanan dört kitap yazdı. Bu dört kitap art arda yazarın akademik ilgi ve çalışmalarından hareketle gitgide düşünsel odağına insanı ve insanlık hallerini yerleştirdiğini gösterir. 1990 tarihli *Varoluş ve Psikiyatri*, Geçtan'ın şimdi kırk yılı aşmış meslek yaşamı boyunca geçirdiği düşünsel dönüşümleri de içerdiğinden, bir anlamda deneyimsel-düşünsel bir otobiyografi de sayılabilir.

Engin Geçtan
Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar
Metis Psikoloji, Psikanaliz
288 sayfa

Engin Geçtan'ın 1975'te yayımlanan bu ilk kitabı, yalnızca akademik çevrelerde yaygın biçimde kullanılmakla kalmayıp, aynı zamanda dinamik psikiyatri alanına ilgi duyan geniş bir okur kesiminin de başucu kitabı olmuş, on altı baskı yapmış klasik bir yapıttır.
"Temel Kavramlar", "Psikodinamik Psikiyatri" ve "Ruhsal Bozukluklar" başlıklı üç bölümden oluşan kitap, alanının temel kavramlarını tanımlaması, bunları psikiyatri tarihi içine yerleştirmesi ve belli başlı yaklaşım tarzlarını ve tartışma noktalarını içermesi nedeniyle, günümüzde de bir giriş kitabı ve temel kaynak olma niteliğini koruyor.

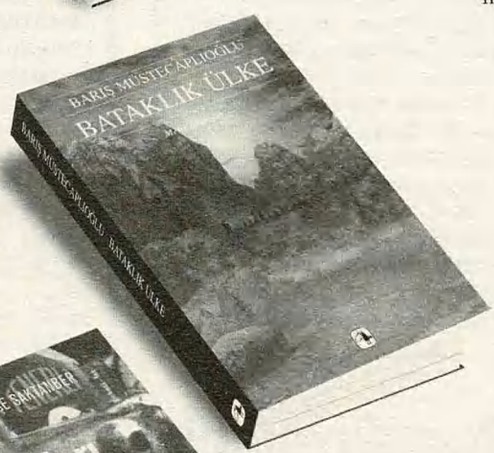

Barış Müstecaplıoğlu
Bataklık Ülke
Perg Efsaneleri 3. Kitap
Metis Fantazi Edebiyatı
290 sayfa

Kahramanlarımız verdikleri söz uğruna efsanevi gemi Durkgador ile Perg'in en gizemli topraklarına doğru yelken açtılar. Hakkında pek az şey bilinen Fuoli'de onları yeni düşmanlar, yeni dostluklar ve birçok sürpriz bekliyor. Medeniyetleri cam üzerine kurulu burfenlerle tanışacak, Fuoli'nin şaşırtıcı doğasını ve ilginç bataklık yaratıklarını keşfedecekler. Öte yandan Bataklık Ülke, tüm adanın sonu olabilecek bir inanç savaşının eşiğinde ve birileri bu savaşı ne pahasına olursa olsun önlemeli... İnancı uğruna her şeyi göze almış bir Emir, ikiye bölünmüş bir ülke, kayıp bir veliaht, gizli bir örgüt, yasaklanmış dağlar ve özgürlüğün yaşanabildiği tek bir saklı kamp.

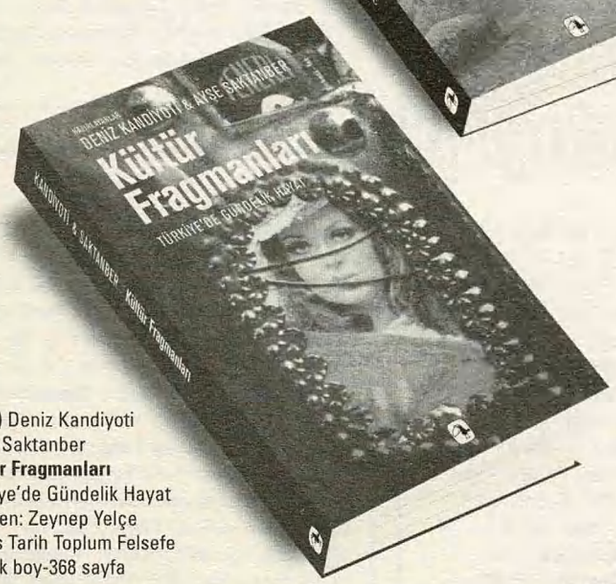

(Haz.) Deniz Kandiyoti
Ayşe Saktanber
Kültür Fragmanları
Türkiye'de Gündelik Hayat
Çeviren: Zeynep Yelçe
Metis Tarih Toplum Felsefe
Büyük boy-368 sayfa

Türkiye toplumu son yirmi, yirmi beş yıldır çok hızlı bir değişim içinde. Bu hızlı değişim, ilk bakışta tuhaflık, uyumsuzluk ve karmaşıklık olarak algılanabilecek bir kültürel manzara çıkarıyor ortaya. Bu kitap gündelik hayatın çeşitli parçalarına daha yakından bakarak, günümüz Türkiyesi'nin daha okunaklı bir kültürel haritasını çizmeyi amaçlıyor. Türbanın bir moda olarak pazarlanmasından transseksüel yaşam biçiminin medyada gördüğü ilgiye, maganda mizahından büyük şehirlerdeki apartman kapıcılığına hayatın çeşitli parçalarını yakın plan bir bakışla ve insanların yaşadıkları, deneyimledikleri şekliyle ele almanın değişen bir toplumun dinamiklerini anlamakta ne kadar açıklayıcı olabileceğini kanıtlayan bir kitap...

Metis | Kış 2003

METİS YAYINLARI İpek Sokak No.9 34433 Beyoğlu, İstanbul Tel.: 212 2454696 e-posta: metiskitap@tnn.net

2003

Elveda eski yıl: Uncut, New Musical Express, Mojo, Spin, Q, Les Inrockuptibles ve Roll'un pencere kenarında işte böyle sıralandı 2003'ün en iyi albümleri... White Stripes'ın zaferine –Uncut yan çizse de, fil gibi ezip geçmişler valla– dikkatinizi çekmek isteriz.

UNCUT

1. The Wind - **Warren Zevon**
2. Stumble Into Grace - **Emmylou Harris**
3. Hobo Sapiens - **John Cale**
4. Regard The End - **Willard Grant Conspiracy** / **5.** Cuckoloand - **Robert Wyatt** / **6.** 1972 - **Josh Rouse** / **7.** Toughlove - **Hamell On Trial** / **8.** Rounds - **Four Tet** / **9.** Come Feel The Tremble - **Paul Westerberg** / **10.** Wallpaper For The Soul - **Tahiti 80** / **11.** Streetcore - **Joe Strummer & The Mescaleros** / **12.** Tour De France Soundtracks - **Kraftwerk** / **13.** Gallowsbird's Bark - **The Fiery Furnaces** / **14.** Singing Birds - **The Handsome Family** / **15.** Universal Hall - **The Waterboys** / **16.** Boy In Da Corner - **Dizzee Rascal** / **17.** Soul Journey - **Gillian Welch** / **18.** Speakerboxxx/The Love Below - **Outkast** / **19.** World Without Tears - **Lucinda Williams** / **20.** Say You Will - **Fleetwood Mac** / **21.** It Still Moves - **My Morning Jacket** / **22.** I Trawl The Megahertz - **Paddy McAloon** / **23.** Elephant - **The White Stripes** / **24.** Master And Everyone - **Bonnie 'Prince' Billy** / **25.** Kish Kash - **Basement Jaxx** / **26.** Hail To The Thief - **Radiohead** / **27.** Reality - **David Bowie** / **28.** You Can Make It If You Boogie - **James Kirk** / **29.** Fever To Tell - **Yeah Yeah Yeahs** / **30.** Everything Must Go - **Steely Dan** / **31.** Here's Tom With The Weather - **Shack** / **32.** Beautiful Collision - **Bic Runga** / **33.** Blemish - **David Sylvian** / **34.** Black Cherry - **Goldfrapp** / **35.** Get Rich Or Die Tryin' - **50 Cent** / **36.** Greendale - **Neil Young** / **37.** Wants One - **Rufus Wainwright** / **38.** The Headphone Masterpiece - **Cody Chesnutt** / **39.** The Randy Newman Songbook vol.1 - **Randy Newman** / **40.** You Are Free - **Cat Power** / **41.** From Every Sphere - **Ed Hardcourt** / **42.** Baby I'm Bored - **Even Dando** / **43.** American IV: The Man Comes Around - **Johnny Cash** / **44.** Dear Catastrophe Waitress - **Belle and Sebastian** / **45.** Room On Fire - **The Strokes** / **46.** Lovers - **The Sleepy Jackson** / **47.** Sumday - **Grandaddy** / **48.** Yours, Mine And Ours - **The Pernice Brothers** / **49.** Feast Of Wire - **Calexico** / **50.** Echoes - **The Rapture** / **51.** Haha Sound - **Broadcast** / **52.** Amazing Grace - **Spiritualized** / **53.** Again - **Colder** / **54.** Sad Songs For Dirty Lovers - **The National** / **55.** Deloused In The Comatorium - **The Mars Volta** / **56.** The Evening Of My Best Day - **Rickie Lee Jones** / **57.** Lover/Fighter - **Hawksley Workman** / **58.** Cast Of Thousands - **Elbow** / **59.** Avalanche - **Thea Gilmore** / **60.** One Tale Too Many - **Adam Masterson** / **61.** Paper Monsters - **Dave Gahan** / **62.** Think Tank - **Blur** / **63.** Happiness - **Matthew Ryan** / **64.** So Much For The City - **The Thrills** / **65.** Up In Flames - **Manitoba** / **66.** Where Shall You Take Me - **Damien Jurado** / **67.** Low Edges - **Richard Hawley** / **68.** On Your Side - **Magnet** / **69.** Pressure - **The Bug** / **70.** The Black Babies - **Devendra Banheard**

MOJO

1. Elephant - **The White Stripes**
2. Speakerboxxx / The Love Below - **Outkast**
3. Think Tank - **Blur**
4. Room On Fire - **The Strokes** /
5. It Still Moves - **My Morning Jacket** /
6. Hail To The Thief - **Radiohead** /
7. Stumble Into Grace - **Emmylou Harris** / **8.** Cuckooland - **Robert Wyatt** /
9. Baby I'm Bored - **Evan Dando** /
10. Send - **Wire** / **11.** Streetcore - **Joe Strummer & The Mescaleros** / **12.** The Hour Of Two Lights - **Terry Hall & Mushtaq** / **13.** Fever To Tell - **Yeah Yeah Yeahs** / **14.** Youth And Young Manhood - **Kings Of Leon** / **15.** Lowedges - **Richard Hawley** / **16.** Phantom Power - **Super Furry Animals** / **17.** The Decline Of British Sea Power - **British Sea Power** / **18.** Dear Catastrophe Waitress - **Belle and Sebastian** / **19.** You Are Free - **Cat Power** / **20.** Soul Journey - **Gillian Welch** / **21.** Want One - **Rufus Wainwright** / **22.** Decoration Day - **Drive-By Truckers** / **23.** Keep On Your Mean Side - **The Kills** / **24.** The Evening Of My Best Day - **Rickie Lee Jones** / **25.** Boy In Da Corner - **Dizzee Rascal** / **26.** Born Innocent - **The Proclaimers** / **27.** De-Loused In The Comatorium - **The Mars Volta** / **28.** Farewell Sorrow - **Alisdair Roberts** / **29.** 1972 - **Josh Rouse** / **30.** The Magnolia Electric Company - **Songs:Ohia** / **31.** O - **Damien Rice** / **32.** Magic & Medicine - **The Coral** / **33.** Quixotic - **Martina Topley-Bird** / **34.** Beautiful Collision - **Bic Runga** / **35.** Feast Of Wire - **Calexico** / **36.** Nocturama - **Nick Cave & The Bad Seeds** / **37.** So Much For The City - **The Thrills** / **38.** Gallowsbird's Bark - **The Fiery Furnaces** / **39.** Quebec - **Ween** / **40.** Thinkfreakness - **The Black Keys**

SPIN

1. Elephant - **The White Stripes**
2. Speakerboxxx / The Love Below - **Outkast**
3. Room On Fire - **The Strokes**
4. Get Rich Or Die Tryin' - **50 Cent** /
5. Fever To Tell - **Yeah Yeah Yeahs** /
6. The Black Album - **Jay-Z** / **7.** War All The Time - **Thursday** / **8.** Electric Version - **The New Pornographers** /
9. This Is Not A Test! - **Missy Elliott** /
10. Hail To The Thief - **Radiohead** /
11. St. Anger - **Metallica** / **12.** Boy In Da Corner - **Dizzee Rascal** / **13.** Dear Catastrophe Waitress - **Belle and Sebastian** / **14.** Hearts Of Oak - **Ted Leo/Pharmacists** / **15.** Sing The Sorrow - **AFI** / **16.** Think Tank - **Blur** / **17.** A Mark, A Mission, A Brand, A Scar - **Dashboard Confessional** / **18.** Rock N' Roll - **Ryan Adams** / **19.** Seven's Travels - **Atmosphere** / **20.** Up The Bracket - **The Libertines** / **21.** De-Loused In The Comatorium - **The Mars Volta** / **22.** The New Romance - **Pretty Girls Make Graves** / **23.** A Little Deeper - **Ms. Dynamite** / **24.** Echoes - **The Rapture** / **25.** Permission To Land - **The Darkness** / **26.** Give Up - **The Postal Service** / **27.** Deliverance - **Bubba Sparxxx** / **28.** Decoration Day - **Drive-By Truckers** / **29.** Joe Budden - **Joe Budden** / **30.** You Are Free - **Cat Power** / **31.** Amazing Grace - **Spiritualized** / **32.** Youth & Young Manhood - **Kings Of Leon** / **33.** World Without Tears - **Lucinda Williams** / **34.** It Still Moves - **My Morning Jacket** / **35.** Deja Entendu - **Brand New** / **36.** So Much For The City - **The Thrills** / **37.** Chain Gang of Love - **The Raveonettes** / **38.** Kish Kash - **Basement Jaxx** / **39.** Kill Them With Kindness - **The Jealous Sound** / **40.** Fire - **Electric Six**

les Inrockuptibles

1. Elephant - **The White Stripes**
2. Think Tank - **Blur**
3. Speakerboxx / The Love Below - **Outkast**
4. Echoes - **The Rapture** / **5.** Keep On Your Mean Side - **The Kills** / **6.** You Are Free - **Cat Power** / **7.** This Is Not A Test! - **Missy Elliott** / **8.** Square/Talkin' Honky Blues - **Buck 65** / **9.** Hail To The Thief - **Radiohead** / **10.** Make Up The Breakdown - **Hot Hot Heat** / **11.** The Red, White & Black - **The Bellrays** / **12.** A Slow Messe - **Molasses** / **13.** Sheath - **LFO** / **14.** Magic & Medicine - **The Coral** / **15.** Comfort Woman - **Meshell Ndegéocello** / **16.** Stupeflip - **Stupeflip** / **17.** Youth & Young Manhood - **Kings Of Leon** / **18.** The Headphone Masterpiece - **Cody Chesnutt** / **19.** Berlinette - **Ellen Allien** / **20.** Coral Fang - **The Distillers** / **21.** Parsley Sounds - **Parsley Sound** / **22.** The Civil War - **Matmos** / **23.** L'amour parfait - **Cali** / **24.** Cuckooland - **Robert Wyatt** / **25.** Lilith - **Jean-Louis Murat** / **26.** Again - **Colder** / **27.** Brut de femme - **Diam's** / **28.** This Is Our Punk-Rock - **Silver Mt. Zion** / **29.** Spokes - **Plaid** / **30.** Rounds - **Four Tet** / **31.** Sumday - **Grandaddy** / **32.** Electric Circus - **Common** / **33.** Phoenix - **The Warlocks** / **34.** Neveroddoreven - **I Monster** / **35.** Friends Of Mine - **Adam Green** / **36.** Spoon and Rafter - **Mojave 3** / **37.** Room On Fire - **The Strokes** / **38.** The Hour Of Two Lights - **Terry Hall & Mushtaq** / **39.** A Whisper and A Sigh - **Syd Matters** / **40.** Thickfreakness - **The Black Keys** / **41.** Alcachofa - **Ricardo Villalobos** / **42.** Ego War - **Audio Bullys** / **43.** 100th Window - **Massive Attack** / **44.** Streetcore - **Joe Strummer & The Mescaleros** / **45.** 1972 - **Josh Rouse** / **46.** Supper - **Smog** / **47.** Boy In Da Corner - **Dizzee Rascal** / **48.** Sleeping With Ghosts - **Placebo** / **49.** Dead Cities, Red Seas & Lost Ghosts - **M83** / **50.** Dust - **Muggs**

World, Caz, Avangard sıralaması
1. I Can't Stop - **Al Green**
2. The Artists; The Versions - **Rhythm & Sound**
3. The Hour Of Two Lights - **Terry Hall & Mushtaq**
4. Bowmboï - **Rokia Traoré** / **5.** The Living Road - **Lhasa** / **6.** Abiento - **Pascals** / **7.** The Trouble With Happiness - **John Greaves** / **8.** Cedric Im Brooks & The Light Of Saba - **Cedric Im Brooks & The Light Of Saba** / **9.** The Stix - **Jaga Jazzist** / **10.** Oumou - **Oumou Sangaré** / **11.** Glam Exotica! - **Jun Miyake** / **12.** Aimez–vous les uns les autres ou bien disparaissez - **Juliette Gréco** / **13.** Lullaby For Sue - **Clogs** / **14.** Viva! - **NLF3 Trio** / **15.** ...é Carlito Marron - **Carlinhos Brown** / **16.** Seven Days Of Falling - **Esbjörn Svensson Trio** / **17.** Red Cross - **John Fahey** / **18.** Buenos Hermanos - **Ibrahim Ferrer** / **19.** Salt - **Lizz Wright** / **20.** Punch-Drunk Love - **Jon Brion**

32→

NME

NEW MUSICAL EXPRESS

1. Elephant - **The White Stripes**
2. Echoes - **The Rapture**
3. Room On Fire - **The Strokes**
4. Cast Of Thousand - **Elbow** / **5.** Fever To Tell - **Yeah Yeah Yeahs** / **6.** Want One - **Rufus Wainwright** / **7.** Youth & Young Manhood - **Kings Of Leon** / **8.** Speakerboxxx / The Love Below - **Outkast** / **9.** Hail To The Thief - **Radiohead** / **10.** It Still Moves - **My Morning Jacket** / **11.** Baby I'm Bored - **Evan Dando** / **12.** Magic & Medicine - **The Coral** / **13.** Amazing Grace - **Spritualized** / **14.** Coral Fang - **The Distillers** / **15.** Make Up The Breakdown - **Hot Hot Heat** / **16.** Boy In Da Corner - **Dizzee Rascal** / **17.** Casually Dressed And Deep In Conversation - **Funeral For A Friend** / **18.** Lovers - **The Sleepy Jackson** / **19.** Absolution - **Muse** / **20.** Get Born - **Jet** / **21.** Think Tank - **Blur** / **22.** The Smell Of Our Own - **The Hidden Cameras** / **23.** Kick Up The Fire, And Let The Flames Break Loose - **The Cooper Temple Clause** / **24.** Rounds - **Four Tet** / **25.** Permission To Land - **The Darkness** / **26.** Keep On Your Mean Side - **The Kills** / **27.** Phantom Power - **Super Furry Animals** / **28.** De-Loused In The Comatorium - **The Mars Volta** / **29.** Fatherfucker - **Peaches** / **30.** Take Them On, On Your Own - **Black Rebel Motorcycle Club** / **31.** Get Rich Or Die Tryin' - **50 Cent** / **32.** So Much For The City - **The Thrills** / **33.** Happy Songs For Happy People - **Mogwai** / **34.** The Black Album - **Jay-Z** / **35.** Nocturama - **Nick Cave & The Bad Seeds** / **36.** The Decline Of British Sea Power - **British Sea Power** / **37.** Master And Everyone - **Bonnie 'Prince' Billy** / **38.** 05/03 - **22-20's** / **39.** Lycanthropy - **Patrick Wolf** / **40.** Oh Me Oh My... The Way The Day Goes By The Sun Is Setting... - **Devendra Banheart** / **41.** Voice Of Treason - **Soledad Brothers** / **42.** Stellerstar* - **Stellastar*** / **43.** This Is The Way To Rule - **Ten Grand** / **44.** Kish Kash - **Basement Jaxx** / **45.** You Are Free - **Cat Power** / **46.** Chain Gang Of Love - **The Raveonettes** / **47.** Empty Rooms - **Canyon** / **48.** Strays - **Jane's Addiction** / **49.** Roll, Sprit, Roll - **The Duke Sprit** / **50.** Silence Is Easy - **Starsailor**

Q

1. Elephant - **The White Stripes**
2. Think Tank - **Blur**
3. De-Loused In The Comatorium - **The Mars Volta**
4. Youth And Young Manhood - **Kings Of Leon** / **5.** Justified - **Justin Timberlake** / **6.** Get Rich Or Die Tryin' - **50 Cent** / **7.** Room On Fire - **The Strokes** / **8.** Speakerboxxx / The Love Below - **Outkast** / **9.** Permission To Land - **The Darkness** / **10.** Strays - **Janes's Addiction** / **11.** Hail To The Thief - **Radiohead** / **12.** Cast Of Thousand - **Elbow** / **13.** Boy In Da Corner - **Dizzee Rascal** / **14.** Absolution - **Muse** / **15.** Fever To Tell - **Yeah Yeah Yeahs** / **16.** The Man Comes Around - **Johnny Cash** / **17.** Dutty Rock - **Sean Paul** / **18.** So Much For The City - **The Thrills** / **19.** Phrenology - **The Roots** / **20.** Coral Fang - **The Distillers** / **21.** Magic & Medicine - **The Coral** / **22.** Mary Star Of The Sea - **Zwan** / **23.** Sing The Sorrow - **AFI** / **24.** Phantom Power - **Super Furry Animals** / **25.** Kish Kash - **Basement Jaxx** / **26.** Lovers - **The Sleepy Jackson** / **27.** Echoes - **The Rapture** / **28.** Audioslave - **Audioslave** / **29.** Out Of Season - **Beth Gibbons & Rustin' Man** / **30.** Fire - **Electric Six** / **31.** Thickfreakness - **The Black Keys** / **32.** Vehicles & Animals - **Athlete** / **33.** Paper Monsters - **Dave Gahn** / **34.** Welcome To The Monkey House - **The Dandy Wahols** / **35.** Black Cherry - **Goldfrapp** / **36.** Skull Ring - **Iggy Pop** / **37.** Rounds - **Four Tet** / **38.** It Still Moves - **My Morning Jacket** / **39.** Just Like Blood - **Tom McRae** / **40.** Make Up The Breakdown - **Hot Hot Heat** / **41.** You Gotta Go There To Come Back - **Stereophonics** / **42.** Deliverance - **Bubba Sparxxx** / **43.** Welcome Interstate Managers - **Fountains Of Wayne** / **44.** Try This - **Pink** / **45.** Ego War - **Audio Bullys** / **46.** Rock N' Roll - **Ryan Adams** / **47.** The Decline Of British Sea Power - **British Sea Power** / **48.** Feast Of Wire - **Calexico** / **49.** Fatherfucker - **Peaches** / **50.** Body Language - **Kylie Minogue**

ROLL

yabancı

1 Elephant **The White Stripes**

2 Hail To The Thief
Radiohead

3 Think Tank **Blur**

4 Streetcore
Joe Strummer & The Mescaleros

5 American IV: The Man Comes Around
Johnny Cash

6 > Reality **David Bowie** **7 >** Derya **Ciwan Haco** **8 >** Enemy Of The Enemy **Asian Dub Foundation** **9 >** Magic & Medicine **The Coral** **10 >** Speakerboxxx / The Love Below **Outkast** **11 >** Feast Of Wire **Calexico** **12 >** Cuckooland **Robert Wyatt** **13 >** You Are Free **Cat Power** **14 >** Take Them On, On Your Own **Black Rebel Motorcycle Club** **15 >** Master and Everyone **Bonnie 'Prince' Billy** **16 >** Keep On Your Mean Side **The Kills** **17 >** Echoes **The Rapture** **18 >** Specialist In All Styles **Orchestra Baobab** **19 >** Hobo Sapiens **John Cale** **20 >** Absolution **Muse** **21 >** Fever To Tell **Yeah Yeah Yeahs** **22 >** 100th Window **Massive Attack** **23 >** Summer Sun **Yo La Tengo** **24 >** Rounds **Four Tet** **25 >** #1 **Fischerspooner** **26 >** The Curse Of Blondie **Blondie** **27 >** Room On Fire **The Strokes** **28 >** Waiting For The Moon **Tindersticks** **29 >** Nocturama **Nick Cave & The Bad Seeds** **30 >** 12 Memories **Travis**

yerli

1 Ruhani Oyun Havaları
Baba Zula

2 Dinle Sevgili Ülkem
(Ahmet Kaya şarkıları)

4 Gece Yalanları
Bülent Ortaçgil

5 Saygı Değer Şarkılar
Sultan Tunç

3 Kundante
Fairuz Derin Bulut

6 > Söz Ver **Göksel** **7 >** Kütle **Hakan Kurşun** **8 >** Mak **Çar Newa** **9 >** Ethnotronix **Gökhan Kırdar** **10 >** Adam Olmak İstemiyorum **Rashit** **11 >** Hemâvâz **Kardeş Türküler** **12 >** Yürü Anca Gidersin **Yıldız Tilbe** **13 >** Kırklareli İl Sınırı **Burhan Öçal & Trakya All Stars** **14 >** İnsan Ritm Makina **Sıfır** **15 >** Her Zaman Bir Şarkı **Gökalp Baykal** **16 >** Asitane **Audiofact** **17 >** Makine **Metropolis** **18 >** Téléciné **Maya** **19 >** Slick Road **Timuçin Şahin** **20 >** Kilıte Kou / Dağların Anahtarı **Mikail Aslan**

→33

ILHAM AL MADFAI

"Şu gelen atlı mıdır / Yavrum, sorun Bağdatlı mıdır..." Evet, Ilham Al Madfai Bağdatlı. Bir de yeni albümü var, adı "Baghdad." Cezayir'in rai'cıları sayesinde mağrıbî müziğine artık iyide iyiye alıştık, sıra geldi maşrıkîlere... Ilham Al Madfai Irak'ın, Mezopotamya geleneğinin derininde araştırmalar yapan bir gitarist şarkıcı... Kendisini uzun yıllardır yaşadığı Londra'da, telefon tellerinin ucunda yakaladık, bulmuşken bırakmadık: Osmanlı döneminden Amerikan işgaline, Gencebay'dan Hayyam'a, Ravi Shankar'dan Donovan'a...

KAKULELİ TÜRK KAHVESİ

Sizin için "Bağdat'ın Beatle'ı" diyorlar, nasıl oldu bu yakıştırma?
İlham al-Madfai: 1960'larda, Bağdat'ta dört kişilik –elektro gitar, bas, davul– bir grup kurmuştuk: The Twisters... Yabancı şarkıları icra ederek başlamıştık. Beatles'ın, Shadows'un, Elvis'in şarkılarını çalıyorduk. Sonra kendi üslûbumuzu yarattık, modern enstrümanlarla Irak müziği, oryantal müzik çalmaya, halk müziğimizi modernize etmeye başladık. Iraklı müzikseverler bunu çok beğendi, sevdi. Çok popüler olduk. Bize "Bağdat Beatles" adını takmışlardı.

Paul McCartney'le tanıştığınızı okuduk, ne zaman, nasıl oldu bu?
1960'ların ortasında Londra'da öğrenciydim, mimarlık okuyordum. Fulham Road'da Bağdat Cafe diye bir yer vardı, geceleri orada program yapıyordum. Gitarla Arap şarkıları söylüyordum. O zamanlar insanlara garip geliyordu bu, ama hoşlarına da gidiyordu. Donovan, Bağdat Cafe'nin müdavimiydi. Bir seferinde Paul McCartney'le geldi. Tanıştık, sohbet ettik, sonra da sabaha kadar birlikte çaldık, söyledik, Donovan, Paul McCartney, ben... Donovan, o gecenin anısına "Turquoise" diye şarkı yaptı. Paul McCartney'le tek görüşmemiz o gün olmuştu.

O günlerde en çok sevdiğiniz Beatles şarkıları nelerdi?
Hepsini severdim. Ama ilk aklıma gelenler "Can't Buy Me Love" ve "And I Love Her"...

Donovan'ın hangi şarkılarını seversiniz?
"Sunshine Superman" ve tabii ki "Turquoise".

"Turquoise" denince, Arap aleminden çok, akla Türkiye geliyor...
Ama unutmayın ki, bizim müziğimiz, kültürümüz Türk müziğiyle, Türk kültürüyle yakın akrabadır. 20. yüzyılın başına kadar birlikte yaşadık. Mesela ben Şerif Muhiddin diye bir Türk-Osmanlı udîden çok etkilendim. Yalnız ondan değil, genel olarak Türk müziğinden. Irak makamlarına baktığınızda, birçoğu Türkçe isimler taşır. Şarkılar da öyle, birçok Türkçe söz vardır. Mesela "Khuttar" (1999) adlı albümündeki geleneksel şarkı "The Bazringosh Song"da "nereye gidersen" diye bir dize var. Türk müziği, kültürümüzün bir parçasıdır. Söz Türkiye'den açılmışken, İstanbul'daki bombalama olaylarına çok üzüldüğümü, Türkiyeli kardeşlerimizin acısını paylaştığımı söylemek isterim. Masum insanların hayatına kasteden bu terör eylemlerini kınıyorum. Terörün Türkiye'yi hedef seçmesi çok üzücü. Çünkü Türkiye, Doğu ve Batı medeniyetlerinin buluşma yeri, binlerce yıllık bir uygarlık merkezi. Medeniyetlerin çatışmadığı, iç içe geçtiği ve geleceğe iyimserlikle bakmamıza neden olan bir sembol Türkiye. O bombalar bu iyimserliği imha etmeyi hedefledi.

Desen: Mehmet Uluşahin

Savaşı ve Irak'ın işgalini nasıl değerlendiriyorsunuz?
Bu, iki ucu kirli bir değnek. Irak'ın Saddam ve Baas rejiminden kurtulması çok iyi bir şey. Ama Amerika'nın bir an önce yönetimi Iraklılara devredip ülkemizi terketmesi gerekiyor. Aksi takdirde, Irak'taki varlıklarının, Saddam'ı ve Baas partisini iktidardan indirmek dışında bir maksadı olduğu kanaati Irak halkında yerleşecek, ki bu kimse için iyi olmaz. Ne Ortadoğu için, ne dünya için, ne de barış için. Silahların gücünün yerini fikirlerin gücü, yaratıcılığın gücü almalı. Yaşananların tekerrür etmemesi için herkes elinden geleni yapmalı.

Saddam rejiminde, Irak'ta müzisyen olmak nasıl bir şeydi?
Ben hiçbir zaman Baas partisine üye olmadım. Üye olmam için yapılan baskıyla karışık onca telkine rağmen. Bu da hayatımı çok zorlaştırdı. 1979'da Irak'ı terkedip Körfez ülkelerine gittim, mimarlık yaparak geçindim. İran savaşından sonra, 1991'de döndüm. Tam "artık savaş bitti, şimdi hayat normale döner" derken, bu sefer de Kuveyt işgal edildi ve ardından Körfez Savaşı patlak verdi. 1994'te tekrar ülkeyi terkettim, Ürdün'e yerleştim. Hatta Ürdün vatandaşlığına geçtim. Orada sıfırdan başladım, bir lokantada gecede 21 dolara şarkı söylüyordum.

Irak'tayken rejimin size sansürü var mıydı?
Aksine, fazlasıyla ilgi gösteriyorlardı. Saddam'ın yakın çevresi, kendilerine özel konserler vermem için ısrar edip dururdu. Hep bir yolunu bulup atlatırdım. Bir defasında Uday'la Kusay kendileri için konser vermemi istediler. "Kızları da al gel" dediklerinde tepem attı, "siz kiminle konuştuğunuzu düşünüyorsunuz?" dedim, "benim adım İlham, ben pezevenk değilim". O olay bir balçığa saplandığımı gösterdi bana, bir an önce Irak'ı terketmem gerektiğine karar verdim.

Bir yerde, "Frank Sinatra'nın karşısında da şarkılarımı söylemeye çekinmem, çünkü benim şarkılarım özgündür" dediğinizi okuduk. O cümleyi niçin sarfetmiştiniz?
Beş-altı ay önce Ürdün'de bir ekonomik forum vardı. Dünyanın her tarafından insanlar gelmişti. Kırk kadar devlet başkanı vardı; Clinton, Prens Abdullah... Shirley Bassey de gelmişti, o da sahne aldı. O caz parçalarını seslendirdi, ben de Irak şarkılarını. Yalnız Irak şarkılarını değil, Arap dünyasının şarkılarını. O lafı orada ettim. Şu mânadaydı: Kullandığımız enstrümanlar teknik anlamda "ilkel" görünebilir, ama o enstrümanlar insan bedeni, insan nefesi gibidir, sesleri insanın göğsünden, yüreğinden çıkan sesler gibidir. Ve o enstrümanlarla yaptığımız şarkılar özgündür, dünyanın her yerinde, dünyanın en ünlü müzisyenlerinin önünde göğsümüzü gere gere söyleriz.

Donovan, Bağdat Cafe'nin müdavimiydi. Bir seferinde Paul McCartney'le geldi. Sabaha kadar birlikte çaldık. Donovan, o gecenin anısına "Turquoise" diye şarkı yaptı.

Frank Sinatra'nın adını zikretmenizin sebebi neydi? Sever misiniz onu?
Evet, benim idollerimden biridir. Ne zaman Londra'da, San Fransisco'da, San Diego'da konser versem, mutlaka birkaç Sinatra şarkısı söylerim. Bundan sonra çıkacak albümümde de bir Sinatra şarkısını yorumlayacağım: "Fly Me To The Moon".

34→

"My Way"i de söyler misiniz?
Elbette. Çok sevdiğim bir şarkıdır. "I do it my way", Sinatra'nın tarifidir. "Fly Me To The Moon"u kanunla icra ediyorum. Çok beğenileceğini umuyorum. Medeniyetlerin bu buluşması, bu tür sentezler, günümüzdeki düşmanlıklara karşı bir ilaç diye düşünüyorum.

Yeni albümünüz "Baghdat"ta bizim favorimiz "El Tufah" ve "Maghribiah", sizinkiler hangileri?
"El Tufah"la "Maghribiah" benim de çok sevdiğim şarkılar. Ama favorilerim "Ana Blayak" (Sensiz Olmak) ve "Shlonak" (Nasılsın?)... "Shlonak"ı kontrbasla söylüyorum. Oryantal müzikte pek rastlanmaz buna.

1990'lardan bu yana Arap müziği Batı'da popüler oldu. Bunu neye bağlıyorsunuz?
Beat'e bağlıyorum. Her tür müzikte, cazibeyi yaratan beat'tir. Arap beat'i de her kuşağın ilgisini çekmiştir, çünkü dünya müziğine çok önemli bir katkıdır. Ayrıca, ud, kanun gibi Arap enstrümanları sound bakımından çok zengindir. Ravi Shankar ve sitarı düşünün. Batı'da birçok müzisyen şimdi sitar çalıyor, dünya müziğinde Ravi Shankar üslûbu önemli bir rol oynuyor. Arap müzisyenlerin, Arap enstrümanları-

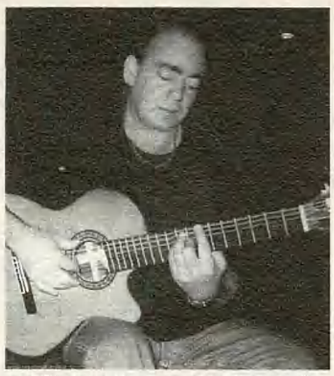

nın Shankar'dan ve sitardan aşağı kalır tarafı yok ki. Bir aroma ekliyorlar karışıma. Köpüklü bir Türk kahvesi gibi...

Daha çok kakuleli kahve gibi galiba...
Evet, kakuleli bir Türk kahvesi gibi... *(gülüyor)*

Raï'ı nasıl buluyorsunuz?
Çok ilerici, çok progresif bir müzik. Avrupa'da popüler olmasını Fransa'ya borçlu. Fransa'daki müzik çevreleri, Kuzey Afrika ve özellikle Cezayir kültürüne, müziğine aşinadır. Raï önce onların ilgisini çekti ve bütün dünyada dinlenen bir müzik oldu. Ama progresif olmasaydı, popüler olamazdı, etnik müzik kalıplarına sıkışıp kalırdı.

Mısır ekolüyle aranız nasıl?
Aslında bir ekol değil. Mısırlılar yorum ustası. Ümmü Gülsüm mesela çok acaip gırtlak. Abdülvahab, Abdülhalim Hafız da öyle.

Türkiyeli şarkıcılardan tanıdıklarınız var mı?
Zeki Müren... Günde 24 saat onu dinlediğimiz zamanlar oldu. Onun dışında Emel Sayın ve Orhan...

Gencebay?..
Soyadını bilmiyorum, bizde Orhan diye bilinir. Orhan, Arap dünyasında büyük isimdir. Bugünlerde birçok Arap müzisyeni Türkçe şarkıları alıp üzerine Arapça sözler yazıyorlar. Ve o şarkılar çok popüler oluyor.

1970'lerde tam tersi geçerliydi galiba. Türkiyeli müzisyenlerin Arapça şarkıları alıp Türkçe söz yazdıkları söyleniyordu...
Doğru, o yıllarda Arap ülkelerinde kayıt stüdyoları, düzenleme teknikleri çok gelişkindi. Ancak, Ortadoğu'daki siyasî durum, Arap müziğini çok geriletti.

Bir Irak atasözü var: "Kahire kitap basar, Beyrut düşünür, Bağdat okur." Öyle midir gerçekten?
(gülüyor) Öyledir. Daha doğrusu öyleydi. Cuma günleri –tatil olduğu için– Bağdat'ın Kitapçılar Çarşısı tıklım tıklım olurdu. Ama, İran savaşıyla birlikte, Baas rejimi ağır bir sansür uygulamaya başladı. 20-25 yıldır insanlar istedikleri kitapları okuyamıyor, iyi kitaplara ulaşamadık yıllarca.

Yıllar önce Irak'ta basılmış bir Nâzım Hikmet kitabı görmüştük... Nâzım Hikmet okumuşluğunuz var mı?
Olmaz mı? Nâzım Hikmet büyük şair. Bende kitapları var. 1980'lerde Abu Dhabi'de satın almıştım. Türkçesini de okuyabilmek isterdim. Türkçe bizim için çok önemli. Eşimin ailesinin bir tarafı Türk kökenlidir. Baba tarafından büyükdedesi Hadi Paşa'dır. I. Dünya Savaşı'nda Kemal Atatürk, Hadi Paşa'nın yaveriydi. Evde, duvarlarda resimleri vardı. I. Dünya Savaşı'ndan sonra, Irak'ta yapılan antlaşmayı Osmanlı İmparatorluğu adına imzalayan şahıs Hadi Paşa'ydı.

Kullandığımız enstrümanlar "ilkel" görünebilir, ama o enstrümanlar insan bedeni, insan nefesi gibidir, sesleri insanın göğsünden, yüreğinden çıkan sesler gibidir.

Sizi çok etkileyen, esinlendiren bir kitap oldu mu hiç?
Ömer Hayyam'ın Rubaileri. Hâlâ döne döne okuyorum.

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

babylon
www.babylon.com.tr
JIMMY SCOTT
28-29 OCAK → 21:30
Masa: 45 M.TL, Ayakta: 35 M.TL, Öğrenci: 25 M.TL
Garanti
caz yesili
Biletler Babylon ve biletix satış noktalarında
Şeyhbender Sokak No:3 Asmalımescit-Tünel
Beyoğlu 80040 İstanbul
T: (212) 292 73 68 / F: (212) 243 4527 / e: babylon@tnn.net

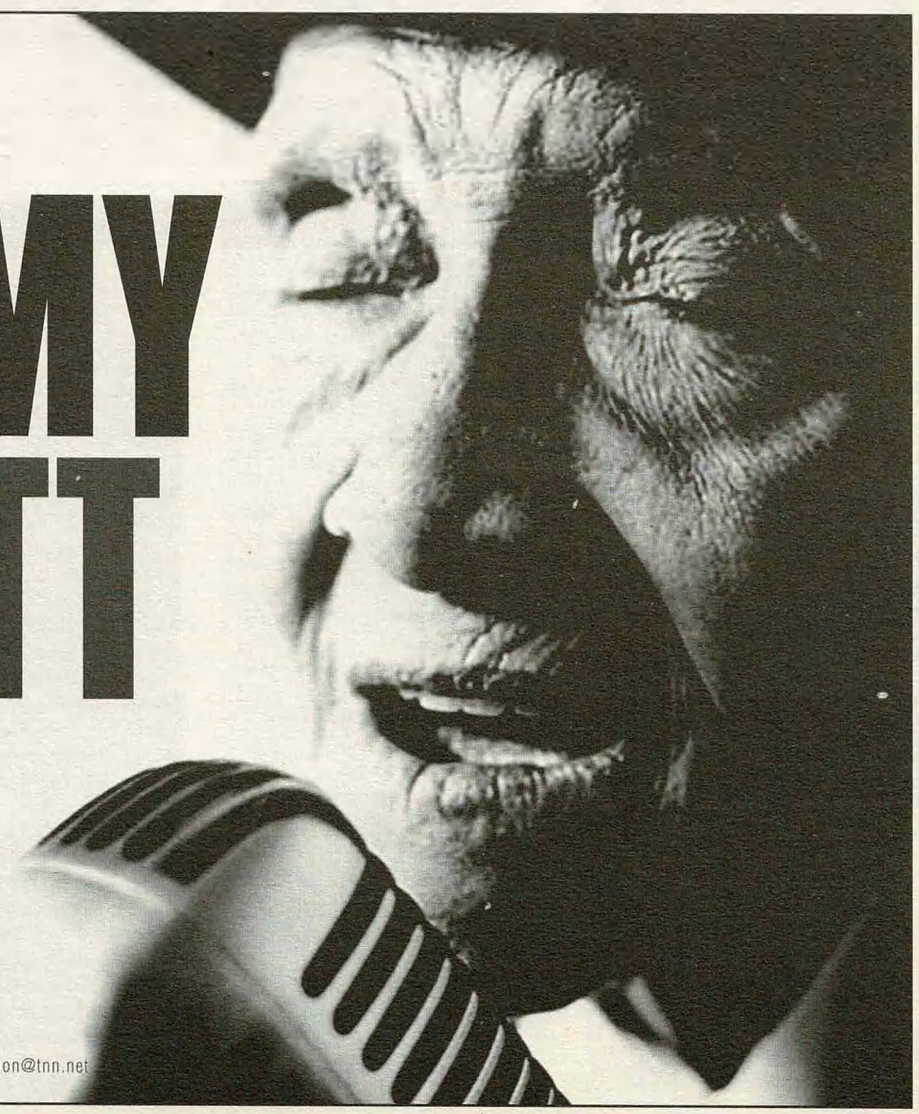

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz - Emin Ekşi

BURASI HALKALI

Yeliz Üstün, 22, öğrenci

Şu an ne dinliyorsun?
Rock FM.
Her zaman dinler misin?
Evet. Bazen Eksen'i de dinlerim.
Kimleri dinlersin?
Deep Purple, No Doubt, Placebo...
Placebo konserine gittin mi?
Öyle her zaman dışarı çıkamıyoruz, Halkalı her yere çok uzak. Yılbaşında Kemancı'dayım, şimdiden bilet aldık.
Yerli gruplardan kimleri dinliyorsun?
Duman'ı ve MFÖ'yü dinliyorum.
MFÖ'de en çok kimi beğeniyorsun?

Fuat'ı, çünkü Beatles çalıyor.
Peki Beatles mı, Rolling Stones mu?
Beatles. Rolling Stones'un konserine gittim ama. Lise sondaydım. Saha içi 10 milyondu. Hâlâ saklıyorum biletleri.
Para biriktirip mi gittin?
Babamla gitmiştik, babam çok sever. Zaten bugün iyi müzik dinliyorsam bu babamdan geçti, yoksa ben de herkes gibi pop dinlerdim herhalde.

Şeyda Kaya, 15, öğrenci
Leyla Şahin, 16, öğrenci

Ne dinliyordunuz?
Yıldız Tilbe.
En çok hangi şarkısını beğeniyorsunuz?
"Çabuk Olalım Aşkım".
Başka kimleri dinliyorsunuz?
Leyla: Sibel Can, Petek Dinçöz...
Şeyma: Zara.
Birbirinizden kaset alıp çekiyor musunuz?
Hayır, CD almayı tercih ediyoruz.
Korsanla aranız nasıl?
Almıyoruz, çünkü CD-çalara zararlı.
Hiç konsere gittiniz mi?
Şeyma: Ben gitmiştim Beşiktaş stadında bir kere.
Kimler vardı?
Mehmet Ali Erbil, Faruk K, Seda Sayan... Aslında Sibel Can'ı isterdim.
En sevdiğiniz erkek şarkıcı kim?
Leyla: Tarkan.
Şeyma: Benim de.

BURASI BAKIRKÖY

Ahmet Büyük, 64, sokak müzisyeni

Amca, ne çalıyorsun?
Latif Doğan'ın "Küstüm"ü.
Kaç yıldır bu işi yapıyorsun?
Oldu kırk sene. Babam çalardı. Bizim evde cümbüş, saz, keman, hepsi çalınırdı.
Nerelisin?
Tokat.
Neler çalıyorsun?
Türk halk müziği, sanat müziği... Neyi duyarsam. Biz düğünlere de giderdik, üç gün üç gece çalardık.
Orglu şarkıcıların çıkması sizin işleri etkiledi mi?
Etkilemez mi kızım? Ama ben de yaşlandım, gitmiyorum artık düğünlere.

Hep çaldığın şarkı var mı?
"Gönül Dağı".
Sevdiğin bir sanatçı var mı?
Muazzez Ersoy, Muazzez Abacı...
Günde ne kadar kazanıyorsun?
10-15 kazanırım, Allah ne verdiyse!

Sezin Birinci, 17, öğrenci

Ne dinliyorsun?
Power FM. Yabancı müzik severim.
Kimleri dinlersin?
Çok isim var, hangisini sayayım? Mesela Madonna.
Yerlilerden?
Tarkan ve Mustafa Sandal.
Bu yılın en kötü ve en iyi şarkısı sence neydi?
Tarkan'ın "Dudu"su çok iyiydi. Ebru Gündeş'in bütün şarkıları ise berbattı.

Konserlerle aran nasıl?
İyi, en son Tarkan'ın Rumelihisarı'ndaki konserine gitmiştim.
Popstar'ı izliyor musun?
Evet. Favorim, Barış. Serkül'ü sevmiyordum, o da elendi.
Serkül'ü neden sevmiyorsun?
Fiziksel durumunu kullanıyor bence.
Peki ya jüri?
Armağan'ı çok beğeniyorum.
Kısa saçlı halini beğendin mi?
Evet, çok yakışmış.

NEVİZADE SOKAK

Yaşar Kır, 31, DJ

Ne zamandan beri DJ'lik yapıyorsun?
Yedi yıldır. İlk Kemancı'da başladım.
Bugünlerde neler çalıyorsun?
Alternatif denilen popüler müzikleri ve her şeyi karıştırarak çalıyorum. Mesela Starsailor, Placebo, Coldplay, White Stripes... Bir de seksenler...

Senin en sevdiğin tür nedir?
Gönlümde yatan aslan her zaman için klasik rock. Pink Floyd, Led Zeppelin, Beatles...
Burada onları çalmıyor musun?
Nadiren de olsa çalıyorum.
Akdeniz, ne tür müzik çalmasıyla ünlü bir mekân?
Seksenlere karşı ilgim olunca, burada daha çok seksenler çalmış oluyor.
Nesini seviyorsun seksenlerin?
Bir enerjisi var.
Gecede kaç şarkı çalıyorsun?
Üç bin!
Bu yılın en iyi şarkısı ne sence?
Jay-Jay Johanson, "On the Radio."

Mehmet Önder, 31, koruma

Kaç yıldır bu işi yapıyorsun?
Dört yıldır. Bir güvenlik şirketinde iki yıllık bir eğitim aldım. Daha önce Maksim-Laila'da çalıştım. Bir yıldır Gizli Bahçe'deyim.
Neler dinliyorsun?
Tekno ve underground müzikler.
Kaçta başlıyorsun işe?
İş 6'da başlar, gece 2'de biter. Sonra başka iş olursa oraya da gider çalışırız. 24 saat çalışabilecek gücümüz var.
Kışın soğuktan nasıl korunuyorsun, bir koruma olarak?
Sağlıklı beslenerek, vitamin alarak ve kalın giyinerek.
Yerlilerden kimleri dinlersin?
Tarkan'ı hiç kaçırmam.
Hiç konserine gittin mi?
Bursa konserinde yakın koruması olarak çalıştım.

BURASI SİRKECİ

İzzet Baysal, 24, mobilyacı

Ne dinliyorsun?
Yabancı pop dinliyorum. Öyle denk geldi. Normalde halk müziği dinliyorum.
Kimleri?
Uğur Işılak ve Ahmet Kaya...
İkisi benziyor mu birbirine?
Benzemiyor. Birisi müzikle, yapılan tüm haksızlıklara karşı ses çıkarıyor, ki Uğur Işılak da aynı.
Peki sen sana yapılan haksızlıklara karşı sesini çıkartabiliyor musun?
Tabii ki.
Savaş karşıtı eylemlere gittin mi?
Beyazıt'taki, Çağlayan'daki eylemlere gittim. Ben savaşın içinden gelen bir insanım, doğuda yaptım askerliğimi ve dört kere çatışmaya girdim.
Ahmet Kaya'nın en sevdiğin albümü?
Bende tüm kasetleri var.
Yeni kasetini aldın mı?
Aldım, "Biraz da Sen Ağla".

Hüsnü Gevrek, 34, seyyar satıcı

İşiniz nedir?
Kalem, çakmak falan satıyorum.
Trende hep müzik dinler misiniz?
Müziksiz hayat olmaz, hep radyo dinlerim. Her şeyi çalıyor.
En çok ne tarz dinlersiniz?
Arabesk-fantezi dinlerim. Müslüm Abi, Ferdi Abi, İbo...
Kadınlardan?
Gülden Karaböcek'in, "Dilek Taşı"nı çok severim, bir de Seda Sayan dinlerim.

Seda Sayan'ın sabah programını izliyor musunuz?
Anacığımla hep izleriz.
Arar mısınız telefonla hediye için?
Birkaç kez denedim, ama düşmüyor.
Ne isteyeceksiniz?
Ev ihtiyaçları işte, ne verirse Seda Abla.
Konserlere gider misiniz?
Eskiden Gülhane'de konserler olurdu, o zaman tek eğlencemizdi, onu da kaldırınca konsere gidemez olduk.

İthaki'ye yolculuk

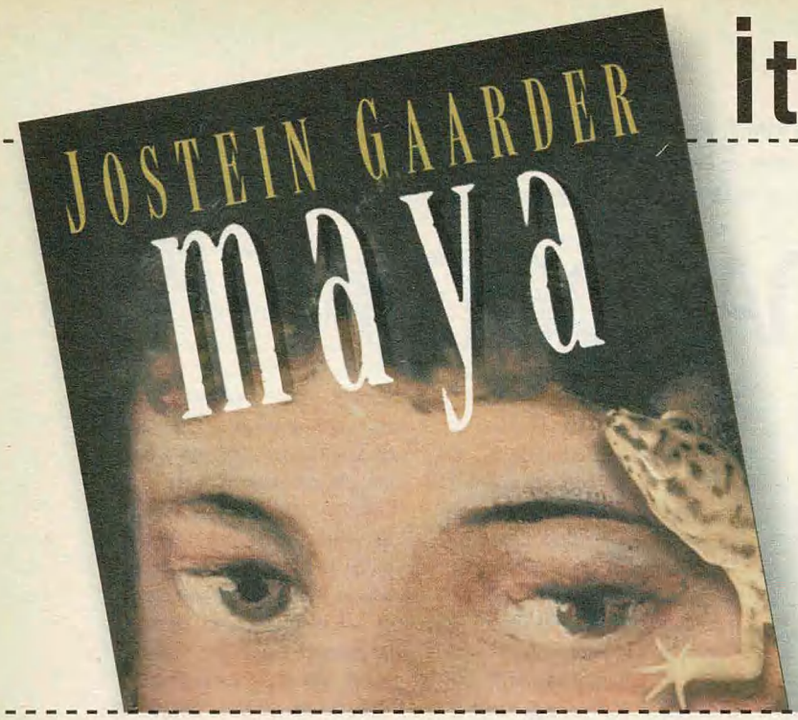

Maya'nın hikayesi, Gaarder'in usta kalemiyle bizi usul usul sarmalar ve merakın kucağına atarken, dünya denilen bu görkemli bilmeceye olan unutulmuş hayranlığımızı da kışkırtıyor.

"SOFIE'NİN DÜNYASI" YAZARI
JOSTEIN GAARDER'DAN

www.ithaki.com.tr

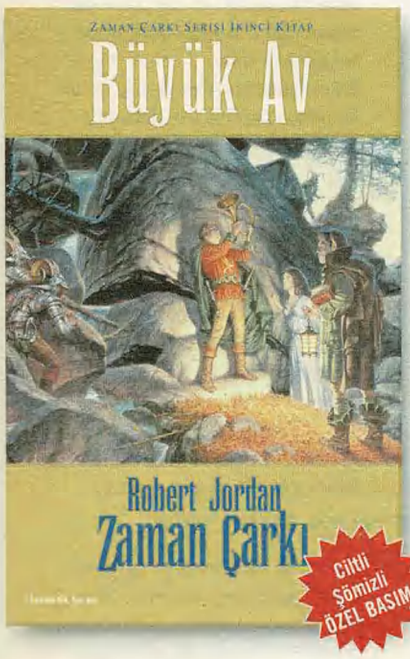

İyinin ve kötünün sonsuz bir savaşa tutuştuğu, ışığın ve gölgenin dünyası;
Zaman Çarkı'nın dünyası...
Bugüne dek yazılmış en görkemli fantastik kahramanlık öyküsü...

ZAMAN ÇARKI DÖNÜYOR...

ZAMAN ÇARKI DÖNER
VE ÇAĞLAR GELİR GİDER
OLMUŞ OLAN, OLACAK OLAN
VE OLMAKTA OLAN
HER AN GÖLGENİN ALTINDA EZİLEBİLİR.

BIRAKIN EJDER BİR KEZ DAHA
ZAMANIN RÜZGARLARINA BİNSİN.

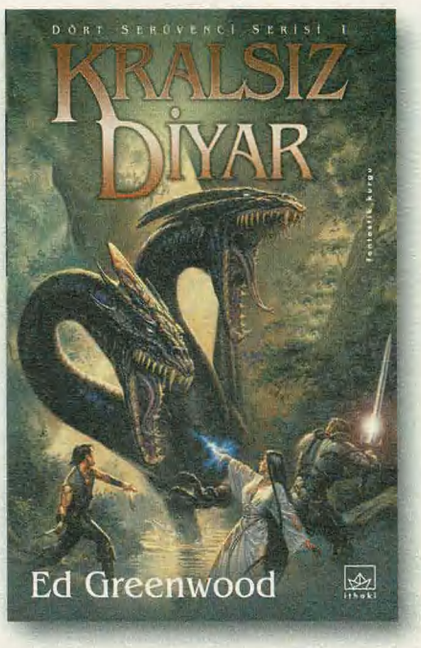

Unutulmuş Diyarlar'ın Yaratıcısı Ed Greenwood'dan...

"Ed Greenwood,
fantastik dünyalar yaratmakta tam bir usta.
Onun büyüsü ve efsanevi gücü her şeyi muhteşem kılıyor."

Margaret Weis

Türkiye'nin ve dünyanın tarihine yepyeni bir bakış...

"Bu, "tekeliyet", bir söz değil, kavram'dır. "Cumhuriyet" veya "devlet" yerine öneriyorum. "Türkiye Cumhuriyeti Devleti" yanlıştı, "Bab-ı Ali Kapısı" benzeri bir yanlışı ve dolayısıyla tekrarı yansıtıyor; çünkü, "cumhuriyet" sözcüğü "devlet" anlamındadır. Siyaset felsefesinde birbirinin yerine kullanıldığını biliyoruz ve şimdi, "cumhuriyet", tekeliyet'tir.
Sadece "tekeliyet" değil, "tekelokrasi" de yeni bir kavram'dır ve "demokrasi" yerine sunuyorum.
Artık "demokrasi" kategorisi ile düşünmek, düşünmeye başlarken bir iki yüzlülüğü kabul etmek anlamındadır... Rantiyeler, bütün yeteneklerin önünü tıkadılar. Fransız Devrimi, kapitalizmi kurmak için değil, yeteneklerin önünü açmak için yapılmıştır.
Aynı yerdeyiz. Tekeliyet'te yazdıklarım, demek ki, bir çığlık'tır..."

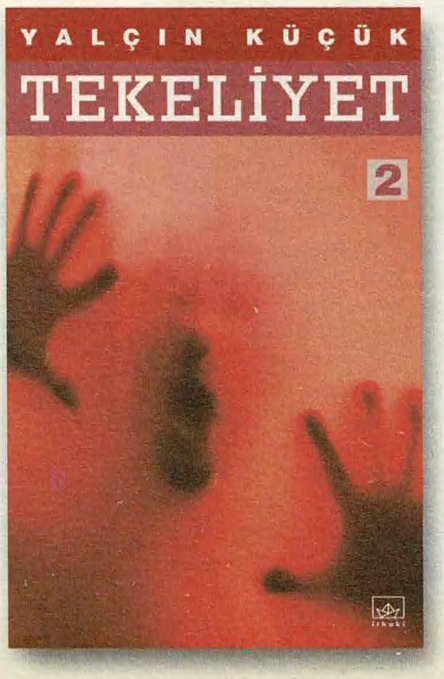

Poe'nun tüm şiirleri İthaki farkıyla...

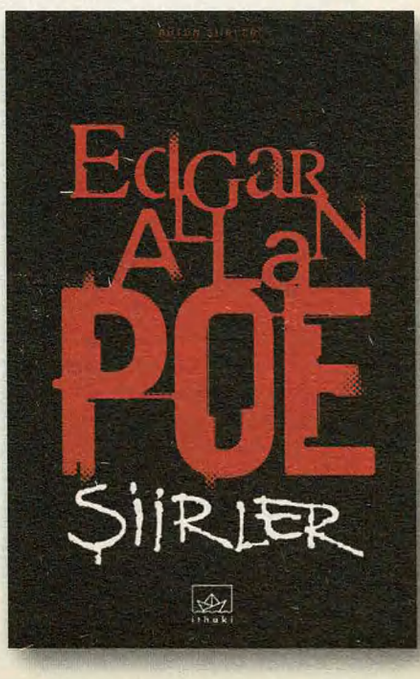

İthaki

Geçen ay, ölümünün birinci yıldönümünde start verdiğimiz anma töreni kaldığı yerden devam ediyor... Son albümü "Streetcore"un yayınlanmasından sonra, rock dünyasının iki devi Elton John ve Bono, Interview Magazine için buluşup konuşmuşlar. Konu: Joe Strummer... Dahası? Dahası da var elbet. Onu ne kadar özlediğimizi anlatmaya sayfalar yetmez...

O KADAR DAMARDAN Kİ

GİTARLI BAKUNİN

Strummer'ın ölümünün ardından yayınladıkları Clash özel sayısında, Les Inrockuptibles editörleri aşağıdaki satırları kaleme almış...

Strummer elektro gitarlı Bakunin'di, "Kapital"i hatmetmiş bir Eddie Cochran ya da Londra'nın proleter varoşlarında doğmuş bir Bruce Springsteen. Joe Strummer, 21 Ağustos 1952'de, John Graham Mellor olarak Ankara'da, Türkiye'de doğdu. Çocukluğunda, hariciyeci olan babasının görevi nedeniyle çok seyahat etti. John Graham, yatılı okula gönderildiği İngiltere'de ilk sanatçı ismini edindi: Woody; serseri ruhlu, aylak Amerikalı folk şarkıcısı Woody Guthrie'ye ithafen. Tıpkı kahramanı gibi, John/Woody de sokaklarda çok çalıp söyledi, rock-pub'ın kapısından girmeden önce, etkileyici bir güçle söylemeyi, ukulele'sini tıngırdatmayı oralarda öğrendi.

Hikâyenin gerisi malûm: Bir 101'ers konserinde Mick Jones ve Paul Simonon tarafından mimleniyor ve John/Woody, Joe Strummer adını alarak Clash'in solisti oluyor. Grup, şarkı sözlerinin büyük çoğunluğunu, öfkeli enerjisinin özünü, sahne üzerindeki çekim gücünü ve asıl önemlisi, eylemleriyle fikirlerini bağdaştırmayı esas alan sarmalayıcı etiğini ona borçlu.

Strummer dünyanın (hatta punk dünyasının) en iyi şarkıcısı değildi ama, belki de en samimisiydi. Strummer'ın şarkı söyleyişinde sinik keskinlikler yoktu: Halk ozanı, üzerinde çalışılmamış bir fizik, bir bluescu, bir dünyalı...

Dürüst bir adam, rock'n'roll sirki numaralarına asla kanmamış, bir rock star için anormal derecede normal. Sonuna kadar, oyunculuk kariyerinde olsun, solo albümlerinde olsun, Strummer her zaman izleyicisiyle katışıksız, doğrudan bir bağ kurmaya –"idoller"le "fanlar" arasındaki duvarı yıkmaya– çalıştı.

İlk şarkısının adı "Keys to Your Heart"tı (Kalbinin anahtarları). Kalbinin onu yolda bırakması yazık oldu, Joe Strummer iyi yaşlanırdı.

Serge Kaganski - Stephen Deschamps

Elton John: Bono, bildiğin gibi Joe Strummer'ın birinci ölüm yıldönümünü idrak ediyoruz. Bu sebeple, onun son derece politik ve deneysel olan müziğinin devasa önemi ve ölümünden kısa bir süre önce yeni grubu Mescaleros'la yaptığı albümü "Streetcore"a dair konuşalım istiyorum. Şöyle dediğini okumuştum bir yerde: "Clash olmasaydı U2 da olmazdı." Joe ve müziği senin için ne ifade ediyordu?

Bono: Clash benim ilk seyrettiğim rock'n'roll grubuydu: Sene 1977, Clash'in "Get Out Of Control" turnesinin Dublin konseri... O konserden sonra oturup "Out Of Control" diye bir şarkı yazmıştık. 17 yaşındaydım, salonun kapısındaki itiş kakıştan ürkmüştüm doğrusu. İçeri girip onları gördüğümde ayaklarım yerden kesilmişti. Giysilerine vurulmuştum; gerilla kıyafetleri vardı üzerlerinde, "sanatsal bir taarruz"du onlarınki. Ve salonda öyle bir atmosfer vardı ki, her an dramatik bir şey olabilirdi, birisi ölebilirdi ya da devrim başlayabilirdi. Dünyanın ters yüz edilebileceği gecelerden biriydi.

Elton John: Joe'nun hali, tavrı nasıldı?

Bono: Benim veletliğimde, punk rock camiası biraz uçuk-kaçık, biraz da zevzekti. Orta sınıftan çocuklar proletarya pozu yapıyordu. Ama Joe, başka bir alemden gelmiş gibiydi, başka bir alemin şarkılarını söylüyordu. Bob Dylan'ın, John Lennon'ın hemşehrisiydi. Kısmen şehir tellalıydı, kısmen de öykü anlatıcısıydı. Sex Pistols punk'tı, John Lydon'ın III. Richard rolü yapmasından ve gitarlarının çıkardığı salt gürültüden ötürü onları çok seviyordum. Ama Clash'in müziği köklere iniyordu. Bir yandan garaj rock'u yapıyorlardı, bir yandan da reggae, rockabilly ve bluegrass'ı harmanlıyorlardı. Joe bütün bu farklı ideolojileri bir miksere sokmuştu. Onların müziğinde, daha sonra Patti Smith'in dediği gibi, "dünyayı ahmakların elinden kurtarma"nın mümkün olduğu ve dünyanın sandığımızdan daha yumuşak huylu olduğu fikri vardı.

Elton John: Şarkılarına eski moda Amerikan pop'unu da dahil ettiler, "Should I Stay or Should I Go" (1982) mesela, reggae'yle başlayıp ansızın şahane bir pop şarkısına dönüşüyor.

Bono: 1950'lerin rock'n'roll'u Joe için çok önemliydi bence, zira onun veletliğinde "zamanın ruhu" oydu. İnsanların müziğe vurulmaları entelektüel bir şey değildir. Çünkü, mesela senin çaldığın piyanoyu ya da söylediğin bir melodiyi duyarlar ve o kalplerine işler. Melodilerin ömür boyu tutunabilecekleri bir şey olduğunu keşfederler. Senin, benim üzerimde böyle bir etkin olmuştur. Clash'in çarpıcı tarafı şu: Cazibelerinin bütün evrenselliğine karşılık, müziklerinin etkilendiği bütün unsurlar Londra'nın birkaç kilometre karesinden çıkmıştır. Clash dendiğinde gözümün önüne Batı Londra'nın Ladbroke Grove'u geliyor. Sokak araları, plak dükkanları, Jamaica lokantalarının kokusu... "Fish and chips"ten o kadar uzak

Esin kaynağımız Clash'ti: Dinleyicilerin arasından çıkıp mikrofonu alabilirsin. Eğer söyleyecek bir şeyin varsa, buna hakkın vardır. U2'nun varoluş sebebi budur.

BONO

ELTON JOHN

ki... *(gülüyor)* Who ve Stones'dan sonra bir Britanya grubunun dünya çapında ilgi uyandırması çok heyecan vericiydi.

Elton John: Joe'yla tanışmış mıydın?

Bono: Joe'yla birkaç kez beraber oldum. Bana karşı çok iyiydi, hakkımda çok iyi şeyler söyledi. Ama galiba bizi biraz haybeci buluyordu. Başladığımızda çok genç ve hiç sosu olmayan bir gruptuk. Bir sürü yanlışımız vardı, bana hep öyle gelmiştir. Ama bir özelliğimiz vardı, bize has olan bir şey. Etraftaki gruplar bizden daha iyi fotoğraf veriyordu, daha iyi müzisyenleri vardı, daha iyi şarkı yazarları vardı, ama bizde onlarda olmayan bir "şey" vardı, o "şey"in etrafında U2'yu inşa ettik. Esin kaynağımız Clash'ti: Dinleyicilerin arasından gelip sahneye çıkabilirsin, mikrofonu eline alabilirsin. Eğer söyleyecek bir şeyin varsa, buna hakkın vardır. Bu fikir bizim hayatımızı değiştirdi. U2'nun varoluş sebebi budur.

Elton John: Joe'nun şarkılarında, insanın kulağına küpe olacak sözler vardı. Hep dünyada olup bitenler hakkında bilinç yükseltmeye çalışıyordu, hem sosyal, hem de politik olarak...

Bono: Müziğinin o yönü benim üzerimde çok etkili oldu. Clash, "Sandinista" albümü (1980) nedeniyle çok sert eleştirilere maruz kaldı. Ama eğer o albüm olmasaydı, ne Nikaragua'dan haberdar olabilirdim, ne devrimin lideri Dainel Ortega'yla ve kültür bakanı Ernesto Cardenal'la tanışabilirdim, ne de "Bullet The Blue Sky"ı yazabilirdim. Clash'in ve Joe'nun bana açtığı kapılar bu türdendi ve o kapıların ardında dünyalar vardı.

Elton John: Clash'in kendilerinden sonra gelen Pearl Jam veya Public Enemy gibi politik gruplar üzerindeki etkisi nasıldı?

Bono: Emekleme döneminde bir

Clash'in Amerika pozu: Strummer, Jones, Simonon

grupken New York'ta, Gramercy Park otelinde kalıyorduk. Bir gün kapıdan ilahlarımız girdi: Clash. Basçıları Paul Simonon, "Batı Yakasının Hikâyesi"nden fırlamış gibiydi. Meşin ceketinin sırtında yerel bir çetenin ismi vardı. New York çeteleriyle takılıyorlar, ilk hiphop'ları dinliyorlardı. Ve sonra "This Is Radio Clash"i çıkardılar. Londra'da yaptıkları gibi, New York'ta da siyah ve beyaz müziğin iç içe geçtiği yerleri keşfetmişlerdi. Hiphop'un doğum arifesiydi, Public Enemy'nin Chuck D'si o atmosferden çıktı. Chuck D'nin ünlü lafıdır: "Elvis benim için hiçbir bok ifade etmez." Ama eminim Clash çok şey ifade ediyordu. Başkaları için de öyleydi: Manic Street Preachers, Rage Against The Machine, Beastie Boys...

Elton John: Joe'da, geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz iki ünlü şarkıcının, Nina Simone ve Johnny Cash'in de sahip olduğu o ender rastlanan yetenek vardı: Ne söylerlerse söylesinler insanı etkiliyorlar, çünkü o kadar damardan söylüyorlar ki. Joe'nun sesi acı ve öfkeyle buğulanıyor. Mesela "Streetcore"daki "Redemption Song" yorumuna bakın. Sadece o ve akustik gitar. Şarkıyı kendisinin kılıyor.

Bono: Bütün yorumları öyle. "Streetcore"u dinlettiğinde, daha söyleyenin Joe olduğunu anlamadan yerimde kıpırdanmaya başlamıştım, ensemdeki tüyler diken diken olmuştu. "Redemption Song" bir ilahi ve Joe'nun söyleyebileceği bir ilahi varsa, o da bu. "Atom enerjisinden korkmayın" ve "kendimizden başka hiç kimse zihinlerimizi özgürleştiremez" mısraları o kadar güzel ki... Ve o kadar güncel ki... Bu gergin günlerde Joe'dan o şarkıyı dinlemek, Joe'nun sesinden o şarkıyı dinlemek çok iyi geliyor.

"Atom enerjisinden korkmayın", "kendimizden başka kimse zihinlerimizi özgürleştiremez"... Bu gergin günlerde Joe'dan "Redemption Song"u dinlemek çok iyi geliyor.

Elton John: Joe "Streetcore"da kendisiyle çok barışık. Hâlâ huzursuz, ama kendi tarzında mutlu da...

Bono: Bu bana çok hüzün veriyor ama, haklısın. Daha fazla zirvesi olduğuna inanmak istiyor insan ama, hayatının belli bir noktasına varmış gibiydi. İnsanı çıldırtan klişelerden birinin gerçekleşmesi çok sinir bozucu: Joe'nun son albümü, muhtemelen zirvesiydi. Mescaleros'la yaptığı diğer albümlerde de şahane şeyler vardı, ama bunda hepsi bir araya gelmiş.

Elton John: Hakikaten harika bir albüm, umarım birçok insana ulaşır. Joe Strummer gibileri bu dünyaya sık gelmiyor, geldiklerinde tavus kuşları gibi parlıyorlar, söyledikleri ve söylediklerini tutkuyla söylemeleriyle. Joe "Streetcore"da tatmin olmuş gibi görünse de, yeni fikirler ve yeni sound'lar arayışını hep sürdürecekti...

Bono: Daha söyleyeceği şeyler vardı. O entelektüel merak, o taşları yerinden oynatmak tavrı çok önemli. Başımızı belaya sokuyor ama, varlığımızı geçerli kılıyor.

Roy Hargrove - foto: Boğaç Kökbaş

CD PLAK 2.EL

Jazz. rock. blues. avantgarde. electronic.
ethnic. funk. soul. freejazz. experimental.
chillout. fantastic. groove...

Roll ve Postexpress'in eski sayıları burada.

JACK
STORE

Dr. İhsan Ünlüer Sok. No: 9/1 Kadıköy-İstanbul • Tel: 0216 449 26 73 • Jackstore@superonline.com

Strummer Londra'da bir pub'da, 1978

KARİKATÜRİST GÖZÜ

Yakın dostları ve çalışma arkadaşlarının, son albümü "Streetcore"a emek verenlerin, tabii ki başta son dört yılını birlikte geçirdiği The Mescaleros mensuplarının hatıralarında Joe Strummer... Mojo ve Harp dergilerinden nakleden...

Joe Strummer'ın yaşgününü kutlamak için İspanya'yı, Granada'yı seçmenizin sebebi neydi?

Richard Dudanski: *(Strummer'ın ilk grubu 101'ers'ın davulcusu)* Joe İspanya'ya hayrandı. İnsanların içtenliğine, flamenko kültürüne, şiire ve tutkuya vurgundu. Joe'nun doğumgünü olan 21 Ağustos, İspanyol şair Lorca'nınkinin ölümüyle aynı haftaya denk düşüyor. Joe, Lorca'ya hayrandı. "London Calling"deki "Spanish Bombs", Lorca'nın "Veda" şiirine gönderme yapıyordu.

Strummer'ın ardında bıraktığı şarkıların bir albüme dönüştürülmesi, "Streetcore"un kotarılması nasıl oldu?

Martin Slattery: *(The Mescaleros'un klavyecisi)* "Streetcore", Joe vefat ettiğinde bir ölçüde tamamlanmıştı. Bazı şarkıların henüz sözleri yoktu, diğerleriyse yazılmıştı, ama kayıt yapılmamıştı. Her şarkının nasıl bir sound'unun olmasını istediğine dair bir sürü not almıştı, o notları inceleyerek albümü tamamladık. Pek bir şey değiştirmeden eksiklikleri giderdik. Jeff Buckley'nin son albümü gibi olmasını istemedik. O albüm çıktığında, herkes "bu demo mu, değil mi?" diye soruyordu. "Streetcore" Mescaleros olarak yapmak istediğimiz albümdü.

Scott Shields: *(The Mescaleros'un basçısı)* Sahtelik duygusu uyandırabilecek bir şey olmasını istemiyorduk. Joe'nun eşi Luce bize büyük özgürlük sağladı. Mick Jones ve Dave Stewart ona yardım etmeyi teklif etmişler, reddetmiş. Luce, bizden başkasının albümle ilgilenmesinden Joe'nun hoşlanmayacağını düşünüyordu.

Onunla çalışmak kolay mıydı?

Martin Slattery: Evet, rahat bir ortam yaratmaya çalışıyordu. Bir önceki albüm "Global A Go-Go"da üç ay boyunca dünyadan tamamen kopuk bir vaziyette sadece geceleri yaşadık. "Streetcore"da da gene öyle oldu. Joe, stüdyoda kamp kurmuştu. Orada yatıp kalkıyordu. Bütün gece kayıt yapıyorduk, ertesi gün öğle sularına kadar, akşam 8'de yeniden başlıyorduk. Joe'yu bu kadar iyi şarkı söylerken hiç görmemiştik. Enerji doluydu, hepimizi ateşliyordu. Sabahın beşinde, "şahane bir gitar cümlesi bu" diye bağırabiliyordu.

Barry "Scratchy" Myers: *(Clash'in ve Mescaleros'un turne DJ'i)* Joe bir gece kuşuydu. Otobüsün üst katının ön tarafını mekân tutar, orada okur, şarap içer, sigara tüttürür ve hararetle yazardı. Bo Diddley gibi, o da gitarını yatırır, geceyi uyanık geçirirdi. 79'da da öyleydi, 2002'de de...

Scott Shields: Ona hiçbirimiz ayak uyduramıyorduk. Nöbetleşerek yarenlik ediyorduk. Ne çok içiyordu, ne de madde bağımlısıydı, yapısı öyleydi. Sırayla eşlik ediyorduk ona. Aramızda "Strummered" diye bir sözcük türemişti, bizim pilimiz bitiyordu, ama o istim üstünde oluyordu. Paris'te, saat sabahın sekiziydi, "Joe ben yatmaya gidiyorum" deyince, beni fena haşlamıştı.

Martin Slattery: Grubun enerji kaynağı Joe'ydu. Tıpkı Clash günlerinde yaptığı gibi, kulise gelen fanlarla sohbet etmeden, fotoğraf imzalamadan konser salonunu terketmezdi. Ve her zaman birkaç düzine hayranı olurdu sahne arkasında. Baktık olacak gibi değil, ikinci bir soyunma odası istedik, konser sonrasında yorgunluk atabilmek için. Hiçbir sanatçı, pop star yoktur ki, hayranlarına bu kadar bağlı olsun. Çok mütevazı bir insandı ve çok tutarlıydı, siyasî olarak, kişilik olarak... Çok da eğlenceli bir insandı. Her gününü ömrünün son günüymüş gibi yaşardı.

Tymon Dogg: *(The Mescaleros'un gitaristi ve kemancısı)* Joe'yla 1970'lerin başlarından, hippi olduğumuz günlerden beri tanışıyoruz. O zamanlar Bob Dylan ve Tim Buckley'nin şarkı yazarlığına tutkunduk, hippi hayalleri kuruyorduk. "Sandinista" ve "Combat Rock" albümlerinde benim de tuzum olmuştu, sonra 15 yıl görüşemedik, 2001'e dek.

1970'lerden 2000'lere, onda ne gibi değişiklikler oldu?

Tymon Dogg: Şöhret onu hiç değiştirmedi. Çok yumuşak, nazik bir insandı. Çok da cömertti. Mizah duygusu çok güçlüydü. Onun harika bir karikatürist olduğunu biliyor muydunuz? Dünyaya bir karikatüristin gözüyle bakardı ve çok tuhaf, matrak şeyler söylerdi.

"Streetcore"daki en etkileyici şarkılar, Bob Marley'in "Redemption Song"una yaptığı yorum ve Johnny Cash için yazdığı "Long Shadow"; bu şarkıların kayıtlarında neler yaşamıştınız Strummer'la?

Rick Rubin: *(prodüktör, "Redemption Song"un aranjörü)* Joe ne zaman Los Angeles'a gelse, bana uğrardı. Şehirdeki en güzel yüzme havuzunun benimki olduğunu söylerdi. Yoksam, parmaklıklardan atlayıp içeri girerdi. Son gelişinde Johnny Cash bende kalıyordu. Joe her gün stüdyoda takılıyordu. Hayatından memnundu. Yere yatıp camdan Johnny'nin şarkı söyleyişini dikizliyordu.

Johnny Cash onun kim olduğunu biliyor muydu?

Rick Rubin: Hayır, ama aydınlattık kendisini. Birkaç günde kanka oldular. Joe çok keyifliydi, ama hiç görmediğim kadar sessizdi. Okul çocuğu gibi. Johnny Cash'e ithaf ettiği "Long Shadow"un sözlerini bir pizza kutusunun üzerine yazmıştı. Kayıt aşamasında, stüdyoya girmeden önce arabasına kapanıp yanındaki "cumbia" (Kolombiya müziği) kasetini defalarca dinleyerek kendisini motive etmişti. Şarkıyı stüdyoda değil, garajda küçük bir teybe kaydetmem için ısrar etmişti. Joe öyleydi, her şeyi kendine hastı.

Hayranlarına onun kadar bağlı pop star yoktur. Siyasî olarak, kişilik olarak çok tutarlıydı. Çok da eğlenceli. Her gününü ömrünün son günüymüş gibi yaşardı.

Bugünün gençliği için Joe Strummer ne ifade ediyor?

Chris Salewicz: *(yazar, Strummer'ın biyografisini kaleme alıyor)* Joe bir ikon artık; John Lennon, Bob Dylan, Bob Marley'le aynı konumda. Ve bu ikon kimliği çığ gibi büyüyor. Zamansız ölümü onu, güvenilir kahramanlardan yoksun bir kuşağa örnek bir kişilik olarak tanıttı.

SİYASÎ DOĞAÇLAMA

Clash macerasını başından sonuna birlikte yaşadılar, dostlukları hiç aksamadı. O günleri ve bugünleri Paul Simonon Les Inrockuptibles'e anlatıyor...

Joe diplomat bir aileden, grubun diğerler üyeleriyse işçi sınıfından geliyordu. Aranızda mesafe var mıydı?
Paul Simonon: Joe da bizim kadar yoksuldu. Her ne kadar özel okulda okumuş olsa da, bizim kadar sıkıntı çekmişti: Annesiyle babasını gördüğü yoktu, kendi haline bırakmışlardı onu... Esas farklılık, dinlediğimiz müziklerdeydi: Ben reggae, arada sırada da rockabilly dinliyordum. Mick sert rock dinlerdi: New York Dolls, Stooges, Keith Richards... Joe daha klasik rock'tan geliyordu, Dylan, Bo Diddley... Menejerimiz Bernie Rhodes *(aşağıdaki fotoğrafta sağda)* bütün bu birikimimizi unutmamızı, sadece gördüğümüz, yaşadığımız, bildiğimiz şeyler hakkında yazmamızı istiyordu. Grubun içinde siyasî tartışmalar, sohbetler açıyordu, Clash'ın politize bir grup olması Bernie için esastı. Her konuda konuşuyorduk: Faşizm, komünizm, apartheid... Deneme yaptığımız bateristler ne yaptığımızı çözemiyorlardı bir türlü, bir siyasî partiye değil, bir gruba katılmak istiyorlardı! Ama hiçbir zaman doktriner olmadık. Sorular soruyorduk, cevaplar sunma gayretimiz yoktu: Çözüm yolları önerebilmek için eğitimimiz yetersizdi... Tek yapabileceğimiz tartışmayı başlatmaktı. Maalesef şarkılarımız yanlış yorumlandı, çarpıtıldı: 1977'de Milliyetçi Cephe "White Riot"ı kullandı, 1991'de "Rock The Casbah" eşliğinde deniz kuvvetleri Irak'a çıkarma yaptı.

Maalesef şarkılarımız çarpıtıldı: 1977'de Milliyetçi Cephe "White Riot"ı kullandı, 1991'de "Rock The Casbah" eşliğinde deniz kuvvetleri Irak'a çıkarma yaptı.

Joe sizden yaşça daha büyüktü, bu tür konularda daha fazla bilgili miydi aynı zamanda?
Hepimiz angajeydik. Veletliğimde, yıllarca babamla birlikte komünist partinin bildirilerini dağıtmıştım posta kutularına. Ama sonra, parti üyesi babamın evde sıcakta Stalin'iyle otururken bildiri dağıtmaya beni göndermesi üzerine, parti hakkında şüphelerim oluşmaya başladı.
Grup içindeki dostluk kısa sürede mi oluştu?
Joe'nun gelişi dostluğumuzu sağlamlaştırdı. Mick o zamanlar büyükannesiyle birlikte kenar mahallede bir apartmanda yaşıyordu. Ben yersiz yurtsuzdum. Vaktimizin büyük çoğunu Joe'nun yaşadığı işgal evinde geçiriyorduk. Sonunda, hem hep beraber yaşayabileceğimiz hem de müzik yapabileceğimiz bir işgal evi bulduk, Camden mahallesinde. İşte o zaman hakiki bir çete olduk. Hâlâ unutmuyorum, bir gün Joe'yla Camden pazarında satılan aynalı gözlüklerin muhabbetini yapıyorduk, biraz paramız olsa, grup olarak aynalı gözlük takmak ne kadar cool olurdu. Bize satışmak için bahane arayan heriflerin ödleri boklarına karışır diye hayal kuruyorduk: Yüzümüze baktıklarında bakışlarımızı göreceklerine kendi suratlarını görecek ve paniğe kapılacaklardı. Akşamüstü Joe bu gözlüklerle çıkageldi, inanılmaz bir edayla yürüyordu. Ve cebinden bir tane daha çıkardı, bana hediye! İşsizlik parasını benim için harcamıştı, bu çok şey ifade ediyordu... Açlıktan geberiyorduk, ama burnumuzdan kıl aldırmıyorduk, halimiz çok komikti! Joe benim için bir abi oldu, hiçbir zaman da birbirimizi kızdırmadık.

1985'te, grupta Joe ve senden başka kimse kalmadığında, "Cut The Crap" albümünü yaptığın ve o son turneye çıktığın için pişmanlık duydun mu?
Kesinlikle hayır, tam tersine: Clash'ın en iyi turnelerinden biriydi o. Bütün gerilim ve aşırılıklardan sonra, Joe ve ben sıfırdan yola koyulduk, meteliğimiz yoktu, en ufak bir eşya almadan, sadece deri montlarımız ve gitarlarımızla yola çıktık. Yol masraflarımızı karşılamak için şarkı söyleyip el açıyorduk, hayranlarımızın evinde yerde uyuyorduk. İlk konserlerimizdeki havayı yakalamıştık yeniden... Madencilerin grev dönemiydi, onlar için çalıyorduk... Dönüşte, Joe bana yeni bir şarkısı olduğunu söyledi, "Shouting Street", onun üzerinde çalışmamız gerekiyordu acilen. Hâlâ bekliyorum: Gördüğünüz gibi, resmen bir ayrılık olmadı, sadece uzun bir suskunluk.
Eşin Tricia Ronane grubun yeniden bir araya gelmesini senin engellediğin görüşünde...
Onurumu her zaman servete tercih ettim. Devamı hüzünlü, sıkıcı ve tatsız olurdu, tıpkı seri halinde yapılan filmler gibi... Bize teklif edilen paralar akıl almazdı, sanki Monopol oynuyoruz... Onca parayla ne halt edecektim? Ailevî nedenlerle Londra'da bizde kaldığı zamanlarda, Joe'yla bu konuyu çok konuşurduk: Bir kere daha Mick'in ruh hallerine katlanmak için mi tekrar bir araya gelecektik? Geçen kasım ayında *(15 Kasım 2002'de Londra'da itfaiyecilerin grevine destek konseri)* aralarındaki farklılıkları, sorunları unutarak birlikte sahneye çıkmakla büyük cesaret gösterdiler. En azından, şimdi, Mick günlerinin geri kalanını kendini suçlayarak geçirmeyecektir: Nihayet barışmışlardı. Ve Joe da huzur içinde gitti. Ama mart ayında Rock'n'Roll Hall of Fame'de endüstrinin yağlı kodamanları karşısında sahneye çıkmak istemiyordum açıkçası. 15 Kasım konseri ruhiyatımıza sadıktı: Siyasî bir dava için ve doğaçlama.
O konserden bir ay sonra da ani bir enfarktüs kriziyle Joe öldü...
Sabah saat 11'de, niçin New York'ta çalmamız gerektiğini anlatmak için bana bir faks yollamaya çalışıyordu. Bir saat kadar sonra telefon çaldı, karım cevap verdi, haykırdığını ve hüngür hüngür ağlamaya başladığını işittim. İki oğlumuz anneanneleriyle dedelerinin yanındaydı; onların başına bir şey geldi diye düşündüm. Koşarak yukarı, çalışma odasına çıktım, ne oldu diye sordum. Joe'nun öldüğünü söyledi; verebildiğim tek cevap, "uff, ben de çocuklar sanmıştım" oldu. Çok korkunçtu böyle bir karıştırma: Sanki senin için en sevgili, en kıymetli varlıklar arasında bir seçim yapman gerekiyormuş gibi!

PAUL SIMONON

UYAN BORUSU

Chuck D: Clash'i ilk defa 1981'de dinledim. Adelphi Üniversitesi'nde öğrenciydim. Bir gece Manhattan'da bir şova gittim. Kurtis Blow'un hiphop gösterilerinden biriydi. İçerideki kalabalık farklı kamplardandı. Hiphop'çular ve punk rock'çular. Kurtis'e domates fırlatıldı, içeride nasıl bir topluluk vardı, anlayın. Gecenin olayı Clash'ti. Benim gibi bir New York kedisi için uyan borusuydu. Müzik dünyasını yakından incelemeye başlayınca suyun öteki yakasında kraliçeye ve aristokrasiye başkaldıran gençlerin olduğunu öğrendim. Aynı günlerde, Adelphi Üniversitesi'nden arkadaşım, Public Enemy'nin kurucu üyelerinden Bill Stepheny, radyoda yaptığı hiphop programında Clash şarkıları çalmaya başlamıştı. O şarkılar birçok insanın kafasını açtı. Stepheny, Clash'in ve Sex Pistols'ın bütün plaklarını bir hiphop programının bağlamına yedirirdi. Hiphop kedilerinin Clash'in yaptıklarına uyanmalarına vasıta olmuştur. Strummer'a büyük saygım var. Müziğini –hiphop ve reggae gibi siyah müzikleri dahil ettiği ettiği müziğini– kullanışı rock-'n'roll'u icat edenlerden çok farklıydı: Seleflerini her zaman saygıyla anardı. Tevazusuna ve müzik kedilerine –hangi tür müziği yaparlarsa yapsınlar– duyduğu sevgiye hayranım. Joe isyanını sürdürüyordu. Gördüklerini, kimsenin üzerinde konuşmak istemediği şeyleri dile getiriyor, mesajını dünyanın dört yanına ulaştırıyordu... Public Enemy Amerikalı bir grup. Ama biz de aynı konuları –sosyal, politik– uluslararası bir düzeyde ele alıyoruz. Sözümüzü dünyanın her yerine ulaştırmaya çalışıyoruz. Bunun önemini Joe Strummer'dan öğrendim. Bugün onun gibi müzisyenlere büyük ihtiyaç var. Joe'nun yolu, bir müzisyen için kolay bir yol değildi. Ancak, hiphop aleminde bu yoldan gidenler var. Örneğin Dead Prez ve The Coup o yolda korkusuzca ilerliyor. Joe Strummer'ın mirası budur: Attığın her adımda, söylediğin sözlerin arkasında durman gerekir.

CHUCK D

Çeviren: **Siren İdemen - Yücel Göktürk**

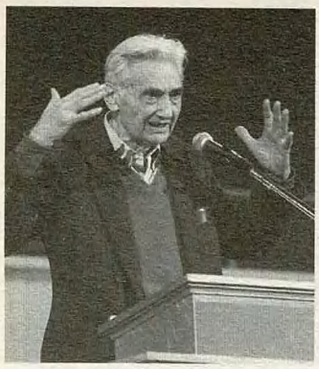

KRİTİK MUHABBET
HOWARD ZINN » THOM YORKE

Yeni yılın ilk Roll'unun kurdelasını, tarihçi Howard Zinn'in yeni kitabı "Artists In Times Of War"dan (Savaş zamanında sanatçılar) yaptığımız bir roll'lamayla kestik, şimdi de bir sanatçıyla, politika yapmaktan çekinmeyen, hatta bunu görev addeden bir sanatçıyla meseleyi irdeliyoruz. Resonancemag.com takdire şayan bir gazetecilik yapmış, Howard Zinn'le Radiohead'in kaptanı Thom Yorke'u bir araya getirip kritik bir muhabbetin kapısını açmış. Derhal dahil oluyoruz...

RÜZGARIN KAYALARI AŞINDIRMASI

Pablo Picasso, "sanat, gerçekleri fark etmemiz için söylenmiş bir yalandır" demiş. Sanatçının görevini dünyanın nasıl olması gerektiğini göstermek ve bu yöndeki değişimi teşvik etmek olarak tanımladığı bu sözünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Howard Zinn: Bir anlamda doğru, ama dünyanın nasıl olması gerektiğini anlattığınızda, aslında gerçeği değil de, bir düşü anlatıyorsunuzdur. Geleceği, ütopik bir şeyi, tahayyül edilen bir şeyi anlatıyorsunuzdur. O yüzden, bir anlamda, söylediklerniz gerçeğin ortaya çıkmasında çok önemli bir rolü olan bir yalandır. Mesele sanatçıların bir tür yalan olarak kabul edilebilecek geleceği ya da gelecekte hayatın nasıl olabileceğini anlatması değildir. Kurmacanın her türlüsü bir tür yalandır neticede; gerçek olmayan hikâyeler anlatıyorsunuzdur, ama bir şekilde tüm bu yalanlar, tüm anlatılanlar bir araya gelir ve çok önemli bir gerçeği oluştururlar.

Thom Yorke: Fox News televizyonu bir yalandır. *(gülüyor)* Birinin doğruyu söylemesi lâzım, ama bu da benim işim olmamalı. O yüzden herhalde ben yalan söyleyen tarafta yer alırım. Bence hiçbir sanatçı gerçeğe ya da herhangi bir olayın aslına vakıf olduğunu söyleyemez. Ama elbette ki sanatçıların ellerinde azıcık da olsa daha iyi imkânlar var, ne hakkında yazmaya çalışıyorlarsa onlara güç veren bir sanatları var, müzikleri var.

Zinn: Doğru. Kurmaca bir hikâye anlatsalar da, yeni bir şey yaratıyor olsalar da, gerçek, sanatçıların elinde, çok güçlü bir hal alır. Çünkü sanatçıların yaptığı iş ödünç vermektir; tutku ve duyguyu ödünç olarak verirler –bir tür ruhanî unsur katarlar gerçekliğe, bu da olanları, gerçekleri birbiri ardına sıralayarak kuru kuruya anlatmakla asla ulaşılamayacak bir yoğunluk kazandırır gerçeğe, güçlendirir onu.

Yorke: Bu da neyin daha büyük bir tehlike oluşturduğuna kadar gider. TV'de bir takım siyasî programlar varsa ve buna rağmen siyasî tartışmaları alevlendirmek bir sanatçıya düşüyorsa, bu durum tekelci medya kanallarının, sağcı ve önyargılı medyadaki siyasî tartışmaların ne denli ürkütücü bir düzeyde olduğunu gösterir. Burada enteresan olan şeylerden biri, geleceği şekillendirmesi gereken kişilerin politikacılar olması. Ama politik yapı öylesine ölü, öylesine kapalı ki, insanlar başka kaynaklara yöneliyorlar, mesela sanatçılara. Sanat ve müzik belirli özgürlükler tanıyor insanlara. Elbette sanatçıların Picasso'nun dediği gibi bir görevi var, ama Howard Zinn gibi birinin sanatçıları "görenler" olarak adlandırması, değişimi teşvik edecek insanlar olarak idealleştirmesi, aslında siyasi sistemin suçlanması anlamına da gelir. Bence sanatçıların böyle bir bilinçle hareket etmesi harika olurdu, ama kanımca insanların sanatçılardan medet ummasının sebebi, başka hiçbir yerde bir hareketin olmaması, kimsenin bir şeyleri değiştirmek için kılını kıpırdatmıyor olması.

Zinn: Doğru, siyasî güç şirket sahibi elitlerin elinde ve sanat da bir tür gerilla savaşı için zemin yaratıyor, gerillaların totaliter şartların hakim olduğu zamanlarda etkili olabilecekleri, yapının içine sızmalarını sağlayacak bir delik ve fırsatlar araması anlamında söylüyorum bunu. Despotlar devrildiğinde –faşist İspanya'da ve Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi– değişim önce kültürde başlar, çünkü kültür insanlara özgürlük tanınan tek alandır. Edebiyatla, şiirle, müzikle başlar, çünkü bunların hiçbiri düzene doğrudan tehdit yaratmazlar. Göze batmayan ve dolaylı tehditlerdir, bu nedenle de düzen tüm bunların ciddi birer tehdit oluşturmayacağını düşünerek bir kumar oynar ve genellikle de kaybeder bu kumarı. 1982'de, apartheid döneminde Güney Afrika'daydım. Ufak tefek kültürel muhalif hareketler vardı, mesela Johannesburg'daki Market Theater'da siyah ve beyazların beraber rol aldığı oyunlar sahneleniyordu. Bu tür şeylerin etkisini ölçmek güçtür, çünkü yavaş ve derinden ilerlerler, rüzgarın ve denizin kayaları aşındırması gibi geniş zamanlara yayılırlar. Sanatçıların gücünü abartmak gibi bir niyetim yok, ama sanatçıların siyasî iktidarın dışında kalan insanlara temas eden, onlar üzerinde etkili olan özel güce sahip oldukları da gerçek.

Kâr sözkonusu olduğunda tekelci medya, epey kırılgan. Michael Moore'un kitabını yayınlıyorlar, çünkü onlara para kazandırıyor. Dixie Chicks, Pearl Jam, Springsteen para getirdiği sürece kapitalist sistem onları yok etmez.

Radiohead geniş kitlelerce tanınmaya başlandığı zamanlarda bir gün böyle bir güce, değişimi teşvik etme gücüne sahip olabileceğiniz gelmiş miydi aklınıza?

Yorke: Değişime önayak olduğumuzu, bunu teşvik ettiğimizi iddia etmek çok zor bence. Belki tekelci medyaya ulaşmak çok güç olduğundan ve insanların medyanın dilini tam olarak anlamıyor olmasından dolayı, onlara kısmen de olsa politik sözleri olan, siyasî dertleri anlaşılması kolay bir şekilde dile getiren şarkılar sunduğunuzda bir kısmını alıyor insanlar içinden ve bunları kullanıyorlar, sonra da özümseyip geri tükürüyorlar. Sürekli kendini yenileyen bir süreç bu. Genel olarak konuşursak, Zinn'in de söylediği gibi eğer insanlar kafalarını iktidar çukurundan çıkarmaya, etraflarında olup bitene dikkat etmeye hazırlarsa bu tip şarkılar onların düşünmesini sağlıyor. Yani bana, yaptıklarımız bir şeyleri değiştiriyormuş gibi gelmiyor. Bence yaptığımız şey şu: Dili ve müziği, tamamıyla sağcı olan siyasî yapıya ve onun ticarî çıkarlarına sadık tekelci medyaya karşı savaşmakta bir silah olarak kullanmak. Ama plaklarımız satıldığı için bu böyle, yoksa kimsenin umurunda olmazdı şarkılarımız. İşin sanat kısmı, plaklarımız satıldığı ve müziğimiz güçlü olduğu için konuşuluyor. Eğer Picasso da böylesine iyi bir sanatçı olmasaydı, "Guernica" gibi bir tablo yaptığında, asla bu tablo bu kadar etkili olmazdı. Sanatçıların medyanın gücünün ötesine geçtiğini, onun kontrol alanı dışına çıktığını ve kendi işlerini yaptıklarını düşünmek fazlasıyla idealistlik olur. Kendi işimizi, yapmak istediğimiz müziği yapabiliyoruz, çünkü plaklarımız satılıyor ve şirketlerin de tek istediği para.

Zinn: Evet, ironik ama, tekelci medya kâr söz konusu olduğunda son derece kırılgan. Harper-Collins adlı dev yayınevi Michael Moore'un kitabını yayımlıyor, çünkü onlara para kazandıracağını biliyor. Benim Amerikan toplumunu anlatan, radikal sayılabilecek "People's History" (Halkın Tarihi) adlı kitabımı da basacaklar, çünkü o da onlara para kazandıracak. Yani Dixie Chicks, Pearl Jam, Bruce Springsteen para getirdiği sürece kapitalist sistemin onları bastırması, yok etmesi çok zor. Dalton Trumbo, "Johnny Got His Gun"ı yazdığında, o romanda anlatılanlar kurmacaydı. Bildiğimiz kadarıyla, kitabın ana karakteri, gerçek hayatta yaşamamıştı. II. Dünya Savaşı sırasında kollarını, bacaklarını, gözünü ve burnunu kaybetmiş olarak bulunmuştu cephede, bir tek gövdesi, beyni ve atan bir kalbi vardı. Bu gerçek değildi, kurmacaydı, bir yalandı. Ama romanda, kahramanın düşündükleri öyle bir yansıtılıyordu ki, savaş hakkındaki gerçekleri anlatıyordu. Sanatın yaptığı budur, gerçek olmayan bir şeyi alır, yaratılmış bir şeyi alır ve onun aracılığıyla sizin gerçek hakkında düşünmenizi sağlar. Gerçekler kurmaca olmayan bir şekilde, yalın olarak sunulduğunda asla bu kadar güçlü olamazlar. İkisinin gücü mukayese bile edilemez.

Bir kitap, bir sanat eseri ya da bir şarkı var mı, kendi kendinize keşfe-

42→

demediğiniz devrimci bir şeyi keşfetmenize yol açan herhangi bir şey?..

Yorke: John Lennon'ın 70'lerde uğruna başını derde soktuğu her şey. "War Is Over" (Savaş bitti) fikri. Üniversitedeyken bu antagonistik sloganla kafayı bozmuştum. Müzik dışında yaptığı en etkileyici şey buydu Lennon'ın. İnanılmaz cesurca bir şey diye düşünmüşümdür hep, çünkü hedefi tam 12'den vuruyordu. O zamanlar yapılan müzik de öyle, dönemin protest şarkıları, Vietnam döneminin yarattığı tehlikeyi anlatan şarkılar... 1970'lerde gözü açılan herkes, o kuşak "bi dakka ya, bu doğru değil" diyordu. Şimdi aynısı olur mu bilmem, çünkü o zaman medya hazırlıksız yakalanmıştı ve bir süreliğine de olsa bu olanlar medyanın para kazanmasını sağlamıştı. Şimdi medya çok daha sıkı kontrol ediliyor; böylesine bir müdahaleye göz yummazlar artık. Eğer Lennon o zamanlar yaptıklarını bugün yapsa, büyük olasılıkla alıp bir yerlere kapatırlardı onu. Benim için de geçerli bu, ben de benzer şeyler yapmaya kalksam, sonum aynı olur. Bu kadar cesur muyum, bilmem. Artık birini yok etmenin çok daha kurnaz pek çok yolu var. Müzikle hiç alâkası olmayan bir noktaya geliyorsunuz. Müzikle bir alâkası kalmıyor yaptığınızın ve medya çarkının bir dişlisi haline dönüşüyor tüm yapılanlar.

Zinn: Şimdilerde sanatçıların isyan etmesi, başkaldırması, Bob Dylan'ın, Beatles'ın zamanında olduğundan çok daha zor, medyanın hükümetlerce kontrol ediliyor olmasından –özellikle halihazırdaki Bush iktidarında– ötürü daha zor bu artık. Daha zor, ama imkânsız da değil. Mesela Bruce Springsteen, Eddie Vedder, Ani DiFranco ve Dixie Chicks otoriteye karşı çıktılar ve savaşa karşı olduklarını söylediler açık açık.

O zaman politik kaygıları olan, doğrudan politik olan sanatçılar ve apolitik olan sanatçılar için de yer var mı diyorsunuz yani? Peki sizce her iki grup sanatçının da olmasının önemi ne?

Zinn: Pek çok farklı sanatçı var. Sosyal bilinci olmayan sanatçılar, sanatla hayat arasında, sanatçıyı etrafında olana bitene, dünyaya bakmaya zorlayan, yanlışı görmesini ve bunu düzeltmek, değiştirmek için sanatını kullanmaya zorlayan bir bağ olduğunun farkında olmayan sanatçılar var. Sadece eğlendiren sanatçılar var. Sadece eğlendirmeyi amaçlayan sanatın ortadan kaldırılması gerektiği gibi bir düşüncemiz olmadığına göre, sanatın her türlüsünün mutlaka politik, devrimci, dönüştürücü olması gerektiğinde ısrar etmediğimize göre, eğlenceye de faydalı bir şey olarak bakabiliriz. Zira komediye, müziğe ve hatta sirklere de yer var, insanları eğlendirmenin ve bir tür din görevi görmenin dışında toplum üzerinde korkunç etkileri olmayan şeylere de yer var. Marx'ın kitlelerin afyonu dediği şey de budur, insanların ihtiyacı olan şey. Kafalarını dağıtmaya ihtiyaçları var insanların. Yani bu bahsettiklerimin hepsi bir amaca hizmet ediyor. Ama eğer sanatçıların yaptıkları bunlardan ibaret olursa, aradığınız eğlence daimî olur. İnsanların yaşadığı sefil koşullar, yaşadıkları savaşlar daimî olur. Dünya üzerinde sınırlı imkânlarla yaşayan, kısıtılmış hayatlar süren milyonlarca insan var. Tam bir sefalet içinde yaşıyorlar, hastalıklarla uğraşıp şiddete maruz kalıyorlar. İşte bu gidişatı değiştirmek için bunun farkında olan, sanatını toplumu dönüştürecek şekilde kullanacak sanatçılara ihtiyaç var. Çok kesin, nihaî bir çözüm değildir belki bu, ama şiirsel bir etkisi olacağı da aşikârdır.

Sanat dolaylı olmak zorunda değil, direkt olabilir, örtük de olabilir, üstü kapalı da olabilir. Ama nasıl olursa olsun, insanlığın durumu hakkında bir şeyler söyleyerek insanların bilinci üzerinde etkili olur.

Yorke: Eyvallah, ben bizim tam olarak politik bir yanımız olduğunu sanmıyorum. Galiba bunun, bu kürsü olayının fazlasıyla farkındayım, yani çıkıp bir otoriteymiş gibi fikirlerini beyan etmenin... Politik sanat yapmak çok güç. Eğer sanatçının tek yaptığı siyasî tartışmaların alanında varolmaksa, sadece o dili kullanıyorsa –ki bu dil genellikle kötü bir dildir– çok cansız bir şey bu, kesinlikle güzel değil. Bir parça bulaşıyorsak politikaya, müzik satın almamızın diğer sebepleri gibi, bu da bu mevzuların özümseniyor olmasından, hayatımıza dahil olmasından ötürüdür. Bunlar hayatınızı kuşatan şeylerdir. Eğer oturup sadece bu amaçla bir şeyler yapmayı, onunla bunu, bununla onu yapmayı denerseniz, asla işe yaramaz. Kanımca müziğin en önemli yanı yarattığı kaçış duygusudur. Ama kaçmanın da farklı yolları vardır. Bana kalırsa, kaçış denen şey on binlerce başka insanın olduğu bir konsere gelmek ve o ana dahil olmak, o ana tepki vermektir. O anı paylaşmaktır kaçmak. Müziğin aslında nereden geldiği, o an olanın yanında ikinci plandadır. Müziğin seni başka başka yerlere götürmesidir önemli olan, neyi anlattığı ve nereden geldiğinden çok.

Zinn: Politik dilin çirkin olduğu doğrudur. Politik yazan ve güzel bir dille yazan yazarların, mesela Arundhati Roy'un, Barbara Kingsolver'ın, mizahî bir dille yazan yazarların, mesela Michael Moore'un üzerine titremeliyiz. Bu tür bir çirkinliğe, müziğin açıkça politik olmaması gerektiğini, çünkü güzelliğini kaybedeceğini söyleyerek tepki vermek mümkün. Ama her zaman böyle olmak zorunda değil. Alın size Dylan: Son derece politik, ama bir o kadar da şiirsel.

Yorke: Gerçekten politik ve aynı zamanda iyi olan sanatın çok olmadığı iddiasındayım. Önemli olan önce iyi olması ve eğer iyiyse, işte o zaman bir kaçış duygusu vardır. Ama ben önyargılıyım. Kaçmak için illâ da sunulan şeyin kolay hazmedilir bir şey olması gerektiğine inanmıyorum. Hiçbir zaman pop müziğin insana unutturan, gündelik hayatın gerçeklerinden kaçmasına imkân veren bir saçmalık olduğunu düşünmedim. İçinde her zaman bir karanlık yan vardır, en mükemmel pop müzikte bile. Mesela Donna Summer'ın "I Feel Love"ına bakarsanız eğer, sözlerde ve melodide, kaçmaya çok imkân sağlayan bir hali vardır, ama aynı zamanda da sound'un, Summer'ın söyleyiş tarzının devasa bir karanlık yanı da var. Bu kaçışın ardında etrafınızda olan bitenin ne olduğunun tasviri var. Eğer her yere aynı tabloyu çizerseniz, etrafınızda olan bitenlerin tablosunu, tüm bunlardan kurtulma diye bir durum söz konusu olamaz, çünkü bir kimlik olmaz ortada o zaman. Saçmalıktan ibaret olur yapılan, sadece yapmış olmak için yapılan bir şey haline gelir, tıpkı tekelci medyanın politik dili gibi. Kendine özgü bir dili var medyanın, ama temel referansı "boş ver, siktir et"ten başka bir şey değil.

Zinn: Kaçışçılığın ya da safi eğlence diyebileceğimiz, hiçbir politik kaygısı olmayan eğlence türünün yanlış bir tarafı yok. Buna da ihtiyacımız var, tüm hayatımıza yayılmasa da politika ve yaşanan korkunç savaşları düşünmek zorunda olmadığımız bir dünya sunması, bir nefes almamızı sağlaması için bu tür eğlenceye de ihtiyaç var.

Daha direkt ya da daha etkili olan tek bir sanat dalı var mı?

Zinn: Tabii ki insanların bilincini dönüştürecek farklı imkânlara sahip farklı sanat dalları var. Bunların içinde edebiyat daha fazla direkt olanı. Şiir biraz daha örtük bir sanat olarak adlandırılabilir bu anlamda. Müzik, savaş karşıtı şarkılar kadar direkt ya da örtük olabilir. Resimler çok politik olabilirler, Napolyon savaşları sırasında savaşın dehşet dolu yüzünü anlatan Goya'nın resimleri mesela. Sanat dolaylı olmak zorunda değil, direkt olabilir, örtük de olabilir, üstü kapalı da olabilir. Ama nasıl olursa ol-

"Savaş", José Clemente Orozco, 1920

"Kore'de Katliam", Pablo Picasso, 1951

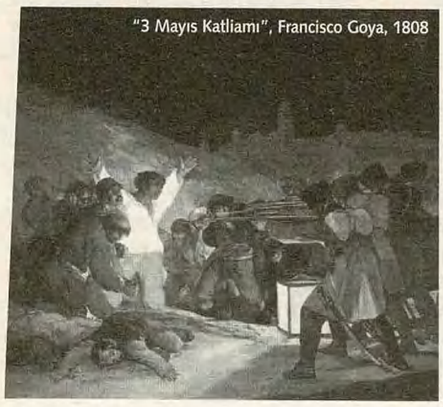

"3 Mayıs Katliamı", Francisco Goya, 1808

"Maximilien'in İnfazı", Edouard Manet, 1867

sun, insanlığın durumu hakkında bir şeyler söyleyerek insanların bilinci üzerinde etkili olur.

Yorke: Edebiyatta direkt olmak daha kolaydır, çünkü sözcükleri silah olarak kullanırsınız. Müzikte daha zordur –politik bir grup adı söyleyin mesela. Dead Kennedys? Dead Kennedys politik bir gruptur, ama daha ziyade eğlencelidir. Bu da bahsettikleri şeylerin, anlattıkları dertlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Hayatınızda duyduğunuz en nahoş şey hakkında bir şarkı söyleyebilirler, ama eğlencelidir bu şarkı ve işte bu yüzden de hedefe ulaşır, işe yarar.

Zinn: Temelde sanat ve politikada her zaman yaşanmış olan bir şeyi yaşıyoruz. Tarihte de böyleydi bu. Antik Yunanlılardan günümüze kadar gelen bir gelenek; o zamanlarda da savaşlar vardı ve oyun yazarları yarattıkları karakterler aracılığıyla oyunlarında savaşa karşı durduklarını söylüyorlardı. Günümüze kadar böyle sürdü bu. Yani temel anlamda sanatçının görevi değişmedi, çünkü toplum böylesine kökten, büyük bir değişim yaşamadı. Hâlâ savaşlar var, hâlâ sınıf kavramı, sömürü ve hâlâ ırkçılık var. Ve bunlar varolmaya devam ettiği sürece –ki uzun zamandır varlar– sanatın biçimi ve içeriği değişmeyecektir, hep aynı kalacaktır.

Sanatçılar bir şeyleri değiştirme dürtüleri ve bunu dile getirme biçimleri açısından artık daha direktler, dertlerini, fikirlerini daha net yansıtabiliyorlar diyebilir miyiz?

Zinn: Emin değilim. 19. yüzyılı düşünüyorum, Thoreau'yu, John Brown hakkında yazdıklarını, ne kadar direktti. Ya da Melville, 19. yüzyılın ortalarında adalet ve iktidar hakkındaki fikirlerini son derece açık ve net bir şekilde yazmıştı. Belki bir anlamda bugün artık daha bilinçliyiz, çünkü artık dertler, hakkında yazıp çizilecek dünya sorunları daha büyük; daha büyük savaşlar yaşanıyor, uygulanan şiddet daha vahim. Adaletsizlik gözle görülür şekilde arttı, tabii bu durumda sanatın da çoğalması gerek, toplumsal hayatta daha çok yeri olmalı diyebilirsiniz. Dengeler değişti, ama sanatın niteliği değişmedi. Sanatın toplumu dönüştürmesi için yapması gerekenler hâlâ aynı.

Son albümünüz "Hail To The Thief"in adının direkt olarak George Bush'a bir gönderme olduğu söyleniyor. Ama siz Radiohead'in politik bir grup olarak adlandırılmasından kaçınıyorsunuz. Eğer geçmişe dönseniz ve albüme yeniden bir isim verecek olsanız, yine aynı adı koyar mıydınız?

Yorke: Aman tanrım, hayır. Çok korkuttu bu iş bizi. Özellikle ben bayağı endişelenmiştim, verilecek tepkilerden ve tabii ki bunca emeğin, tüm yaptıklarımızın sadece böylesine bir deyime indirgenmesinden korkuyordum. Dışarıdan bakınca son derece politik bir deyim gibi geliyor insana. Ama sonra, tamamdır dedim, çünkü herkes çok beğenmişti albümün adını, herkesin hoşuna gitmişti. Kimse bu ismin nasıl algılanacağını düşünmedi, herkes albümün tam da bunu anlattığını ve adının da bu olması gerektiğini söyledi. Albümün adının bu olmasının gerektiği öylesine aşikârdı ki. "Hail To The Thief" aşırı derecede yoz bir yönetimin saçma sapan zaferini anlatıyor, albümün adının bu olması gerektiğinde hemfikir olanlar haklıydı.

Zinn: Almaya değer bir riskmiş belli ki. Bush'un bir hırsız olduğu görüşü hâlâ hakim ve her geçen gün halkın gözündeki itibarını yitirdikçe de artacak bu görüşe inanların sayısı. Bu albüm, sanatta, müzikte kafayı kumdan biraz da olsa çıkarıp sanat ve müzik aracılığıyla bir farkındalık yaratmanın, öncülük etmenin iyi bir örneği; siz kafayı kumdan çıkarıp öncülük ederseniz dünya da sizi takip eder görüşünün ispatı.

Albüme verilen tepki tahmin ettiğinizden iyi miydi, yoksa kötü mü?

Yorke: Tahmin ettiğimden iyiydi, bizi şaşırtan da bu oldu zaten. Bu tartışmanın türlü türlü insanlar arasında zaten sürüp gittiğini fark ettik. Bunlar hep konuşuluyordu, yani öyle bir şok etkisi filan yaratmadı albüm. Bir rahatlamaydı aslında, çünkü albümde dile getirdiklerimiz zaten insanların ağzına sakız olmuş, bolca konuşulmuş, bir anlamda geçip gitmiş mevzulardı. Galiba sanatın iyi tarafı da bu: Yorumlanması ve yanlış yorumlanması. Yani bir şey yapıyorsunuz ve işe yarıyor. *(gülüyor)* Bir sanat öğretmenimin söylediklerine benzedi bu. Yapılanın illâ ki provokatif olduğu anlamına gelmiyor, sadece müziğin sizi içine çektiği ve şarkıların sözlerini daha önce hiç dinlemediğiniz gibi dinleyip düşünmenize yardım ettiği anlamına gelir olsa olsa. Her tür müzik için de geçerli bu durum. Public Enemy mesela. Alın size iyi bir grup işte.

Zinn: Siyasete bulaşan, sanatları aracılığıyla siyasî bir takım dertleri dile getiren, bu riski alan sanatçılar, yaptıklarından emin olamazlar genellikle, bir şüpheleri olur hep. Diğer sanatçıların, sanat dünyası dışındaki halkın onların yaptığına bakıp "bunu yapmalarına hiç gerek yoktu, yapmamalıydılar, savaş hakkında şarkı yapmamalıydılar, sadece eğlendirmeli onlar" gibi şeyler söyleyeceklerini bilirler çünkü. Bu yapmak istediklerini yapmaya engel teşkil etmez kuşkusuz, ama birilerinin de çıkıp yaptıklarının yüzyıllardır büyük sanatçıların hep yaptığı bir şey olduğunu, sanatçının aslî görevinin bu olduğunu söylemesi işe yarar. Sanatçılar bu yolla teşvik etmişlerdir toplumsal değişimi. Oyun yazarlarının Yunan dramasını, Ibsen'i, Strinberg'i tanıması ve bu yazarların ne tür bir sosyal bilinçle ürün verdiklerini bilmeleri gerekir. Ressamların Picasso'nun politikasını, şarkıcıların, bugünün şarkıcılarının politik müziğin tarihini bilmesi ve bundan ilham alması gerekir diye düşünüyorum.

Sizce sanatçılar, devrimciler olarak adlandırılabilir mi? Ya da, Mark Twain'in dediği gibi, gerçek vatanseverler olarak?

Zinn: Bu iki kavram, "vatanseverlik" ve "devrimcilik" söz konusu olduğunda bir kavram karmaşası yaşanıyor. Benim yapacağım tanım kendi tanımım olabilir ancak. Bence devrimci olarak adlandırılan insan, bir şeyleri alaşağı etmeyi, radikal anlamda değiştirmeyi isteyen kişidir. Bir devrimci kimdir diye düşündüğümde, aklıma halihazırdaki koşulları, insanların sömürüldüğü, ekonominin belirli bir sınıfın elinde olduğu, genç insanların savaşa gönderilmesi gibi kararların bir azınlık, küçük bir grup tarafından verildiği koşulları radikal bir şekilde değiştirmek isteyen kişi geliyor aklıma. Yani bir devrimcinin kökten değişimi sağlaması gerekir; sömürü ve savaşı ortadan kaldırıp gerçek demokrasinin hakim olduğu bir toplumun inşasına yönelik hareket etmesi gerekir, Ben ve benim gibi bazı insanların çıkıp tarihten, sanat ve toplumsal değişim arasındaki ilişkiden, bu ilişkinin tarihinden bahsetmesi, belki bu anlamda, politik bir takım adımlar atarken yaptıkları, ticarî dünyanın kurallarına uymadığı için biraz ürkek, tam olarak emin olamayan sanatçılar için cesaret verici olur. Çünkü düzen, yaptıkları yüzünden üzerlerine gelecektir büyük olasılıkla. Bu sanatçıların alabilecekleri her türlü desteğe, teşviğe ve takviyeye ihtiyaçları var. Biz de, yani sanatın görevi, işlevi hakkında bir şeyler söyleyenler de onlara bunu sağlamaya çalışıyoruz.

Hâlâ savaşlar var, hâlâ sınıf kavramı, sömürü ve ırkçılık var. Bunlar varolmaya devam ettiği sürece sanatın biçimi ve içeriği değişmeyecektir, aynı kalacaktır.

Çeviren: **Çiğdem Dalay**

ROLL KİTAPLIĞI

Agâh Özgüç Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü (Agora)
Ana Castillo Tanrıdan Çok Uzak (Çitlembik)
Anthony Burgess Mozart ve Deyyuslar (İş Bankası Kültür)
Azer Nefisi Tahran'da "Lolita" Okumak (Agora)
Cegerxwîn Hayat Hikâyem (Evrensel)
Cihat Burak Zenci Kalın! (YKY)
Cinuçen Tanrıkorur Osmanlı Dönemi Türk Musikisi (Dergâh)
David Sogge Kaşık ve Kepçe –Dış Yardım Hakkında Bilmek İstediğiniz Her Şey (Çitlembik)
Edward Said Yersiz Yurtsuz (İletişim)
Emmanuel Levinas Sonsuza Tanıklık (Metis)
Ferit Edgü Abidin (YKY)
Georg Simmel Modern Kültürde Çatışma (İletişim)
Gülriz Sururi Girmediğim Sokaklarda (Doğan)
J.-K. Huysmans Tersine (YKY)
Jay Griffiths Tik Tak –Zamana Kaçamak Bir Bakış (Ayrıntı)
Michel Foucault Cinselliğin Tarihi (Ayrıntı)
Murathan Mungan Timsah Sokak Şiirleri (Metis)
Peter Marshall Anarşizmin Tarihi –İmkânsızı İstemek (İmge)
René Girard Şiddet ve Kutsal (Kanat)
Subcomandante Marcos Zapatista Hikâyeleri (Agora)

Yılmaz Güney "Umut"un çekimlerinde

Mavi köşede bir hipster

İleriki sayfalarda göreceğiniz gibi, bir süre önce Ayrıntı Yayınları'ndan yayınlanan ve "bir tavrın anatomisi"ni mercek altına alan "Cool" isimli kitap, Toby Litt'in romanı "Beatnikler"e de ışık tutuyor. Litt söyleşisine hazırlık turları mahiyetinde, "cool"a ve "Beat"e bakıyoruz...

1950'li yıllarda, Amerika'da olsun, Avrupa'da olsun, cool, muhalif tavırlı "zenci" alt-kültürlerinin tarzını taklit etmeye çalışan beyaz bohemlerin tekelindeydi. Amerika'da bu fikirler bir araya toplanarak, Beat hareketi ya da Beat kuşağı diye bildiğimiz geniş bir yazınsal fenomen haline getirildi. Bu hareketin fikir babaları arasında Jack Kerouac, Allen Ginsberg ve William Burroughs'a rastlarız. Bu yazarlar, akımlarına bu ismi koymakla saygın toplumun baskısı altında olmaktan duyulan usancı ve durumun farkında oluşlarını ifade etmeye çalışıyorlardı. Norman Mailer, önemli kitabı "The White Negro"da (Beyaz Zenci, 1957) 50'lerin bu hipster'larının siyahlara özgü hip değer yargılarına ne ölçüde esir olduklarını açıklar: "Eğer marihuanayı evlilik yüzüğü olarak görürsek, bu evlilikten doğan çocuk da hip diliydi... Siyah ve beyazın bu evliliğinin kültür çeyizini verense kuşkusuz siyahlardı." Kısacası, diğer mevcut siyasî hareketlerin vaat ettiğine oranla daha hızlı yaşayıp daha genç ölme felsefesi, kurulu düzene karşı daha radikal bir meydan okuma gibi görülüyordu. Beat kültürünü benimseyenler aile kavramını, daha doğrusu hazza ket vuran her şeyi sıkıcı ve konformist buluyor, anlık zevkleri takip etmek uğruna vatandaşlık görevlerini ve meslekî sorumluluklarını reddediyor, Doğu felsefeleri ve zihin açıcı maddeler yardımıyla daha önemli bir gerçeği yakalamak peşinde olduklarını haykırıyorlardı.

Örneğin Kerouac, Zen Budizm'inde kendi cool değerlerinin –ya da o zamanki tabiriyle hip değerlerinin– antik bir yansımasını bulduğunu iddia ediyordu: "Ben her yerde herkesin acı çektiği bir kuşağın sarhoş kahramanı olmak istemiyorum. Ben bir kulübede inzivaya çekilmiş, evrensel düşünceyi oluşturabilmek için düşünen, sessiz bir bilge olmak istiyorum." Berkeley Üniversitesi'nde Doğu dilleri eğitimi gören şair Gary Snyder ise Japonya'da bir Zen manastırına yerleşecek kadar ileri götürmüştür işi. Diğer Beat'çiler Taocu metinlerden "Tao Te Ching" ve "I Ching"in çekiciliğine kapılırken, Allen Ginsberg, Hare Krishna'nın yüce Hindu ayinlerini seçmiştir. (Doğu dinlerine olan bu hayranlık, Beat kuşağı tarafından 60'ların muhalif kültürüne de taşınmıştır.) Zen ve Hindu bilgelerinin dünyevî kaygılardan uzaklaşmakla ilgili öğretilerde kastettiği şeyin, Amerikalı cool yazarların yirminci yüzyıl ortasında takındığı ironik kayıtsızlık tavrı olup olmadığı şüphe götürür ve ayrı bir inceleme konusu olabilecek kadar da geniştir. Ama kesin olan bir şey varsa, bu bilgelerin Beat'çileri, özellikle de alkol ve uyuşturucu tüketerek sürdürdükleri sefih yaşamlarını onaylamayacağıdır. Kerouac "Budizm'in bahsettiği beyhudeliği en iyi sarhoşken anlarım" derdi ve öfkeli bir alkolik olarak da öldü. Jackson Pollock'tan tutun, Miles Davis ve Robert Mitchum'a kadar uzanan savaş-sonrası cool'unun en büyük destekçisi olan Beat'çilerin çoğu, (bazen kelimenin gerçek anlamında) uyuşturucu, alkol, doymak bilmez bir cinsellik ve suç etrafında dönen zor ve kaotik hayatlar yaşadılar.

Albert Camus'nün "Yabancı", Kerouac'ın "Yolda" adlı eserlerinde gördüğümüz gibi, Beat kuşağı, varlığını genelde kağıt üzerinde hissettirmiştir. Cool, bu yazarların bir kısmı için, kırılgan bir egoyu dışarıdaki acımasız dünyaya karşı korumaya yarayan pasif, içe dönük bir tutumdu. Ama Mailer için cool daha yüzleşmeciydi ve kesin çözüm, anti-konformist tutumların da ötesine geçmekle oluyordu ancak: "Amerikan uygarlığının ölümcül sürüklemesini durdurabilecek tek etkili şey, kişinin kendini fiziksel ve duygusal olan tüm kesinliklerin güvenliğinden arındırması, kendini toplumdan ayırması, tüm köklerini koparması ve yanına yalnızca özündeki isyankâr duyguları alarak meçhul bir yolculuğa çıkmasıdır." Cool, Thom Gunn'ın deyişiyle "bir dövüş pozu" olarak görülmeye başlanmıştı: Gri köşede gri flanel takım elbiseli adam ve mavi köşede bir hipster. Bu zihinsel galeyan, genelde suç dünyasının sınırlarında dolaşan ve kendi iddialarına göre aydın olanların tekelindeydi. Şair Gregory Corso, bunların tipik örneğidir; geçirdiği trajik çocukluğun ardından hırsızlık suçuyla girdiği New York cezaevinde bir süre kalır (50'lerin Amerika'sında hip bir kariyer için mükemmel bir çıraklık dönemidir hapis hayatı), çünkü Greenwich Village, Rive Gauche'a rakip olmaya özenmiş ve Jean Genet'yle boy ölçüşecek bir haydut-şair aramaktadır (tıpkı Jackson Pollock'un Picasso'nun ayağını kaydırıp yerine geçmek için çabalaması gibi)...

Dick Pountain & David Robins,
"Cool –Bir Tavrın Anatomisi" (Ayrıntı)

TOBY LITT

1950'lerde Sovyetler Birliği uzaya Sputnik adlı bir araç göndermişti. Aynı yıllarda, o günlerin dünyalılarına pek benzemeyen bir tür zuhur etti. Dilleri farklıydı, düşünceleri farklıydı, fizikleri, kılık kıyafetleri ve ikonları da öyle... Bir isimleri yoktu, gazetecinin biri "Beatnik" dedi, öyle kaldı. "Nik" Sputnik'in "nik"i, peki Beat ne? Bir kimya, bir simya. Bir hâl, uçucu bir hâl. Hakikatlere açılan kapıların altından, üstünden ve bazen de anahtar deliğinden geçiyor, ufuk açıyor. Haliyle, Beat'li kitaplara, müziklere ayrı bir ilgi farz. Roll, farzı yerine getirdi, 1990 model Beat'leri anlatan "Beatnikler" (Plan B yayınları) romanını etüd etti, yazarıyla iki koldan elektronik söyleşi yaptı, bir de yorum aldı...

KENDİNİ YOLLARA VURMAK

"Beatnikler" Türkiye'de yayımlanan ilk romanınız. Diğer romanlarınız "Corpsing", "Finding Myself" ve "Deadkidsongs"un da yakın gelecekte yayınlanma olasılığı var mı?

Toby Litt: Evet, umarım. Türkiye'de yayınlanacak ikinci romanım "Adventures In Capitalism" (Kapitalizm Maceraları) olacak.

Yazdığınız kitaplar arasında bir favoriniz var mı?

Galiba tüm sanatçılar gibi ben de genellikle en çok en son bitirdiğim şeyi beğeniyorum. Yine de "Deadkidsongs" herhalde bugüne kadar yazdığım en kişisel şey. İçinde kendi çocukluğumdan çok fazla şey var.

Hippilerin politikliği unutuluyor. Amerika'da neredeyse hiç olmadığı kadar radikal bir politik tutumları vardı. Beatniklerse entelektüel açıdan biraz daha oturaklıydı...

Romanlarınızdaki karakterlerden kendinize en yakın hissettiğiniz hangisi?

"Deadkidsongs"daki çocuklar benim karakterimin –hepsi o kadar hoş olmasa da– farklı yönlerini yansıtıyor diyebilirim.

"Beatnikler"in geçtiği mekân, sizin de doğum yeriniz olan Bedfordshire - Ampthill. Romanın kahramanları Jack, Neil ve Mary'le benzerlikleri olan ahbaplarınız, dostlarınız var mıydı Ampthill'de?

Direkt olarak değil. Beat yazarları ve Zen Budizmiyle ilgilenen arkadaşlarım gerçekten vardı, ama o zamanlar sadece 12 yaşındaydık.

King Crimson'ın "Beat" adlı albümünde "Neal and Jack and Me" diye bir şarkı var. King Crimson sever misiniz?

Duyduğum kadarıyla, hayır.

"Beatnikler"de öyküyü Mary'nin bakış açısından anlatıyorsunuz. Neden kendinize bir kadın anlatıcı seçtiniz? Bir kadının ağzından olayları yazmak nasıl bir deneyimdi?

Douglas Coupland'ın "Generation X"i gibi bir gençlik romanı yazmak istedim, ama aynı zamanda romanın sadece şu anda mevcut olan ve en cool gençler hakkında olmasını da istemedim. Cool kavramını düşünmeye başladığımda, bu kavrama yakıştırılan değerlerin çoğunun fazlasıyla erkeklerin önyargılarıyla şekillendirildiğini gördüm. "Serbest aşk" kavramının aslında çirkin erkeklerin çekici kadınlara yaklaşabilmeleri için dizayn edildiğini düşünüyorum. Roman, tamamen muktedir olmayan biri tarafından anlatılırsa çok daha ilginç olur diye düşündüm. Bir kadının ağzından olayları yazmayı zor bulmadım. Tek problem, Mary'nin hayli kendine güvensiz bir karakter olmasıydı. Çok fazla risk almıyor, en azından hikâyeyi anlatırken. Bu yüzden kitabı yazarken onun sesine yakışmayacak şeyler söyletmemeye dikkat ettim.

Cool kavramı, Beat aleminde de, "Beatnikler"de de merkezî bir yer tutuyor. Günümüzde çok yaygın ve muteber bir kavram. Öte yandan, mesafeliliği, kayıtsızlığı, tepkisizliği imlediği için olumsuz çağrışımları da yapıyor. Bir de tabii, iletişim gurusu McLuhan'ın medyayı tanımlarken yaptığı "sıcak medya" – "soğuk (cool) medya" ayrımı var ve olumlu olan "cool medya". Cool nedir sizce?

Bir süre önce, şu anda yazmak istediğim manifestoyu yazmak için uğraşmıştım. İlk satırda şöyle demiştim: "Tutkulu bir şekilde cool olmayacak." Devam ettikçe, cool denen şeyin sadece emniyetsiz olanın çarpıtılması olduğunu düşündüm. Cool, ilk çıktığında bir savunma mekanizması olarak gelişmişti. Lester Young ve Miles Davis "cool" olduğunda, bunun nedeni "hot" olmalarının neredeyse linç edilmelerine neden olacak bir şey olmasıydı. Dostlarının anladığı ve düşmanlarının anlamadığı bir şekilde konuşma ihtiyacı duyuyorlardı. Amerika'nın ortasında yaşayan ve hangi spor ayakkabıyı alacağını dert edinen orta sınıf çocukları için bu gerekli değildi.

Türkiye'de, cool'la neredeyse eşanlamlı olarak kullanılan ve Batı'da cool ne kadar popülerse, o kadar popüler bir kavram var: Karizma. Bu iki kavram arasındaki farklar ve benzerlikler neler sizce?

TOBY LITT'E GÖRE

on kült albüm

Çok fazla düşünmeme gerek kalmadan ve klasik müzikle cazı bunun dışında bırakarak:

1. Bob Dylan, "John Wesley Harding"
2. "The Velvet Underground and Nico"
3. David Bowie, "Hunky Dory"
4. The Band, "The Band"
5. Bob Dylan, "Street Legal"
6. Nick Drake, "Pink Moon"
7. Leonard Cohen, "Greatest Hits"
8. Joni Mitchell, "Blue"
9. The Beatles, "Revolver"
10. Prince, "Sign O' The Times"

beş kült roman

1. J.-K. Huysmans, "Tersine"
2. Aldous Huxley, "Cesur Yeni Dünya"
3. Douglas Coupland, "Microserfs"
4. J.G. Ballard, "Crash"
5. Jack Kerouac, "Yolda"

46→

"Karizma"nın Türkiye'deki özel anlamlarını bilmiyorum. Burada, "cool"un elde edilebileceği, ama "karizma"nın doğuştan varolduğu gibi anlaşılmaz bir fikir var. Bu görüşe katılmıyorum; çekicilik gibi, "karizma" da ruhun gösterdiği büyük bir çabanın sonucudur. Belki de, denilebilir ki "karizma" sizin başka bir insan hakkında iyi hissetmenizi sağlarken, "cool" (ya da cool'un yokluğu) kendiniz hakkında kötü hissetmenize neden olur. Birisi için gerçek "karizma" sahibi demek oldukça zordur.

Beat'lerin bir de "kara gözlük" olayı var. O gözlüklerin popülerliği "Matrix"e kadar geldi. "Cool"un başlıca aksesuarı olan güneş gözlüklerinin hikmeti nedir sizce?

Dünyayla birlikte neyin büyüleyici olup neyin olamayacağını bildiriyorlar. Diğer bir deyişle, güneş gözlüğü takanlar, bazı şeylere bakmak zorunda kalmadıkları, bazı şeylere de yakalanmadan bakabildikleri için takıyorlar onları. Bu ilginç bir bölünme.

Romanınızın kahramanları gibi, Beat edebiyatına ve kültürüne yakınlık duyan hemen herkes için Jack Kerouac'ın "Yolda"sı kült bir kitap. "Yolda" niçin bu kadar popüler?

Once kısa cevap: Çünkü, eğer tek bir yerde büyüdüyseniz, bunun sıkıcı olduğunu düşünür ve mümkün olan en kısa sürede mümkün olduğunca uzağa gitmeye çalışırsınız. Uzun cevap: Walt Whitman'ın yerli ve William Blake'in uluslararası geleneği dahilinde Amerikan "flow" yazınının en büyük eserlerinden birisidir. Jack Kerouac oldukça tatmin edici bir ritm tutturmayı başarmıştır, oysa kitapla ilgili hemen her şey hatalıdır. Ama okuyucular bu hataları severler.

Lester Young ve Miles Davis "cool" olduğunda, bunun nedeni "hot" olmalarının neredeyse linç edilmelerine neden olacak bir şey olmasıydı.

Punk'lar, "bir hippiye asla güvenme" diyordu, hippilerin selefi sayılan Beatnikler için de geçerli mi bu?

Pop kültürünün etkisiyle, Malcolm McLaren'ın o sözüne inanarak büyüdüm; buna inanmak için hâlâ çok iyi nedenler var. Hippilerin işi gücü olayları çarpıtmaktır. Mesela, asabi biri olmakla suçlanmaktan korkuyorsanız, hemen her şeyi yapmaya ikna edilebilirsiniz. Bununla birlikte hippilerin politikliği genellikle unutuluyor. Amerika'da neredeyse hiç olmadığı kadar radikal –belki Kara Panterler dışında– bir politik tutumları vardı. Beatniklerinse hem hippilere benzer, hem de onlardan farklı yönleri var. Beat'ler entelektüel açıdan biraz daha oturaklı, politik olaraksa biraz daha sıkıcıydılar.

Romanınızın kahramanları Bob Dylan'ın motosiklet kazasından sonra "bittiğini" söylüyorlar. Dylan'ın son dönem albümlerini, özellikle "Time Out Of Mind" ve "Love and Theft" hakkında ne düşünüyorsunuz?

Dylan'ın yeniden müthiş şarkılar yazdığını görmek beni çok mutlu etti. Ama ne kadar çabalarsam çabalayayım, "Knocked-Out Loaded" ya da "Down In The Groove" için doğru dürüst bir mazeret bulamıyorum. Daha önceki Daniel Lanois albümü de beni ikna etmemişti. Bana göre son çıkan Dylan albümlerinin birçoğu, onun şarkıları ne kadar genizden söylediğine göre değerlendirilebilir: Eğer çaba göstermezse, sesi alaycı bir zırıltı gibi çıkıyor. Ayrıca "Love and Theft"te öncelikle çok eski müzikal fantezilerini hayata geçirip yumuşak bir sesle şarkı söylediğini, ikinci olarak da doğru dürüst bir "rockabilly" grubuyla birlikte söylediğini düşünüyorum.

Bob Dylan'ın Beat'liği, Woody Guthrie gibi folkçularla Beat'ler arasında bir akrabalık olduğunu düşündürüyor. Folk-Beat ilişkisini siz nasıl yorumluyorsunuz?

Guthrie'nin dünyası, daha sonra Beat edebiyatı adı verilen bir sürü şeyden daha çok, Jack Kerouac'ın "Yolda"sında tarif edilen dünyaya yakındır. Sal ve Dean'ın 1950'lerin değil, 1940'ların kahramanları oldukları çoğunlukla unutuluyor. Bir serseri olma fikri o zamanlar daha saygındı. Bunalımdan sonra 1930'larda bir sürü işçi yollara düşmek zorunda kalmıştı. Ve savaştan hemen sonra Amerikan ekonomisinde eskiden olduğu gibi bir canlanma görülmüyordu. Ancak siyah kültürü ve özellikle bebop, Beat'leri, birçok açıdan devletin onayladığı bir sanatçı olan Guthrie gibilerden çok daha fazla etkilemiştir.

Beat tavrının ve edebiyatının Avrupa'da yaygınlaşmasında başlıca sebep, aynı dönemde Atlantik'in o yakasında varoluşçuluğun revaçta olmasıydı galiba. Sizin varoluşçuluğa bakışınız nasıl?

Büyük sorular hakkında büyük bir soru bu. Bence varoluşçuluk, psikoanaliz ya da sürrealizm gibi, 20. yüzyıl meselelerinden biri; kültürümüze öylesine nüfuz etmiş durumdalar ki, her yerde oldukları ve hiçbir yerde olmadıkları için onları görmek zor. Birçok "stand-up" komedi mesela, ucuz varoluşçuluktur. Varoluşçuluk, Marksizmle hümanizm arasında seçim yapmak zorunda kaldığında sorunlu bir hale geliyor. Sartre'ın varoluşçuluğu ikisini kaynaştırıyor. Sartre, Marksizmi de hümanizm olarak nitelendiriyor. Dolayısıyla, Sartre'ın varoluşçuluğu bir hümanizmdir. Öte yandan, günümüzde anlaşıldığı ve yaşandığı biçimiyle, varoluşçuluk, insanı –özellikle erkekleri– fazlasıyla çabuk bir şekilde ve kolaylıkla izole ediyor.

The Cure, sözleri Camus'nün "Yabancı"sından alınmış bir şarkıyla ("Killing An Arab") ünlü olmuştu. Cure'u sever misiniz?

Eskiden severdim, bende olmayan bazı albümlerini almayı da düşünüyordum. Robert Smith, de-

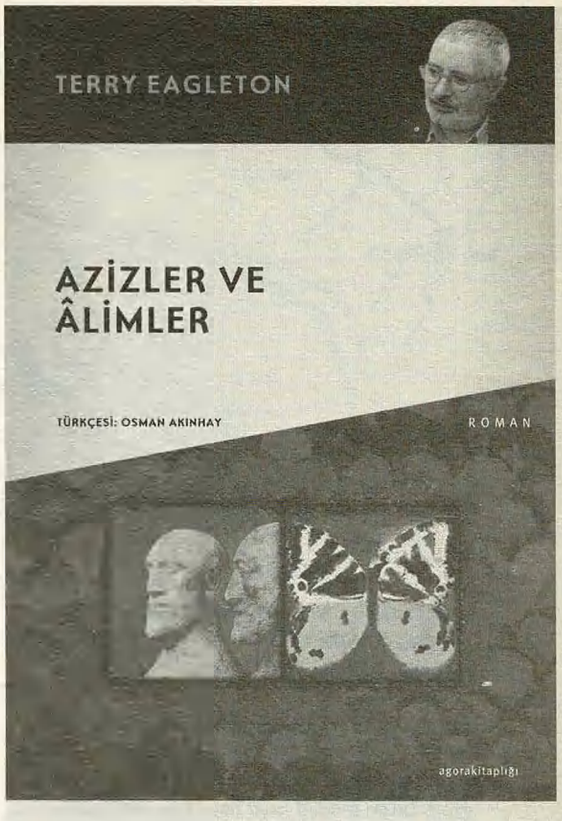

AZİZLER VE ÂLİMLER DİYARI

İrlanda Cumhuriyet Ordusu lideri James Connolly, filozof Wittgenstein, onun yol arkadaşı Bahtin ve Joyce'un "Ulysess" kitabından fırlayıp gelen Leopold Bloom arasında, devrimden felsefeye, hayattan boşvermişliğe, itişli kakışlı, bol küfürlü ve ortalığa harika fikirlerin saçıldığı bir muhabbet romanı...

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

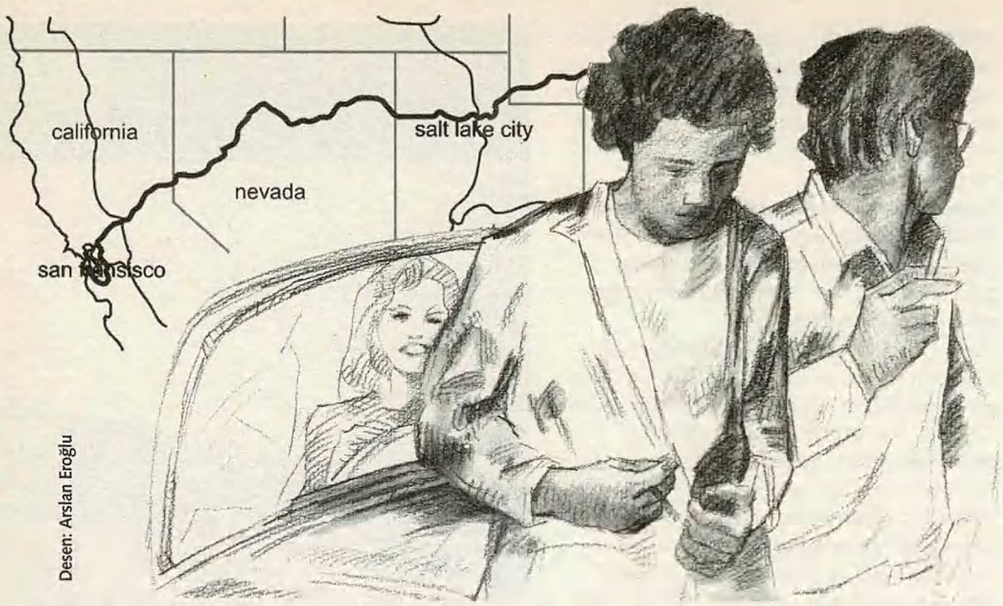

Desen: Arslan Eroğlu

ğeri bilinmeyen bir şarkı yazarı. Çoğu iyi şarkı yazarı gibi, o da çok nadiren can sıkıcıdır. Robert Smith'in, Leonard Cohen'den etkilendiğini düşünüyorum.

Caz müziği, Beat döneminde muhalifti. Bu durum 60'lardan ve 70'lerden sonra değişti. Bir tür salon müziği, zengin insanların müziği haline geldi. Cazın izlediği seyir hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bence birçok şey, bir noktada kendi zıddına dönüşür. Caz, anti-caz haline geldi. Bunun, sık sık çalınan "blue note" tarzının rahatlatıcı sesiyle bir ilgisi olabilir. Kulak bir kez bunlara alışınca, onlar da kolay dinlenir hale gelmeye meyledeler. Caz denen şeyin çoğunluğu, olağandışı doğaçlamalar bile, artık önceden planlanır hale geldi.

Batı kaynaklı müzikler, özellikle rock, Varşova Paktı ülkelerinin birçoğunda yasaklıydı, ama caza bir itirazları yoktu. Prag'da iki yıl kaldınız. Velvet Underground'un Çek Cumhuriyeti'nde çok sevilmesini, Vaclav Havel'in bir Lou Reed hayranı olmasını nasıl yorumluyorsunuz?

Prag benim en çok sevdiğim şehir. Tam bir politik iyimserliğin hakim olduğu çok özel bir zaman diliminde oradaydım. Vaclav Havel'in bu iyimserlikte büyük payı vardı. Bir kez olsun, bir halk, çok dürüst insanlar tarafından yönetildiğini hissediyordu. Bu bir yıl kadar sürdü. Ondan sonra, muhasebeciler (Vaclav Klaus) başa geçti. Havel, benim çok az sayıdaki politik kahramanımdan bir tanesidir. Hapishanedeyken mümkün olan en küçük fırsatta isyan etti: Karısına felsefi mektuplar yazdı ve piyasadaki en burjuva çayı (Earl Grey) içti. Ben Prag'da yaşarken Velvet Underground cover'ları yapan bir grup vardı. İsimleri Velvet Revival'dı ve Lou Reed Prag'a geldiğinde onlarla birlikte çaldı. Velvet Revival'ın konserlerine gitmedim. Plastic People of the Universe çok daha önemli bir grup. Anladığım kadarıyla, Havel'in 1968'de New York'a yaptığı bir seyahatten dönerken getirdiği Velvet Underground ve Nico'nun bir albümünden çok etkilenmişler. Charter 77'nin oluşumunun nedeni onlardı ve nihayetinde devrim çoğunlukla Velvet ("Kadife Devrim") olarak anıldı.

Bir süre İskoçya'da da yaşadınız. İskoç sosyalizmi ve "Bağımsız İskoçya" hareketi konusunda neler düşünüyorsunuz?

Orada olduğum sırada, İskoçya'nın İngiltere'ye göre ne kadar farklı bir ülke olduğunu anladım. Ama bunun büyük kısmı İngiltere'ye karşı duyulan nefreti ve muhalefeti temel alıyordu. Bu ülke için kendisini daha açık bir şekilde tanımlamak daha sağlıklı olabilir –fazlasıyla basite indirgeme oluyor bu. Antrparantez, "Beatnikler"i filme almak isteyen bir yönetmen, yola Amerika'da değil, İskoçya'da çıkabileceklerini öne sürmüştü.

Cool kavramınına yakıştırılan değerler erkek önyargılarıyla şekilleniyor. "Serbest aşk" kavramı da çirkin erkeklerin çekici kadınlara yaklaşabilmeleri için dizayn edildi.

Romanınızdaki Beatniklerin faşizan bir grup kültürleri var. Bunun nedeni ne?

Bundan kastınız nedir tam olarak, emin değilim. Jack'in (liderlerinin) bu tür eğilimleri olduğu doğru. Ve bu eğilim grubun dağılmasına eden oluyor.

HİP BEATNİK HİP

BİZDEN OLMASAYDIM, OLMAK İSTERDİM

"Beatnikler", Toby Litt'in ilk romanı. Roman, Bob Dylan'ın "Basement Tapes" öncesi geçirdiği ünlü motosiklet kazasıyla başlıyor. Ayrıntılarıyla aktarılan bu kritik günün tarihi 29 Temmuz. Daha niye bu olayla başladık, Beatniklerle bunun ilişkisi nasıl kurulacak diye düşünmeye fırsat bulamadan, hop, 29 Temmuz 1995'e geçiyoruz. Londra'ya yakın bir taşra kenti. Bir süre Dylan'ı bırakıp bu yeni duruma konsantre olacağız. Anlatıcı kahramanımız Mary. Bir partide, çevresindeki her şeyin biteviyeliğine ters düşen ilginç insanlarla tanışır. Karanlık bir odada üç kişi bir Dylan şarkısı söyleyerek adeta ayin yapmaktadır. İki erkek, bir kız: Jack, Neal ve Maggie. Oda posterlerle doludur. Dylan, Kerouac, Ginsberg... Tanışırlar, Mary onların Beat kuşağı günlerine takıntılı bir özel topluluk olduklarını farkeder. Toby Litt'in "Beatnikler" kitabının bundan sonrası ise birkaç düzlemden okunabilir. Jack'e vurulan Mary'nin, bu tutkusunu gerçekleştirmek için neler yaptığı yolunda sürükleyici bir serüven olarak okunabilir örneğin. Ya da, eski Beat efsanesinin kırk yıl sonra yeniden nasıl gündeme gelebileceğini gözlemlemek için sayfaları karıştırabiliriz. Ama benim yapacağım gibi, romanı "hip" kavramının tartışılması için uygun bir malzeme olarak da ele almak mümkün. Sanırım yazar açısından da bu önemli. Kitabın içinde yüzlerce kez "cool" ve "hip" sözcüğünün geçmesi sadece bir rastlantı değil herhalde... Bu kitaptan kısa süre önce D. Pountain ve D. Robins imzalı "Cool: Bir Tavrın Anatomisi"ni (Ayrıntı yayınları) okumuş olmak bir avantaj: Kitap, cool ve hip kavramları arasındaki yakın ilişkileri irdeleyerek söze giriyor. Hatta kitabın adında önce "hip" terimini kullanmak istemişler, ama sonra vazgeçmişler. Bunda "cool" sözcüğünün "hip" teriminden "daha yaygın ve tarihsel olarak daha uzun ömürlü" olduğunu görmelerinin rolü var. Ama sonuç olarak, kitap bize birbirine yakın bu iki kavram üzerine derinlemesine düşünebilmek için olanak tanıyor.

"Beatnikler"e dönelim: Mary'nin içine sızdığı klan, belirli bir döneme ve onun suretlerine gömmüş yüzünü. Örneğin şef konumundaki Jack bir yerde kızlara şöyle seslenir: *"Siz piliçler her şeyi ıskalarsınız; Dylan'ın, hızlı Beat ekolünün asi bop şairlerinden en harbisi ve en sonuncusu olduğunu ıskalarsınız, ki bu ekol aslında bir ekol değil, Ginsberg ve Kerouac'ın, Burroughs ve Ferlinghetti'nin, ta Rimbaud-Verlaine ve Whitman'dan Blake'e ve o kadim çılgın geçmişin diğer asilerine, spontan bop prosodi ustalarına kadar izlenebilen bir çizgiye ait asal niteliğin doğrudan gizli mirasçısıdır; Dylan'la birlikte uzun, hüzünlü, geçici bir süre için Beat öldü ve radyo dahil her şey kötüye gitti."*

Mary dayanamaz atılır elbette: *"Ama Dylan yaşıyor"* der, *"bu bazen talihsiz bir durum olabiliyor, özellikle şarkı söylediğinde, ama yine de yaşıyor."* Neal cevap verir: *"Hayır, Dylan öldü." "Ne zaman öldü peki?" "29 Temmuz 1966'da öldü"* der Neal: *"Bu partiyi onun ölümünün 29'uncu yılı anısına veriyoruz. Partiye katılabildiğine memnun olduk." Durumun kronik olduğu konusunda sıkı bir işaret!*

Tabii Jack'in Jack Kerouac'dan, Neal'in de Neal Cassady'den araklama takma isimler olduğunu anlamak zor değil. Önce bu kapalı devre duruma isyan eden Mary, Jack'den hoşlandığı için uyaroğluyu oynar. Aslında Mary bu "hip" olma durumunun pek de sağlıklı bir şey olmadığının farkındadır. *"Bu bir üç maymun durumu, öyle mi? Kötülükleri görme. Kötülükleri duyma."* Neal ise bu bakışın sağlıksız olduğunu düşünmez bile: *"Evet, öyle! Çevremizde kötü şeyler var. Biz onlara kötü demiyoruz. Hip değil, cool değil ya da yanlış diyoruz. Hip olmayan şeylerden kurtulmaya çalışıyoruz."*

Hip olmayan şeylerden kurtulmaya çalışırken neler kaybediliyordu? Bu soru açık açık sorulmuyor ve cevaplanmıyor. Toby Litt, romanında dersleri gizleyerek vermiş. Örneğin, klan üyeleri Neal'in evinden çıkarken, alt katta onun anne-babasının çaldığı müziği duymamak için kulaklarını elleriyle tıkar ve bir caz parçası mırılda-

"Deadkidsongs" çok daha direkt olarak faşizmle ilgili bir roman.

"Deadkidsongs"da şiddeti ve yetişkinlerin dünyasını dört genç karakterin yorumlarıyla sorguluyorsunuz. Bu kitap, İngiliz eleştirmenler tarafından şok edici ve çok cesur bir çalışma olarak nitelendirildi. "Deadkidsongs"da okuyucularınıza tam olarak neyi anlatmak istediniz?

Aslında hiçbir şey. Onların cevapları kendi içlerinde bulmalarını istedim.

Granta ödülünü kazanınca ve İngiltere'nin en iyi yirmi genç yazarından biri seçilince ne hissettiniz? Bu ödülü bekliyor muydunuz? Hayatınızda bir değişiklik oldu mu?

Beni gerçekten şaşırtan şey, hayatımda çok fazla bir farklılığın olmaması oldu. Telefonumun durmamacasına çalacağını sanıyordum. Sanırım bu yavaş bir süreç. Belki bir yerlerde ürkek bir yayıncı kitaplarımdan biriyle risk almaya karar verir, doğrusu öyle olursa iyi olur.

Günümüzün genç yazarlarından hangilerini beğeniyorsunuz?

"Ghostwritten" ve "Number 9 Dream"i yazan David Mitchell'ı çok beğeniyorum, bir de Lawrence Norfolk'u.

İnternet sitenizde, çağımızda iyi bir yazarın yazdığı on sayfanın günümüzdeki ressamların tüm kariyerleri boyunca üretebileceklerinden daha kalıcı olacağını söylemişsiniz. Bunu biraz daha açıklar mısınız? Sizce edebiyat modern resimle kıyaslanınca daha dürüst veya ilham verici mi?

Bunu dürüst ya da ilham verici olarak tanımlamazdım. Benim asıl tartıştığım şey, plastik sanatların çok sıklıkla tekrarlardan oluşması. Warhol bunu açıkça ortaya koydu. Damien Hirst –İngiliz modern sanatının en tanınmış isimlerinden biri– istediği kadar noktalardan oluşan resimler yapmaya devam etsin, sadece bir orijinal fikire ihtiyacı vardı. Ondan sonrası, sadece tek bir imal süresi. Yazar içinse böyle bir şeyin karşılığı yok. Yazar her cümlesiyle kendi çözümlerini bulmak zorunda. Bazı plastik sanatçıları tek bir fikirle yıllarca idare edebilirler, ama hiçbir yazar bunu yapamaz.

Havel, az sayıdaki politik kahramanlarımdan biri. Bir kez olsun, bir halk, dürüst insanlar tarafından yönetildiğini hissediyordu. Sonra muhasebeciler başa geçti.

Her gün mü, yoksa aralıklarla mı yazıyorsunuz? Disiplinli bir yazar mısınız?

Her gün yazmaya çalışıyorum, ama belli bir programım filan yok. Hiçbir şey yazmamaktansa bir şeyler yazmak daha iyi, ama kendime bin kelime değil de 999 yazdım diye kızmaktan da alamıyorum.

Biraz da son çalışmanız "Finding Yourself"den bahsedebilir misiniz? O kitapta da kendinize bir anlatıcı olarak bir kadını seçtiniz ve bu sefer eleştirmenler kitabınız için Virginia Woolf ve Big Brother'ın (İngiltere'deki BBG dizisi) buluşması tanımlamasını kullandılar. Siz buna katılıyor musunuz?

Virginia Woolf ve Big Brother (Büyük Birader) benzetmesini aslında ben kendim buldum, ki sanırım bu da eleştirmenlerin işini kolaylaştırdı. Bugünlerde bir romanı tek bir cümleyle tanıtabilmek çok önemli. Ama bu iki unsur (Virginia Woolf ve Big Brother) gerçekten önemli iki malzemeydiler benim için. Ama yazarken eğlenmek daha da önemliydi.

Son sorum Irak savaşı hakkındaki düşünceleriniz olacak...

Bunun hakkında çok basit bir şey söyleyeceğim: Amerika'nın uluslararası hukuka zarar verme yöntemine çok kızıyorum. George Bush'un kurumları horgören bu tavrının ileriki yıllarda felaket sonuçları olacağını düşünüyorum ve birçok yönden bunu Irak'ta olanlardan bile daha zarar verici buluyorum.

Söyleşi: ***Yaprak Z. Gökçöl - Arzu Taşçıoğlu***

---

nırlar. Bir nevi hip barikat! Kime karşı hem de! Çalan parça Jimi Hendrix'den "All Along The Watchtower"dır. İlâhları Bob Dylan'ın şarkısı!

Klanın etkinliklerine katılan Mary, Jack ve Neal'in çıkaracağı dergiye abone olmak isteyenlerin adlarını yazmaları için defterini ödünç verir. Ama listeyi defterden yırtıp vermek istemez. Fotokopi çekecektir. Hemen itiraz gelir: Fotokopi hip değildir! Neyin hip olup olmadığı konusuna saldırır Mary: *"Ama hip olmayan parayı harcıyorsunuz! Hip olmayan ayakkabılar giyiyorsunuz! Dişlerinizi hip olmayan şeylerle fırçalayıp saçlarınızı hip olmayan şeylerle yıkıyorsunuz!"*

Maggie hemen itiraz eder ve bu tavırlarının nedenlerini açıklar: *"Bir dakika, eğer becerebilseydik, yüzde yüz saf olurduk. Saf olmaya çalışıyoruz. Saf ürünler kullanmaya çalışıyoruz. Ama bu bizim için bir oyun değil. Bu her şey. Bu bizim tek şansımız. Biz bir yerlere gelmedik, sadece belirli bir yöne doğru ilerlemeye çalışıyoruz. Biz kendi yolumuzu izliyoruz."*

Jack yaptıklarını önemser. Pek önemser. Alt tarafı bir fanzin çıkaracaklardır aslında: *"Bu, Bedford'un uzun zamandır beklediği şey. Her şey olmak üzere, patlamak üzere. Ben bu hatta bağlandım. Bu olacak ve bunu biz yapacağız. Çoşkulu, neşeli ve hayat dolu olacağız. Her şey değişecek, göreceksin. Tüm bu ölü kasaba uyanacak. Ölüler ayaklanacak. Haleluya. Devrim ve Rönesans başlamak üzere. Evet! Ve senle ben, Neal, bunu başlatacağız."*

Mary biraz Jack uğruna, biraz da keyfini çıkarmak adına bu "hipleşmeye" kendini bırakır: *"Biz bir çeteydik, tamamen bize ait bir tarzı olan, acayip cool ve garip görünüşlü, gerçek bir çete. Biliyordum ki, zaten bizden biri olmasaydım, olmak isterdim."*

Ama hip olmak öyle kolay bir şey mi? Her şeyin 1966 öncesine dönmesi gerek. Mary odasına bakınca nasıl hiç hip olmadığını anlar: *"Gardrobun üstünde, 1966'da henüz doğmamış film yıldızlarının fotoğrafları vardı. Müzik setim 80'lerin ortasında alınmıştı. (Onu bir Culture Club kasetiyle vaftiz etmiştim.) Yatak (1987), Habitat'ın zirvede olduğunu düşündüğüm sıralarda oradan alınmıştı. Halılar (yaklaşık 1979), perdeler (1994), perdeyle takım abajur (1994); bunların hiçbiri kabul edilecek kadar eski değildi. Komodinin (1984 tarzı) üstünde yarı boş kutu diyet kola (dünden) vardı."*

Evet, bunları tavanarasından indireceği, o güne kadar annesinin "istifçiliğinden" şikayet etmek için vesile olarak kullandığı ıvır zıvırla değiştirmenin zamanı gelmiştir. Ama bu arada Neal de bir itirafta bulunur: *"Ben mükemmel değilim. Her zaman hip değilim. Ben, ben disko müzik severim."* Ve oturup, tahmin edin, evet, Abba dinlerler birlikte... İki taraf da adım atmıştır. Zeminlerin sağlam olmadığının ipuçları.

İlerleyen sayfalarda, Mary'le birlikte bu hip klanının zayıf noktalarını keşfetmeye devam ederiz. En büyük keşif elbette Jack'in gizlice atari salonuna giderek usta bir edayla "Sega Virtua Formula 1995" oyununu oynamasıdır. Mary yüzlemez, ama sevinir buna: *"Onu Neal ya da Maggie'nin tanıdığından daha iyi tanıyordum; Jack'in kendi disko müziğini, kendi Abba'sını, kendi utanç verici hip olmayan sırrını keşfetmiştim."*

Aslında iyi niyetle yaklaşırsak, bu hipleşme gereksinimi bir nefes alma çabasıdır. Neal bunu şöyle anlatır: *"Sıkıştık buraya, kuşatıldık. Bu yüzden yollarımızda bir coşku yok. İngiltere'nin Whitman'ı yok, asla olamadı. Burada kahrolası ivme yok. Yeterince hızlı ve çılgınca gitmeye başlar başlamaz yavaşlayıp durmak, yavaşça geriye dönmek ve tekrar hızlanmak zorunda kalıyorsun. Sıkıştık buraya. Ama ben çıkmak istiyorum!"*

Romanın bundan sonrasını anlatmayayım isterseniz. Mary'nin Jack ve Neal'le birlikte bir sahil kasabasında başından geçenleri, Neal'in ortadan yokoluşunu, yıllar sonra Amerika'da "Yolda" romanının ayak izlerini nasıl takip ettiklerini söylememiş olayım. Ama emin olun, bundan sonrasında da romanın düşünsel ekseni hep hip ile hip olmayan arasındaki gizli kavgada saklı.

Hip olmak ne? Bir kendini gerçekleştiriş mi? Gerçeklerden kaçış mı? Bencilleşmenin doruğu mu? Belki de hepsi. Roman bunu açık açık tartışmıyor. Ama olayları üstüne kurduğu durum, terimi tartışmak için en elverişli zemin. Hip olmak saçmadır, en "anlamlı" halinde bile saplantılı bir olgudur. Toby Litt'in seçtiği hipleşme modelinin Beatniklere dayanması bu nedenle önemli. Şair, muhalif, özgürlükçü, 1960 hareketlerinin ana kaynaklarından. Dylan başta olmak üzere rock'un ana damarlarını besleyen bir ırmak... Çarpışacağımız düşman dostumuz!..

Toby Litt, hip kavramını işte bu güçlü akımla yüzleştiriyor. Hipleşmenin kaynağı ne olursa olsun, hip saçmadır. Yanlış anlamında bir saçma. Kendini gerçekleştirmek isterken yok olmak anlamında bir yanlış. Farklı olmak isterken yoksul olmak anlamına gelen bir şey! Kitabı bitirip kenara koyarken, kafamıza fazla taktığımız, diğer dünyaları görmemizi önleyen saplanmalarımızı, saplanıp kalmalarımızı sorguluyoruz. Yüzümüzü bastırdığımız yastık temiz de olsa, kafayı gömüp kalmak nefes almayı engeller. Gizli ölüm.

Gökhan Akçura

Babylon'da bu ay

3 Ocak, 23:00 **"Arabic Nite" feat. DJ Ali:** Paris'ten DJ Ali'yle Kuzey Afrika havaları, funk'lı bir rai, oryantal bir elektronika...
6 Ocak, 21:30 **Sabahat Akkiraz**
7 Ocak, 21:30 **DJ Erol Derviş & DJ Reuben de Lautour**
8 Ocak, 21:30 **Mehmet Güreli**
9 Ocak, 21:30 **Cem Karaca**
10 Ocak, 21:30 **Common Factor & Tiefschwarz**
13 Ocak, 21:30 **Beck's Big Band**
14 Ocak, 21:30 **Omegavibes & Göksel**
15 Ocak, 21:00 **Zip İstanbul Latin Party**
16-17 Ocak, 23:00 **The Insomniacs Tour feat. Arrested Development, The Spooks & Lifesavas:** Üç büyük hiphop grubu, aynı gece aynı sahnede... Lafı uzatmadan söyleyelim, özellikle Arrested Development'ın varlığıyla, 16-17 Ocak geceleri iki unutulmaz gece olacak. Arrested Development'ı 1992'lerden hatırlayanlar mutlaka olacaktır: Senenin en büyük müzik olayı onlar olmuştu, "Three Years, Five Months & Two Days In The Life Of..." hiphop alemine bomba gibi düşmüştü. 80'lerin sonunda Speech ve DJ Headliner tarafından kurulan grup, yeni üyelerin de katkısıyla, soul, blues ve funk'ı hiphop'a bulayarak, Afrikan kökleri de vurgulayan, politik damarı geniş, biraz da "kırsal", folky bir füzyon elde etmişti. 1994'teki "Zingalamaduni"yle durgunluğa girdi, ama 2002'de tekrar atağa kalktı ekip: "Heroes Of The Harvest" ve "Extended Revolution" isimli çalışmalar bu son dönemde geldi. Speech ve arkadaşları zımba gibi çalıp söyleyecekler yine... The Fugees'e özenip yola koyulan The Spooks ise, hiphop'a sağlam bir r&b aşısı zerketmeyi bildi, "Things I've Seen" gibi parçaları Türkiye'de de çok sevildi... Jumbo The Garbageman ve DJ Rev. Shines'dan oluşan Lifesavas ise, geleneksel bir hiphop'a ve gospel'e yaslanarak grubun adındaki gibi "hayat kurtarmaya", gangsta rap'in şiddet söylemlerinin ötesinde bir dünya kurmaya çalıştı...

20 Ocak, 21:30 **Vedat Sakman**
22 Ocak, 21:30 **DuOud** Paris'ten yükselen Mağribî nağmeleri. Burhan Öçal'la "Kırklareli İl Sınırı"nda çalışan Tunuslu DJ Smadj (Jean Pierre Smadja) ve onun ud öğretmeni Cezayirli Mehdi Haddab ud düellosunda. Zeminindeki elektronik break-beat'lerle yağ gibi akan ilk albümleri "Vahşi Serenad" modern Arap müziğinde bundan böyle standartları belirleyecek kadar iyi... Bu ayın kaçmazlarından.
23-24 Ocak, 23:00 **Burhan Öçal & Trakya All Stars**
27 Ocak, 21:30 **Hadass Pal-Yarden –"Yahudice"**
28-29 Ocak, 21:30 **Jimmy Scott:** Bir efsane. Billie Holiday'ın "en sevdiğim şarkıcı" diye parmakla gösterdiği adam. Madonna'nın "beni ağlatan tek şarkıcı" dediği kişi. Lou Reed'in "Magic and Loss" albümündeki ince sesli geri-vokal. Bu ses çocukken geçirdiği bir hastalıktan kalma: O günden beri bu çocuk sesi var Jimmy Scott'ta –lâkabı da bu yüzden "Little". Judy Garland'ın "Over The Rainbow"undan ilham alıp şarkıcılığa soyunan Scott, ilk 1950'de sahneye çıktı. İyi bir balad yorumcusu, coşkulu r&b'lerin aranan vokaliydi. "Everybody's Somebody's Fool"la, "When Did You Leave Heaven"la 50'leri salladı, 60'lara Ray Charles'la yaptığı "Falling In Love Is Wonderful"la girdi. 80'lerde müziğe ara verdi, 90'da şahane bir "comeback" yaptı. Dönüşü –Johnny Cash gibi, Lili Boniche gibi, Terry Callier gibi– muhteşem oldu. 78 yaşındaki caz tarihi, –kulaklarımıza inanamıyoruz– İstanbul'da söyleyecek...
30 Ocak, 23:00 **Nil Karaibrahimgil**
31 Ocak, 21:30 **Captain Comatose** Can Oral (Khan) ve Snax'den oluşan neşeli ve azgın elektronik ekip, artık Berlin-New York seferini İstanbul aktarmalı yapıyor.

Roxy'de bu ay

7 Ocak, 22:00 **70'lerde, 80'lerde Türkler**
14 Ocak, 22:00 **Wibutee:** 1996'da çıkardıkları "Newborn Thing"le dünya çapında şöhreti yakalayan, Norveç nu-jazz sahnesinin en kıdemli gruplarından biri haline gelen Wibutee, iki sene aradan sonra yeniden İstanbul'da. O zaman trip-hop'a daha yakınlardı, şimdi ambient'ta, elektronikada daha deneysel mecralara açıklar...

15 Ocak, 20:00 **"22 / (3+4) re-member levitation":** Video ve ses enstalasyonları, fotoğraflar, hareket etmek için bekleyen objeler, heykeller, resimler, müzik, dans ve performans... Serdar Yılmaz, Alper Akçay ve Burak Gümeriç'in girişimleriyle organize edilen bu disiplinlerarası gösteride, sanata sadece bakmakla yetinmeyeceğiz, aynı zamanda bizzat sanat ve fikir üreteceğiz...
21 Ocak, 22:00 **Hiphop - R&B - Soul**
22 Ocak, 22:00 **Tamburada:** İki senelik grup, elektronikayla cazı harmanlamaya, İstanbul sahnesine ferahlık ve dinamizm kazandırmaya çalışacak...
29 Ocak, 21:00 **Ethem Özgüven Filmleri:** 1994'ten bu yana pek çok kısa filme imza atan ve çok sayıda ödül kazanan, video filmi alanında hocalık yapan Özgüven, video belgeselleriyle, dans videolarıyla, deneysel kısa filmleriyle Roxy'de...
31 Ocak, 22:00 **Camouflage:** Depeche Mode, Human League, Alphaville gibilerinin ardından gelen, synth seslerine gönül bağlayan Camouflage'ın İstanbul ziyareti, new wave sevenleri hop oturtup hop kaldıracak. 1987'de Almanya'yı ayağa kaldıran "The Great Commandment"ın ardından, "Love Is A Shield", "Suspicious Love" gibi parçalarıyla Türkiye'de de hayli sevildi Camouflage. Oliver Kreyssig, Heike Meile ve Marcus Meyn, son albümleri "Sensor"ın ardından yeniden yollarda...

All Night Long

Tek bir parti değil, İstanbul'u havaya kaldıracak bir serinin ilk ayağı: "All Retro" gecesinin ardından, All Asian, All Fusion, All Eclectic, All Groove, All Rock da gelecek. Ortaköy Hayal Kahvesi'nde düzenlenecek "All Night Long" dizisinin mahiyeti daha ilk konserden belli oluyor: "All Retro" bizi 70'lere, 80'lere değil, 90'lara götürüyor. Konuklar sağlam: C&C Music Factory'den Barbara Tucker, KLF'den Wanda Dee, Snap'ten Turbo B... Sweatfest Tour kapsamında İstanbul'u ziyaret edecek olan dans/disko dünyasının bu üç büyük ismi, mazilerinden belli ki enerjik bir gecenin anahtarına sahipler. Gelecek ayki "All Night Long"u şimdiden iple çekiyoruz. 17 Ocak gecesi Ortaköy Hayal Kahvesi'nde startı alacağız...

Ciwan Haco İstanbul'da

Ne adaklar adadık, işte nihayet oluyor: Ciwan Haco 18 Ocak pazar günü saat 15:00'te Abdi İpekçi Spor Salonu'nda çalıp söyleyecek, salondaki herkes ona eşlik edecek. Biletler satışa çıktı.

[televizyon]

Kırkbeşlik

Murat Meriç ve Alper Fidaner'in hazırlayıp sunduğu Kırkbeşlik programı tatilini bitirdi, yayınına tekrar başlıyor. Eski defterleri maharetle karıştıran, TRT'nin arşiv görüntülerini hakkıyla değerlendiren –hatta ah biraz daha vakitleri olsa dedirten–, uzun süredir ortalarda görmediğimiz isimleri bulup ekranlara çıkaran

program, 5 Ocak'tan itibaren yine TRT2'de, cumartesileri 14:10'da, tekrarıysa pazartesi ve salı geceleri 00:25'te izlenebilir. Bu ayın yayın akışı şimdiden belli: Birinci bölümde "Vak The Rock"tan "Deli Deli"ye, "Neye Niyet Neye Kısmet"ten "Ali Desidero"ya Mazhar Fuat Özkan; ikinci bölümde Erkin Koray Krallar'dan Erkut Taçkın'a, Bunalım'dan 21. Peron'a "Türkiye'de rock"; üçüncü bölümde "Hair"den "Kaldırım Serçesi"ne, "Keşanlı Ali Destanı"na Gülriz Sururi - Engin Cezzar müzikalleri var; dördüncü bölümse Barış Manço'ya ayrılmış...

[ajanda]

Kapitalizme karşı kılavuz

Metis Yayınları 2004'e bir ajandayla giriyor: "Anti-kapitalist Hareket İçin Kılavuzlar" başlıklı dizinin hediyesi olan bu ajanda, her ajanda gibi, bir takvim niteliğinde; notlarımızı alacağımız, randevularımızı yazacağımız haneleri, son sayfalarında telefon rehberi, acil ve önemli telefonlar, telefon kodları vs. var. Ama ayrıca, yine son sayfalarda, sosyal hareketlerin ve forumların internet adresleri de konulmuş. Her takvim/ajanda gibi, tarihte o gün neler olduğu da yazılı: Ama bu tarih, Seattle'dan bu yana ivme kazanan "aşağıdan küreselleşme" hareketi için önem taşıyan günleri hatırlatıyor bize. Yazarlardan, eylemcilerden mottolarla, feyz alınacak sözlerle süslenen sayfaların aralarında, ayrıca, anti-kapitalist hareketin –çeşitli siyasetlerin, örgütlerin ortak bir görüş birliğine vararak– mesele edindiği temel kavramları açıklayan, abc niteliğinde, kısa, fakat faydalı pasajlar da mevcut. Bazı konu başlıkları şöyle mesela: Neoliberalizm, iklim ve çevre, Afrika'da yoksulluk ve AIDS, kadınlar, çocuklar, çatışmalar ve göçler, ırkçılık, silahlanma, Filistin, Irak işgali, Zapatistalar, borçlar... Ajanda, kişisel olarak kullanılan, bireysel hayatı düzenleyen bir şey, ama kişinin, bireyin mutluluğu, huzuru da aslında sosyal ortama bağlı. Madem parça bütünü, bütün de parçayı etkiliyor, ve madem bunu Seattle'dan bu yana daha iyi anlıyoruz, 2004'ün de bu yolda, bu bilinçle yaşanması hepimiz için daha iyi olacak. 1 Ocak gününe hemen yazalım: Başka bir dünya mümkün!

[gazete]

Öteki İstanbul

Yerel seçimler yaklaştıkça, iyice dillere pelesenk olacak: İstanbul, Türkiye'nin aynası... Objektifini İstanbul'a yönelten bir gazete de, haliyle, büyük ölçüde Türkiye'nin gündemini tutmuş olacak. Ama tabii objektifin niteliği, şehrin hangi yanına tutulduğu, marifeti de önemli. Öteki İstanbul, adından da belli olduğu gibi, "asıl İstanbul"a açıyor sayfalarını. Okul çocuklarından fabrika işçilerine, esnaftan ev kadınlarına, İstanbulluların arasına karışıyorlar, trafik sorunlarına, arazi oluşumlarına ve rant kavgalarına, kentteki yerleşim bölgelerinin sosyal yapılanmasına, hastanelerden karakollara, sanat gündeminden eylemlere, şehrin altını üstüne getiriyorlar. Gazete sadece İstanbul'la ilgili de değil: İnsan hakları ihlallerinden hükümetin işleyişine, memleket meselelerine de değiniyorlar, dünya sayfalarıysa yüksek tirajlı gazetelerin dünya sayfalarını hiç mi hiç aratmıyor. Haftada bir yayınlanan Öteki İstanbul'un her sayısında bir de uzun söyleşi yayınlanıyor (ilk dört sayının konukları Nihat Genç, Faik Bulut, Suat Parlar ve Ahmet Ümit). Köşe yazılarıyla, tematik sayfalarıyla dört başı mağmur bir gazete elimizde tuttuğumuz. En önemlisi, iyi gazetecilik yapıyorlar. Öteki İstanbul, koca şehrin bir boşluğunu dolduruyor: Bayinizden ısrarla isteyiniz...

[kayıntı]

Nefle

Asmalımescit'i güzelleştiren mekânlardan biri daha: Bir yemekevi, buluşma yeri... Mönüye şöyle bir bakalım: Lahma la varka (kağıt kebabı), mihşe (lahana sarma), krus (içli köfte), yufkalı köfte, hamsi kuşu, humus, bigannuç (patlıcan salatası), narekşili havuç salatası, çılbır, biberli ekmek... Bazılarını bizzat denedik, bir daha karnımız acıksın diye dakika saymaya

başladık. Künefesi ayrı güzel, malzemeleri ta Antakya'dan geliyor. Yeni açıldığı için şimdilik her şeyi temiz, yerli yerinde gözüken Nefle, her uğrayışınızla değişecek, bizzat sizin varlığınızla hüviyet kazanacaktır –buna gayet müsait. Babylon sokağından aşağı yürüyünce sola, Lülecihendek Sokağı'na sapıyorsunuz, hemen sol kolda, 138 numarada...

Kapris dö Pera

Duman'ın fotoğraf çekimleri komşumuzda gerçekleştirildi: Roll bürosunun alt katları, kendini giderek geliştiren, güzelleştiren bir kafe-restoran oldu. Mönülerini eline alan önce bir irkiliyor: Ordövr tabaklarından mantarlı krutlara, levanten usûlü tereyağlı bonfileden domates ve füme balıklı farfalleye, Madam Krepen salatasından Noir Désir'e (çikolatalı, ballı bir pasta), insan her şeyi merak ediyor. Kakuleli Suriye kahvesi, akağaç aromalı alonje, frambuaz aromalı Seylan çayı, ananaslı diyabolo, kuşburnu reçelli Kanlıca yoğurdu, menekşe aromalı fiz derken, 200'leri aşan içecek reyonu da iştah kabartıyor. Tabii akıllara hemen cüzdanlar geliyor: Merak etmeyin, bir öğrenci grubu, bazı şeylerden hafif kısarak burada güzel vakitler geçirebilir. Mesela kahveler, 2-3 milyon, tatlılar 4, makamalar 5 milyon civarı. En pahalı yemek "fondue bourguignonne": Masaya getirilen bir düzenekle kendiniz pişirdiğiniz bu et yemeği 18 milyon lira, ama o da iki kişilik, merasimi de hayli sürüyor. Çok çok daha pahalı yerlerde benzer yemekler zaten ancak bu kadar lezzetli oluyor. Daha ziyade Fransız şansonlarına meyilliler. Romantik yemekler, sakin muhabbetler için birebir Kapris dö Pera. Dumancı arkadaşlardan da farkettiğiniz gibi, koltukları çok rahat. 24:00'e kadar açık. Adres için Roll künyesine bakınız, telefonları 292 07 47...

[sergi]

New York'un Mavi Duvarları

Çağdaş sanatımızın, resim alemimizin yaşayan en büyük ustalarından Burhan Doğançay, hayatının önemli bir bölümünü New York'ta geçirdi. Doğançay'ın önemli temalarından biri de duvarlar; duvar çalışmaları için dünyanın dört bir yanını dolaşıyor. Şimdi İstanbul'a, ikinci memleketi New York'un duvarlarını, New York kent metrosunda geçici bir düzenleme oluşturan mavi duvarları taşıyor. Sergi, 11 Eylül öncesi ve sonrasında duvarlara yazılan sloganların üzeri örtülmeden yakalanması açısından da bir belgesel niteliğinde. Doğançay'ın "New York'un Mavi Duvarları"

başlıklı sergisi, 30 Ocak'a kadar İş Sanat Kibele Galerisi'nde –pazar ve pazartesi hariç her gün 10:00-19:00 arasında– görülebilir. *(İş Kuleler, 4. Levent, İstanbul)*

özel gitar dersleri
PENA STİLİ
20 YILLIK DENEYİMLİ HOCADAN

Rock, Blues, Country, Jazz, Heavy Metal, Pop... severler için geniş kapsamlı eğitim.

DERS MÜFREDATI
- Nota eğitimi ve solfej.
- Senkron ve kondisyon çalışmaları.
- Ustalardan örnek parçalar ve sololar.
- Harmony eğitimi.
- Harmonik ve melodik analiz.
- Akor-gam ilişkileri.
- İmprovisation tekniği.
- Aranjman tekniği.

Konularıyla ilgili yüzlerce metod
Ayrıca sıfırdan başlayanlara
özel eğitim ve pratik çalışmalar.

Not:Özel antlaşmayla evlere gidilebilir.

İZİ Eli 'Nautilus'
TEL: (0212) 241 62 61, 231 45 21 **CEP:** 0536 297 62 26
Geniş bilgi için: www.geocities.com/izieli

Günün biri bir cimri
Bıkmış tatlı canından
Hep yalamış reçeli
Kavanozun camından
→

İnsanın yaptığı bütün sınıflandırmalar keyfi, sübjektif ve yanlıştır. Ancak sıradan bir akıl yürütme bile gösterir ki, bu sınıflandırmalar yararlı, zorunlu ve her şeyden önce kaçınılmazdır.
EGON FRIEDELL

Betty Ween'in albümü "In Betty Ween" çıktı. Şimdilik sadece ideefixe.com'da, yakında tüm müzik marketlerde... (Gülüş Gülcügil ve arkadaşlarını yürekten tebrik ederiz)

Soktum, kustu / Çektim, küstü (Kahve cezvesi)

Kopsa ya içimdeki çöllerden / o belalı fırtına. / Nerdeee! **CEVAT ÇAPAN**

KYLIE MINOGUE
Body Language
(EMI)

Bu yazının yazıldığı gün gazetelerde bir haber vardı. Bizdeki "Popstar"ın İngiltere'deki benzerindeki jürinin Ercan Saatçisi diyebileceğimiz prodüktör Pete Waterman, 90 kiloluk popstar adayı genç kızın halktan aldığı oylar sonucu birinci seçilmesinin ardından sinirlenerek stüdyoyu terketmiş. Pete Waterman'ı, Stock/Aitken/Waterman üçlüsünden hatırlayanlar için sürpriz bir gelişme sayılmaz elbette. 80'lerin ikinci yarısında Jason Donovan'dan Rick Astley'e uzanan bir kâbuslar zincirinin baş mimarlarındandı kendileri... Onlarca "one wonder hit"lik şarkıcının yanında yakaladıkları en büyük balık ise Kylie Minogue olmuştu. Ama Kylie de, bu üçlünün çemberinden geçen her insan evladı gibi bir süre sonra ipleri kendi eline almaya yeltenince, kendini uzun süren bir düşüşün içinde buluvermişti. Bu dönemde birlikte çalıştığı Nick Cave ve Manic Street Preachers gibi isimlerin desteğine karşın yakaladığı tirajlar yerlerde süründü. Peki, nasıl oldu da Kylie, aşağılanmakla geçen bir onyılın ardından bir anda herkesin gözbebeği olmayı başardı? Kylie'nin çöküş yıllarında bile her daim popüler olduğu bir kesim vardı ki, sonunda onu kurtaran da bu kitlenin kendisine yakıştırdığı imajı oldu, yani "gay ikonluğu"... Bilinen bir gerçek ki, internet üzerinde en çok para harcayan kesim "gay people"... Modanın müzikle kesiştiği noktada "gay culture" o kadar etkin ki, "gay"lerden önce dünyada eşcinsellik yoktu sanırsınız. Peki, gay ikonluğu ne menem bir iştir? Bize kalırsa, Kylie Minogue olmak gibi bir şey işte... Şişman olmayan, çirkin olmayan, doğanın insan vücudunda yarattığı bütün fazlalıklardan arınmış ve de hayatın içinde değil de, adeta sokaklardaki ilan tahtalarında yaşayan bir şey. Kylie'nin bütün kliplerinde de bu görüşü zihinlere dayatacak yeter derecede örnek mevcut, farkındaysanız... Müzikal anlamda da paralel trendler söz konusu: Derin olmayan, genişlemeyen, fazlalıklardan arınmış, karşılığını insanın içinde değil de, dans pistlerinde bulan bir tarz yani... "Body Language", Kylie'nin "Light Years" ve "Kylie" albümlerinden sonra çıkardığı 2000'li yıllardaki üçüncü albümü. Bize kalırsa da bu üçlünün en iyisi. Tabii bu albümde "Can't Get You Out My Head" gibi yıla damgasını vuracak bir şarkı bulamayacaksınız. Ama öyle bir hit yakalamak da on yılda bir nasip olur açıkçası. O da şansınız yaver giderse...
Atilla Aydoğdu

HALL & OATES
Do It For Love
(Sanctuary / Equinox)

80'ler mozaiğinin göz alıcı parçalarından biri Daryl Hall - John Oates ikilisi, kısaca Hall & Oates. Dönemin pop-rock iklimine ağırlığınca "soul" katmış, literatüre "Rock'n Soul" karmasını eklemiş bir eski zaman ikilisi. Grunge için Afghan Whigs neyse, kendi kuşağı için Hall & Oates da o. Tabii bütün bunlar 80'lerle sınırlı değil. İkiliyi bütün diyarlara ulaştıran "Maneater", "Out Of Touch", "Adult Education" gibi hitlerinin, "Big Bam Boom", "H2O" gibi albümlerinin öncesinde uzun bir geçmiş var. Muhtelif soul gruplarında piştikten sonra ilk albümlerini 1975'de çıkarıyorlar; neredeyse otuz yıldır uzunlu kısalı aralıklarla, bazen Daryl Hall'un solo plaklarıyla üzerine yenilerini ekliyorlar. "Do It For Love"la, yine araya girmiş altı yılın üstüne ikili "kök"lerine bir adım daha yaklaşıyor. Todd Rundgren veya ilk E-Street Band kadrosundan David Sancious gibi isimlerin de eşlik ettiği bir "bizde hâlâ iş var" denemesi.

Kalbi fazla yorgun ("Heartbreak Time"), ruhu fazla olgun ("Life's Too Short"), bazen lirikleri fazla baygın ("Forever For You") ama, "her şey aşk için" düsturuyla hayat bulmuş yeni şarkılar. Yine bütün muhtevası, kadifeden gitarlar, kendi halinde klavyeler, siyah-beyaz soul vokaller...
Hall & Oates ikilisinin bu fazla "yetişkin" sedasıyla artık yeni hayranlar edinmesi biraz zor. Esas "...Boom"u yaşadıkları 80'lerden sonra pırıltılarının azaldığını kendileri de biliyor, ama vaktiyle icra ettikleri "on the rocks" soul'unu tadanların göz ucuyla bile olsa "Do It For Love"a bakmadan geçmeyeceğini tahmin ediyorlar. Bakınca da bir-iki duble almadan... O noktada "Make You Stay", "Miss DJ" gibi albümün en çapkın şarkıları devreye giriyor ve Hall & Oates bir kere daha eski ahbaplarına göz kırpmayı başarıyor. Eh, bu da az şey sayılmaz. *Gökhan Pamuk*

LAMB
Between Darkness and Wonder
(Universal)

İşaret parmaklarımızı kimseye yöneltmek istemeyiz ama, 90'ların trip-hop fırtınasının o koca koca isimleri ya yok oldu ya da kendi kendilerinin vasat birer taklidi durumuna düştüler. Kendini yenileme oyununu ilk günkü çocuksulukla bıkmadan usanmadan oynayabilense sadece Lamb oldu. 1999 tarihli ikinci albümleri "Fear Of Fours" sonrası dağılma noktasına geldiği, Lamb'le ilgili az bilinen gerçeklerden biri. Dava dosyasında şiddetli geçimsizlik yazıyor: Teknoloji aşığı Andy Barlow'un ele avuca sığmayan drum&bass ve tekno oyunbazlığıyla melek sesli Louise Rhodes'un sükûnet ve naiflik özlemi arasındaki ten uyumsuzluğu. İşe bakın ki, Lamb'in bugün sahip olduğu en büyük öz kaynak da ikili arasındaki bu zıtlık. Üçüncü albümleri "What Sound"la taşları yerine oturtan ikili, Louise'in özünü sağladığı, Andy'nin sihirli değneğiyle bu özü daha ürpertici bir hale getirdiği müziklerini bu albümle bir adım öteye taşıyorlar. "What Sound"da frene basan ikilinin bu yavaş yolculuktan aldıkları sürüş zevki daha yüksek olacak ki, "Between Darkness and Wonder" grubun bugüne kadar yarattığı en sakin, melankolik ve albümün adından da aşikâr olduğu gibi, en karanlık albüm. Andy de Louise'e ayak uydurmuş, teknoloji yeteneğini prodüksiyonun berraklığına yöneltmiş ve hatta kendini gösterme platformu olan vokalsiz şarkı kontenjanını bir önceki albümün "Scratch Bass"inin tersi bir tavırla "Angelica" gibi bir piyano baladında kullanmış. Yaratım sürecine ilk defa konser müzisyenlerinin de katılması nedeniyle albüm, Lamb'in en etten kemikten albümü. Louise ise hiç olmadığı kadar içten; geçmişte pek inandırıcı olmayan kusursuz aşklar hususunda bizi ancak ilâhî sesi sayesinde kandırabilen Louise, bu sefer gerçek sevgilerden bahsediyor. Albümdeki ilk sözleri "Sadece ışık, bugüne kadar bilmezdim karanlığı / Ama karanlık, bu soğuk hiçlik her zaman yanımdaydı"; itiraflarına "Till The Clouds Clear"da "İşte, şeytanlar kafanın içinde feryat ediyor / Sen dışarıda tutmaya çalışsan da, sesleri gittikçe yükseliyor" diyerek devam ediyor. Albümün ismindeki arada kalma durumu da tam bu noktada, sevgiliyle birlikte her sorunun üstesinden gelme azminden sevgilinin kollarındayken bile yalnız hissetme durumuna geçiş sürecinde yatıyor. Böylesi çok daha güzel, zira "Hearts & Flowers"da yine Louise'in söylediği gibi, "aşk, en karanlık denizlerden daha derin".

Lamb, marjinalize olma pahasına bildiği yolda gitti ve tematik zenginlikle müzikal yalınlığı evlendirerek gönül köşkümüzde okyanus manzaralı bir odaya sahip oldu. Evet, bu albümle yer yerinden oynamayacak ama, "Between Darkness And Wonder" grubun "en iyi dördüncü albümü"... *Yiğit Atılgan*

52→

Belki eskir diyerek
Aynasına bakmazmış
Kışın giymez yün yelek
Atkı falan takmazmış →

Haydin cici beyim / Kapım açık buyrun / Üşüme sokakta / Sıcak benim koynum / Hiç kasılma beyim / Yaklaş hele şöyle / Keyif senin keyfin / Neymiş derdin söyle / Tanırım ben seni / Sorma nerden diye / Kalantor beyleri / Tanır sokak kızı / Süründüm omzuna / Daha dün sokakta / Ama kim farkında / Burnun kaf dağında / Elinde bastonun / Bir afır bir tafra / Şu alçak dağları / Sanki sen yarattın / Umurunda mı dünya / Kolunda bir hanım / Ne de güzeldi tanrım / Kıskandım mı yoksa... / Haydin cici beyim / Kapım açık buyrun / Üşüme sokakta / Sıcak benim koynum // Hiç olacak şey mi / O güzel sevgilin / Çözdü palamarı / Çekti gitti birden / Ummadığın bir an / Olan oldu beyim / Terk etti sevdiğin / Zehir oldu yaşam / Aşk ağlatır böyle / Boş ver gel üzülme / Her damla gözyaşı / Yeni bir aşka gebe... *(Piaf'ın "Milord"unu Başar Sabuncu'nun sözleriyle Gülriz Sururi'den dinliyoruz)*

Yürüye yürüye yolumu açtım / Kendimi köprü yapıp üstümden geçtim / Soluğumdan oluştu havam / Kendi havamda uçtum **AZİZ NESİN**

NEIL YOUNG
Greendale
(WEA)

Neil Young ve Crazy Horse'dan alışıldığı kadar sert olmayan bir grunge albüm. Ancak bu sıradan güzellikte bir albüm, size baştan söyleyeyim. Crazy Horse sedasını sevmiyorsanız unutun, ama seviyorsanız, bırakın Neil Young size uzun bir hikaye anlatsın, ben bu satırlarda özetleyeyim ve de şarkılarından birer ikişer cümleyle söz edeyim.

Greendale ya da Yeşil Vadi, her ne kadar artık kimse İspanyolca konuşmasa da, 1800'lerde İspanyol göçmenler tarafından deniz kenarına kurulmuş pek çok benzeri gibi küçük hayalî bir kasabadır. Edith, Earl ve kızları Sun'dan oluşan Green ailesi, Double E Rancho adlı çiftliklerinde mutlu mesut yaşamaktadırlar. Daha önce Alaska üzerine yazdığı "Doğal Hayatı Koruma" adlı bir araştırması olan 18 yaşındaki genç kızımız Sun Green, son olarak "Medya Nasıl Kullanılır" adlı bir araştırma üzerinde çalışmaktadır. Earl çılgınca resimler üreten usta bir ressamdır, ama bu ustalığını hiçbir zaman ticarî başarıya dönüştürememiştir (Neil Young da bu konuda aynı fikirdedir) ve henüz tek resim satamamıştır. Edith son derece ailesine düşkün olmasının yanında hayat dolu bir insandır; dans etmeden yapamaz. Sun'ın aklının bir köşesinde performans sanatçısı olmak yatmakta, çiftlikte saman balyalarını tarlanın ortasına çeşitli şekillerde dizerek dev resimler (enstalasyonlar?) yapmaktadır.

Şarkılarımız Greendale adlı bu sakin görünüşlü kasabanın sakinleri hakkında olsa da, ağırlık Green ailesi fertlerindedir. Green sülalesinde Sun (Güneş) gibi ilginç adlı fertlere bolca rastlanmaktadır: Büyükannesinin adı Ciela (Gökyüzü), akrabalarından birininki Sea (Deniz), diğerininki Sky (Gök)... Bakın hele şu işe, sayın Neil Young bizim dilimizin "güzel" birkaç isminden "funny" (komik/hoş) isimler olarak söz ediyor! Neyse... Bu arada büyükbabayla tanışıyoruz: "Falling From Above"; sakin ve az ses vokalli; Poncho yok, ama yaygın sesler, geniş arpejler. Bizi neyin beklediğini hemen anlıyoruz. "Double E" ile hem çiftliği tanıyor, hem de Young tarzı, artık kanıksadığımız bir blues havasına giriyoruz; kara Les Paul derinden inliyor. Ancak Greendale göründüğü kadar sakin bir yer değildir, 1911 yılında inşa edilmiş olan tek hücreli hapishanesinde uzun yıllardır Şeytan yatmaktadır. Tabii bu durum Şeytan için bir engel teşkil etmemekte ve kendisi buraya dilediğince girip çıkmaktadır; ona duvarmış kapıymış vız gelmektedir. İskelede demirlemiş eski yelkenlinin kaptanı John Green arada bir iskeleye çıksa da, Grendale kasabasına adımını bile atmamaktadır. Kaptanımız Greendale'den "Şeytanın yaya kaldırımı" olarak söz etmektedir. "Devil's Sidewalk", adı gibi yürüyen tipik bir Young-blues, aile efradı vokalde (bu arada John Lennon'ın da adı geçiyor, ki geçmese de olurmuş)...

Bir gün kuzen Jed arabasına atlayıp Greendale'i terk etmeye karar verir. Ancak kısa sürede kentin sınırlarının dışında hiçbir şey olmadığını öğrenir. Bu sınır, Jed'in memur Carmichael tarafından durdurulduğu yerdir. "Ehliyet, ruhsat..." Aşırı hız, yanmayan stop lambaları, koltuğun altında bir silah, kokain dolu torpido gözü ve esrar dolu bir çanta... Jed, papazı bulduğunu anlayınca silahını ateşler ve memur Carmichael'ı öldürür. Kimse kendi halinde biri olarak tanınan Jed'in durumuna akıl sır erdiremez. Memur Carmichael da sevilen biridir ve herkes onun için çok üzülür. Sonuçta Jed hapishaneye, Şeytan'ın yanına tıkılır. Şeytan ona hiç de yabancı gelmez, sanki otoyolda giderken aynadan kırmızı ışık saçan birini görmüş gibidir. Olay internet üzerinde de yankı bulur, büyükbaba Jed'i savunan bir itiraz dilekçesi yazar. Bu arada "Leave the Driving" ile blues havası kulak okşuyor; aslında "Devil's Sidewalk"un devamı niteliğinde. "Carmichael" tam bir ara doldurma şarkısı, ama olsun, bu iki akor ağırlıklı dolgu gerekiyordu belki de...

Bu arada Şeytan'ın bir zamanlar, kılık değiştirerek kırmızı ceketi ve Panama şapkasıyla resim atölyesinde Earl Green'in bir resmine girdiğini öğreniriz. Daha sonra Earl bu resmi bayan Lenore'un galerisine götürür. Çok etkilenen Lenore resmin üzerine atlar, bundan sonra Earl'ün yapacağı tüm resimleri ister. Earl bu duruma şaşırmıştır; yoksa bu bir dönüm noktası mıdır? Bir motele gider ve dizüstü bilgisayarını açıp internete girer; resimlerini eBay sitesinde satma hayalleri kurar ve kendi hayatının bir muhasebesini yapar. "Bandit" ile bu düşünceler zincirinde tırmanıyoruz (bir de yine gereksizce Bob Dylan adı geçiyor, ama olsun).

Sun Green tarladadır; Technopolis'e inmek üzere alçalan bir uçak görür. O kadar alçalmıştır ki, uçağın pencerelerinden bakan insanları bile görebilmektedir. O insanların da onun tarlada saman balyalarını dizerek yaptığı dev eserine baktıklarını fark eder. Koskoca bir çemberdir bu, içinde üzeri çizilmiş bir WAR (savaş) yazısı vardır; yani Sun kısaca dev bir "SAVAŞA HAYIR" amblemi üretmiştir. Kendini çok mutlu hisseder ve onur duyar... Kalkıp Greendale hapishanesine kuzen Jed'i görmeye gidesi gelir, ama bir şeyler içini kemirmektedir. Yola koyulur... Kentte oturan büyükbabasıyla büyükannesi kahvaltıdadırlar. Bir anda ortalık tepelerinde çanak antenler, jeneratörler, kameralar ve ışıklar taşıyan karavanlarla dolar. Ev sarsılmaya başlar, tepelerinde bir helikopter dönmektedir. Medya mensupları gelmiştir ve büyükbabasıyla polis katili Jed ve ailenin duyguları hakkında konuşmak istemektedirler. Büyükbaba onlarla konuşmayı reddeder ve onları kovar, garaja inip büyükannenin şoförlüğünde Double E çiftliğine doğru kaçarlar. Bu arada medya "halkı bilgilendirme" amacıyla taklalarını atmaktadır. Medya tarafından çiftlikte kıstırılan büyükbaba, üzerindeki baskıya dayanamayarak Earl'ün av tüfeğiyle kendini vurur. "Grandpa's Interview", medyanın Rialiti Şov destekli haber bültenlerini ağır şekilde yerin dibine geçirmece (çok umurlarındadır ya);

sıradan bir şarkı bünyesinde bu kadar net film kareleri görmek ne keyif... Ama işin içine bir kez daha ölüm girer.

Sun Green çiftliğe yaklaşmaktadır, televizyoncuların karavanlarını görür; üç kanal gelmiştir, hepsinde de büyükbabanın burnuna dayanmış bir mikrofona konuşan yüzü ekrandadır. Akrabalar, eş dost büyükbabanın cansız bedenini son bir kez görmeye gelmişlerdir. Hazin bir cenaze töreni... Sabah olduğunda Sun gidip bavulunu toplar ve okula gider gibi evden çıkar, oysa okula gitmemektedir... "Bringin' Down Dinner" ile ağır bir harmonium hüznü, ama mühim şarkı... Gerisini akıl almaz "Sun Green" şarkısından dinlemenizi öneririm, sözün bitmeye yaklaştığı yerdeyiz. Sun Green kızımız büyük bir kişisel protesto eylemi başlatır. Megafonu eline alır ve "Hey Mr Clean, you're dirty now too" şiarıyla yeri göğü inletir; medyada bu kez o manşetlerdedir. İşe FBI karışır, odası aranır, kedisi öldürülür; ama Sun Green kızımız Earth (Dünya) Brown adlı adamla Alaska'ya kaçar ki, Earth de Şeytan tarafından zehirlenmiştir, birbirlerine sokulurlar. Çevreci bir söylemle sürüp giden enfes "Be The Rain" ve megafonlamalarıyla sona yaklaşıyoruz. Final, mukavvadan bir çiftlik dekoru önünde kamuflaj giysili insanlarla dolu bir tiyatro sahnesinde tamamlanır.

Neil Young tarafından yazılıp, eş dost akraba birlikte oynadıkları sosyal içerikli bir filmin müziği. Filmse günümüz Birleşik Devletleri'nin soyunduğu yeni misyonunu (ne demekse) eleştiren, çevreye duyarlı ve 500 dolarlık sualtı (evet, sualtı) kamerasıyla çekilmiş amatör bir çalışma. Aslında filmin, albümün görseli olduğu da söyleniyor. Bir "Journey To The Past" tadında belgesel veya "Rust Never Sleeps" gibi bir sahne olayı değil kesinlikle, bir trajedi, ama bulanık anlatımlı bir trajedi. Film şu ana kadar çok kötü eleştiriler almış durumda; neyse ki albüm ve yazarınız açısından bunların hiçbir önemi yok.

Evet, görünürde sıradan bir Neil Young & Crazy Horse albümü... Muhteşem bir ses, kaba saba distorte gitarlar, sağlam kalınlıkta bir bas gitar (Billy Talbot) ve tekdüze tabanca gibi bir davul (Ralph Molina); grunge işte. Ona yakışanlardan biri ve işini yine iyi yapıyor. Herhalde bu saatten sonra mucize beklemiyordunuz... Enfes illüstrasyonlarla dolu bir kartonet. Ancak "Greendale" albümünün ilk sürümlerinde, CD'ye ek olarak bir bonus DVD var ki, ne yapıp yapıp elde edin. Yazı boyunca özetlediğimiz hikâyeyi anlatırken, tek akustik gitarı ve armonikasıyla (bir şarkıda harmonium var) tek başına sahnede çalıyor Neil Young. İşte mucize de bu iki saatlik DVD; sırf bunun için bile "Greendale" sahibi olunabilir. *Gökalp Baykal*

Diyormuş ki "çok param
Vardır ama saklıdır
Bana tutumlu diyen
Yerden göğe haklıdır"
→

Önce seni görmezden gelirler.
Sonra alay ederler. Sonra seninle
savaşırlar. Sonra, kazanırsın.
MAHATMA GANDHI

Bize bir misafir geldi / Yeşil feraceli / Kırmızı entarili / Siyah düğmeli *(kardız)*

iyi ki gördük duyduk (aralık)

1. Mezzo'da Marc Ribot konulu "The Lost String" belgeseli **2.** Ertuğrul Özkök'ün 19 Aralık'ta Hürriyet'te çıkan "Ciwan Haco, Popstar'a katılsaydı" başlıklı yazısı (ibret-i âlem için) **3.** TV 5'te Renaud'nun ve dostlarının konuk edildiği Pascal Sevran'ın programı

DAFT PUNK
Daft Club
(EMI)

Gün geçtikçe bizim işimiz de zora biniyor. Ve aslında başka bir keyif alemine de sürükleniyoruz. Bu girizgâhın sebebi, yeni Daft Punk albümü. "Daft Club", tek bir albüm çalışması adı altında elimize ulaşan bir müzik/film projesi. Evet, biri alışık olduğumuz üzre ses frekanslarının kulağımıza duhul etmesi. Diğeri, ecnebilerin audio-visual dedikleri ve bizim de sessel-görsel dememizin bir sakıncası olmadığı bir DVD formatı. İlk cümleye bağlayacak olursak, şimdi bunların hangisi bu yazının konusu olmalı? Elbette müzik diyebilirsiniz, her ikisi de diyebilirsiniz. Bu proje her ikisinden de bahis açmak istiyor. Çünkü müzik ve film birbirlerini destekleyen değil, tamamlayan durumda. "Interstella 5555 –The 5tory of the 5ecret 5tar 5ystem" adı verilmiş olan söz konusu filmde, albümdeki her parçanın klibi bir organik bütün içerisinde yer alıyor. Bir proje. Atölye çalışması. Dolayısıyla albümü tanıtmak/yazmak için çıktığımız yolda filmden bahsetmesek olmayacak, bahsedersek de ucu-bucağı kestirilemez bir film yazısı çıkacak ve belki de müziği ezip geçecek, özne film olacak, ki bu çok mümkün. Tabii albümün bu tür bir görsele fazlaca yaslanmasının herhalde en büyük sebebi, albümdeki parçaların tekrar dolaşımda olması, remikslenen eski parçalara cila olması. Fakat burada bir yanlış anlaşılmaya da mahal vermeyelim: Her yeni parçasıyla pop, dans, eğlence ve tabii punk/funk dünyasını harmanlayıp, çekip çevirip dikiş yerini göstermeden bunları sunabilen bir eküri için remiks demek, mevcudu ikinci kez tedavüle çıkarmak demek değil.

Hikâye yaklaşık üç yıl önceye gidiyor: 2001'de çıkardıkları "Discovery" albümüyle birlikte bir "erişim kartı" verilir. Bu kartla insanlar internet üzerinden Daft Club sitesine girip albümün üzerinde oynayabileceklerdir. Daft Punk ikilisi Thomas Banglater ve Guy-Manuel de Homem-Christo, söz konusu albümün bittiğinden ama tamamlanmadığından, "Discovery"nin piyasaya verildiği anda bile bazı parçaların onlarca versiyonunun olduğundan bahsederler. Albümlerini işlenmeye, yani kamuya açarlar. Bu aslında bugün geldiğimiz noktada, internet üzerinden müzik paylaşımı, ortak müzik üretimi ve punk'ın DIY etiğiyle ilgili ciddi bağlantılar oluşturuyor. Müzik tarihini çekip çevirip yeniden kuran bu Fransız ikili, gayet dürüstçe kendilerini de bu potanın içine katıp tekrar kullanıma açıyor. Sanal dünyadaki "sahip" kavramını sorguluyor. Thomas Banglater ve Guy-Manuel de Homem-Christo'dan müteşekkil Fransız ikili Daft Punk, 1996'da çıkardıkları ilk albümleri "Homework"den beri iyi müzik yapıyorlar. Bu iyi müziklere gayet iyi klip yerleştiriyorlar. Bu absürd, komik, fırlama klipler, parçalarına cuk oturuyor. Spike Jonze, Michel Gondry, Roman Coppola'yla çalışmışlıkları var. Son albümle beraber düşünülen "Interstella 5555 –The 5tory of the 5ecret 5tar 5ystem" adlı filmse bir "Manga", yani Japon tarzı çizgi film. Ciddi bir sektör olan ve çeşitli dallara sahip Manga'nın kült mertebesine ulaşmış sanatçıları ve ürünleri var. Daft Punk'la çalışan şahsiyetse Leiji Matsumoto. 65 yaşındaki sanatçı ve Daft Punk, Paris-Tokyo arası kâh cismen kâh sanal dünya vasıtasıyla 28 aylık bir mesai neticesi projeyi tamamlamışlar. Filmin yapımcılığı, bizim de yakinen bildiğimiz "Şeker Kız Candy"nin de yapım şirketi olan Toei Animation.

"Daft Club"daki parçalar, ikinci albümleri "Discovery"nin ha gayret külliyen remiksi. Biri hariç, o da ilk albüm "Homework"den taşınma "Phoenix", ki bu parçanın "Daft Club"daki formu bir Basement Jaxx remiksi ve "kes-yapıştır" kalitesi.

İlk parça "Ouverture"ün intro'su, dolayısıyla albüm, projenin fikrine de atıf mahiyetinde internete bağlantı efektiyle açılıyor. "Discovery" albümünün sıkı parçalarından "Aerodynamic"in biri vocoder kullanımlı, disco ve funk-rock bezemeli, bir diğeri de hiphop havalardaki remiksiyle, bir başka parça "Harder, Better, Faster, Stronger"ın r&b ve 4/4 ritm strüktürde house yorumu olarak ikişer remiksi var. İki remiksi olan bir başka parça daha var, o da "Face To Face": İlk yorum (Cosmo Vitelli Remix) r&b'siyle, progresif house'uyla, elektro-pop'uyla eh dedirtse de, ikinci remiks feci halde sıkıcı bir acid-house (Demon Remix). Romanthony, "Discovery"de de "One More Time" adlı parçaya vokaliyle eşlik ediyordu, bu kez fişin elektrikten –kısmen– çekildiği bir vaziyette ("Romanthony's Unplugged") "Daft Club"a dahil oluyor. "Something About Us"ın ise "Interstella 5555"e aşk teması olması maksadıyla üstünden geçilmiş.

İkilinin –biri 1974, diğeri 1975 doğumlu– müziği, çocukluk ve ergenlik dönemlerine tekabül eden popüler müziklerinin izleriyle dolu. Kişisel house gelenekleri çerçevesinde artık alamet-i farikaları olan bir ses üzerinden yürüyorlar. Kendilerinin ve hepimizin çocukluk dönemine bir selam çakıyorlar. Her birimiz kendi çocukluğumuzu Daft Punk'ın müziklerinden, filmlerinden ne kadar çekip çıkarabiliriz, bilmiyorum, ya da ne kadarını çıkarabiliriz? Onların da daha çok kastettikleri, aslında deneyimlerin saflığına ulaşmak. Neyin iyi, neyin kötü veya ayıp olduğunu dikkate almadan, bilmeden dinlemek, seyretmek. Belki de o yüzden ses ve görüntünün birlikteliğine bu kadar önem veriyorlar. Bu çalışma tam anlamıyla bir müzikal animasyon. Bir müzikalin sadece müziğini dinlemek ne kadar sıkıcı olma riski taşıyorsa –veya tam tersi, müziksiz seyretmek–, "Daft Club" da bu riski barındırıyor. *Cem Sorguç*

COLDPLAY
Live 2003
(EMI)

Hiç seslerini yükseltmeden, ortalığı yıkıp geçmeden ve de kimsenin gözüne batmadan dünyanın en gözde ekiplerinden biri oluverdi Coldplay. Britanya'nın öz popunu yeniden cilaladığı 2000'lere paraşütle indiler, iki başarılı albümle birlikte "yeni bilmemkim" adaylarının en iyisi oldular, sonra da bu payeye hak kazandılar. Şimdi de dünya turnelerinden buket "Live 2003" isimli bir konser albümüyle bu seneyi kapatıyorlar. Hem tırmanışa devam, hem de biraz mola niyetine. "Live 2003" sadece bir konser albümü değil ayrıca. Bin tane açıdan kameraya alınmış sahne performansları ve gruba dair uzun bir belgeselle zenginleşen bir DVD seti. Canlı görüntülerine ölüp bitmeyenler için de bir seçenek var: Sadece dinlenebilen CD'si. Bizim elimizdeki de bu vasıfsızlardan; bir saatten aşkın süreye yayılmış tam 12 Coldplay şarkısıyla, DVD'dekilerden birkaç eksiğiyle.

Klip görüntülerinden anladığımız üzere sakin adımlarla sahneye çıkan, kalplerindekini rahatça çalıp söyleyebilen ekiplerden biri Coldplay. Sonra da efendice soyunma odasına dönüp kendi alemine dalanlardan. Ayaküstü uydurmuş olmayalım, sahne arkalarına şahit değiliz, ama her konser görüntüsünün bitiminde sanki böyle şeyler oluyormuş hissi yaratıyorlar. İçimize tuhaf bir esenlik veya buruk bir sükûnet yaymadan gitmiyorlar. "Live 2003" de aşağı yukarı bunların birikmiş hali gibi. Bir Coldplay konseri hakkında aklımızdan geçen ne varsa hepsine yakın: Kan deveranını hızlandıracak inişleri çıkışları yok, ama mükemmel icralarına laf söyletmiyorlar; bir süre sonra yine tabelalar karışıyor, ne zaman, hangi şarkıdan geçtiğimiz zihnimizden uçuveriyor, ama piyano ve gitarların ahenkle geçişi yine ayakta alkışlanıyor; ilk defa duyduğumuz "One I Love" ve "Moses"ın yeni şarkılar olduğunu bilmesek "daha evvel nerede dinlemiştik" diyesimiz geliyor, ama albümü bir döndürmeye başlayınca, sonunu getirmeden bırakmak olmuyor. Saat "Yellow", "Clocks" veya "God Put A Smile..."ı vurduğunda da, artık Tanrı'nın işi mi, yoksa kendilerinin mi, yüzümüze bir nur gelip yerleşiyor.

Bütün Coldplay maceramız için geçerli herhalde; bir araya gelince harika vakit geçirilen, ama vakit geçirmek için pek girişimde bulunmadığımız dostlarımız gibiler biraz. Elimiz kendiliğinden albümlerine gitmiyor; ama her nasılsa koordinatlarımız kesişince, gerisini getirmek hiç zor olmuyor. CD versiyonu itibariyle "Live 2003" de istisna değil. *Gökhan Pamuk*

Ne görürse vitrinde
"Sanki doydum" dermiş o
Bir gün tatlı canını
Yaşamadan vermiş o
İ. HAKKI SUNAT
("Yerli Malı Şiirleri"nden)

ÖZÜR: Geçen sayıda Gayd sayfasında Michael Franti & Spearhead'in son albümünün adı "Power To The Peaceful" olarak geçiyor. Halbuki bu sadece, albümün arka kapağındaki slogan. Albümün adı ise "Everyone Deserves Music".

Her düşünce için, kendi kendine bırakıldığında belki de güçten düşecek her aşk için, ona karşı duran ve ona layık olmayan fevkalade kuvvetli bir uyarıcı vardır: DÜNYANIN GERİ KALANI.
MARGUARITE YOURCENAR

Allahın verdiği gaza basılır *(kamyon yazısı)*

Kolay mı gerçeğe ermek
Dost bağından güller dermek
Orda kalsın değer vermek
Yeter ucuza satmasın
NESİMİ

MOJAVE 3
Spoon And Rafter
(4AD)

Mojave 3'den önce Slowdive vardı. 90'ların ilk yarısına üç büyük albüm sığdıran, yirmilerinin henüz başlarındaki beş gencin götürdüğü, konserleri hayranlarının bir araya gelip topluca ağlamaları olarak tarihe geçen, hülyalı, masalsı Slowdive.

Slowdive'ın son, Mojave 3'nin ilk albümlerinin çıkışı birkaç ay farkıyla aynı seneye rastlar. İki grubun da şarkıyazarı olan Neil Halstead, dağılmaya yüz tutmuş grubunun son üretim günlerinde tüm albümü neredeyse tamamen kendisi kotarıp Creation Records'a teslim etmişti. "Pygmalion", diğer iki Slowdive albümünden daha deneysel, Neil'ın shoegazer'lığa nokta koyduğu, kendi havaalanları için müziğini bestelediği, bugün baskısı tükenmiş olan bir ambient çalışması. Müzik basınınca kadri bilinmeyip iş de yapmayınca, hem Creation da Oasis'i pompalarken, gruba yol göründü ve Neil, Rachel Goswell, Ian McCutcheon ve Chapterhouse'tan Simon Rowe değişen müzikal eğilimlerini Mojave çölü imgesi üzerinde topladılar. Sekiz yıldır, dile kolay, hırgürsüz gidiyorlar ve bu dördüncü albümleri. Slowdive günlerinde olduğu gibi ses getirmiyorlar belki ama, bugün Neil İngiltere'de adı Nick Drake'in ardından anılan bir şarkıyazarı. Mojave 3'nin üç albümünü peş peşe dinletseler, aynı tarihte kaydedildiler deseler, yürekten inanır, aralarında fark görmezsiniz. Öylesine oturmuş bir çizgi.

"Spoon And Rafter", bu tutarlı rota üzerinde yeni bir istikamet sadece. Dün konser salonlarını ses duvarlarıyla gürültüye boğan gençler, bugün birer yetişkin olarak daha küçük mekânlarda, aynı kalbi kırık kitleye, daha country, daha folk, ama yine rüyaları mesken tutmuş şarkılar çalıyorlar. Eskiden Rachel ve Neil şarkı söyleme işini bölüşürlerdi, şimdi Rachel şarkıyı kendisi yazmadıkça (en son, bir önceki albümde "Bringin' Me Home"u komple o söyledi) sadece geri vokal yapıyor ve bas çalmakla yetiniyor. Neil'ın yumuşacık tenor sesi, melodiler kadar önem verdiği, herkesin çok şey bulacağı lirikleri, konteksi değişmemiş şarkı yapılarıyla "Spoon And Rafter" alıştığımız, sevdiğimiz Mojave 3. Neil, "Slowdive şarkıları da reverb'lerden, efektlerden arındırıldığında böyle sakin, basit, ılık melodilerdi" dese de, kimi Mojave 3 şarkıları ait görüldükleri alternatif country klanına yakışacak, Americana esintili şeyler. Mesela dokuz dakikalık "Bluebird Of Happiness" rahatlıkla bir Wilco veya Cowboy Junkies albümüne girebilir. Steel ve akustik gitar, davul ve bas üçlüsüne sık sık eklenen ufak piyano, moog ve theremin dokunuşları orkestrasyonları zaman zaman Mercury Rev'e yaklaştırmış. "Writing To St Peter", "She's All Up Above", "Too Many Mornings" 60'ların İngiliz folk'unu anıştıran, yürek burkan baladlar. "Tinkers Blues" ve "Battle Of The Broken Hearts"ta rustik ezgiler dikkat çekiyor; albümün kapağında da rustik bir hava var zaten. Mojave 3 benzeri sık görülen albümler yapmıyor, yılın albümü seçilmezler, ama hepsi yüreğinizde bir yer bulur. Koleksiyonunuza Neil'in geçen sene sessiz sedasız çıkardığı ve Rachel'in eli kulağındaki solo albümlerini de eklemelisiniz. *Görkem Daşkan*

THE BOOKS
The Lemon Of Pink
(Tomlab Records)

Bazı resimler, bazı filmler, bazı şiirler derin anlamlarla yüklü gibi gözükseler de, ilginizi çeken bu değildir; sizi vuran, ilk bakışta farkına vardığınız yepyeni bir estetik güzelliktir. Ne denildiği, bir şey deniliyor olmasından sonra gelir. Öyle albümlere rastlarsınız ki, önceden dinlediğiniz hiçbir şeye benzemezler, eskilerin üzerine ufak tefek tuğlalar koyarak ilerleyen modern müzik kavramında paradigma değişikliklerine yol açarlar. The Books, bu özellikteki 2002 tarihli ilk albümleri "Thought For Food"un ardından "The Lemon Of Pink"le tüyleri yine diken diken ediyor. The Books'un müziğini açıklamaya çalışmak nafile bir çaba, ama yine de deneyelim. Mesela "Tokyo"dan bahsedelim, dakik bir gitar ve keman döngüsü ve insan sesi örnekleriyle başlayan parça, bir Japon hostesin uçuş anonslarıyla devam edip kesilip yapıştırılmış yaylılarla bölük pörçük bir hal alıyor, sonra kendini tekrar toparlıyor, sonra tekrar parçalarına bölünüyor. The Books'un yaptığı özet olarak bu: Bilinen malzemeleri kullanıp yepyeni bir yemek yaratmak. Elektronik müziğin entelektüel yaratı oluşturma kapasitesine Four Tet, Boards Of Canada, Cornelius, The Avalanches gibi isimlerden alışığız. Yaylı enstrümanlar kendini alternatif olarak sınıflandıran müzikler için yabancı değil. Ama The Books bu kadar basit öğelerden yepyeni bir bütün yaratıyor, montaj aşamasındaki yetkinlikleri The Books'u benzersiz kılıyor.

İlk albüme nazaran daha bütünlüklü bir albüm "The Lemon Of Pink", fikirler arasındaki köprüler daha sağlam. Hesap-kitap harikaları The Books'un elinde şaşırtıcı doğallıkta geliyor kulaklarımıza, sample kullanmanın her şeyi birbirinin içine sokup karman çorman etmek mânasına gelmediğini bildiklerinden, su kadar berrak albümleri şarkı şarkı değil, melodi melodi değil, saniye saniye dinleniyor. Bazen bir anı geliyor aklımıza, bazen bir dostumuz canlanıyor gözümüzde, The Books'un müziği her şeyden önce hayal gücüne sesleniyor. Hangi tarihte kim tarafından çıkarıldığı bilinmeyen insan seslerinden duyduğumuz gizemli saptamalar beklenmeyen anlarda bilinçaltımıza sokuluyor, bir an için de olsa etrafımızı algılayışımız değişiyor. The Books'un yaratılarını müzik olarak nitelendirmeyenler elbette olacaktır. Tıpkı zamanında Warhol'un eserlerini resim, Godard'ın eserlerini film, Orhan Veli'nin eserlerini şiir olarak nitelendirmeyenler olduğu gibi. *Yiğit Atılgan*

KANAT

Kanat Kitap, yayın hayatına başlıyor: Deneme, eleştiri, psikanaliz,antropoloji, siyaset, şehircilik, tarih, mimarlık, felsefe. Ve edebiyat.

Bu logoyu, bundan böyle birçok önemli ve iyi kitabın üzerinde göreceksiniz.

Şiddet ve Kutsal
RENÉ GIRARD

Hınç (Ressentiment)
MAX SCHELER

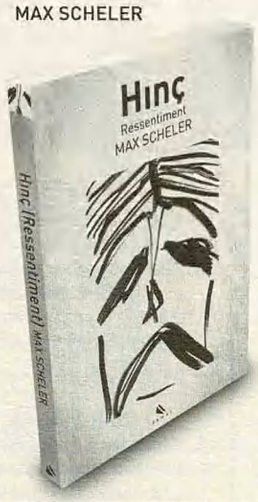

Avrupa Okumaları
CENGİZ AKTAR

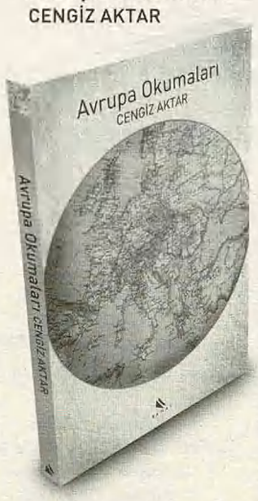

Mebusan Yokuşu, Akyol Sok. Even Apt. No: 55/3 Cihangir / İST. **Tel:**(0212) 252 42 80 **Faks:**(0212) 293 15 44, **E-Posta:**kanat@kanatkitap.com

KANAT KİTAP BİR PUSULA YAYINCILIK LİMİTED ŞİRKETİ KURULUŞUDUR

ONŞARKI

Aşık Mahzuni Şerif Amerikano İngilizano
Black Rebel Motorcycle Club US Government
Bruce Springsteen Worlds Apart
Eels Woman Driving, Man Sleeping
Ian Dury Sex and Drugs and Rock and Roll
Paulo Bragança Sorrow's Child
Jet Rollover DJ
Selda Nasırlı Eller
Susana Baca Les feuilles mortes
System Of A Down Science

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Ahmet Kaya Biraz da Sen Ağla
Aylin Aslım Gelgit
Barikat Hava Su Toprak ve Ateş
Beatles Let It Be... Naked
Ciwan Haco Na Na
Dizzee Rascal Boy In Da Corner
Duman Konser
Fairuz Derin Bulut Kundante
Flört Cemiyette Pişiyoruz
Joe Strummer & The Mescaleros Streetcore
Kid Loco Jesus Life For Children Under 12 inch
Manitoba Up In Flames
Mehmet Güreli Odamda Yolculuk
Miles Davis Doo-Bop
Red Snapper Reeled and Skinned
Souad Massi Deb
The Stooges Fun House
The Strokes Room On Fire
Warren Zevon The Wind
Wibutee Newborn Thing

KIŞ ŞARKILARI

A Hazy Shade Of Winter - **Simon & Garfunkel** • A Winter's Tale - **Genesis** • Abominable Snowman In The Market - **Jonathan Richman** • After The Snow - **Peter Hammill** • Aşağı mahallenin kışı mı geldi - **Abuzer Karakoç** • Bare Trees - **Fleetwood Mac** • Bir Kış Daha Olur - **Seyyal Taner** • Bir Kış Masalı - **Sezen Aksu** • Chanson pour les enfants l'hiver - **Les Freres Jacques** • C'est l'hiver - **Juliette Greco** • Dogs In Midwinter - **Jethro Tull** • Don't Eat The Yellow Snow - **Frank Zappa** • Fifteen Feet Of Pure White Snow - **Nick Cave & The Bad Seeds** • Hiver 81 - **Julien Clerc** • In The Bleak Mid-Winter - **Shawn Colvin** • January Friend - **The Goo Goo Dolls** • Snow - **JJ72** • Karlar Düşer - **Akrep Nalan** • Karlı Bir Kış Günü - **Muazzez Ersoy** • Kış Güneşi - **Tarkan** • Kış Neden Var? - **Turgut Berkes** • Kış Şarkısı - **Nil Karaibrahimgil** • Kış ve Hüzün - **Düş Sokağı Sakinleri** • Rain & Snow - **Pentangle** • Snowball - **Louis Armstrong** • Snowbound - **Donald Fagen** • The Hounds Of Winter - **Sting** • The Snow Is Falling - **Ray Charles** • The Throat Of Winter - **T.Rex** • The Winter Tree - **Renaissance** • Waking For Winter - **Gorky's Zygotic Mynci** • Walk Out To Winter - **Aztec Camera** • Winter - **Dusted** • Winter - **Rolling Stones** • Winter - **Tori Amos** • Winter In The Firelands - **Pere Ubu** • Winter Kills - **Yazoo** • Winter Lady - **Palace Songs** • Winter Solstice - **Tea Party** • Winter Song - **Chris Rea** • Winter Song - **Velvet Underground** • Winter Song - **Yoko Ono** • Winter's Song - **Cowboy Junkies** • Winterlude - **Bob Dylan** • Wintersong - **Dakota Suite** • Wintertime Love - **The Doors**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Dido** Life For Rent
2. **Will Young** Friday's Child
3. **Michael Jackson** Number Ones
4. **Black Eyed Peas** Elephunk
5. **R.E.M.** In Time –The Best Of 88-03
6. **Red Hot Chili Peppers** Greatest Hits
7. **Westlife** Turnaround
8. **Busted** A Present For Everyone
9. **Sugababes** Three
10. **Darkness** Permission To Land

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Michael Andrews feat. Gary Jules** Mad World
2. **Darkness** Christmas Time
3. **Ozzy & Kelly Osbourne** Changes
4. **Bo Selecta** Proper Crimbo
5. **Idols** Happy Xmas (War Is Over)
6. **Will Young** Leave Right Now
7. **Black Eyed Peas** Shut Up
8. **Atomic Kitten** Ladies Night
9. **Shane Richie** I'm Your Man
10. **Sugababes** Too Lost In You

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Alicia Keys** The Diary Of Alicia Keys
2. **Toby Keith** Shock'n Y'all
3. **"Now 14"** (Various Artists)
4. **OutKast** Speakerboxxx/The Love Below
5. **Josh Groban** Closer
6. **Hilary Duff** Metamorphosis
7. **Sheryl Crow** The Very Best Of Sheryl Crow
8. **Ruben Studdard** Soulful
9. **No Doubt** The Singles 1992-2003
10. **Rod Stewart** As Time Goes By...

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

ROOM RECORDINGS / Taksim
1. **Chicks On Speed** 99 Cents
2. **Rapture** Echoes
3. **Suicide** Half Alive
4. **Joy Division** Preston (28 February 1980)

KÖSTEBEK / Halep Pasajı
1. **Korn** Take A Look In The Mirror
2. **The Coral** Magic and Medicine
3. **Belle and Sebastian** Dear Catastrophe Waitress
4. **Lynyrd Skynyrd** Vicious Cycle

ARAF / Beyoğlu
1. **Rob Dougan** Instrumental
2. **Ben Harper** When She Believes
3. **Keziah Jones** Neptune
4. **Mehmet Atlı** Dengé Dilé Min

KARGA/ Kadıköy
1. **Carmel** Bad Day
2. **Einstürzende Neubaten** Blume
3. **Cowboy Junkies** Baby Please Don't Go
4. **Miles Davis** He Loved Him Madly

KARGA / Atlas
1. **Korn** Take A Look In The Mirror
2. **Travis** 12 Memories
3. **Rasmus** Dead Letters
4. **Kraftwerk** Tour de France

ZİHNİ / Akmar
1. **Korn** Take A Look In The Mirror
2. **A Perfect Circle** Thirteenth Step
3. **Travis** 12 Memories
4. **Dido** Life For Rent

DULCINEA / Beyoğlu
1. **Dzihan & Kamien** Homebas
2. **Norah Jones** Come Away With Me
3. **Sade** King Of Sorrow
4. **Suba** Tantos desajos

TRİP / Kadıköy
1. **Enon** Starcastic
2. **Primal Scream** Some Velvet Morning
3. **Caesars** Jerk It Out
4. **Four Tet** She Moves She

başlangıç 08'de

GASSION
CONTORSIONNISTE MONDAIN

b Baba Louis Alphonse Gassion, babası ve kızkardeşleri gibi küçük yaştan itibaren sirklerde cambazlık yaparak hayatını kazanan bir sokak cambazıydı.

c Anne Line Marsa, pek varlık gösterememiş bir sokak şarkıcısıydı. Bugün şarkılarının herhangi bir kaydına ulaşmak imkânsız. Dinleyenler, buğulu ve güzel bir sesi olduğunu söylüyor. Babası Auguste Maillard büyük bir sirkin sahibiymiş. Annesi Aicha ise Berberi asıllı bir ailenin kızı olarak Fas'ta dünyaya gelmiş. Asıl adı Emma Said ben Mohamed. Ancak, sirkinde çalıştığı Auguste'la evlendikten sonra adını Aicha olarak değiştirmiş.

d Edith'in çocukluk yılları, anneannesi ve dedesinin yanında geçiyor. Aicha, torununun biberonuna uyuması ve sık sık acıkmaması için şarap damlatırmış. Line Marsa, kızını annesine emanet edip dönemin ünlü şarkıcısı Fréhel gibi şansını denemek üzere İstanbul'a geliyor. Çocukluğu boyunca Edith'le pek bağı olmuyor.

e Edith beş yaşına geldiğinde babası, anneannesinin yanında son derece sağlıksız şartlarda büyüdüğünü fark ettiği kızını Bernay'da bir genelev işleten babaannesinin yanına yerleştiriyor. Gene efsaneye göre, Edith'in bu döneme kadar görmeyen gözleri evdeki kadınların Lisieux'de Sainte Therese'i ziyaret edip dua etmelerinin ardından açılıyor... Piaf, hayatı boyunca Sainte Therese ikonunu yanından ayırmamış.

f Sekiz yaşından itibaren Edith, babasının sokak gösterilerinde şarkı söyleyip para topluyor. 16 yaşına geldiğinde babasının yanından ayrılıyor, yukarıdaki resimde yan yana poz verdiği üvey kızkardeşi Simone Bertaut'yla Paris'in Montmartre ve Belleville gibi fakir ve bohem semtlerinde yaşamaya başlıyor. Bu dönemde, bir ayakkabı fabrikası dahil, çeşitli yerlerde çalıştıktan sonra sokak şarkıcılığını iş ediniyor. 20'sine geldiğinde, 1935'te, sokakta tanışıp beraber yaşamaya başladığı Louis Dupont'dan doğurduğu kızı, henüz iki yaşındayken menenjitten ölüyor.

→57

g Kızının ölümünün ardından Pigalle'de yaşamaya başlayan Edith'in kaderi, dönemin popüler kulüplerinden Gerny's'in sahibi Louis Leplée'nin sokakta şarkı söylerken kendisini keşfetmesiyle bir anda değişiyor. Leplée, müşterileri arasında Maurice Chevalier, Fernandel gibi birçok ünlü ismin bulunduğu kulübünde Edith'i, adını Fransız argosunda "serçe" anlamına gelen "Piaf"la değiştirdikten sonra, "kaldırımdan sahneye" sloganıyla halka tanıtıyor. Ancak, bir süre sonra Leplée'nin eşcinsel bir cinayete kurban gitmesinin ardından katil zanlıları arasında sorgulanan "La Môme (sokak kızı) Piaf" tekrar sokaklara dönüyor.

h Piaf'ın ikinci ve gerçek doğuşu, kendisi için Marguerite Monnot'yla beraber "Mon Légionnaire" gibi ilk şarkılarını yazan Raymond Asso'yla karşılaşmasıyla mümkün oluyor. Beraber yaşamaya başladığı Asso, Piaf'a sahnede nasıl duracağından sesini nasıl kullanması gerektiğine kadar her şeyi öğrettikten sonra, onun için ABC gibi Fransa'nın en büyük sahneleriyle ilk konser anlaşmalarını imzalıyor.

i II. Dünya Savaşı sırasında Piaf, verdiği yardım konserlerinin yanısıra, hazırladığı sahte kimliklerle birçok Fransız askerinin Almanların elinden kurtulmasını sağlamasıyla ve gene birçok Yahudiye serbest bölgeye geçmesi için yardım etmesiyle neredeyse bir halk kahramanı haline geliyor.

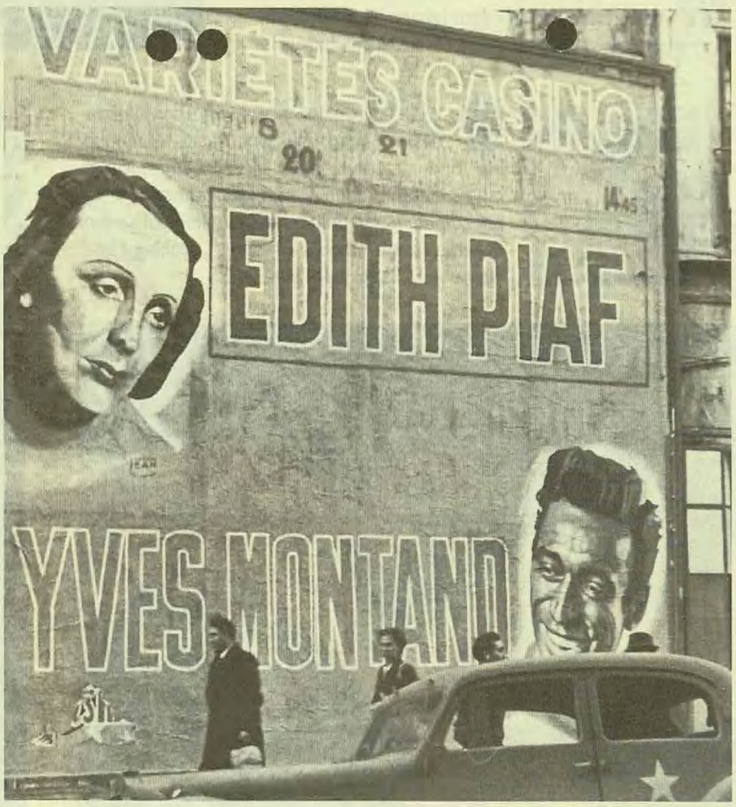

j 1944'te bir dizi konser için Moulin Rouge'la kontrat imzalayan Piaf, kendisinden önce sahneye çıkması önerilen İtalyan asıllı genç şarkıcı Yves Montand'la büyük bir aşk yaşamaya başlıyor. O güne kadar sadece basit kovboy şarkıları söyleyen Montand, Piaf'ın kendisini eğitmesinin ardından yepyeni bir kariyere başlayıp Fransız şansonunun önemli figürlerinden biri haline geliyor.

k Edith Piaf'ın sesi görüntüsünün aksine öylesine güçlüydü ki, uzun yıllar ne sahne aldığı küçük kulüplerde, ne de binlerce kişilik dev konser salonlarında mikrofona ihtiyaç duymadı... Piaf'ın ününün Avrupa'yı aşıp tüm dünyaya yayılması, 1945'te sözlerini kendi yazdığı "La vie en rose" isimli şarkıyla gerçekleşiyor. Marianne Michel isimli pek tanınmamış bir şarkıcı dostunun ricası üzerine yazdığı şarkı ünlenmeye başlayınca Piaf, onu kendi repertuarına da alıyor. Böylece Fransız şansonunun yabancı dillere en çok çevrilen, en fazla tanınan, bilinen ve yorumlanan şarkısı doğmuş oluyor...

l Piaf, tüm sevgililerine çeşitli renkte yünlerden kazaklar örermiş. Öyle ki, yün ve şişlerin günlerce elinden düşmediği olurmuş. Ancak, neredeyse hiçbir zaman bu kazakların tamamlandığına rastlanmamış.

1947 yılının sonunda Piaf, bir turne için bulunduğu New York'ta ünlü Fransız boksör Marcel Cerdan'la tanışıyor. Daha sonra üzerine kitaplar yazılıp filmler çekilecek kadar büyük bir efsane haline gelecek olan Piaf-Cerdan aşkı, Cerdan'ın dünya boks şampiyonu olmasının ardından 27 Kasım 1949'da, Piaf'ın çağrısı üzerine New York'a gitmek için bindiği uçağın düşmesiyle son buluyor. Piaf, uyuşturucu batağına saplanmasına, uzun süre ruh çağırmak üzere yanında taşıdığı bir masayla yaşamasına neden olan bu kaybın üstüne "Hymne à L'amour" (Aşk ilahisi) şarkısını yazıyor. Efsaneye göre, bu şarkıyı ilk seslendirdiği gece sahnede yığılıp kalmış... Piaf, Cerdan'ın ölümünün ardından kısacık kestiği saçlarını bir daha hayatı boyunca uzatmıyor. Duvarları çınlatan meşhur kahkahası ise Cerdan'la beraber geçmişe gömülüyor.

1952'de Piaf, 30'ların ünlü şarkıcısı Jacques Pills'le evleniyor. Nikâhta Piaf'ın şahitliğini Marlene Dietrich *(yukarıda)* yapıyor... Piaf-Pills ilişkisi, sözlerini Pills'in yazdığı, müziğini o güne kadar adı duyulmamış Gilbert Bécaud'nun *(aşağıda)* bestelediği "Je t'ai dans la peau"yla başlamıştı. Piaf, bu şarkıyı da seslendirdiği "Boum sur Paris" filminde Pills'le kamera karşısına geçti.

Piaf filmografisi içinde en ilgi çekici olan filmler Yves Montand ve Serge Reggiani'yle başrolü paylaştığı Marcel Blistene filmi "Etoile sans lumiére" ve Fransız devriminin meşhur şarkısı "Le ça ira"yı söylediği Sacha Guitry'nin "Si Versailles m'était conté"si. Ancak 1959 tarihli "Les amants de demain" isimli son filmi hariç Piaf, rol aldığı her filmde gerçek hayatta olduğu gibi şarkıcı olarak geçiyordu kamera karşısına. Piaf'ın oyunculukta devleştiği anlar ise, Cocteau'nun Piaf için yazdığı ve Piaf'ın Paul Meurisse'le sahneyi paylaştığı "Le bel indifferent" ve Marcel Achard tarafından yazılan, Eddie Constantin'le beraber oynadığı "Le petite Lilly" isimli tiyatro oyunlarında gerçekleşti.

1947'de Piaf, Charles Aznavour'u *(aşağıda)* keşfedip beraber çalışmak üzere evine yerleştiriyor. O güne kadar sadece Pierre Roche'la beraber Paris'in küçük kulüplerinde sahne alan Aznavour, Piaf'ın himayesine girdikten sonra gerek onun için yazdığı "Il Pleut", "Jezebel" gibi şarkılarla, gerekse şarkıcılığıyla hızla ünleniyor.

Charles Aznavour, "Je hais les dimanches"ı (Pazar günlerinden nefret ederim) ona ilk götürdüğünde, Piaf, kıyameti koparıyor ve asla insanların tek dinlendiği zaman olan pazar günü üstüne saçma sapan sözlerle yazılmış böyle bir şarkıyı söylemeyeceğini belirtiyor. Bunun üstüne, Aznavour'un Juliette Greco'ya verdiği şarkı büyük başarı kazanınca, bu sefer de Piaf, Aznavour'u kendisi için yazılmış şarkıları başkalarına satmakla suçluyor. Kendi deyimiyle "o varoluşçu şarkıcıya" bu şarkının nasıl söylenmesi gerektiğini göstermek üzere, "Je hais les dimanches"ı kaydediyor ve büyük başarı kazanıyor.

1952'de Piaf adıyla özdeşleşecek şarkılardan biri olan "Padam... Padam"ı kaydediyor. 1941 yılında Norbert Glanzberg tarafından bestelenen melodiye uygun sözler uzun süre yazılamıyor. Dönemin büyük şarkıcısı Charles Trenet'nin "Ça tourne, ça tourne" şeklinde yazdığı sözler de beğenilmeyince şarkı rafa kalkıyor. Bestelenişinden on yıl sonra Glanzberg, Piaf'ın şarkı yazarlarından Henri Contet'nin *(solda)* "Padam... Padam" şeklindeki nakaratıyla parçayı Piaf'a getiriyor. Piaf'ın hemen kabul ettiği şarkı piyasaya çıktığı anda büyük bir hit oluyor. Etkisi Türkiye'de radyo reklamlarına kadar yansıyan şarkı bu: "Karam Karam, Karam yağların iyisidir..."

1958 yılında Piaf, Yunan asıllı genç şarkı yazarı Georges Moustaki'yi küçük bir gece kulübünde söylerken keşfediyor. Moustaki'yle fırtınalı bir aşk yaşamaya başlayan Piaf, bu ilişkiden duygusal olarak büyük darbeler alarak çıkıyor. Öyle ki, tüm dünyada büyük patlama yapan, sözlerini Moustaki'nin yazdığı "Milord" hariç, Moustaki imzalı tüm şarkıları repertuarından çıkarıyor.

Geçmişin hayaletleri

Edith Piaf'ın, son yıllarındaki televizyon söyleşilerinden örnekler:

Sizi her akşam başka şehirlerde görünce, sizin için şehirlerin bile önemli olmadığını, sadece şarkı söylemek istediğinizi düşünüyoruz...
Edith Piaf: Evet, öyle.
Şarkı söylemeden duramaz mısınız?
Hayır, duramam.
Bir gün doktorunuz size şarkı söylemeyi yasaklarsa, ama siz kendinizde devam edecek gücü bulursanız, doktorunuzu dinlemeyecek misiniz?
Hayır, dinlemeyeceğim.
Daha önce yaptınız mı bunu?
Evet, ben pek söz dinlemem.
Doktorunuzunkini de mi?
Hiç kimseninkini.
En çok korktuğunuz şeyin yalnızlık olduğu söyleniyor. Resitallerinizden sonra saatler boyunca arkadaşlarınızla sohbet edermişsiniz...
Evet.
Neden?
Belki geçmişin hayaletlerinden korkuyorumdur.
Bazı hayaletleri düşünür müsünüz?
Evet...
Hangilerini?
Söyleyemem...
Sizi en son şarkı söylerken göreli tam bir yıl oluyor. Küçük bir sinemadaydınız...
Evet, çok iyi hatırlıyorum.
Korkunç bir andı. Seyirciler çığlıklar arasında öldüğünüzü sanmışlar...
Bunu bilmiyordum.
O sıralarda turnenizin bir intihar turnesi olduğu söyleniyordu...
Yani, ucuna kadar geldim de, başaramadım o zaman. Hep uca kadar giderim.
Bu hep böyle midir?
Evet.
Ölmekten korktunuz mu? Bir an öleceğinizi düşündünüz mü?
Düşündüm, ama korkmadım.
Ne düşündünüz peki?
Çok korkunç bir şey değildi. Hatta benim için biraz da teselli vericiydi. Çünkü o haldeyken bir daha asla şarkı söyleyemeyecekmişim gibi geliyordu biraz. Böyle olunca da hayat beni ilgilendirmiyor. Tamam, belki sevgi de var dünyada, ama benim için sevgi ve müzik birbirinden ayrılamayacak şeyler. Müzik sevgisiz, sevgi müziksiz olmaz.
Şimdi yeniden şarkı söyleyeceksiniz. Korkuyor musunuz?
Evet, korkuyorum.
Neden korkuyorsunuz? Eskisi kadar başarılı olamamaktan mı?
Hayır, kesinlikle bundan değil. Ayrıca halkımla karşı karşıya olma düşüncesi beni çok mutlu ediyor, çok da heyecanlandırıyor.
Şarkı söylemeden yaşayamayacağınızı söylediniz. Klinikteyken de mi asla şarkı söyleyememek yerine yaşamamayı tercih ediyordunuz?
Bilemiyorum.
Hep şarkı söyleyebileceğinize inanıyor musunuz?
Çok yaşlı ölmeyi istemem. O günü görmeden ölmeyi tercih ederim.

hiçbir şeyden pişman değilim

u 1960 yılında Piaf'ın verdiği röportajlardan birinde, her şeye rağmen yaşadığı hiçbir şeyden pişmanlık duymadığını belirtmesi üzerine, şarkı yazarı Charles Dumont *(aşağıda)* sözlerini Michael Vaucaire'in yazdığı "Non, je ne regrette rien" isimli şarkıyla Piaf'ın kapısını çalıyor... Şarkının başarısı üzerine Piaf, doktorların sahneye çıkmasını yasaklamasına rağmen neredeyse tamamı bu ikilinin eserlerinden oluşan yepyeni bir repertuarla uzun bir turneye çıkıyor. "İntihar turnesi" olarak anılan bu turne, Piaf'ın kariyerinin en büyük başarılarından biri oluyor.

v 1960 Olympia konserinin plak kapağında yer alan soldaki resim, Piaf'ın Amerikalı genç ressam sevgilisi Douglas Davis tarafından yapılıyor. Bu ve birkaç Piaf portresi, Davis'in ne yazık ki son resimleri oluyor. Çünkü Davis, bu tabloları yaptıktan kısa bir süre sonra Amerika'ya dönmek için bindiği uçağın düşmesi üzerine hayatını kaybediyor.

y 1962'de Piaf, girdiği bir koma sonrası kendisini hastanede ziyarete gelen, 26 yaşında, Yunan asıllı bir kuaför olan Theophanis Lamboukas'la evleniyor. Piaf, adını Théo Sarapo olarak değiştirdiği kocasını, nikâhlarından kısa bir süre önce sahnede beraber "A quoi ça sert l'amour" (Aşk neye yarar) isimli şarkıyı söyleyerek halka tanıtıyor... Théo'nun Piaf'la parası için evlendiğini söyleyenler daha sonra fena mahçup oluyor. Piaf'ın ölümünün ardından senelerce onun borçlarını ödüyor ve yedi yıl sonra da bir trafik kazasında hayatını kaybediyor Théo.

z 1951'den 1963'e kadar dört otomobil kazası, yedi ameliyat, üç karaciğer krizi, iki delilik nöbeti, bir akciğer ödemi, dört uyuşturucu madde kürü geçiren Piaf, son aylarında 1.46'lık boyuyla ancak 30 kilo geliyor. Théo'yla beraber Fransa'nın güneyinde bir villada son günlerini geçiren Piaf, 11 Ekim 1963 günü hayata gözlerini yumuyor. Kilisenin bir günahkâr olarak niteleyip tören yapmayı reddettiği Piaf'ın cenaze töreni, Fransa'nın dört bir yanından gelen yüz binlerce kişinin katılımıyla Paris'in gördüğü en görkemli törenlerden biri oluyor. Piaf'ın ölüm haberi üzerine yakın dostu Jean Cocteau da *(sağ altta)* geçirdiği bir kalp krizi sonucu aynı gün hayatını kaybediyor. Piaf'ın, Fransa'nın ünlüler mezarlığı Père Lachaise'de, Oscar Wilde ve Modigliani gibi isimlerin hemen yanında bulunan mezarı bugün hâlâ en çok ziyaret edilen anıtlardan biri.

ansiklopedi

b→

BAKUNIN, MIKHAIL

Bakunin, çevresindeki dünyanın çelişkin doğası yüzünden yenik düşmüş paradoksal bir düşünürdür. Hayatı da çelişkilerle doluydu. O bir "bilimsel" anarşist. Marx'ın iktisadî maddeciliğini ve Feuerbach'ın ateizmini, sadece bilimin hakimiyetine saldırmak ve içgüdülerin bilgeliğini kutsamak için benimsedi. Aklı, insanın ilerlemesinin anahtarı olarak gördü ve gene de bir kendiliğindenlik kültü geliştirdi ve iradeyi yüceltti. Özgürleştirmenin yanısıra hükmetme arzusuna da sahipti ve "yıkma tutkusunun aynı zamanda yaratıcı bir tutku" olduğunu kabul etti. Kendi gizli öncü derneklerini yaratarak ve "görünmez" bir diktatörlük kurarak kurumsallaşmış otorite ve hiyerarşinin bütün formlarına saldırdı. Sonsuz özgürlük istiyordu.

Kendisine bir yanda "özgürlük ruhunun tarihteki en bütünlüklü ifadesi" denilmiş, öte yanda "despotizmin entelektüel savunucusu" olarak betimlenmiş ve "katı otoritercilik"le suçlanmıştır. Camus, onun "topyekûn özgürlük" istediğini, fakat "bunu topyekûn yıkıcılıkla gerçekleştirmeyi" umduğunu öne sürdü.

Bakunin, anarşist düşünce ve stratejiye önemli bir katkıda bulundu. Modern devletlerin baskıcı niteliğini, devrimci hükümetin tehlikelerini ve kendi üzücü örneğiyle de, liberter amaçlar için otoriter araçlar, özgür bir toplum kurmak için gizli dernekler ve görünmez diktatörlükler kullanmanın ahlâkî karmaşasını, etkileyici biçimde açığa vurur. Kolektivist yönde bir anarşist iktisat anlayışı geliştirdi. Köylülüğün ve lumpen proletaryanın devrimci potansiyelini kabul ederek Marx'ın sınıf çözümlemesini genişletti.

Marx ve onun Birinci Uluslararası İşçi Birliği'ndeki taraftarlarından tarihsel kopuşu sırasında Bakunin, Marksistlerle anarşistler arasında yaşanan daha sonraki şiddetli anlaşmazlıkların temellerini attı. Siyasal mücadeleyi reddederek ve işçilerin özgürleşmesinin bizzat işçiler tarafından gerçekleştirileceğini savunarak devrimci sendikalizmin yolunu hazırladı. Kendisine sadece "dünya anarşizminin eylemci kurucusu" denilmedi, "modern anarşizmin gerçek babası" olarak da selamlandı.

Peter Marshall, Anarşizmin Tarihi

BROWN, JOHN

(1800 - 1859) Kölelik karşıtı ABD'li militan. Kalabalık ailesini güçlükle geçindiriyordu, yün ticareti ve çiftçiliğin yanısıra sepicilik, celeplik gibi çeşitli işlere girip çıktı. 1849'da ailesini yanına alarak New York'ta siyahlarla yaşamaya başladı. Kölelik karşıtı güçlerin Kansas topraklarında denetimi ele geçirmek üzere 1855'te giriştiği mücadeleye beş oğlunun ardından o da katıldı ve kısa süre içinde önder durumuna geldi. Kansas'ın doğusundaki Lawrence kentinin kölelik yanlısı bir güruh tarafından yağmalanması üzerine intikam andı içti. Üç gün sonra Pottawatomie deresi üzerinde kölelik yanlılarından oluşan bir yerleşime gece baskını düzenledi. Saldırıda, beş kişi kulübelerinden dışarı sürüklendikten sonra parçalanarak öldürüldü. Bundan sonra Brown'ın adı yöredeki kölelik yanlılarına korku salmaya başladı. Brown, 1858 ilkbaharında Ontario'nun Chatham kentinde hem siyahların hem beyazların katıldığı bir toplantı düzenledi. ABD halkı için önerdiği geçici anayasa metni toplantıya katılanlarca kabul edildi. Brown, kağıt üzerinde kurulan devletin başkomutanlığına seçildi. 1859 yazında Maryland'de federal cephaneliğin bulunduğu Harpers Ferry'deki Potomac'ın karşısında bir çiftlik kiralayarak 16 beyaz ve beş siyahtan oluşan silahlı bir çeteyle burada karargâh kurdu. Bir gece ani bir saldırıyla cephaneliği ele geçirdi. Bir sonraki sabah, küçük bir deniz piyade birliği direnişi kırarak üstünlüğü ele geçirdi. Teslim olmayı reddeden Brown, bir süre sonra yakalandı. W.E.B. Du Bois, "John Brown" adlı kitabında şöyle yazıyordu: "Her tarafından kanlar akan yaşlı bir adam, birkaç saat önce aldığı yaralarla yarı yarıya ölmüş, sinirlerin dayanamayacağı 55 saat boyunca uyumadan ve bir şey yemeden soğuğun ve pisliğin içinde yatıyor, öldürülmüş iki oğlu da neredeyse gözlerinin önünde, hemen yanlarında ise en sevdiği yedi yoldaşının cesetleri duruyor, karısı ve mahvolmuş bir aile de acı içinde sorguyu dinliyor, yaşamı boyunca hayal ettiği, şimdi kalbinin derinliklerinde yatan kaybedilmiş bir dava..."

Adam öldürme, köleleri ayaklandırma ve devlete ihanet suçlarından yargılanan John Brown, suçlu bulunarak 2 Aralık 1859'da idam edildi. Köleler arasında genel bir kurtuluş hareketi başlatamadıysa da, gösterdiği medenî cesaret onu ölümsüzleştirdi ve siyahların özgürlüğüyle sonuçlanacak olan Amerikan İçsavaşı'nı yakınlaştırdı.

Karl Marx, Brown'ın idam edilmesinden sonraki ayaklanmalarla Çarlık Rusyasındaki köylü ayaklanmalarını dönemin en önemli toplumsal olayları olarak nitelendirir.

h→

HADİ PAŞA

Türk asker ve siyaset adamı (Bağdat 1861 - Berat, Arnavutluk, 1932). Harp Okulu'nu (1882) ve Harp Akademisi'ni (1885) bitirdi. Öğrenimini Almanya'da tamamladı. Yurda döndükten sonra askerî okullarda öğretmenlik yaptı. Balkan Savaşı'nda başkomutanlık kurmay başkanlığına atandı (1912). Genelkurmay başkanı olarak görev yaparken, rütbesi ferikliğe yükseltildi (1914). Ordunun gençleştirilmesinde bazı paşalarla birlikte emekliye ayrıldı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Hürriyet ve İtilâf Fırkası tarafından kurulan Damat Ferit Paşa hükümetlerinde önce ziraat ve ticaret nazırı, ardından da marif nazırı oldu. Sevr Antlaşması'nı imzalayanlar arasında bulunduğu için 150'likler listesine alındı. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Arnavutluk'a sığındı ve orda öldü.

k→

KAKULE

Zencefilgiller familyasından otsu bitki ve bu bitkinin baharat olarak kullanılan kuru meyveleri. Bitkinin Hindistan, Sri Lanka ve Guatemala'da yaygın tarımı yapılır. Olgunlaşmadan toplanan meyveler güneşte kurutulur, daha sonra saplarından kurtarılarak temizlenir. Baharat olarak kullanılan kakuleden ayrıca iştah açıcı, hazmı kolaylaştırıcı ve gaz söktürücü ilaç olarak da yararlanılır. Avrupa'da bazı likörlere katılır. Yakındoğu ülkelerinde kahveye karıştırılır. Mısır ve Hindistan ürünü kakule, Türkiye'de de aktarlarda bulunabiliyor. Kilosu 75 milyon lira. Esnaf, Arap turistlerin kakule aldığını, yeni kuşakların bu bitkiden bîhaber olduğunu, kakuleye rağbet gösterenlerin yaş ortalamasının yüksek olduğunu söylüyor. Kakulenin çekirdek büyüklüğündeki tohumları çaya, kahveye birer tane atılıyor.

j→

JOHNNY CASH MAHKUM

Johnny Cash, 1965'te, Meksika dönüşü El Paso havaalanında tutuklandı. Gümrükte, Cash'in bagajında yüzlerce uyarıcı ve teskin edici hap bulundu. Eyalet hapishanesinde bir gece geçiren ve mahkemeye sevkedilen Cash'in otuz günlük cezası ertelendi, 1000 dolar kefaletle serbest bırakıldı.

l→

LORDS, TRACI

"Faşizm Kurbanı" *("Yeni Demokrasi"den kesit)*, David Alfaro Siqueiros, 1945

S→

SINCLAIR, JOHN

Şiir, blues ve caz tarihçisi, MC5 grubunun menajeri, radyo programcısı, eylemci. Ana kolu müzikle iştigal eden, hayatın türlü dallarına sarılmış bir ahtapot. Hippilerin elebaşı. 1960'ların seks, uyuşturucu ve rock'n'roll manifestosu "Guitar Army"nin yazarı...

1941'de doğan John Sinclair, tutucu bir kasaba olan Davison'da büyüdü. Babası Buick distribütörlüğü yapıyor, annesiyse aralarında belgesel filmci Michael Moore'un da bulunduğu mahalleli öğrencilere İngilizce öğretiyordu.

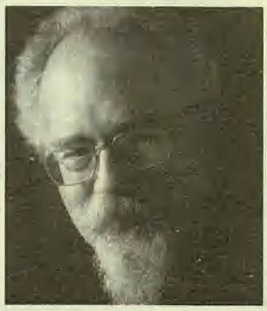

1950'lerde Davison'da güdük bir kültür hayatı, ama bunun yanında radyo dalgalarıyla gelen ritm ve blues da vardı. Sinclair 1964'te Michigan Üniversitesi'nden Amerikan Edebiyatı diploması, Burroughs'un romanı "Naked Lunch" üzerine teziyle master derecesi aldı. Bebop ve avangard caza merak sardı, bir yandan da bu müziğin özündeki politik kültüre kafayı taktı. Malcolm X'in savaş karşıtı konuşmasını dinleyip diklenenlerden oldu, bir yandan da Beatnik yaşam tarzına girdi. Birkaç bavulla yaşadı, arkadaş evlerinde veya yol üstü motellerde kaldı. Yeni ufuklar açan, şehrin görsel sanatlar ve performansla uğraşan sanatçılarını harekete geçiren Detroit Artists Workshop'u kurdu. Kara Panterlerle dayanışma içinde Beyaz Panterler hareketini başlattı. Kafadar arkadaşlarıyla bir komün oluşturdu. Birlikte, sanatı burnu büyük meçhul akademik şahsiyetlerin mülkiyetinden çıkarıp elle tutulur halde sundular. Komüne yapılan iki bombalı saldırı sonrası, kooperatifi Ann Arbor yakınındaki Hill Street'te iki evde devam ettirdi. "Ben politikaya, insan gruplarını ilgilendiren eylemlerin içinde yer almak olarak bakıyorum. Dışarıdan bakarsan, felsefe yapmış olursun. Bu konuda bir şey yapıyorsan, eylemcisindir." Bu yüksek enerjili ortamda MC5'la tanıştı. Önceleri müzik ona çok uzak, kendisinin hiç anlamadığı özel yeteneklere sahip kişilerce götürülen bir işti. Sinclair grubun menajeri oldu, işin pis tarafını üzerine aldı, elemanlar da müzik kısmını üstlendi. Yegâne mevzuları, müziklerini daha etkili hale getirmek ve performanslarının estetik bütünlüğünü sağlamaktı. Bu meyanda kafalarını daha da geliştirmek için bir takım maddeler yutuyorlardı. Grubun vokalisti Rob Tyner ve Sinclair bütün gece asit çakıp dünyanın bozukluklarını konuşuyorlardı. MC5'ın yıldızı 1968'deki Chicago ayaklanmasında patladı. Yippiler, Chicago'daki Demokrat Parti kongresini basarak devrimci bir festival düzenlemek, kentte hayatı bir süre felce uğratarak dikkatleri Vietnam savaşına çekmek derdindeydiler. MC5 esaslı bir konser verdi vermesine, ama bu yitik devrim provası günlerce süren çatışmalar ve tutuklamalarla son buldu. Elektra firması konserin getirdiği şöhrete kapılıp MC5'la bir plak kontratı yaptı. "Kick Out The Jams" isimli bu ilk MC5 plağının içinde John Sinclair imzalı bildiri Beyaz Panterlerin parti programını detaylarıyla açıklıyordu. Beyaz Panterler partisinin 10 maddelik parti programının ilk maddesi aynen şöyleydi: "Kara Panterler partisinin 10 maddelik parti programı aynen benimsenecektir." Sonraki maddelerde, mevcut kültüre topyekûn saldırı, paranın ilgası, bütün mahkûmların derhal serbest bırakılması, bütün askerlerin derhal terhis edilmesi, medya enformasyonuna serbestçe ulaşabilmek için medya teknolojisinin açgözlü pisliklerden arındırılması, herkese ücretsiz konut, sağlık hizmeti verilmesi ve insanlığın liderlerden özgürleşmesi gibi talep ve amaçlar sıralanıyordu. Bu adaletsizlik ve ikiyüzlülük düzeni yıkıldığında, insanlar devrimi sokaklarda sevişerek kutlayacaklardı... Sonunda işin ciddiye bindiğini farkeden polis, iki esrarlı sigarayı bahane edip Sinclair'i tutukladı ve on sene hapis cezası kesti... Woodstock'tan iki yıl sonra Detroit - Ann Arbor'da düzenlenen, John Lennon ve Yoko Ono'nun da katıldığı "Sinclair'e Özgürlük" konserinin ardından John Sinclair, gerçekten serbest bırakıldı. Lennon, ertesi yıl çıkan albümünde "John Sinclair" adında bir şarkıya yer verdi. ("2'ye 10" diyordu Lennon, iki cıgaralığa on sene mânasında.)

Sinclair ilerleyen yıllarda Ann Arbor Blues & Jazz Festivali'nde prodüktörlük yaptı. Michigan Mahkûm Hakları Komitesi'ni ve Michigan Marijuana İnisiyatifi'ni organize etti. 80'li yıllarda radyoda caz programı sunmaya başladı, ilk şiir kitabı "We Just Changed The Beat"i yayınladı. 2002'de şiir kitabı "Fattening Frogs For Snakes: Delta Sound Suite" yayınlandı. Otobiyografik belgeseli "20 To Life: The Life & Times of JS", Floransa Belgesel Film Festivali'nde gösterildi. Bugünlerde, hedonist cenneti Amsterdam'a kapağı atmayı planladığı rivayet ediliyor.

t→

TARGAN, ŞERİF MUHİDDİN

1892'de İstanbul'da doğdu. Babası son Mekke Emiri Ali Haydar Paşa, annesi Sabîha Targan. Hazret-i Muhammed'in soyundan gelmektedir; önadı olan Şerif, aynı zamanda, bir sıfat olarak bu aileye mensubiyeti dolayısıyladır. Osmanlı aristokrasisinin merkezinde yetişti. 18 yaşına kadar özel eğitim gördü. Hukuk ve edebiyat fakültelerini bitirdi. Küçük yaşta piyano ve ud öğrendi. 13'ünde, klasik üslûptaki saz eserlerinden biri olan Hüzzam Saz Semaisi'ni besteledi. Viyolonsel ve keman da çaldı. 1916'da babasıyla Hicaz bölgesine gitti, Medine'de ve Şam'da yaşadı. Aile, Osmanlı İmparatorluğu'na bağlılıkları sebebiyle bu bölgelerdeki mülklerini yitirdi. Targan, 1924'te gittiği New York'ta sekiz yıl yaşadı, ud ve viyolonsel resitalleri verdi. İstanbul'a dönüp iki sene kaldı. Dönemin Irak Kraliyet ailesinin davetini değerlendirdi, burada 14 sene kaldı, Batı ve Doğu musikileri kısımlarından oluşan Bağdat Konservatuarı'nı kurdu ve yönetti. 1948'de rahatsızlanıp İstanbul'a döndü.

1950'de ilk ve son evliliğini Safiye Ayla'yla yaptı. Resme meraklı olan Targan'ın, çok sayıda tablosu da bulunuyordu. 1967'de, 75 yaşında İstanbul'da vefat etti.

1920'de yazdığı ud metodu ancak 1995'te yayınlanabildi. Onun ud üslûbu, geleneksele yaslanan başka udîlerin aksine, Batı musikisi icra şekillerinin ud sazına uygulanmasıyla elde edilen ve daha çok sazın teknik imkânlarını ortaya çıkaran bir sâzendelik çabasının ürünüdür. Başlıca yapıtları: "Ferahfeza saz semaisi" (1926), "Uşşak saz semaisi" (1939), "Kapris I ve II" nim sofyan, "Koşan çocuk" ve ud etüdleri...

p→

PROFUMO SKANDALI

1963: Soğuk savaşın donduruculuğunda, Sovyetler, gücünün zirvesinde, uzaya ilk insanı göndermiş, Berlin Duvarı'nın yapımına bizzat nezaret ederek dünyanın sinirini oynatıyor. Amerika, Küba-Domuzlar Körfezi fiyaskosunu yaşamış. İngiltere ise muhafazakâr hükümetin savaş bakanı olan ve aktris Valerie Hobson'la evli bulunan John Dennis Profumo'ya dair dedikodularla çalkanıyor...

16 yaşında evini terk edip Londra'da kabarelerde çalışmaya başlayan Christine Keeler *(foto)* bir süre sonra kemik hastalıkları uzmanı sosyetik doktor Stephen Ward'un çevresine girdi, Lord Astor'ın sayfiye evinde John Profumo'yla karşılaştı. İkisi, işi pişirdiler. Christine'in Sovyet deniz ataşesi Yevgeni İvanov'la ilişkisi vardı. İddiaya göre, ataşe, Keeler'dan Profumo'nun ağzından laf almasını, Batı Almanya'nın nükleer savaş başlıklarını ne zaman alacağını Profumo'dan öğrenmesini istemişti. Olayın kokusu çıkınca, Profumo, önce Avam Kamarası'na yanlış bilgi verdi, sonra pişman olup istifasını istedi. Stephen Ward, ahlâk dışı kazanç sağlamakla suçlandığı mahkemenin son gününde uyku ilaçları alarak intihar etti. Bir süre hapis yatan Keeler, 2001 yılında yayınladığı hayat hikâyesinde Profumo'dan hamile kaldığını ve Stephen Ward'un aslında Rus casusu olduğunu açıkladı. Resmî belgeler 2046 yılında açılana kadar skandal gizemini koruyacak.

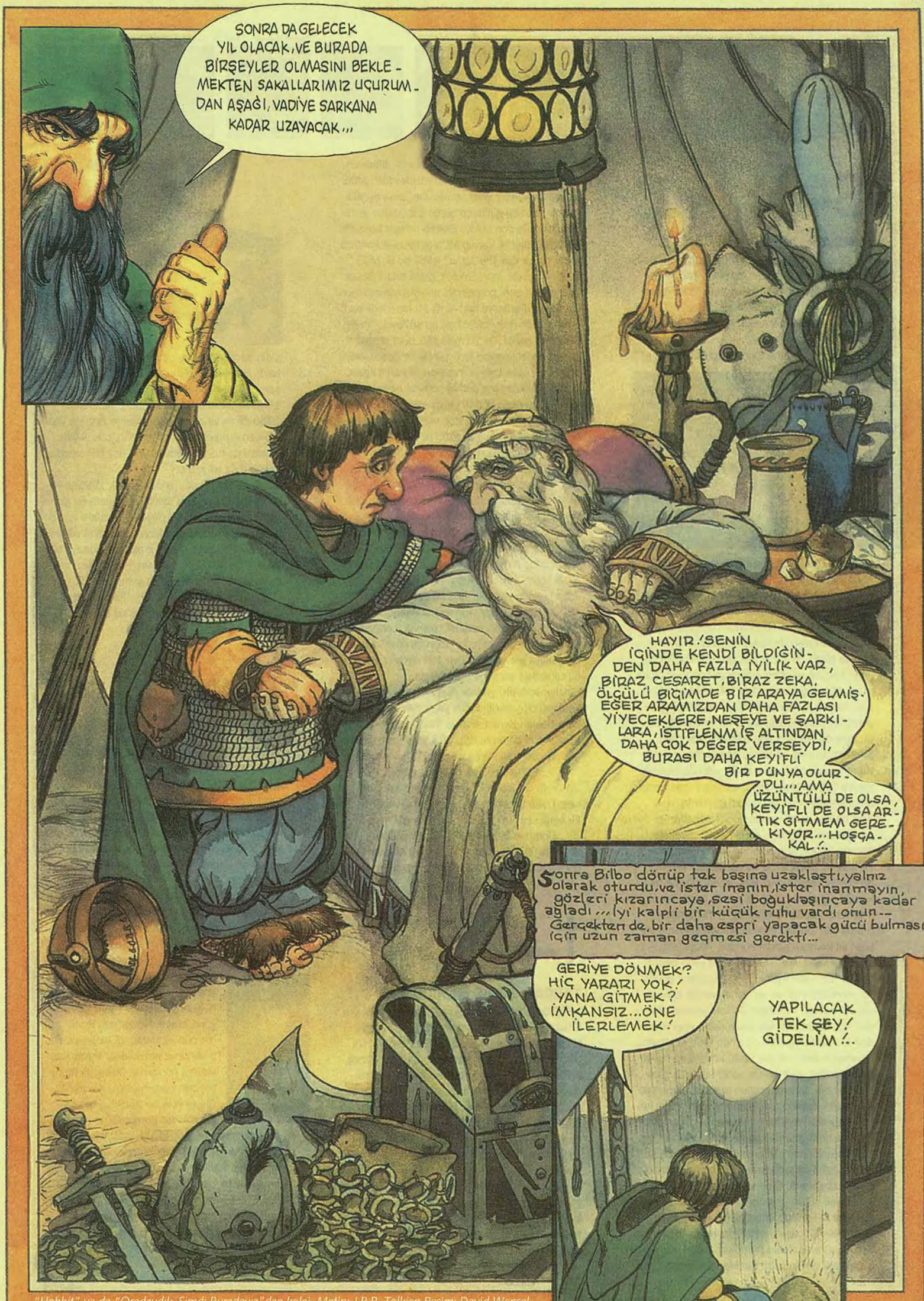

"Hobbit" ya da "Oradaydık, Şimdi Buradayız"dan kolaj. Metin: J.R.R. Tolkien Resim: David Wensel